


DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA
Taylor Institution.

EN NATT

VID

BULLAR-SJÖN.

TENDENS-ROMAN

AF

EMILIE FLYGARE-CARLÉN.

FÖRSTA DELEN.

STOCKHOLM.
P. B. EKLUNDS FÖRLAG.

Stockholm, tryckt hos Isaac Marcus, 1871.

INLEDNING.

Utåt en af Hallands ödsliga slätter syntes under många vintrar efter hvarandra ett ensligt ljus kasta sitt brutna skimmer. Det tändes vanligen vid 4-tiden, och sedan det en stund, likt lyktgubbens, fladdrat fram och åter, stannade det på en viss punkt, från hvilken det likt en fyrbåk till lands vägledde de resande, som under denna tid färdades öfver slätten.

Detta ljus kom från ett litet hus, uppfördt invid en af de ljungklädda kullar, hvilka begränsa nämde hed, och det lyste en mor, som regelmässigt vid denna tid började sitt dagsarbete.

Det är blott en mors händer som ej tröttna att arbeta från 4 på morgonen intill 10 på aftonen, det är blott en mors ögonlock som under dessa enformiga ansträngningar icke tyngas, det är blott en mors inbillning som är nog lefvande att bevinga dessa timmar genom glänsande, leende drömmar.

Hvilken jordisk kärlek kan mäta sig med en mors kärlek!

Den brusar ej, den jäser ej, den kastar sig

ej i afgrunden, sedan den blifvit utstött från jordens himmel. Den har sin egen himmel, der den för alltid qvarstannar, äfven sedan yttre och inre stormar lösbrutit och söndersplittrat hvarje förhoppning. Ja, ännu sedan ingen mer förhoppning än döden finnes qvar, ler moderns kärlek från sin utblottade himmel, välsignande det barn, som kanske plundrade henne på alla hennes ljusa och saliga drömmar.

Vid skenet af det ljus, vi ofvan omnämt, arbetade fru Hedvig af Carleborg. Hennes plats hade icke alltid varit i en liten vrå utan andra prydnader än dem, ett skönhets- och konstälskande sinne äfven i fattigdomen genom egna talanger och fin smak kan bestå sig.

Född till rikedom och glans, måste hon försaka sin ungdoms kärlek. Den ytterst fattige löjtnant af Carleborg vågade ej sträcka sina anspråk till den förnäma dottern af ett högt anboret hus: blott hans önskningar kunde nå detta mål. En gång längre fram nådde han det äfven i verkligheten.

Hedvigs yttre lif gick för en tid mellan blomstersmyckade landskap, der nöjets tusen springkällor uppkastade sina gnistrande strålar, men blommorna vissnade, springkällornas strålar upphörde att spela och den lysande kolorit, som hvilat öfver landskapen, lemnade rum för en skygrå, oredig töckenluft, bådande åska, förstörelse, ruin.

Modigt såg Hedvig stormens ankomst: lugn

stod hon, medan den omkullblåste allt omkring henne. Och då *hon*, den förnäma, den lysande damen, satt der som fattig enka efter en man, hvars praktälskande sinne förstört hela hennes arf, var vägen ej mera så omätlig mellan henne och honom, hvars minne hon troget bevarat.

Äfven *han* hade knutit andra band, men åter blifvit fri, och ändtligen vid målet, lofvade de i salig glädje att med hvarandra utbyta sin fattigdom, liksom de längesedan utbytt sina hjertan.

På hvad hon varit tänkte emellertid denna qvinna nu föga. Hon tänkte blott på hvad hon var: enka för andra gången och mor, den ansvarsfulla vårdarinnan för tvänne söner, en egen och en styfson.

En gnistrande kall februari-morgon finna vi henne redan som vanligt på sin plats vid spinnrocken. Det var med detta evighetsarbete som hon försörjde sig och bekostade sin sons undervisning. Hennes styfson hade på mödernet en egen liten förmögenhet, tillräcklig att af räntan bestrida hans uppfostran.

Under den långa hösten och vintern spann fru Hedvig det finaste lingarn, ett visst antal små rullar om dagen. Då våren kom, bykte och blekte hon sitt garn och öfverräknade med förtjusning huru många alnar hon skulle få af marken, ty hennes inkomst bestod i försäljning af den väfnad, hon under sommaren tillverkat.

Dessa väfnader voro för hvarje år alltid

borttingade och betalte sig väl, ty känd och högaktad, som fru Hedvig af Carleborg var, skulle hon af många kunnat erhålla hjelp, men då ingen vågade erbjuda henne en sådan, hade man i stället vant sig att sätta ett högt pris på hennes arbete.

Det var nu bortåt en nio år som hon vinter ut och vinter in suttit på densamma stolen, vid densamma spisen, och på samma gamla rock spunnit sina rullar. Hon började härmed året efter det hon blifvit enka, och ännu aldrig hade hennes mod svigtat. Om armen domnade, log hon och tänkte på de sälla dagar, då hennes Justus mångdubbelt skulle gälda dessa mödor.

Vid den tid, för sex år sedan, då sönerna gingo till skolan i staden, hade fru Hedvig redan bildat en liten bank, så att hon sedan genom sitt ihärdiga arbete kunnat icke blott underhålla sin Justus, utan äfven aflägga något hvarje år i den stora sparkassan för hans akademiska bana, en epok, hvilken, efter beräkning, borde börja om halftannat år. För närvarande voro de bägge ynglingarne, Leonard nitton, Justus sexton år gammal, hemma på besök, men ferierna hade tilländalupit, och denna dag var bestämd för deras afresa.

Medan fru Hedvigs fot flitigt trampade spinnrockshjulet, flögo ofta hennes blickar bortåt dörren till det rum, der sönerna sofvo.

Än såg hon den vänlige, redlige styfsonen

med det lugna, nästan fula ansigtet småle emot sig, än såg hon Justus' sköna, själfulla ögon eldigt och skalkaktigt genomtränga hennes hjerta, hennes själ, och hon intogs af en ljuf och glad rörelse, då hon erinrade sig huru barnslig den sextonårige sonen stundom var, huru ofta han bortjollrade tiden för henne så hastigt, att hon ej visste hvart den flydde. Men ovilkorligt öppnade sig hennes läppar till en lätt suck, när minnet på andra sidan framställde dessa ögon fuktiga af tårar, uttryckande sorg och *bittert* lidande. Hvaraf kunde väl detta barn lida? Af alldeles ingenting, utom den sinnesoro, som bemäktigade sig honom, då han uppräknade alla moderns uppoffringar och kärleksrika omsorger.

”Det är en liten svaghet i Justus' fysik!” tröstade sig fru Hedvig. ”Då han fått riktigt utveckla sig till kropp och själ, blir han nog stark. O, hvad han älskar mig, min stackars gosse! När han blir man och får en aktad plats i samhället, skall han säga: 'Kasta nu bort spinnrocken, älskade mamma, och kom och bo hos den son, som vill bära dig på sina händer'... Men nej, så säger han visst icke, utan: 'Låt oss nu sätta den kära, trogna spinnrocken som en relik i vrån, mamma.. den behöfver hvila, medan *du* hvilar dig i ditt nya hem, du och gamla Monika!'”

Fru Hedvig var ej van att tänka sig någon sorg, någon glädje eller något arbete, som

ej delades af Monika, hennes tillgifna och trogna tjenarinna.

Omgifna af dessa leende bilder, sväfvade den ömma moderns tankar af och an, sökande att fasthålla någon redig önskan för sonens kommande framtid och val af yrke. "Dock nej," sade hon, "det är allt detsamma: han skall välja fritt, och då han en gång fattat sitt beslut, hvad han då skall arbeta för att nå målet! Målet" ... omöjligt kunde hon låta bli att glänta på framtidens fönster: der var alltid så vackra syner att se.

Denna gång dröjde hennes tankar hos en höglärd vetenskapsman, då dörren åt köket sakta öppnades och Monika inträdde med en nygräddad brödbulle i handen.

"Se, kära frun, så välsignadt det lyckats!"

Vid dessa ord böjde den ännu så vackra och ädla fru Hedvig sitt hufvud emot gamla Monika .. deras ögon möttes och smålogo emot hvarandra — det var tvänne goda själars möte.

"Beskedliga Monika!"

"Det skall smaka dem, tror jag, och pannkakorna också. Åh, det blir en präktig matsäck ... Jag sätter nu på kaffet?"

"Ja, gör det, och låt oss få *äkta* kaffe!"

"*Äkta* kaffe? Nej, se det går jag då inte in på .. de der unga herrarne behöfva inte ha det bättre än nådig frun. Och druckes rena kaffet i dag, finge vi koka på rena potatis- och rågbränningen ett par dagar efteråt."

"Nå nå, gör som du vill, Monika!"

Klockan 6 sköt fru Hedvig bort rocken, och medan Monika påsatte en präktig brasa i spisen, så att skenet snart fladdrade kring hela rummet, dukade fru Hedvig sjelf kaffebordet, hvarefter hon återtog sitt arbete.

Rummet, hvari hon satt, fick nu genom den förhöjda upplysningen ett helt lifvadt utseende. De dunkelgrå väggarne antogo en behaglig rodnad, och de mörkaste taflorna sågo helt föryngrade ut. Möblerna, i sig sjelfva tarfliga, hade likväl en fläkt af elegans, emedan deras rosiga öfverklädnad sqvallrade om gamla sidenkjolar från mormors tid, och då härtill summerades de väl vårdade växterna i fönstren, de snöhvita gardinerna och en öfvervägande anda af finhet och ordning, var detta rum verkligen behagligt, synnerligast när det innehades af en egarinna sådan som fru Hedvig, hvilken med alla sina barnsliga drömmar (dem hon skulle hafva blygts att förråda för någon annan än Gud och sig sjelf) var en qvinna af mycket förstånd och af en värdighet, som bjöd aktning i fattigdomen.

Hastigt flög dörren upp från inre rummet, och en yngling, hög, smärt och smidig som den unga björken, ilade emot fru Hedvig, lindade sina armar om hennes hals och kysste hennes läppar och händer med ett uttryck af kärlek och barnslighet.

"Så skall det vara!" sade hon, mildt be-

svarande hans smekning. ”Nu är min Justus sådan jag önskar honom: glad och hurtig. Jag vill icke ens fråga hvad det gick åt dig i går afton?”

”I går afton?”

”Ja.. mins du ej att du då var så sorgsen, att du nära nog brustit i tårar, om ej Leonard skrattat åt dig.”

”Det hade jag glömt. Någonting sådant kommer åt mig ibland, men i går var det visst icke underligt, när jag i dag skall resa.”

”Men i dag är du åter glad: således hade resan ingen del i sorgen?”

”Kanske.. Jag vet då icke hvad det var. Jag grubblar ej gerna på något ledsamt. Är det icke rätt, det, mamma?”

”Det vet jag ej om jag ger dig rätt uti, min son! Stundom torde det vara rådligt att grubbla något deröfver, för att kunna hålla reda på sig.. och vet du, min Justus, jag tror att det icke skadade, om du i det hänseendet vore litet sträng emot dig sjelf.”

”Låt mig då veta, mamma lilla, hvad jag bör säga till mig sjelf, och jag skall säga det så allvarsamt som någonsin en gammal kärf mentor till sin discipel.”

”Det vore åter icke bästa sättet. Du skall blott grundligt forska i ditt innersta efter källan till den opåkallade sorgsenhet, som stundom kommer öfver dig lika hastigt som om den komme från luften.”

"Ack, hela min sorgsenhet härrör endast deraf, att ej också jag kan fara med luften! Om mamma icke skrattade åt mig, skulle jag säga, att jag är mycket ledsen öfver att vara sexton år."

"Och hvarför det, min son? Säg mig det, medan vi vänta på Leonard och kaffet!"

"Jag skall säga det *efter* frukosten, mamma... Nu måste jag spinna ett litet grand åt Monika. Det är så roligt, när hon blir ond öfver något spratt."

Och i ett nu var Justus vid gummans rock och började oförskräckt spinna och sjunga hennes älsklingsvisa på hennes egen melodi:

"Alonzo den tappre, så kallades han,
och hon Imogene den skö..na."

"Hur kan du ha hjerta, Justus, att förtreta den goda själen sista morgonen du är hemma?"

"För att få henne god igen... eller vet mamma några ögon, som ha ett så hjertegodt uttryck som Monikas, då hon blir god?

Alonzo den tappre, så kallades han,
och hon Imogene den skö..na."

Nu kom Monika insättandes genom dörren med kaffepannan i ena handen och en tallrik kringlor i den andra.

"Tvi, att herr Justus inte skall hålla sig för god att härma gamla Monika och förstöra garnet till på köpet... Stig opp.. var så god och stig opp! Herr Leonard bär sig inte till

på det viset: han har tagit efter förmaningarne på annat sätt.”

”Monika, Monika,” sade Justus med en så obeskrifligt intagande och vek böjning i rösten, att gumman tvärstannade liksom hon lyssnat efter en herrlig musik, ”Monika, Monika, jag är så ledsen att ha bedröfvat dig.. Ack, goda, kära Monika, jag menade ingenting ondt!”

”Nå, herre gud, hvem vet ej det... Spinn, spinn i herrans namn, och sjung han gerna om Imogine den sköna, men sätt inte rösten på *den* leden, för då kan Justus narra både stockar och stenar att gråta!”

”Jag ville att jag det kunde,” ropade Justus, i det han gladt sprang upp och klämde Monikas hufvud mellan sina händer, ”jag lofvar att de skulle få dansa sig trötta.. men vi få väl se, om jag icke en vacker dag far ned till underjorden och hämtar upp en viss lyra.”

”Hvad i herrans namn säger han! Akta sig, herr Justus, det går aldrig godt att gyckla med sådana ting... Herr Leonard” (gumman vände sig till den stängda dörren), ”var så god och stig ut!”

Några minuter efter det denna signal blifvit gifven, visade sig en kortväxt yngling af ett starkt och friskt utseende. Hans anletsdrag vittnade om den hjertats och karakterens redbarhet, som finnes präglad på vissa ansigten, och om detta sunda, lugna förstånd, hvilket plägar ta vägen rätt fram. Man tyckte

sig öfvertygad, att han borde komma att tillhöra dessa lyckliga menniskor, hvilka hinna genomlefva ett helt lif utan att stöta på någon sorts *öden*, så vida icke en annans bana tillfälligtvis skulle korsa hans, hvarigenom några stenar, tillhörande den enes, kunde rulla in på den andres.

Leonard var ej vacker, men frisk och kraftfull. Hans små vänliga ögon voro klara och af den mildaste mörkgrå färg.. pannan var visst låg, håret gult och rakt och munnen något bred. Detta allt oaktadt, hade Leonard detta onämbara tycke, som gör den fulaste angenäm och som icke försvann, till och med då han stod vid sidan af Justus, hvars lediga växt hvarje ögonblick vexlade behagfulla ställningar och hvars ansigte, i sin första, lifliga och öfverraskande skönhet, der barnet och ynglingen ännu stridde om väldet, framställde en bild, som genast fängslade ögon och sinne.

Emellan dessa tvänne ynglingar, hennes älskade söner (ty fru Hedvig hyste den varmaste moderskärlek äfven för Leonard), satt hon nu, delande sina blickar, sina småleenden, sina uppmuntrande ord emellan dem bägge, medan hvar och en med bästa smak förtärde sitt kaffe och sina sköna kringlor, Monikas stolthet.

"När vi nästa gång sitta tillsammans, mina kära söner, så har utan tvifvel du, Leonard, bestämt dig för något visst yrke. Din för-

myndare har sagt mig, att detta är sista terminen du bivistar gymnasium.”

”Ja, nu tycker också jag, att jag kan ha lärdom nog för att se efter folket på en egendom och hålla räkningarna i stånd.”

”Du blir således vid beslutet att taga en dylik beställning .. du vill icke studera och följa din bror till Upsala?”

”Hvarför, kära mamma, skulle jag ligga och bråka med studier och öda bort det lilla, jag har, för att kanske se’n ha ingenting? Jag vet bättre än så. Då jag några år sett efter landtbruket hos andra, så att jag väl har praktiken inne, köper jag mig en jordlapp och sätter kål och potatis åt mig sjelf, och då skall mamma bo hos mig, tilldess Justus läst sig till en lektorsbefattning eller något ditåt.”

”Jag nöjer mig icke med att bli lektor!” sade Justus allvarsamt.

”Nå, hur högt vill du då, min son?”

”Jag vet ej rätt ännu.”

”Vi tacka gud, barn, om du blir borgmästare i en småstad.. kom ihåg hur fattig du är!”

”Fattigdomen kan ej anses såsom hinder för någon att sträfva så högt som vingarne vilja bära honom.”

”Men om vingarne slappas under vägen och kraften råkar svika?” anmärkte Leonard på sitt torra, men godmodiga sätt.

”Än se’n,” svarade Justus, ”hvad har den förlorat, som flög så långt han kunde?”

”Kuraget, tänker jag... sedan får han nöja sig med att slinka in på någon biväg.”

”Du misstager dig, och det undrar jag icke på.”

”Men hvarföre,” frågade modern förebrående, ”yttrar du detta i en sådan ton af öfverlägsenhet, Justus? Utan tvifvel har Leonard rätt.”

”Ja, så rätt som den kan ha, hvilken ser just jemnt upp så långt som ögonen vilja göra tjenst!” sade Justus med hög rodnad på sina brinnande kinder.

”Nå, hvad ser då du, som försmår ögonen?” frågade Leonard, i det han på modern kastade en vänlig blick, som tycktes säga: 'Låt honom hållas, jag vet nog, jag, att han icke menar något ondt.'

”*Jag*”, återtog Justus, ”ser att, om vingarne blifvit stäckta och flygten hämmad, den flygande *hvilar* sig, men att han sedan försöker på nytt. Kommer han ej fram på ena vägen, går det på den andra... med en stark vilja misströstar man *aldrig*.”

”Men”, invände fru Hedvig, ”nu är just händelsen att din vilja aldrig är stark, Justus! Du vet hur ofta du byter om tankar och tycken. Kommer du ihåg, då du för ett par år sedan kokte sirapskarameller och sålde i skolan för att skaffa dig medel att taga lektioner på fortepiano, hur det gick med din föresats? Jo, när du hade samlat, ja, knogat tillsammans en liten summa, skänkte du bort den till

den förstkommande, och dermed voro alla dina sköna luftslott förbi. Du skulle då bli musikus, resa verlden om och ge konserter, och på ett ögonblick bortkastade du utan betänkande allt hvad du behöft månader för att samla."

"Bortkastade jag det, då jag gaf penningarne åt någon, som behöfde dem bättre än jag?"

"Det var icke alldeles rätt sagdt af mig, min Justus, men om man, på bekostnad af sina framtidsutsigter, vill tillfredsställa sitt goda hjerta, sin manande känsla, skall den fattige ej komma långt.. det var det jag menade, utan att derföre på något sätt klandra din gerning från dess moraliska synpunkt."

"Och hvem vågar påstå att spel-lektionerna derföre upphörde?" sade Justus med ett leende, sprittande af skälmsk glädtighet.

"Det har Leonard sagt... dessutom har du sedermera icke talat om dem."

"Derföre att jag dessmera tänkt på dem... men detta är *min* hemlighet, och den gömmer jag så länge."

Fru Hedvig smålog utan att göra någon vidare fråga. Sedan den lilla förnöjsamma familjen stigit upp från frukostbordet, gick Leonard att taga afsked af sin förmyndare, som bodde i grannskapet. Monika lagade i ordning matsäcken, och modern blef ensam med sitt hjertas barn . . . . .

"Nu ha vi då en stund alldeles för oss

sjelfva. Säg mig nu, min egen Justus, hvad det var som du fruktade att jag skulle skratta åt... Du sörjer således deröfver att du redan är sexton år?"

"Ja," svarade Justus, "ty då man är sexton år, kan man ej längre koka sirapskarameller."

"Icke så, Justus.. nu ingen lek!"

"Jag talar allvarsamt. Så länge jag kunde försälja mina karameller, hade jag alltid en liten god inkomstkälla... med den förlorade jag mycket."

"Mycket, min stackars Justus?"

"Ja, mina spel-lektioner."

"Hvad — har du verkligen haft sådana? Du begynte således, sedan du åter förvärfvat dig en liten kassa?"

"Jag slutade aldrig: jag hittade endast på en ny källa."

"Hvilken då, min son?"

Justus teg.

"Jag hoppas, mitt barn, att detta öfvervägande begär för musiken icke drog dig till något, som du ej gerna kan och bör omtala för mig?"

"Om mamma blott icke ville undra, icke bli ledsen och icke förebrå mig något!"

"Icke det ringaste, hoppas jag.. säg blott!"

"Jag sålde min klocka."

"Huru... din fars klocka, om hvilken du alltid lät mig vara i den tron att den blef

bortstulen? I sanning, mitt barn, detta gör mig ledsen, och så mycket mer som jag aldrig trott dig i stånd att säga en osanning."

"Nå, visste jag ej att mamma skulle missförstå mig! Har jag någonsin sagt att klockan blifvit stulen? Jag har blott sagt att jag blifvit utaf med den."

"Justus, mitt barn, för guds skull inga sådana svepskäl! Du har ej sagt mig med begripliga ord, att du trott det uret blifvit stulet, men du har ej motsagt det. Finner du ej att detta var mycket orätt?"

"Jag finner att det var ledsamt, att jag ej *kunde* säga sanningen, men om jag gjort det, skulle jag ådragit mamma, som säkert velat återköpa det, en stor kostnad."

Fru Hedvig skakade sorgset på hufvudet. "Kostade det dig ingen smärta att skiljas vid detta ur, som varit din fars?"

"Nej, icke just derföre — jag var så liten, då pappa dog — men det gjorde mig ondt för mammas skull."

"Detta var dock icke nog att afhålla dig!"

"Jag förmådde ej fortsätta mina lektioner på annat sätt, sedan jag gifvit bort de pengar, jag samlat."

"Och ifall du mött någon stackare, när du återkom med penningarne för klockan, skulle du också säkert ha gifvit bort dem?"

"Jag är glad att jag icke mötte någon så-

dan, ty jag har svårt att icke hjelpa den, som är värre deran än jag."

"Men vi antaga att du fått ett tillfälle, att gifva bort äfven de medlen.. hvad skulle det sedan blifvit? Inser du ej, att behofvet att tillfredsställa ditt hjertas godhet, nästan svaghet, å ena sidan, och detta begär att fortsätta dina spel-lektioner, å den andra, slutligen kunnat tvinga dig till en ännu sämre handling än den begångna?"

"Kalla den icke en *sämre* handling, mamma! Jag sålde hvad som var mitt, den rättigheten har hvar och en med sin egendom, och om jag ej omtalade att jag sålt klockan, var detta ej för något dåligt ändamål. Jag vill aldrig göra något dåligt, jag *skall* aldrig göra något dåligt, men mamma får ej heller tro mig derom."

"Nåväl, mitt barn, jag tror dig ej derom, men du måste heligt lofva mig att aldrig företaga något, der du ej klart ser den rätta vägen, utan att du rådfrågar mig! Hade jag vetat att din håg för musiken verkligen var så brinnande, skulle jag bestämdt hafva skaffat någon utväg att tillfredsställa den."

"Det visste jag, och just emedan jag ej ville det, hjelpte jag mig sjelf.. Men, älskade mamma, var nu ej ledsen! De första pengar, jag förtjenar på lektioner, då jag snart sjelf kommer att ge sådana, skola användas att in-

lösa klockan, ty jag har ej sålt den på annat vilkor, än att jag får lösa in den, när jag kan."

"Gudskelof.. säg mig då blott hvar den fins och för huru mycket du sålt den. Jag har just ett litet öfverskott i sparkassan, som vi kunna använda dertill."

"Nej, visst icke, det sker aldrig!" utropade Justus lifligt. "Jag säger hvarken det ena eller det andra.. fråga mig ej! Klockan skall en dag, om jag lefver, åter hänga der den hängde, innan jag fick den." Han utsträckte handen emot ett litet klockställ, som stod på moderns byrå.

"Så får du väl ha din vilja! Jag är i alla fall nu mycket lugnare... Men säg mig hvarför dina sexton år hindra dig att draga vinst af din lilla handel?"

"Det är endast skolgossar som handla med sådant. Man skulle skratta åt mig, och det vill jag icke."

"Det vore nyttigt, om du qväfde denna lilla stolthet, min son, och läte dem skratta!"

"Omöjligt, mamma! Det som icke passar, passar icke. Jag skall tänka på någon annan utväg."

"Kunde du ej sjelf undervisa mindre barn?"

Justus skakade på hufvudet. "Nej, det skulle jag icke stå ut med. Man komme att missbjuda mig, och jag skulle plågas till döds för att förtjena sex eller åtta skilling i timman. Jag ger ej lektioner förr än man betalar mig

åtminstone en riksdaler banko. Då blir klockan snart inlöst, och sedan jag verkställt detta och spelat mig ihop till ett instrument, ger jag ingen enda lektion mer.”

”Huru, mitt älskade barn, du skulle då hafva utkastat alla dessa pengar, dina små besparingar, utan att göra dig någon nytta deraf?”

”Jag har icke lärt mig att spela för nyttan, mamma, nej, visst icke .. endast för att njuta.”

”Blott det ej är denna vurm som föder din ofta återkommande sorgsenhet? Låt mig veta, mitt dyra barn, om du sjelf anar någon grund för detta onda!”

”Nej, det gör jag icke. Jag känner endast att det stundom kommer en tryckande smärta öfver mig. Är jag då ute, så springer jag öfver slätten och i skogen, och jag tycker att jag skulle vilja ila till verldens ända. Och under det jag hämtar andan, diktar jag toner, hvilka jag sedan skrifver upp och spelar, när jag är ensam. Men det är detsamma, om jag ej spelar dem; jag kan dem ändå.”

”Allt det der går öfver, min son, då du blir äldre och såväl den fysiska som andliga utvecklingen stadgat sig.”

”Går öfver?” utropade Justus. ”Nej, gudbevars, jag skulle då aldrig kunna vara lycklig! Jag behöfver sorgen för att riktigt känna glädjen, och jag försäkrar mamma att jag icke för en guldgrufva i mellanbyte ville för-

flytta mig in i Leos själ. Jag skulle dö, om jag nödgades så der framlefva den ena timman lik den andra och alltid tänka samma goda, beskedliga och enfal..."

"Justus, Justus, icke mer! Leo är en förträfflig yngling: han skall säkert aldrig misstaga sig på det rätta. För min del önskar jag att du hade litet mindre eld och mer af hans lugna förstånd. Dina lärare gifva dig visserligen de bästa intyg, men hvartill gagnar dig att förvärfva all verldens lärdom, om du ej kan förvärfva den bästa, att väl använda det du inhämtat? Tro mig, detta är vida mer, än att ega många kunskaper, som man ej gör fruktbärande!"

"Och hur kom min goda mamma att tänka på något sådant, som att jag *icke* skulle göra mina kunskaper fruktbärande?"

"Derföre, älskade barn, att du vill kasta dig på så många saker. Din fantasi är för liflig; den förer dig hit och dit. Men jag har icke rätt att oroa mig.. du kommer med Guds hjelp att visa mig det!"

"Ja, helt säkert, lita derpå, mamma lilla!" svarade han med denna milda, musikaliska ton, som hans utomordentligt vackra organ kunde frambringa och hvars välde han sedan länge förstod att till sin fördel använda. "Jag är ju ännu knappt yngling: jag skall blifva förståndig, lugn, eftertänksam.. jag skall arbeta, o, så mycket, så mycket, för att vedergälla mam-

ma alla dessa små kära rullar, som mamma spunnit för mig. Men är det underligt, om tårarne, liksom nu, komma mig i ögonen, då jag ser den der lilla foten, som visst icke var ärnad för spinnrocken, sitta och trampa och trampa från tidiga morgonstunden allt intill aftonen, och det för *min* skull, för att jag måtte kunna lefva och inhämta lärdom! Men lefver jag, så skall den foten helt visst en gång hvila på den mjukaste sidenpall. Och alla mammas förhoppningar, all mammas sträfvan, alla mammas böner *skola* bära frukt: *jag skall* göra dem fruktbärande!"

Vid slutet af dessa ord, dem Justus uttalade med lefvande inspiration, kastade han sig i sin mors armar, och öfvergjuten af hennes tårar och välsignelser, förblef han länge stum, medan hans ögon, i hvilka en svärmande eld lågade, med obeskriflig ömhet fästades på denna mor, som han öfver allt annat älskade.

"Gud har hört dina löften, min Justus, och i sin mildhet skall han ej tillräkna dig din barnsliga stolthet: han skall blott se till ditt hjertas uppsåt..."

I afskedsstunden, då Leonard redan satt på kärran, ville fru Hedvig trycka ett litet paket i sin sons hand. "Mitt barn, gör mig den glädjen och tag detta till dina spel-lektioner... tro mig, jag kan rätt väl försaka det!"

"Icke ett runstycke, älskade mamma, tager jag mer än det vanliga, som jag redan fått!

Det skulle vara syndigt och skamligt af mig att, då jag icke vill underkasta mig att sjelf ge lektioner, taga mammas dyrt och tungt förtjenta pengar att betala min egen undervisning med.. nej, nej!"

"Justus, min son, hur kan du i afskedsstunden neka mig något?"

"O," sade Justus, och hans läppar och hans blickar logo åter af barnslig fröjd och lust, "hur kan mamma i sjelfva afskedsstunden vilja lägga hyende under mina fel?"

"Jo, du förstår konsten att afväpna mig! Nå, så sträfva dig fram då hur du kan, min stackars gosse... Och du, min Leo," sade hon, emottagande ännu en hjertlig omfamning af den högt värderade styfsonen, "haf du alltid ett af dina kloka, lugna ögon på Justus!"

"Ja, lita på mig, mamma... Vi komma alltid väl öfverens."

"Det tror jag nog!" menade Justus, som, efter att ha gifvit den sista förtroliga handtryckningen åt Monika, hoppade upp i kärran bredvid brodern. "Hvem skulle väl råka i strid med den, som aldrig låter förarga sig?"

"Måtte det alltid råda samma frid emellan er, mina kära söner!" Och under denna fru Hedvigs fromma önskan, medan Monika med förklädssnibben för ögat stod i grinden och neg, rullade åkdonet bort.

"Seså, nådig fru lilla," utbrast gumman, i det hon lät grinden långsamt halka igen, "nu

är det förbi med *den* glädjen, och nu är det inte värdt att frun står här i kölden och fryser fötterna af sig för att titta dem på ryggen, utan låt oss nu gå in vackert!”

”Jag spinner mig snart varm igen, du!”

”Men nådig frun skall hålla sin lilla högtidsdag i dag och inte trampa ett endaste trampande, om jag får råda. Det behöfs någon gång att hvila sig också, och det passar just i dag, då nådig frun är sorgsen till mods. Så, kom nu bara! Jag har lagt en dyna på soffan och satt fram lilla bordet.. och kanske har jag väl någon bok med.”

”Hjertegoda Monika, nog vet du hvad som är mitt käraste nöje! Och du har tagit ut en bok efter din smak.. hvad kan det då vara?”

”Jag har inte tagit den efter *min*,” smålog Monika, i det hon öppnade dörren och visade på de behagliga tillredelser, hon gjort i fru Hedvigs lilla sängkammare, som låg midtemot gossarnes rum, ”utan när jag sist var borta åt herrgården med tidningarne, bad jag fröken vara så god och låna oss en bok, som kunde roa kära frun i dag, då hon kom i den gamla ensligheten.”

”Vet du, Monika, den som har en sådan tjenarinna som du,” sade fru Hedvig rörd, ”är verkligen bra lycklig. Måtte du blott få lefva, så länge jag lefver!”

”Jo jo, kära fru, jag blir gammal som Metusalem... jag är nu tre och femtio år och

har inte minsta krämpa, och jag hoppas vara lika rask i ännu tjugu år... Men lägg sig nu på soffan! Det är hela tre delarne: de tål att dra igenom."

"Jag sparar denna glädje för eftermiddagen: jag skall åtminstone ha min rulle full först."

"Arbetsmyra!" mumlade Monika, i det hon gick ut för att rusta lite i ordning efter ungherrarne.

Fördjupad i sina framtidsdrömmar, hvilka dock i dag, till följd af det samtal hon haft med Justus, icke ville lysa henne så klart som vanligt, satt fru Hedvig åter vid den immerfort bullrande rocken. Hon hörde ej att dörren sakta öppnades, att tysta steg smögo fram till hennes stol, förrän ett par armar lindades om hennes hals och hon med ett häftigt utrop igenkände sin Justus.

"Min gud, barn, hur kommer detta?"

"Jag måste nödvändigt tillbaka och se om mamma blifvit ledsen öfver vårt samtal. Jag hade ingen ro, och så hittade jag på att jag kunde gå genvägen öfver till Brunsbo, medan Leonard for omkring."

"Ack, du ömma, älskande, häftiga hjerta!" Och fru Hedvig öppnade med varm modersfröjd sin famn åt den sköne sonen, hvars ögon hade nästan lika mycken vältalighet som hans röst.

"Är mamma verkligen icke ledsen? Ack, gudskelof, jag ser inga tårar! Mamma miss-

förstår då icke allt det der jag nyss sade? Jag mins det nu icke så noga, men jag kände på mig att det kanske kunnat oroa mamma."

Fru Hedvig vågade icke tillstå att det verkligen så gjort.. hon tyckte att Justus' sista handling tillräckligt visade huru fullt hon kunde förtro sig till honom, och derföre sade hon med öfvertygelsens hela styrka: "Var lugn, mitt barn, din mor känner dig för väl att kunna missförstå dig... Men nu får du ju vandra hela milen i snön, min stackars, stackars gosse!"

"Jag frågar ej efter, om jag än skulle vandra fem mil i snö upp till midjan, bara jag kan vara lugn för mammas skull. Nu är jag det. Derföre känner jag mig så lätt som en fågel, och sätter på mig mina vingar och flyger. Farväl om igen, älskade mamma.... Men ack, det var sant, hvila i dag! Monika förtrodde mig att hon hade något i ordning.. spinnrockshjulet får ju lof?"

"Det skall så få. Gud välsigne dig, min son, min älskade käre gosse.. Gud välsigne dig!"

"Farväl.... Tack, tack, tack.... Farväl, farväl, lilla mamma!"

Mor och son skildes.

Men utanför fönstret till den kammare, der Monika, som ej visste om något, gick och städade, stannade Justus och sjöng på Monikas melodi:

"Alonzo den tappre, så kallades han
och hon Imogene den skö..na."

Gumman hade så när svimmat. Hon tänkte redan på en uppenbarelse af Justus' vålnad, ett tecken att den käre gossen ej blefve gammal, då ett friskt och muntert skratt klingade under rutan och en figur, som hade all möjlig likhet med unga herr Justus, snabb som en vind-il sköt förbi och ställde kosan öfver slätten.

FÖRSTA BOKEN.

Örnvik.

FÖRSTA KAPITLET.

Omkring sju och ett halft år efter den morgon, som bildar inledningen till vår historia, rullade en modern landå genom den uråldriga allén till ett gammalt herregods. Emellertid fans hvarken adligt vapen på vagnen eller några aristokratiska anletsdrag hos dem, som sutto uti densamma.

Det var en äldre, fetlagd man med ett ansigte, som för tillfället icke uttryckte något, utom ett tydligt begär att gäspa, hvilket han äfven emellanåt gjorde, utan att låta genera sig af sin granne, en likaledes fetlagd dam, om hvars ansigte man åter kunde påstå att det uttryckte så många särskilta saker, att man hvarken vid första eller andra blicken var i stånd att afge något annat omdöme än det, att hon måste ega en ytterlig rörlighet.

De resande voro herr konsul Löwe med fru, hvilka just nu på den vackra sommaraftonen hemkommo från sina första visiter i grannskapet.

Herr konsuln hade såsom handlande i en

liten sjöstad efter hand knogat ihop en så ansenlig förmögenhet (den han dock varit mån om att dölja för verldens afundsamma blickar), att han slutligen sett sig i tillfälle att inköpa ett af dessa storartade gods, hvilka allt oftare råka att förirra sig ned i borgare- och bondeklassens händer. Och till denna hans länge beramade upphöjelse hade hustrun på ett exemplariskt sätt varit honom behjelplig.

I deras unga dagar, då ännu ingen af dem tänkte på att spela så stor roll i verlden, förde Löwe sjelf sin slup och hämtade hem sina varor, medan hans hustru i egen person insaltade makrill, krydd-lade anjovis och beredde sin hummerkaviar till försäljning. Efter hand blef det både slupar, skonare och briggar, men det oaktadt stod redaren med blåfrusna fingrar vid sin disk, medan frun fortfor att utvidga sin egen handel.

I så nitiska händer kunde förmögenheten ej annat än växa,.. och då den förmedelst flera lyckliga vrak-kommissioner, jemte några dito lyckliga leveranser för kronans räkning, vuxit till den höjd, att man ansåg sig kunna göra en liten början med den kommande storheten, togos bokhållare och husmamsell. Och som herr Löwe var i stånd att förskottera med penningar och alltid med lika drift som redlighet skötte andras affärer, blef han slutligen utnämd till vice konsul. Allt ifrån *den* betan lät fru konsulinnan Löwe hvem som ville salta

makrill och göra kaviar. Hon såg på sina rödsvällda fingrar och fann tiden vara inne att lägga dem i rosenvatten och hafresopps-bad, så vida de någonsin skulle kunna gömmas i en hvit fruntimmershandske.

Men nu vet hvar och en, att det är svårt att blifva profet i sitt eget land.

Detta rönte herr konsuln sjelf allt emellanåt, då man icke ville låna hans penningar. Och fru konsulinnan, som hittills aldrig haft tid att uppträda i societeterna, blef alldeles utom sig, då hon fann det vara med ett visst nedlåtande hon der emottogs och att ingen enda af de damer, hvilka blifvit vanda att anse sig förnämst, ville afträda sina rättigheter till förmån för den "påklädda sillsalterskan", en titel, som genom vän och väns vänner kom för fru konsulinnans öron och så mycket mera uppretade henne som hon verkligen ledde sina anor från en hederlig sillpackare.

"Men de skola ha det igen.. de skola ha det igen! Då vi köpt vår stora egendom, tänker konsulinnan icke ens minnas några kälkborgarefruar."

Och nu fick mannen aldrig ro, förrän den i åratal begrundade egendomshandeln kom till stånd. Jemt skulle han göra resor och bese alla annonserade gods i öster och vester. Men intet råkade vara nog väl bebygdt, förrän det gamla herresätet Örnvik utbjöds till salu. Fru konsulinnan behagade sjelf resa dit, för att taga

det i skärskådande, och då hon fick se den nästan slottslika byggnaden, grå och vördnadsbjudande, resa sig i höjden, bugade hon sig i vagnen och kände sig fattad af den djupaste aktning för sin egen person såsom den tillkommande herrskarinnan öfver detta ställe.

Så snart det vigtiga köpet blifvit afslutadt och bekantgjordt i staden, kommo åtskilliga af de förnämsta fruarna på visit. Men se, den som då satte sig på sina höga hästar, det var konsulinnan, som icke riktigt mindes när hon hade haft det nöjet att se fru L. och fru M. Hon kände så få af stadens fruntimmer, emedan hon olyckligtvis alltid haft den kaprisen att hellre vara *utan* sällskap, än söka sådant som icke öfverensstämde med hennes simpla vanor.

Men vid flyttningen från hemorten qvarlemnade fru konsulinnan helt och hållet den ogenerade ton, som *der* kunnat anstå henne. I samma stund hon trädde inom Örnviks aristokratiska murar, ansåg hon som sin pligt att studera sig in i den ton, som borde tillhöra den förnäma verlden, och hvilken naturligtvis var alltför fin att kunna tillåta begagnandet af sådana der munvigheter, som passade endast f. d. småstadsfrun.

"Min vän," hade hon vid detta högtidliga tillfälle sagt till sin man: "Lika godt hvad man *varit*.. det tillkommer oss nu att visa hvad vi *äro*. Och jag hoppas, min kära Löwe, att

du aldrig förgäter att du är ansvarig för din och din familjs värdighet!"

"Och jag," svarade konsuln, "hoppas att icke glömma min pligt mot samhället nu mer än förr!"

Och dessa båda menniskor, hvilka varit hederligt och hjertans beskedligt och lyckligt folk, behäftadt endast med några små fåfänga förhoppningar i afseende på de förmåner, deras gemensamma arbeten i framtiden skulle beskära dem, blefvo nu såsom innehafvare af det betydliga herregodset ett uppblåst, dumdrygt, högfärdigt herrskap, som gjorde sig löjligt genom en beständig sträfvan att efterapa de förnämas sätt, så vidt detta hunnit till deras kunskap.

Men hade lyckan i ekonomiskt hänseende gynnat vårt fåfänga par, så hade ödet i stället förbehållit sig att vid deras förnämsta hopp *slå* sig på tvären. De egde en dotter, som, enligt fru konsulinnans eget påstående, var likså skön som någon Venus, vare sig ritad eller stenhuggen. Och skön var verkligen den unga Evelina. Dertill var hon, såsom enda arfvingen till sina föräldrars högst betydande förmögenhet, en rik flicka. Men trots både ungdom, skönhet och rikedom, var det likväl från den unga arftagerskan som deras enda, men också nästan omätliga sorg härflöt.

Ända ifrån den aflägsna tidpunkt, då fru Löwe under sin mans frånvaro med "skutan"

satt i boden och väntade på kunder, hade hon vant sig att läsa romaner, ett nöje, som till den grad med åren blef henne dyrbart, att hon derföre ofta försakade sin nattro. I början älskade hon högst ”De Tolf sofvande jungfrurna”, ”Hohenstaufen eller den gamle öfverallt och ingenstädes”, ”Den Brune mannen i skogen”, med flera i samma öfvernaturliga anda. Derefter kom röfvare-serien: ”Rinaldo”, ”Moraldino” och ”Carlo di Francheci, furste för banditerna i Djefvulsdalen”, att förtjusa och förbrylla hennes hufvud. Vidare följde riddar-romanernas mysterier, men dessa hade slutligen lemnat rum för Lafontaines tjusande, husliga idyller, hvilka åter i sin tur måst afträda väldet åt den nyare litteraturens produkter.

I samma mån som den värda fruns smak hade förändrats, hade äfven hennes lysande förhoppningar på framtiden stigit högre och högre, och då nu tydligen började visa sig att Evelina skulle blifva en *riktig* Venus, sammanlänkade fru Löwe denna omständighet med det tillkommande herregodset och spelade dervid i tankarne alla intressanta scener, hon mindes från de romaner, hvilka på något sätt handlat om sköna, rika arftagerskor och deras friare.

Men, som sagdt, ödet hade behagat slå knut på tråden: den sköna Evelina utgjorde sina föräldrars förtviflan, i stället för att utgöra deras stolthet och glädje.

Den unga damen hade nämligen några små

fel, hvilka äfven för en arftagerska kunde vara mindre önskvärda. Hon var olyckligtvis, enligt det register hennes ömma mamma sjelf uppsatt på dessa fel, "dum, enfaldig, trög, orörlig, ledsam, utan begrepp, kortligen: en riktig sten-Venus."

Nu hade väl både konsuln och frun gjort allt hvad i ömma föräldrars makt stod att ändra och afhjelpa dessa naturens besynnerliga lyten, men med den envisaste ihärdighet vägrade de att gifva rum åt förädlande och bemedlande åtgärder.

Dottern skickades från den ena skolan till den andra, och vid hvar och en bemödade sig föreståndarskan med beröm och flit, att inplugga de första elementerna till *uppfostran* i Evelinas hufvud, men hon hade obeskrifligt svårt för att fatta. Dock behöll hon hvad hon en gång intagit. Som detta *lilla* emellertid på intet sätt motsvarade fru Löwes förhoppningar, sändes Evelina i en stor pension, der hon i sex år qvarstannade och der hon ändtligen lärde sig att spela lite fortepiano samt att någorlunda reda sig i fransyskan, två talanger, som fru Löwe gjort till hufvudvilkor för *dusörerna.*

Men när Evelina nu på stort sätt togs ur pensionen för att föras ut i verlden, det vill säga föras till Örnvik, häpnade och darrade den ömma modern af förskräckelse. Evelina kunde väl, enligt de betyg hon medförde från den stora pensionsanstalten, både spela forte-

piano och tala fransyska, men ingen förmådde henne att göra hvarken det ena eller andra. Hon satt stilla i sin vrå med broderiet på knät, ty hon arbetade ganska litet, och lät modern rasa, gråta, bedja, tigga, förebrå henne sin tröghet, utan att hon på allt detta svarade annat än ett långdraget "Herre gud" eller "Ah .. seså!" Men lika litet det ena som det andra af dessa svar uttryckte någon märkbar ledsnad eller otålighet: det uttryckte ingenting.

Fru konsulinnan uttryckte sig i stället:

"Mitt ömma barn, hvad tänker du på? Se på din mor .. sitter *jag* så der som en bild, utan att tala eller svara? Och jag och din far, som ändå kostat på dig så fasligt! Vet du väl, att pensionsafgiften var trehundrafemtio riksdaler banko om året .. vet du hvad det gör på sex år? Vet du, att vi gåfvo dusörer för minst hundra riksdaler årligen, och noter och böcker se'n ... Men allt det der var ändå bara lappri emot mina tårar. Jaha, min kära Evelyn, jag är skyldig mig sjelf den rättvisan att erkänna, att jag mer än *en* timma vätt min örngottskudde för din skull ... Är det menskligt att, då vår herre gifvit dig en sådan skapnad och dina stackars föräldrar gifva dig sin hela egendom, du likväl skall vara som en stackars vingklippt gås? Nej, höj på nacken, min flicka, sätt till vingarne och tag dig ton och fasoner som en arftagerska egnar! Ty, skall du fara fort på *detta* sätt, säger jag öppet att det varit

vida bättre, om vi användt pengarne att sätta dig på något institut för döfstumma, så vida vi icke rent af bli tvungna till sist att tänka på ett institut för sinnesslöa."

Vid en sådan anspelning hände det ett par gånger att det ryckte till i Evelyns sköna läppar, friska och mjuka som den yppigaste purpursammet, men dermed var också alla tecken till rörelse förbi.

Att denna unga flicka emellertid från födseln icke varit bestämd för hvarken det ena *eller* andra af de nämda instituten, kunde slutas deraf att hon, i trots af sin mors påstående att hon saknade allt slags känsla, likväl visat ett bestämdt tycke för en af sina pensionskamrater, en flicka, hvars lynne i hvarje afseende afvek från hennes eget. Den själfulla, lifliga Constance Waller utöfvade ett så märkvärdigt inflytande öfver den stumma arftagerskan, att denna i sin väns sällskap någon gång kunde le och liksom glömma stumheten, hvilken annars tydligen var hennes uteslutande behof. Olyckligtvis lemnade Constance pensionsinrättningen ett par år tidigare än Evelina, som efter denna skilsmässa ej lät lifva sig af något.

Föreståndarskan hade härom skrifvit till fru Löwe och gjort henne uppmärksam på att Constance Wallers sällskap i längden kunde blifva välgörande för Evelina. Men fru Löwe hade hittills ansett sitt eget sällskap och exem-

pel som det bästa och icke velat genom en så beskaffad anhållan hos Constances föräldrar sätta sig i en obligation, som måste blifva ytterst obehaglig, och så mycket obehagligare som hon icke kunde inse att det vore någon förmån för hennes dotter, att vid dess sida framställdes en flicka, begåfvad med alla de fördelar, som denna saknade, och dessutom på skönhetens vägnar lika rikt utrustad.

Ännu ett drag af Evelina eller *Evelyn*, såsom fru konsulinnan numera fann lämpligt att benämna henne, hvilket bevisade att hon hade sin egen tysta smak för sig sjelf:

Då herrskapet Löwe ankom till Örnvik, funnos ännu i ett par rum möblerna bibehållna sådana de stått der sedan många årtionden tillbaka. Det var intressanta gamla möbler, hvilka i en antiqvitetshandel skulle gjort verklig furore, men i fru konsulinnans höga konstsinne benämdes utslitet skräp, ovärdigt att begagnas i ett rikt och stor-förnämt hus. Men för detta utslitna skräp förklarade likväl Evelyn ett otvetydigt behag, enär hon, till sin mors allra djupaste harm, bad att hon måtte få dessa rum till sina i stället för dem, som hennes mor utsett och låtit möblera med allt slags modern grannlåt.

Då detta emellertid var den första bön Evelyn framställt, blef den uppfylld . . . . .

Men det är tid att återvända till det ögon-

blick, då herrskapet Löwe kommer tillbaka från sina första visiter.

"Min söta gubbe, du gäspar ofantligt, och det utan att upptaga näsduken!" anmärkte frun.

"Kära Petronella, vi äro ju ensamma."

"Ensamma eller ej, skall man aldrig förgäta sin ton, och dessutom får du icke heller, när vi äro tête à tête, säga Petronella.. hvem i guds namn heter Petronella nu för tiden? Kan du aldrig komma ihåg *Nelly!*"

"Nelly... jo, jag skall bjuda till, men annars är det mig riktigt motbjudande, eftersom jag alltid tänker på vår stackars lilla Nelly, som vi måste låta skjuta i fjol för tre år se'n. Hvad jag höll af det kräket.. det var väl den grannaste hynda någon ville se!"

"Min vän," sade frun med mycken värdighet, "jag är ledsen att du kan förblanda din hustrus namn med en sådan parvenys som en hynda.. detta är verkligen under både dig och mig."

"Förlåt mig, Pet... Nelly, ville jag säga! Det var annars ingen jemförelse."

"Medan jag erinrar mig det, min bäste David, så vill jag ock, ifall du tillåter det, erinra dig att du aldrig i sällskap yttrar dig liksom du i dag gjorde hos kammarherrns, då du sade åt mig: 'Det var icke så.. du kommer ej ihåg det.'"

"Nå, men det var ju rena sanningen, att du ej kom ihåg den der anekdoten?"

"Jag talar icke om det sanna eller osanna i mitt minne, utan jag talar om ditt sätt att *uttrycka* dig. Du kunde yttrat samma mening till exempel så här: 'Nelly, min vän, jag tror, om du behagar, att du missminner dig en liten smula', eller: 'Nelly, min engel, tillåt mig assistera ditt minne.. jag vill erinra mig att det förhöll sig så och så!' På det sättet tala personer, som ha uppfostran."

"Det är rätt hyggliga menniskor, de här kammarherrns!" upptog konsuln, som gerna ville komma ifrån det första ämnet.

"Åh ja, de äro *charmanta*.. nyttja för all del, så ofta du kan, det ordet, min vän: det är mycket på modet.... Men baron G:s på Bröllinge äro ändå charmantare. Friherrinnan var så ämabel att tycka det jag hade något utländskt i min brytning."

"Jag fruktar snarare, att det var en pik i det der."

"Pik... o, hur kan du tro att ett fruntimmer med hennes verld skulle ha så litet savoar att hon kunde pika så *löjligt!* Dessutom begriper jag icke hvari piken skulle ligga? Du vet, att under de åren du hade de stora affärerna med engelsmännen, hade vi sådana nästan ständigt vid vårt bord. När man så der förtroligt umgås med utlänningar, som jag måste göra mig sjelf den rättvisan erkänna att jag öppet gjorde med dem, biter alltid *något*

så pass på, att man får en utländsk anstrykning i talet och skicket."

"Kanske... Men se, nu ha vi nått slutet af allén, och der går mamsell Charlotte och spatserar under häckarne på gården... Evelyn är icke med."

"Ja, jag ser: det är lilla beskedliga bonne som är ute."

"Det är då alltför besynnerligt, min vän, att du kallar vår gamla husmamsell för bonne. Skall icke det vara ett slags lärarinna? Och *nu* bör väl ingen begära att mamsell Asp, som du insatt i så många befattningar, äfven skall kunna åtaga sig den, ifall det skulle behöfvas, hvad det naturligtvis ej gör, då Evelyn varit sex år i pension."

"Min söta David, du torde öfverlemna åt mig rättigheten att dömma härom! Mamsell Asp har fordom varit guvernant. Hon är för klen *till* hushållsmamsell, och hennes superfina utseende gör henne, oberäknadt hennes öfriga älskvärda egenskaper, bäst tjenlig till denna befattning. Du ser ju dessutom att Evelyn, om hon gifver *någon* företräde, bäst tycker om Charlotte, som är en ganska god vaggabonne."

"Hvad för slag... vagabond! Jag ber dig, söta Nelly, att du tillåter mig förklara att du denna gång bestämdt misstagit dig. Vagabond är benämningen på ett slags bättre lösdrifvare. Dessutom ser du väl, att de bägge orden stafvas olika."

"Min käre David, då jag var barn, så, ehuru min mor var dotter endast af en sillpackare, hade hon dock ganska goda begrepp, ty hon var gift med en sjökapten, och hon lät mig derföre i gamla mamsell Ågrens skola taga åtta eller tio .. nej, för gud, var det ej precist elfva lektioner i franska språket. Du finner således att, om jag någon gång skulle missminna mig eller nyttja ett ord i stället för ett annat (hvad åtminstone icke denna gång var fallet), jag är skyldig mig sjelf den rättvisan att tro, att det icke gerna kan ske af *okunnighet. Bonne* betyder lärarinna, och ordet *vagga* är antagligen ett litet smekord från barnens mun."

Konsuln teg, ty vagnen stannade i detsamma framför den vördnadsbjudande fasaden till denna byggnad, hvars fordna innevånare säkerligen aldrig drömt om att Örnvik en dag skulle nedsjunka till dess närvarande obetydlighet.

ANDRA KAPITLET.

En vän af gamla tidens smak och gedigenhet skulle hafva känt sig frestad till tårar, om han fått se allt det utomordentliga, som konsulinnans konstsinne upphittat för att parodiera den fordna storheten.

Dessa rum, höga, mörka, dels öfverdragna med tapeter af gobelin eller virkad väf, dels målade i stora bataljstycken (äfven i bibliska skilderier), sågo förvånade på alla de obetydliga grannlåter, som blifvit strödda omkring dem. Det lönar ej att omtala något enskilt, då man lätt kan föreställa sig att fru Löwe skulle finna högligen af nöden att borttrödja allt, som kunde hafva anstrykning af "rusk".

Äfven väggarne skulle blifvit moderniserade, derest icke deras dyrbarhet så mycket fallit i ögonen, att till och med fru konsulinnan förlät dem att de voro litet passerade.

Genom denna sträcka af rum — vålnader iklädda nya svepdukar — vandrade nu herrn och frun långsamt njutande anblicken af sina stora trymåer, sina präktiga ljuskronor, sina magnifika möbler, beklädda med siden i alla färger. De poetiska utsigter, som erbjödo sig från fönstren, genom hvilka här och hvar det praktfulla gallerverket af de uråldriga kastanjerna bildade naturliga jalusier, föllo ej i deras ögon, men dess mera försjönk det värda paret i djup åskådning af de lysande draperier, som inifrån skuggade Örnviks höga fönster.

Hvardags-förmaket, familjens vanliga samlingsplats, hade visserligen genast kunnat uppnås, om man från förstugan och en mindre sal gått ditin, men herrns och fruns smak förenade sig i behofvet att på denna väg, under

beständiga afbrott, nalkas det mål, der de skulle slå sig i ro.

"Hvad är kammarherrns bo mot detta!" sade konsuln.

"Hvad är baron G:s Bröllinge mot Örnvik!" inföll konsulinnan.

"Jag tror, min bästa Nelly, att få kunna ha det så!"

"Få, min vän .. ja, helt visst *få!* Kanske kunna många hafva praktfulla rum, men denna smak, denna beqvämlighet och *komfort*... begagna det ordet som oftast, min vän: det brukas i all bildad stil! Friherrinnan behagade yttra, straxt efter sedan hon haft den artigheten att anmärka min utländska brytning: 'Bröllinge eger visst icke Örnviks storhet, hvarken i arki .. arki ...'"

"... arkitektur?" hjelpte konsuln på väg.

"Nå, söta Löwe lille, nog må du tro att jag vet hvad jag ärnade säga: 'Bröllinge eger visst icke Örnviks arkitektur eller inredning, men det är ändå rätt komfortabelt'... det är ett mycket vackert ord!"

"Åh ja, det hjelper sig... men hvad äro alla ord ändå? Bara strunt mot det reela, som vi ha för ögonen. Jag är icke mera ledsen för det du så länge låg öfver mig med böner och föreställningar att jag skulle slå mig på en egendom."

"För guds skull, min bäste Löwe, aldrig ett sådant pöbel-yttrande: 'Låg öfver dig med bö-

ner och föreställningar'... Men låt oss promenera vidare, min vän! Jag gissar bonne väntar att få sin del af våra nyheter. Evelyn bryr sig beklagligtvis ej om hvad som passerar utom eller inom henne."

"Det är beklagansvärdt!"

"Åh, det är förskräckligt! Men vi skola rådfråga den artiga friherrinnan.. kanske att hon vet någon kasus, som Evelyns kunde liknas vid.... Men, se, här kommer vår goda bonne och presenterar mig de agreablaste blommor... Min söta Charlotte, jag hoppas Evelyn mår väl?"

Mamsell Charlotte, "lilla söta bonne", neg med allt det behag och den smidighet, hennes nya stånd och befattning kräfde, i det hon med en ton af den mest vördnadsfulla ödmjukhet frågade huru promenaden och visiterna bekommit "hennes nåd".

Det var bonne som satt detta intressanta "hennes nåd" i gång inom hus, och det var denna bonnes sinnrika uppfinning, som i konsulinnans ögon höjt hennes förstånd och snille högt öfver en husmamsells tarfliga egenskaper.

Mamsell Charlotte Asp var ingen elak menniska. Hon var tvärtom en god själ, som aldrig haft mer än tvänne sträfvanden här i verlden: det ena att få sig en man, hvilken sträfvan olyckligtvis redan kunde antagas hafva slagit felt, det andra att med en smula förstånd se sig så till godo, att hon på ålder-

domen icke behöfde frukta hvarken hunger eller köld.

Till uppfyllandet af denna sista angelägenhet såg hon en säker utväg, om hon kunde qvarhålla sig i sin nuvarande matmoders ynnest, något som ej borde anses svårt, då mamsell Charlotte i sitt lynne egde denna medfödda böjlighet, som är färdig att låta stöpa sig i alla slags former, utan att derigenom på minsta sätt förlora sin ursprungliga karakter, emedan just denna är så mångsidig, att den aldrig stannar i *någon* viss form.

I sin ungdom hade Charlotte fått en liten släng af så kallad bildning och uppfostran, hvarföre hon, efter att först hafva konditionerat i flera högadliga hus, under ett slags mellanbefattning af symamsell och kammarjungfru slutligen åtog sig lärarinneplats i en tarflig borgarefamilj, der hon någorlunda lyckades bringa ett visst jemlikhetssystem i gång och hade tvifvelsutan äfven bringat till stånd en giftermålsaffär med sonen i huset, derest icke hennes förtidiga säkerhet förrådt planen och sålunda tillintetgjort icke blott denna, utan till och med hennes befattning.

Efter denna olycka inföll en kinkig tidpunkt i mamsell Charlottes lif: det var en tidpunkt egnad åt de sköna konsterna, så vidt dessa uppenbarades under hennes resor med en kringfarande landsortstrupp, då hon ofta på improviserade teatrar utförde de svåraste par-

tierna i pantomimen, hvilken isynnerhet var hennes starka sida. Bland de reminiscenser, som företrädesvis föresväfvade henne från detta verkliga vagabondlif, var den sälla afton, på hvilken hon förställde en slumrande bacchantinna, en roll, den hon ännu så väl mindes, att hon hvilken stund som helst kunde repetera den.

Men dessa glänsande dagar med sina yttre triumfer och hemliga lidanden voro nu förbi, och det var ej vidare att tänka på någon reveny af den smula utseende, hon i första ungdomen haft att skryta öfver. Alltid uppfinningsrik, förlorade hon likväl icke modet, utan kastade sig nu på hushållsvetenskapen, studerade Kajsa Warg i stället för pantomimen och fick, efter flera föregående konditioner, slutligen plats hos konsul Löwes, i hvars hus hon i tre år med mycket beröm skött sin husmamsellsbefattning. Men då konsulinnan, som man vet, var en fru med ljust omdöme, kunde hon ej undgå att inse mamsell Charlottes högre värde, hvadan hon beslöt att vid flyttningen till Örnvik, der Evelyn skulle göra sitt inträde i föräldrahemmet, omskapa sin förträffliga husmamsell till en "bonne" för den unga arftagerskan. Och det var i denna bekanta egenskap som den förståndiga mamsell Charlotte som bäst bjöd till att befästa sig i sin patronessas bevågenhet.

En liten hemlighet, den ingen menniska

i hela huset mer än mamsell Charlotte och fru konsulinnan kände, var den, att hon hade vida mindre att uträtta hos dottern än hos modern sjelf, med hvilken hon alla morgnar, notabene inom stängda dörrar, spelade och deklamerade små bitar ur en förnäm dams lif. Bonne visade vid dessa scener för den uppmärksamma konsulinnan huru salig grefvinnan B. (hennes förra matmor) helsade, då hon inträdde i sällskaper, eller huru hon vid stor societet hemma emottog sina gäster med nigningar och småleenden, afpassade efter hvars och ens rang och värdighet. Då satt bonne i soffan, der hon antog en ogement elegant och nobel hållning, hvilken konsulinnan i soffan midtöfver med strängaste noggrannhet kopierade.

"Gif akt," sade bonne, i det hon med mycken ledighet och utsökt behag reste sig, "här ha vi en förnäm diplomat med sin familj..." Bonne sänkte sitt hufvud med förtjusande effekt, allt under det hennes numera något gängliga kropp böjde sig till en helsning, som på håret återgaf grefvinnan B:s.

Efter diplomaten uppträdde folk af olika stånd och värdigheter, hvilket hon också klart visade i sina nyanserade hufvudböjningar, sina hel- och halföppna samt stundom nästan tillslutna ögon, sina i oändliga gradationer utbildade leenden, från de mest ljuft inställsamma och förtjusande intill de kalla, stolta, stumma

och orörliga.. bonne hade namn för alla slags leenden.....

Men vi återgå till det närvarande.

Mamsell Charlotte, som ansåg för sin pligt att oaktadt frågan efter Evelyn först underrätta sig om sin beskyddarinnas välbefinnande, yttrade nu, då konsulinnan genom en nådig blick förklarat sin tillfredsställelse härmed, att mamsell Evelyn hela förmiddagen roat sig vid fortepianot.

"Huru?" utropade konsuln, så öfverraskad att han till och med tog ordet från sin fru. "Har hon spelat? Hvad det var roligt!"

"Hvarföre," svarade frun, som hört att det ej tillhörde en god uppfostran att visa sig förvånad öfver något, "hvarföre finner du dig så syrprinerad häraf, min vän? Har jag icke sagt att Evelyn en dag nog skulle taga till sin 'Myssart' och sin kära 'Bletthoven'. Jag är charmerad öfver att min förutsägelse slagit in."

"Jag har icke hört dig säga detta, Nelly!"

"Det kommer sig deraf att du, om du så behagar, min bäste David, har en viss lätthet att förgäta saker... Nå, min goda bonne, med hvilken aria har Evelyn roat sig?"

"Hon har icke spelat efter noter!" svarade Charlotte, något brydd öfver att nödgas taga konsulinnan ur sin ljufva villfarelse. "Det har roat henne att slå an ett och samma ackord med obetydliga förändringar."

"Huru.. en hel eftermiddag samma ackord!

Bara hon då icke så mycket pröfvat tangenterna, att någon sträng brustit! Sådant slarf är oförlåtligt, och det hade bonne bort säga henne."

"Jag har verkligen ett par gånger tagit mig friheten att tala till mamsell Evelyn, men hon har ej hört det."

"Jo jo, det är så likt henne, men jag hoppas att hon skall höra *mig!*" Och nu flaxade hennes nåd i väg och slog ganska omildt upp dörren till det stora hvardagsförmaket, der det nyköpta instrumentet enligt bonnes anordning fått plats, för att visa att det fans till icke blott för paradens skull.

Detta rum, klädt med röda tapeter och draperadt med både hvita och röda gardiner, kunde gälla som en exposition af alla slags nymodiga lyxartiklar, på det att, då främmande infördes i detta hvardagsrum, de riktigt måtte blifva öfvertygade, att herrskapet på Örnvik hade alltför fina vanor att begagna grannlåt endast då de sågo främmande. Dessa otaliga småsaker hörde till deras *lifsluft*, ty "vanan, mitt herrskap," sade värdinnan, "är andra naturen."

Det var en stor, underfull motsats att midt ibland allt detta omrörda lappri se den sköna bilden af en blyg vestal.

Evelyn satt framför instrumentet, på hvilket hennes lilla hvita hand ännu sakta slog ett och samma ackord, men på den spända

uppmärksamhet, hvarmed hon lyssnade till det enformiga ljudet, kunde man förnimma att det för henne måtte hafva antagit flera brytningar, ehuru hon sannolikt förgäfves sökte frambringa *den* ton, som föresväfvade henne, ty hennes bleka, sköna ansigte, på hvilket ett nästan dvallikt lugn hvilade, sänktes allt djupare ned mot den jungfruliga barmen, hvit som Alpernas snö, ren och kall som isen på deras spetsar, medan i hennes stora, mörka ögon hvälfde en tår, hvilken förrådde inneboende smärta.

Var det en omedveten trängtan att förstå sig sjelf som afpressade denna tår och skapade detta behof, hvilket, ännu ouppfyldt, klagade i det halfbrustna ackordet? Hvem visste det.. kanske icke ens hon sjelf, som satt der lik en förkroppsligad uppenbarelse af skaldens drömda ideal.

Och detta väsende, den arma Evelyn, som erfordrat den mest ömma och kloka behandling, hade genom naturens underfulla nyck blifvit inkastad i ett så obegripligt afvita förhållande, att hon kanske aldrig skulle finna grundtonen till det ackord, hon så ofta i ensamheten anslog, kanske aldrig skulle hitta rätt på sitt eget väsendes grundton . . . . .

"Nå, min lilla Evelyn, jag måste säga dig att du har en egen förmåga, att icke låta distrahera dig! Hör du oss då ej.. påminner du dig icke, att en väl uppfostrad flicka aldrig underlåter att skynda sina föräldrar till mötes

för att välkomna dem? Men du sitter och klinkar med samma tangenter, tills du vrider sönder dem. Hvarför öfvar du dig icke *så*, att du kan låta höra dig, då baronens på Bröllinge besvara vår visit, och framför allt vid vår stora middag, då jag fordrar att du sjunger någon aria. Du *kan* sjunga, Evelyn .. du sjöng som barn ... Men du har gråtit .. gråtit? Nå, nu vill jag då icke mer.. en sådan flicka som du gråta, en flicka i ditt läge, med ditt utseende, med dina rikedomar, med dina auspicier — det är det otänkbaraste man kan tänka sig! Inser du det?"

"Ja, ja!" svarade Evelyn, och hennes hufvud sjönk allt djupare.

"Jaså, mademoiselle vet att hon på allt sätt nongchalerar sina pligter, men ändå fortfar hon dermed! Jag anser som en oeftergiflig pligt, den jag är skyldig mig sjelf, att säga dig, mitt ömma, älskade barn, att du i detta afseende uppfattat ganska oriktiga principer. Är du icke sjelf öfvertygad härom?"

"Jo, jo!" frammumlade Evelyn.

"Nå, en sådan bekännelse är rätt naiv, men låt mig också veta *hvarför* du, med kännedom häraf, vidhåller dem? Du torde observera att det tillkommer mig, din mor, att taga notis om denna besynnerliga kasus."

"Hvilken kasus?"

"Kors, dina förvända principer!"

Evelyn teg.

"Så, så, du förklarar dig genom din vanliga tystnad, det vill säga så mycket som att du anser dig ha rätt. O, mitt beklagansvärda barn, hvad denna egensinnighet smärtar din mor! Se dig omkring, Evelyn.. Detta instrument, som din far köpt för 600 riksdaler... besinna, min flicka, 600 riksdaler banko — alla dessa packor af noter, detta haf af granna mönster, stramalj, perlor, silfver, guldtråd och sefirgarn, alla dessa dyrbara ritsaker, allt, allt är ju köpt för dig! Men icke nog härmed: *hvilken* garderob har du ej.. Jag är skyldig mig sjelf den rättvisan att erkänna, att det kanske icke fins någon fröken, som du icke kan mät..."

"Min vän!" afbröt konsuln, som tyckte att hans hälft gick något för långt i sin ifver.

"Än se'n, min vän.. har jag icke rättighet som mor att säga detta olyckliga barn, att den, som eger allt det hon eger, icke behöfver gråta? Hvad ha vi väl för glädje af allt det vi slösat på henne.. är hon någonsin glad och tacksam? Ligger icke paketet med den nya slöjan — voalen ville jag säga — derborta orördt som det kom i dag.. har hon sett på den längre, än jag höll den för ögonen på henne!"

Nu neddignade konsulinnan alldeles uttröttad i sin stora, beqväma fåtölj och åtnöjde sig att genom några mystiska förhandlingar emel-

lan näsduken och ögonen låta förstå i hvad grad hennes känslor voro sårade.

Evelyns enda rörelse var att stiga upp från instrumentet och sätta sig i vrån vid fönstret, der hon med en blomma, den hon medvetslöst uppdrog ur vasen, förblef sittande hela aftonen stum, förande blomman upp och ned emellan ögonen och läpparne.

TREDJE KAPITLET.

Omkring en vecka efter detta uppträde satt konsulinnan Löwe i samma rum och språkade förtroligt med mamsell Charlotte.

De båda fruntimren voro ensamma.

"Vet du, min goda bonne," sade konsulinnan efter ett litet afbrott, "att jag just är vid ett distraheradt lynne i dag! Jag tröttar alldeles ut mig på Evelyn och behöfde verkligen något att krya upp mig med. Har du ingenting hört?"

"Jo, vet hennes nåd, jag hörde just på morgonen af en torparehustru från Bröllinge, att ende sonen helt oförmodadt kommit hem att öfverraska baronen och friherrinnan."

"Kors, jag må säga, det var visst en agreabel öfverraskning . . . Hvad är han för slag den unge baronen?"

"Han är i hofrätten och har titel af kam-

marjunkare som jag hört. Hennes nåd mins visst att någon häromdagen nämde, att det skulle vara en mycket instruerad karl."

"Visst det, min goda Charlotte.. och utan tvifvel mycket vacker?"

"Jag kan icke erinra mig ha hört det."

"Lika godt.. det slår ej felt. Baronen, fadern, har utan fråga i sin ungdom haft ett ståtligt utseende (han har ännu något qvar deraf), och friherrinnan är ett fruntimmer med charmanta anletsdrag."

"Jag gissar unga baronen kommer att göra sällskap, när de besvara herrskapets visit."

"Det är troligt. Jag ville önska att Evelyn vore annorlunda, ty med hennes skönhet..."

"... hennes rikedom!" inföll bonne.

"... och talanger," bifogade för fyllnadens skull konsulinnan, "kunde mycket låta tänka sig.."

"... och verkställa sig!" förklarade mamsell Charlotte med eftertryck.

"Ja, ja, det vore å ingendera sidan parti att förakta, och jag bortgifter aldrig Evelyn, om hon ej blir åtminstone friherrinna. Detta är något, som jag är skyldig mig sjelf och de ansträngningar, vi haft för att komma i vårt nuvarande läge."

"Och hennes nåd har, skulle jag tro, rätt till en sådan förväntan. Tänk, om den der *öfverraskningen* vore endast en fint, för att mystifiera herr kammarjunkarns oförmodade hem-

komst. . tänk, om föräldrarne redan gifvit sonen en vink om den unga arftagerskan!"

"I sanning, det är icke något ondt i det du talar, min vän. Jag tror verkligen att det *kan* ega en grund! Jag tyckte friherrinnan var obeskrifligen artig: hon frågade två gånger efter Evelyn och beklagade lifligt att hon icke var med?"

"Aha, det der torde betyda något hos en sådan dam! Såg hon ut liksom hon sagt en vanlig artighet, eller röjde hennes ord ett visst deltagande."

"De röjde ett intresseradt deltagande, och hon behagade säga att det var högst ledsamt att de ej hade någon *sköness* i huset, hvilken tomhet gjorde att Bröllinge ej kunde vara särdeles angenämt för Evelyn. Jag är icke precist säker på hvad hon menade med den der 'skönessen', men jag är öfvertygad att det icke kunde vara någonting sårande för arftagarinnan till detta gods?"

"Nej, långt derifrån! Som hennes nåd sjelf erinrar sig betyder jeunesse ungdom: hon beklagade således att hon icke hade någon ungdom i huset."

"Alldeles det.. jag mins nu ordets betydelse mycket väl, och jag är särdeles smickrad öfver friherrinnans artighet... Men hvad är det för spring derute i vestibylen.. vet menniskorna icke att detta ställe varit ett adligt

stamsäte och att jag af alla i mitt hus fordrar en viss uppmärksamhet på det passande!"

"Jag hör vagnshjul, hennes nåd.. främmande, utan tvifvel."

Betjenten inträdde i detsamma och underrättade att en vagn med tre hästar körde upp på gården.

"Herre, min skapare!" utbrast konsulinnan i sin fordna obevakade ton, men hejdade sig genast och befallde med *värdighet* betjenten att låta tillsäga konsuln samt att han, Jonsson sjelf, straxt skulle springa ned och ställa sig på nedersta trappsteget.

"Hvad säger min lilla bonne.. bör jag sitta qvar här, eller skall jag gå in och sätta mig i stora salongen?"

"Om jag får föreslå sitter hennes nåd qvar och tar sin beqväma plats i soffan... så, ja, med venstra foten på pallen och hufvudet tillbakalutadt mot dynan. De böra då se att hennes nåd icke är ovan vid visiter och icke på minsta sätt blir embarrasserad, om det ock är sjelfva baronens på Bröllinge... Jag springer ut att, som det brukas för personer i min ställning, taga emot i salen."

"Bra, bonne, bra, min söta bonne! Låt oss sedan få in alla möjliga slags läckerheter: glöm icke den syltade ingefäran och konstantiavinet.. nå, Charlott vet hvad henne åligger. Och tag till tét alla de sorter tébröd, som vi

ha... Ack, hvar ska vi få rätt på Evelyn! Men spring, Charlott, spring."

Ensam med sin smickrade egenkärlek, förblef konsulinnan i den studerade ställning, honne gillat och stadfästat, och hon skulle varit obeskrifligt lycklig under detta förspel till sina triumfer, derest hon ej oupphörligt oroats af fruktan, att Evelyn komme att skämma bort alltsammans.

Men hon måste fatta sig: det passade ej för en dam i *hennes* läge, att låta de husliga mren spåras i hennes anletsdrag, och öfverlemnande Evelyn och hennes uppträdande åt ödets bevågenhet, antog hon denna ljufva och behagfulla min, som honne vid de små, ensamma repetitionerna brukade benämna "grefvinnans förtjusande min." Ändtligen bullrade det vid dörren. Konsulinnan satt orörlig som en bild .. allt på det de främmande skulle se hur riktigt naturligt förnäm hon var i sitt hem. Men då nu dubbeldörrarna gingo upp och herrskapet från Bröllinge, åtföljdt af en ung ljuslätt herre, egentligen hvarken vacker eller ful, inträdde, med konsuln krusande och bugande efter sig, hade konsulinnan ändtligen frihet att göra bruk af sina lemmar, ehuru hon, sin nya värdighet till heder, begagnade denna förmån så återhållsamt som möjligt.

"Min son kammarjunkaren!" presenterade baronen, en gammaldags enkel man, som aldrig det ringaste brydde sig om den fördel, han

skördadade af sin titel. Han hade varit en äkta krigsbuss och var nu en äkta landtjunkare. Bröllinge var dessutom en alltför obetydlig egendom att göra honom till aristokrat i *stort*, men hade han än haft tio sådana gods som Bröllinge, skulle han ändå varit den han var och lika ofta som nu stannat på egorna eller landsvägen för att tala med en torpare eller med det minsta barn.

Friherrinnan G. var en i alla afseenden aktningsvärd och dertill bildad, älskvärd och *vettig* dam, som dock alltid visste hvem hon var, hur artig och älskvärd hon än syntes.

Hvad sonen, baron Max, beträffar, så tycktes han mycket brås på sin familj, ty så vidt man kunde dömma af hans sätt, syntes han icke besvärad af någon i ögonen fallande anspråksfullhet. Han förekom tvärtom i konsulinnans tycke ofantligt "borgerlig". Likväl skulle ingen annan än konsulinnan benämt hans behagfulla enkelhet sålunda, emedan den så kallade borgerligheten längesedan upphört att igenkännas på sin anspråkslöshet.

"Herrskapet har så grant att det frasar af idel siden: det syns, minsann, att herr konsuln haft indrägtiga affärer till sjös!" yttrade baronen gladlynt.

"Ja, jag kan skryta af att ha kommit åt det der för *temligt* pris!" svarade konsuln med en alldeles icke tvetydig knipning på munnen.

Men konsulinnan, som med sin fina takt

osade några obehöriga allusioner på lurendrejeri, svarade hastigt: ”Du har visserligen genom dina kaptener, min vän, haft tillfälle att reqvirera de solidaste varor till facila priser, men de ha dock blifvit dig ganska dyra!”

”Nelly, min engel,” svarade konsuln, väl erinrande sig huru han för kommande möjliga motsägelser blifvit instruerad att uttrycka sig, ”Nelly, min engel, om du tillåter mig att assistera ditt minne, så torde du komma ihåg att jag med Pettersson två gånger ...”

”... tog hem möbelsiden!” afklippte frun med en liten blinkning. ”Jag mins rätt väl att kapten Pettersson var en mycket bra karl, som gjorde sina uppköp med förstånd ... Men detta ämne är utan intresse för våra gäster.”

Nu vände konsulinnan hela sin uppmärksamhet åt friherrinnan, hvarvid hon i de valdaste ordalag uttalade sin lyckönskan öfver herr kammarjunkarens hemkomst. ”Det måtte varit en förtjusande syrpris?”

”Ack, ja! Det var en liten hemlighet emellan pappa och Max ... Men få vi ej nöjet att se husets unga dotter?”

”Jag tackar på det förbindligaste för fru friherrinnans ämabla efterfrågan! Olyckligtvis är min lilla Evelyns lynne litet sjukligt .. lite tröttsamt .. med ett ord .. lite obegripligt.”

Vid denna egendomliga förklaring från de moderliga läpparne sågo både friherrinnan och baron Max med ett uttryck af ofrivillig för-

undran på värdinnan, och fru Löwe, som i sin oändliga beklämning för Evelyns uppträdande eller uteblifvande (hon fruktade nästan lika mycket bägge delarne) hade ansett nödvändigt att ge en vink om sanningen, slöt nu hastigt, af den intresserade uppmärksamhet, hon tillvann sig, att hon måtte upptagit saken just från dess rätta sida och att kanske, när allt komme omkring, det torde höra till god ton att unga flickor sutte stumma som andra väggprydnader.

”Jag vill hoppas,” återtog friherrinnan, ”att ingen sjukdom är i fråga?”

”Nej, gudskelof, hon är vid fullkomlig helsa, men hon är så o.. o.. or..” fru konsulinnan var nog olycklig, att icke komma ut med det ord, hvilket, efter hennes mening, för främmande öron bäst borde uttrycka arten af Evelyns försteningstillstånd. Detta ord föresväfvade henne, men det var henne omöjligt att uttala det, intilldess baron Max, som hört beskrifvas den fåfänga, efter fin ton jägtande frun och nu såg hennes rodnad och pinsamma förvirring, slutligen frälste henne genom att på måfå uttala ordet: ”originel?”

”Ja, ja, så var det! Det händer mig högst sällan att jag icke hittar det ord, jag vill begagna, ty distraktion är visst icke annars min starka sida.. men, mitt herrskap, det fins kanske ingen som ej någon gång har sina små distraktioner.”

”Alltför sant!” anmärkte friherrinnan leende, medan baron Max artigt upptog konsulinnans i *verklig* distraktion nedfällda näsduk, den han med en artig bugning återlemnade.

Förtjust och lycklig, ville hon just återknyta den afryckta tråden om Evelyns originalitet, då mamsell Charlotte inkom, föregådd af betjenten med den öfverfyllda brickan.

Under det friherrinnan serverade sig af de rika förfriskningarne, fick konsulinnan tillfälle att i hennes öra hviska en förfrågan om Evelyn icke snart skulle bli synlig, men bekom det föga tröstande svaret, att Evelyn icke fans i sina rum, utan troligen gått ut åt parken.

Fru Löwe himlade sig och såg på sin trogna Charlotte med en min, liksom hon velat säga: 'Nåväl, jag är en martyr... jag skall försöka att lida som det anstår ett helgon!'

Baron Max, som var obeskrifligt nyfiken att se Evelyn, hvars skönhet redan blifvit ett allmänt samtalsämne i orten, följde uppmärksamt konsulinnans ansigtsuttryck, hvaraf han lika klart som om han hört det i tydliga ord uppfattade, att hans nyfikenhet (än mer spänd genom moderns besynnerliga yttranden) skulle förblifva otillfredsställd.

För att på ett fint sätt afleda de vidare frågor, som kunde uppstå om Evelyn, föreslog konsulinnan en spatserfärd i trädgården.

FJERDE KAPITLET.

Örnviks trädgård var icke ett soligt, leende blomsterfält med breda sandade vägar och öppna platser, omkransade af väl vårdade träd, utan snarare en stor igenväxt park, der sekelgamla lindar lutade sina åldriga kronor tillsammans och bildade hvalf, genom hvilkas täthet knappt en regndroppe kunde nedsmyga, medan doftet från blad och blommor uppfyllde luften med de skönaste ångor.

Herrlig, ja, vördnadsbjudande var anblicken af dessa jättestammar, stående sida vid sida, rad vid rad, så långt ögat kunde nå. Här och hvar krökte sig dessa massor i zigzag, ledande åt hemlighetsfulla grottor med deras nu halft igenväxta ingångar och halft förvittrade gråstensbord, der mer än ett namn blifvit ristadt af dem, hvilka *nu* lugnt sofvo i familjgrafven, men som en gång samlats kring dessa bord vid bålen eller téservisen.

Det gick liksom en liten vördnadsfull rysning genom det närvarande sällskapet. Det ligger någonting af obeskrifligt allvar i denna stumma ålderdom, vältalig i sin tystnad.

"Det är alltsammans mycket *ruskigt!*" (konsulinnans stående älsklingsuttryck om allt, som icke såg nytt ut) .. "Vi kommo för sent hit på våren att tänka på någon renovering i år. Till hösten skola vi börja med detta arbete."

"För guds skull," utbrast baron Max, "modernisera ej denna helgedom! Vore jag egare af Örnvik, skulle jag icke göra det ringaste annat vid denna trädgård, än upprödja och underhålla den i dess antika skick."

"Åh, säger herr baronen det?"

"Och så," återtog Max, "ropar hela den verkligen moderna verlden med mig. Det nya, det nymodiga är ej mer på modet. Det är lika ledsamt att komma in i en nydanad trädgård som att komma in i ett rum, der allt är så nytt att det frasar. En trädgård utan gamla träd och en soffa utan veck hör till mina preventioner."

Helt bestört och något litet stucken, förklarade konsulinnan att hon visst icke hade för vana, att låta "konsternera" sig, men att hon för sin del verkligen fann herr baronens prevention rätt egen. "Den borde likväl," tillade hon, glömmande sin föresats att ej leda samtalet på Evelyn, "egentligen icke öfverraska mig, ty obegripligt nog, röjer herr baronen samma smak som min dotter, hvilken föredragit att bebo ett par gamla och otrefliga nästen i öfra våningen framför den sängkammare och det kabinett, jag sjelf utsett åt henne och der det åtminstone fins all den lilla komfort, vi kunna disponera öfver, men den herr baronen finner så illa använd, emedan den är *ny*."

"Något sådant har jag visst icke haft för afsigt att yttra, och kunde rimligtvis aldrig

taga mig den djerfheten, att klandra den beqväma och utsökta elegansen i herrskapets charmanta våning. Allting *måste* ju en gång vara nytt, och jag ville blott säga att lyxen först då rätt förmäler sig med trefnaden, när man af möblernas mindre stelhet märker att de icke stå endast på parad."

Med ett försonande leende böjde konsulinnan sitt hufvud emot den unge mannen, som genom sina beräknade fraser redan vunnit hennes bevågenhet.

Under det samtalet mellan konsulinnan och baron Max fortfor, gick konsuln förut med friherrinnan och gamle baronen, hvilken sednare med mycken lifligbet förtäljde om Örnviks fordna egare samt huru godset genom förmynderskap, långvariga arrenden och vårdslösa arrendatorer råkat i sitt närvarande förfall.

Nu öppnade sig trädmassorna, och man stod framför den stora, med höga björkar bekransade dammen, öfver hvars yta några svanor seglade.

På andra sidan dammen höjde sig en kulle, hvars rundel pryddes af en stor, hvit marmorurna. Mot denna urna såg det i stum beundran stannande sällskapet en qvinnofigur ligga lutad, med hufvudet så fast tryckt intill urnans fot liksom de blifvit gjutna tillsammans. Evelyns ena arm sträckte sig upp omkring det antika mästerverkets utspringande ornamenter, medan hennes ljusa silkeslockar till en del ned-

fallit på hennes obetäckta hals och till en del spridt sig kring den hvita marmorn.

Hon tycktes slumra.

Baron Max andades knappt. Till och med gamla baronen och friherrinnan sågo med häpen förtjusning på denna fé-syn, framtrollad i den gamla parken.

Såväl konsuln som hans fru saknade sinne för det slags skönhet, som nu mäktigt verkade på de andra. Men det värda paret vexlade en blick, hvilken tillkännagaf det nöje, de erforo af sina ömsesidiga observationer: de nickade oförmärkt åt hvarandra.

Slutligen, då konsulinnan fann att hennes värdighet såsom mor och värdinna ej längre tillät henne att låta tystnaden fortfara, sade hon med illa doldt högmod: ”Det är min stackars dotter, min lilla Evelyn, som ligger der och drömmer på sitt vanliga vis.”

”Hon är så vacker, att hon visst icke förlorar på att ses under drömmen!” menade gamle baronen.

”Hon är obeskrifligt hänförande i den ställningen, antingen hon drömmer sofvande eller vaken!” yttrade friherrinnan.

Men baron Max, hvars omdöme otvifvelaktigt varit konsulinnan allra angenämast att erfara, teg envist. Han tog likväl icke en sekund sin blick från den sköna uppenbarelsen.

”Evelyn, mitt barn,” ropade konsulinnan med

sin mildaste röst, "kom hit, min lilla Evelyn, och helsa på vårt främmande!"

Icke ett ljud, icke en rörelse förnams från synen på kullen.

"O, låt henne vara.. jag ber, väck henne ej!" sade Max, i det han omedvetet lade sin hand på konsulinnans arm. Och hon, som för väl visste att Evelyn, just efter gamle baronens förmodan, tog sig bäst ut att ses under drömmen, envisades icke, sedan hon nu en gång visat sina gäster den henne tillkommande höfligheten att vilja väcka Evelyn. Men då en ny tystnad inträdde, tyckte den outtröttliga värdinnan att det tillkom henne att afbryta den genom någon passande känslofras, hvarför hon, med ledning af de berättelser bonne gifvit henne, helt naivt utbrast:

"Liknar hon ej en slumrande bacchantinna!"

På en gång vände sig både baronen, friherrinnan och Max emot vår konsulinna, som kände sig ytterst smickrad af denna allmänna uppmärksamhet: hon tyckte sig hafva gjort ett oändligt godt fynd i denna liknelse, för hvilken hon i hemlighet tackade sin rådgifvarinnas lysande teaterlif.

Ingen fann det emellertid löna mödan att motsäga den estimabla modern, men gamle baronen plirade litet skälmaktigt med ögonen.

Då man emellertid icke för evigt kunde blifva qvarstående på samma ställe, föreslog konsuln, som syntes temligen generad, att man

skulle vända om. Men vid denna signal fattades baron Max af en obeskriflig motvilja att lemna denna underplats, utan att ha sett bilden vid urnan röra sig, utan att hafva sett lefvande dessa drag, som i sömnen utvisade en så hög och förklarad renhet. Han ångrade sitt förhastande, då han nyss afbröt moderns bemödande att väcka henne, och för att, om möjligt, rätta detta yttrade han hastigt:

"Blott icke aftonkylan och fuktigheten i gräset kunna blifva skadliga för mamsell Löwes helsa."

"Ack, jo, min gud, hvad de visst kunna vara skadliga!" utbrast den ömma modern i full oro, och nu ropade hon med sin gällaste diskant: "Evelyn, Evelyn, så vakna då . . du förkyler dig i aftonluften, mitt barn!"

Nu började bilden få lif. Först höjdes långsamt den ena armen, som förut legat vårdslöst öfver hennes knä, derefter den andra, som lindat sig kring urnans ornamenter, och sedan hon så ett par sekunder hållit armarne sammanflätade och sträckta öfver sitt hufvud, reste hon sig långsamt och stod nu lefvande, men likväl orörlig på kullen, med yttersta likgiltighet betraktande sällskapet på andra sidan dammen och icke ens med ett finger gifvande den lätta blå klädningen en utstrykning.

Andlös hade baron Max följt hvarje rörelse, och då hon nu stod der så lugn, så kall, så bekymmerslös, med oskuldens och skönhe-

tens gloria omkring den hvita pannan, böjde han sig djupt och vördnadsfullt, under det hans ögon, uttryckande den mest vältaliga beundran, öfversväfvade henne, som, på intet sätt störd eller brydd af hans lågande blickar, förblef i sin ställning, blott med en nästan omärklig rörelse af hufvudet besvarande hans helsning.

"Kom hit, Evelyn, gå omkring," ropade konsulinnan, vinkande med både näsduk och parasoll, "och stå icke längre der som om du vore fastläst!"

Hon rörde sig och skred nedåt gångstigen. Hennes växt hade den ädlaste fulländning: hvarje del stod i harmoni med det hela, men gången saknade fullkomligt denna elastiska lätthet, som utmärker ungdomen. Stelt och långsamt flyttade sig de små fötterna öfver gräset, men slutligen hade de dock burit henne fram omkring dammen, der hon stannade, sedan hon först ur minnet sökt repetera den nigning, dansmästaren genom outtröttlig ihärdighet ändtligen inlärt henne, ehuru Evelyns djupa allvar och tröga och besvärade rörelser beröfvade detta slags komplimang all grace.

"Se här, min lilla Evelyn, ser du våra goda grannar på Bröllinge, herr baronen och fru friherrinnan och unga baronen, herr kammarjunkaren. Det är alltför angenämt, mitt barn, att vi få fröjda oss öfver ett så intressant umgänge.. Seså, gå fram till frikerrinnan och låt se, att du med dina små besynnerligheter

ändå är en flicka, som icke alldeles saknar uppfostran!"

Mekaniskt lydande, gick Evelyn några steg emot friherrinnan, som betraktade henne med uttryck af obeskrifligt deltagande. "Det arma, sköna barnet," tänkte friherrinnan G., "måste visst icke vara hvarken originelt eller besynnerligt, utan helt säkert halffånigt!" Men friherrinnan förändrade genast denna sin tanke, då Evelyn, på hennes milda fråga om hon älskade dessa gamla alléer, dessa gamla träd och grottor, utan besinnande lugnt och klart svarade: "Ja, jag älskar allt det, som är gammalt."

"Får jag fråga," yttrade friherrinnan, inläggande i sin ton en ljufhet och klarhet, som tycktes något väcka Evelyns slumrande känslor, "får jag fråga hvad det egentligen är som mamsell Evelyn älskar i det gamla?"

Evelyn teg ett par ögonblick .. "Jag älskar det derföre att det icke är ungt."

"Hvilket vill säga att mamsell Evelyn ej älskar det unga, och likväl är mamsell Evelyn sjelf ung!"

"Det är så ledsamt att vara ung!" svarade Evelyn, och en half suck stal sig fram mellan korallbäddarnes perlor, under det hon med handen långsamt strök sig öfver pannan.

Det var ett underverk, att få Evelyn att framsäga så många meningar, men hon skulle snart återfalla i sin vanliga förstening.

"Hvad i guds namn säger du, Evelyn? Jo, du är just en flicka i det läge att du behöfver tycka, att det är ledsamt att vara ung, du, som utan skryt sagdt, kan få allt det du pekar på. Jag är nästan dekontenanserad öfver att du i friherrinnans närvaro icke alls öfvertänker din konversation, hvilken måste förundra hvar och en, som hört omtalas dina föräldrars omständigheter."

Efter denna moderns, som vanligt, enfaldiga förklaring fick ingen vidare ett ord af Evelyn, och då man åter inträdde i förmaket, satte hon sig i sin vrå i ena fönstersmygen, lekande, såsom oftast var fallet, med några från vasen uppdragna rosor.

Som den främmande delen af sällskapet hvar för sig i tysthet gjorde sina betraktelser öfver det uppträde, till hvilket man nyss varit vittne, uppkom en liten lucka i samtalet, likväl tillräckligt öfverskyld genom den uppmärksamhet, som de besökande härvid egnade vissa föremål i rummet; men nu anhöll värdinnan att få visa vägen till stora salongen, der tét var serveradt och der allt var så utomordentligt blänkande, att det nästan gjorde ondt i ögonen.

Konsulinnan väntade sig några beundrande utrop, men då dessa uteblefvo, behagade hon sjelf yttra sin förhoppning, att arrangemangerna i denna salong kanske icke vore alldeles misslyckade.

"De äro i alla afseenden utmärkta!" för-

klarade friherrinnan förbindligt, och baronen försäkrade godmodigt, att denna salong hade nog att fylla tvänne andra med. Endast Max teg. Han var förtretad öfver att man skulle lemna förmaket, der Evelyn qvarstannat.

Konsulinnan, åter i briljant lynne, ville än vidare låta veta att man befann sig i ett förnämt hus. "Se, här kommer söta bonne sjelf och serverar oss té! Min dotters lilla, goda vaggabonne officierar stundom en vice värdinnas plats: hon är ett mycket älskvärdt och bildadt fruntimmer."

De främmande läto icke ens ett leende undfalla sig. Men söta bonne rodnade ända upp till hårfästet, och af denna rodnad förstod ändtligen konsulinnan att hennes man, som på ett mycket hyggligt och aktningsvärdt sätt börjat hosta, ändå måtte haft rätt, då han förra gången gjorde henne uppmärksam på det orätta användandet af detta ord. Lyckligtvis befriade friherinnans takt och den lätthet, hvarmed hon uppkastade ett nytt ämne, den plågade konsulinnan från att synas handfallen. Men i sjelfva verket var hon i hemlighet ganska bekymrad öfver att något opassande skulle ha inträffat vid denna första visit, hvaraf hon hade lofvat sig ett fortfarande umgänge för framtiden, och utan att hon återkommit i sitt första superba lynne, slöts den närvarande.

FEMTE KAPITLET.

Under den natt, som följde på dessa den fåfänga qvinnans triumfer och missöden, sysselsatte hon isynnerhet sin tankekraft med uppfinningen af något medel att sätta lif i Evelyn, denna sten-Venus, denna förargelseklippa, som ingenting kunde lära sig begripa, icke ens så mycket som den minsta bokstaf i det alfabet, hvilket alla Evas döttrar annars känna på sina fem fingrar. "Hon begrep icke ens att den unga baronen verkligen förgapat sig .. och himlen tröste mig," slöt konsulinnan den förtroliga öfverläggningen med sitt eget ljusa förstånd, "den gåsen skall sjelf förstöra allt, och jag ha sträfvat hela lifvet igenom, utan att ändå få henne till grefvinna eller friherrinna!"

Konsulinnan kände vid detta så qvalfulla förutseende, vid detta ovärdiga slut på en ädel och exemplarisk moderssträfvan, sina ögon fuktas af tårar och sitt hjerta klappa af bäfvan. "Jag skall rådgöra med *Charlotte!*" hette det nu helt enkelt, ty från och med föregående afton uteslöt hon för alltid titeln bonne, hvilken ådragit henne den stora förargelsen att se tjenarinnan rodna på matmoderns vägnar.

Under ett förtroligt mellan-fyra-ögon, som egde rum straxt efter frukosten andra morgonen, utvecklade fru Löwe för sin förtrogna allt

det, som passerat vid dammen, der Evelyn, lik en slumrande bacchantinna, gjort ett "horribelt" intryck på den unge baronen, ett intryck, hvilket, behandladt med en smula klokhet, kanske inom kort torde växa till en kärlek värdig riddarromanernas epok.

"Men, min kära Charlotte," hette det vidare, "säg mig, om du kan, hvad man skall företaga sig med en sådan varelse? Då vi ändtligen fingo henne vaken och ned till oss andra och friherrinnan med sin lätta ton behagade göra henne några mycket enkla och okonstlade frågor om grottornas och trädens gamla behag, kan väl någon föreställa sig hvad hon då svarade? Jo, att hon älskade det gamla, emedan det icke var ungt, och hon var ledsen öfver att hon sjelf var ung. Nej, det var ännu värre: 'Det är så *ledsamt* att vara ung!' sade hon, det olyckliga lilla sjåpet!"

Mamsell Charlotte besinnade sig litet.. "Befaller hennes nåd att jag talar öppet?"

"Ja, min bästa Charlotte, det gör jag... tala!" Konsulinnan lutade sig mot soffdynan och halfblundade, för att dess bättre uppfatta hvarje bokstaf.

"Då förklarar jag att mamsell Evelyns ledsnad, sedan vi nu fått veta det hon anser sig ha ledsamt, helt och hållet kommer deraf, att hon saknar något lifvande umgänge, passande för hennes ålder och lynne."

"Charlotte tror då att man genom att an-

taga en sällskapsdam skulle få något lif i henne?"

"Jag vågar hoppas, att detta försök torde lemna ett lyckligt resultat. Under alla omständigheter kan herrskapet på Bröllinge, liksom de öfriga grannarne, då fatta att hennes nåd icke förbisett något."

"Sant, min vän, mycket sant! Men jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag till fullo skattar allt det kinkiga i detta fall. Det borde vara en förnäm flicka, af hvars umgänge hon kunde insupa den finhet och polityr, som hon nu saknar."

"Jag vet icke om hon borde vara förnäm!" utlät sig Charlotte, som alldeles icke tyckte om att få en sådan medtäflarinna i det hus, der hon sjelf ville hafva första favoritplatsen. "Jag fruktar, med hennes nåds tillåtelse, att en förnäm flicka kunde taga sig någon ton af öfverlägsenhet, som helt och hållet skulle stöta mamsell Evelyn, i stället att närma henne till sitt sällskap.. Dessutom," fortfor den slipade favoriten, "tycker jag det skulle låta lite förargligt att höra den eviga frökentiteln, då husets dotter kallades mamsell."

"Sant åter igen!" medgaf konsulinnan. "Charlottes klokhet förutser allt. Men efter min tanke bör det åtminstone vara en ful flicka."

"Hvarför så?" frågade Charlotte, låtsande icke förstå sin matmoders höga tankegång.

Konsulinnan log smickrad. "Lägg en ful,

tvättad silkesschalett intill en ny och vacker, och se sedan om icke den sednare blir ännu vackrare, derföre att den fula ligger bredvid."

"Åh, jag förstår! Men har icke hennes nåd, som vanligtvis bedömmer allt så rätt, kommit att fundera öfver den omständigheten, att en vacker sällskapsdam, ju vackrare desto bättre, skulle väcka mamsell Evelyns instinkt till täflan; och det lofvar jag, att blir *den* först väckt, så skola icke tio skönheter tillsammans öfverträffa mamsell Evelyn."

"Du känner mig så noga, min goda Charlotte, att jag visst icke undrar öfver att du på förhand gissat dig till att jag haft denna tanke. Ja, jag har länge haft den, och jag bestämmer mig således för en vacker sällskapsdam. Men hon bör icke vara någon fullkomligt obetydlig varelse, som ingen bryr sig om, ty först och främst passar det sig icke i ett hus med vårt anseende, att upptaga en sådan person i vårt närmare umgänge, och för det andra skulle det medföra flera kostnader, då Evelyns sällskapsdam i det närmaste borde vara klädd som hon sjelf."

"Kostsamt," sade mamsell Charlotte, "blefve det visst att upptaga en medellös flicka, men det är just från ett hus med det anseende, som herrskapets redan har och ännu mera får, som *tonen* bör gifvas. Salig grefvinnan B., i hvars hus jag, som hennes nåd vet, hade en ganska förmånlig post, upptog flera vackra

fattiga flickor, och då man frågade henne hvarföre hon belastade sig med så mycket ansvar, svarade hon vårdslöst: 'Det är de förnämas och rikas pligt att sträcka sina vingar öfver dem, som sakna skugga.'"

"Det var utmärkt bra och lyckligt sagdt! Tag hit min annotationsbok, goda Charlotte.. jag skall teckna upp de der orden. Och för att vara rätt uppriktig, ser jag icke hvarför ej *jag* kan gifva ton likså väl som trots någon grefvinna!"

"Jo, jag skulle väl tro att hennes nåd det kan. Dessutom är mamsell Evelyns hjerta så godt, att hon helt säkert lättare skulle dragas till en fattig än rik flicka."

"Detta har jag längesedan insett och erkänt, och nu kommer det blott an på att göra ett lyckligt val. Jag tror det icke skulle vara illa, utan kanske smickra friherrinnan på Bröllinge, ifall jag reste dit och i all förtrolighet rådgjorde med henne och hörde om hon händelsevis kände något passande subjekt."

Detta var afgjordt icke i bonnes smak, som redan inom sig bestämt valet och ärnat genomdrifva sin önskan om ett sällskap till Evelyn, äfven ifall konsulinnan icke sjelf väckt frågan derom och gifvit f. d. aktrisen tillfälle att utveckla sina små talanger.

Det motiv, som ledde Charlotte, var emellertid vida skildt från de medel, hon användt till dess befrämjande.

I trots af sitt listiga, inställsamma väsende hade hon af naturen ett godt och välvilligt hjerta, som ännu bibehöll sitt välde öfver henne, isynnerhet då denna godhjertenhet kunde tillfredsställas utan att hennes egna fördelar råkade i fara.

Nu var sanna förhållandet, att mamsell Charlotte hyste en oegennyttig tillgifvenhet för den stackars Evelyn, som hon med oro såg så oförståndigt behandlad af sin mor, ty mamsell Charlotte hade tillräckligt förstånd att inse det konsulinnan ej skulle behöfva lång tid på sig för att i sjelfva verket göra Evelyn halffånig.

Sjelf saknade väl äfven Charlotte förmåga att fatta och behandla Evelyns lynne, men hon röjde dock i hela sitt väsende en ömhet och medlidsamhet, som någon gång lockade en halft vänlig blick från Evelyns uttryckslösa öga eller ett halft leende från hennes läppar.

"Arma lilla varelse," sade ofta Charlotte, då hon såg Evelyn med en viss ömhet stryka sin kind emot locket af ett litet ebenholz-skrin, det hon ofta och länge betraktade, "arma Evelyn, hon har ingen annan att smeka. Derföre smeker hon det der stackars lilla skrinet, som hon haft med sig från pensionen. Hon har väl någon mening dermed, som ingen förstår eller får veta."

Men Charlotte fick snart veta det lilla skrinets hemlighet.

En dag, då Evelyn, som alltid bar nyckeln till detta skrin på sig, råkat qvarlemna den i låset, tog Charlotte tillfället i akt att göra sig bekant med innehållet, ty derhän gick hon för ingen del i grannlagenhet att hon ansåg sårandet af eganderätten såsom något hinder för tillfredsställandet af sin nyfikenhet. Hon öppnade skyndsamt detta skrin, som så ofta varit smekt af Evelyns hvita hand, men fann blott en enda sak, ett bref, hvars nötta kanter vittnade om att Evelyn i ensamheten ofta öppnat det.

Charlotte kunde naturligtvis ej stanna vid halfgjordt arbete, och så genomögnade hennes profana blickar det enda bref, Evelyn någonsin emottagit. Det var från den förut omnämda Constance Waller och andades ett språk och en känsla, som djupt rörde Charlotte, ty hvarje ord uttryckte brefskrifverskans kärlek för Evelyn, ehuru den tolkades i ord, som ofta förekommo Charlotte något för poetiska att fattas af Evelyn, då de icke rätt fattades af *henne*.

"Men lika godt," sade den beskedliga Charlotte för sig sjelf, "hon skall ha hit sin goda vän!" Och då Charlotte nu några dagar derefter liksom händelsevis nämde den fordna pensionskamratens namn, gick en spritthing genom Evelyns lemmar. Hon såg upp, och hennes ögon uttryckte den bön, hennes läppar

vägrade uttala, att Charlotte åter skulle upprepa det älskade ljudet.

"Mamsell Evelyn älskade då mycket den unga Constance Waller?"

Evelyn såg än en gång upp. En matt, fin rodnad spridde sig öfver hennes kinder. Hon suckade sakta, men på ett sätt, som var mycket vältaligt.

Efter den dagen afvaktade Charlotte endast något gynnsamt tillfälle att utföra sin plan, och nu, då detta kommit, då hon på ett så lysande sätt besegrat alla svårigheter och stod färdig att uttala namnet på den tilltänkta sällskapsdamen, kastade sig konsulinnan ett tu tre in på en väg, der det ingalunda var rådligt att motsäga henne, ty hennes lifliga ögon spelade redan vid den angenäma föreställningen om ett "familj-arrangemang" mellan henne sjelf och friherrinnan.

"Ja," sade konsulinnan, "jag är öfvertygad att hon skall högt värdera denna delikatess å min sida och visst icke undandraga mig sitt råd i frågan om valet."

"Jag tviflar icke," svarade mamsell Charlotte, "att hon skall finna sig smickrad.. hvem skulle icke det af hennes nåds förtroende, men..."

"Nej, nu vill jag inga *men* höra, min kära Charlotte! Du måste medgifva mig, att ingen menniska kan vara mera kompetent att dömma

i den saken än den älskvärda, graciösa friherrinnan G.

”Det medger jag, näst hennes nåd sjelf, ty, rätt eller orätt, sätter jag alltid hennes nåds omdöme öfver andras.”

”Ack, Charlotte, det är din ömhet för mig som kommer dig att tro det mitt omdöme är så mycket värdt.”

”Hur kan hennes nåd vara så blygsam! Jag går till och med så långt, att jag säger att det egentligen är under ett sådant fruntimmers värdighet, att för annat än *syns* skull rådföra sig med andra.”

”Ganska sant, Charlotte, och det är endast sålunda jag konsulterar friherrinnan.”

”Åh, då är jag belåten! Jag var så rädd att friherrinnan kunde få säga till sin sällskapsmamsell så som salig grefvinnan B. brukade säga till mig, då några af de rika borgarfruarna i orten besökte henne för att rådföra sig om tusen saker: ’Min kära Charlotte’, sade hon, ’de äro rätt roliga dessa beskedliga menniskor, som tilltro oss, för det vi bära en titel, att veta allting bättre än de sjelfva.’”

”Jaså, hon behagade säga det!” yttrade konsulinnan starkt rodnande. ”Men jag lofvar, jag, att friherrinnan G. icke skall behöfva säga detsamma om mig. Först och främst, min kära Charlotte, måtte du väl begripa det kolossala afståndet mellan en så kallad ’rik borgarfru i orten’ och egarinnan till det adliga herresätet

stora Örnvik, och för det andra så är jag skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag gudskelof alltid haft min egen vilja, och om jag blott visste någon flicka, som passade, skulle hela visiten ej blifva annat än en liten pro-forma-artighet."

Nu ändtligen kunde Charlotte åter andas. Inseende att spelet stod förtvifladt, hade hon vågat ett drag, som, då man besinnar hennes beroende ställning, verkligen kunde kallas hjeltemodigt, och likväl darrade hon icke ens på rösten, när hon uttalade det förfärliga ordet "borgarfruar". Hon hade spelat väl, och nu, då det djerfva försöket öfver höfvan lyckats, yttrade hon att, efter hennes tanke, mamsell Evelyns goda vän mamsell Constance Waller vore den lämpligaste."

"Jag vet icke hur det kommer sig," svarade konsulinnan, "att jag aldrig, ehuru jag icke känner den flickan, kunnat rätt tåla henne... kan Charlotte begripa det?"

"Nej, visst icke, men hennes nåds prevention för mamsell Waller påminner mig om" (och nu måste den stackars salig grefvinnan B. åter på tapeten) "en nästan lika kasus med min fordna matmor grefvinnan. Hon hade en gång en besynnerlig antipati för att emottaga en viss ung flicka i sitt hus, men dermed slutades så, att den unga Louise T. blef så underdånig och grefvinnan i allt till behag, att grefvinnan sedermera i sina aftonkretsar flera

gånger bedyrade, att hon aldrig ville taga i sitt hus någon person, som hon icke i början nästan hade aversion för."

Konsulinnan fann detta förhållande ofantligt originelt, men vidblef dock idén om en liten öfverläggning med friherrinnan.

SJETTE KAPITLET.

En vacker förmiddag i den nästföljande veckan reste konsulinnan till Bröllinge.

Redan anblicken af den visserligen långa, men blott en våning höga manbyggnaden höjde hennes mod till den punkt, att hon icke kunde begripa hvarföre ej friherrinnan borde blifva förtjust af en sådan förtrolighet. Om hon än deraf slöt, att man å ena sidan icke vore *alldeles* obenägen att tänka på en förbindelse emellan kammarjunkaren och arftagerskan till Örnvik, "så hvad se'n?" Ingenting hade bevisligen blifvit gjordt, som kunde kompromettera arftagerskans eller hennes mors egen värdighet: således . . . Konsulinnans idéer hade redan ilat framom den gräns, som hon med sin favorit uppdragit, då vagnen stannade.

Första syn, som mötte hennes blickar och hvilken på hennes hjerta gjorde ett ytterst behagligt intryck, var en betjent, som på går-

den kringledde en svart ridhäst, helt säkert nyligen begagnad af baron Max, hvilken stod på trappan med ridspöet i handen. Alltsammans förekom konsulinnan oändligt förnämt och riktigt passande för storfolk. Hennes egen rörliga inbillning utvecklade taflan genast på det sättet, att betjenten, ridhästen och baronen med ridspöet i handen genom ett trollslag förflyttades till Örnvik såsom ett ställe i alla afseenden mera lämpligt för det storartade. Men der *stod* baronen icke längre på trappan, utan flög i ett språng ”oändligen behagligt, manligt och fullkomligt elegant” uppför densamma och in i vestibylen, der Evelyn glädtigt, med en krans af kamelior i sina ljusa lockar och en bukett i handen, kom emot honom och sjönk i hans utsträckta armar.

Det var just under det konsulinnan från en liten löfsal, den hon i hast uppbyggt på Örnviks-gården, åsåg allt detta och med moderlig förtjusning njöt af sina barns sällhet som hon från fantasiens ljufva dröm uppväcktes till verkligheten. Men uppvaknandet, ehuru hon väl önskat det fördröjdt, var ändå icke oangenämt, ty det var ju hennes tillkommande mågs baron Max’ röst som tillropade henne ett: ”Oändligen välkommen, fru konsulinna!”

”Blott jag icke kommer och generar?”

”På det sättet kan fru konsulinnan visst aldrig komma!” Och utan att vidare uppehålla

sig med komplimanger, förde Max den värda damen till sin mors rum.

Konsulinnan fann sig rätt belåten att få höra det gamle-baronen var borta, något som gaf henne mera frihet i sina operationer. Också dröjde hon icke länge efter de första helsningarne, innan hon, med ett mystiskt ögonkast på baron Max, förklarade att ett helt och hållet *enskilt* ärende i dag fört henne till Bröllinge.

Med en lätt bugning aflägsnade sig genast den unge baronen, och nu sittande, just som *hon* föreställt sig, i den förtroliga soffan ensam med friherrinnan, bemödade sig konsulinnan att med möjligaste takt upptaga ett ämne, som, vända det hur hon ville, likväl alltid blef svårt att göra begripligt *hvarföre* det skulle läggas under friherrinnans ögon.

"Jag är mycket smickrad," yttrade friherrinnan G., i hvars ton dock låg en liten dragenhet, som något afkylde konsulinnans värma, "jag är mycket smickrad af fru Löwes förtroende och önskar endast att kunna motsvara det!"

"Ack," utbrast konsulinnan med en vädjande blick åt himlen, "det fins bördor, dem verlden ej kan fatta! Äfven de rika och mäktiga hafva sina bekymmer så väl som småfolket."

"Detta är en lika gammal som rättvis sanning, och derföre böra icke heller vi småfolk någonsin intagas af afund mot de rika och

mäktiga. Hvar och en har, som fru Löwe säger, verkligen sitt!"

Konsulinnan bleknade af harm. Denna pik måste hon begripa. *Hon*, den rika egarinnan till det adliga Örnvik, skulle hon icke sjelf vara rik och mäktig.. skulle *hon* finna sig uti att anse sig som småfolk? Nej, detta blef i sanning för starkt, och hade det ej varit för den beundrans skull, som baron Max ådagalagt för Evelyn, så hade hon rest sin väg och friherrinnan kunde fått sitta der och kanske en gång med för sen ånger nödgats se huru en annan baron eller grefve drog af med Venus.

Under det dessa tankar genomflögo konsulinnans hufvud, brunno hennes kinder i åtskilliga kulörer. Slutligen hämtade hon sig likväl så pass, att hon kunde erinra sig att det vore emot allt lefnads-vett att visa sig förolämpad. Friherrinnan skulle se, att hon hade att göra med en dam af för upphöjd ställning i lifvet, för upphöjd karakter att kunna bli stött helst öfver något *så* under hennes värdighet.

"Nå, hur gick det med förtroendet, min lilla fru Löwe?" sade friherrinnan småleende.

"Åh, jag sitter blott och tänker efter om icke ämnet är alltför obetydligt för hennes nåds öron: det handlar endast om min dotter."

Vid det sista ordet antogo friherrinnans anletsdrag ett uttryck af intresse, som konsulinnan likväl uppförde på orätt debet. Hon,

som så gerna inbillade sig, att alla mödrar med söner spekulerade på arftagerskan till Örnvik, ansåg det icke lida tvifvel att ju friherrinnan, ehuru fint och försigtigt, gjorde detsamma. Men dennas uppmärksamhet härflöt från ingen annan källa än det varma deltagande, Evelyn ingifvit henne, oförstådd af dem, som skulle vaka öfver hennes skygga väsende.

"Var god och tala öppet, min bästa fru Löwe! Mamsell Evelyn har uppväckt allas vårt deltagande."

"Verkligen? Min dotter är alltför afundsvärd, och jag delar det nöje, hon sjelf säkert skulle erfara häröfver, ifall det olyckligtvis icke vore hennes vana att alltför litet fästa sig vid andras tycken. Jag tror emellertid, det vill säga att jag hoppas, att hennes köld och likgiltighet icke härflyter af högmod öfver den plats, hvarpå hon befinner sig genom sina föräldrars icke alldeles obetydliga ställning. Men kanske bör jag till hennes ursäkt gå så långt att sanningsenligt erkänna det denna plats *kan* fresta ett barns högmod. Jag går dock icke ett steg härutöfver, ty jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag, på samvete, aldrig gifvit henne exempel af stolthet, utan tvärtom alltid predikat emot all fåfänga öfver sådana fördelar, som det tillkommer menniskan att visa sig mer ödmjuk än stolt öfver."

"Jag är förvissad," svarade friherrinnan med ett fint leende, "att mamsell Evelyn aldrig er-

farit ens den flyktigaste bekantskap med någon af dessa för en så ung varelse oväntade känslor. Hennes själ är säkert lika ren som hennes skönhet."

"Åh ja, hvad skönheten beträffar, så har vår Herre ingen skam. Jag kan gerna, ehuru mor, sjelf erkänna att den snarare kanske är något öfver än under medelmåttan, men det oaktadt är hon alldeles icke fåfäng öfver denna gåfva, som visst är lyckligt att ha, men som dock med mindre saknad kan umbäras af en rik än en fattig flicka, ty, gunås, i vår *tid* är det penningen som har den öfvervägande makten ... Men för att nu taga mig friheten återkomma till vårt förra ämne, Evelyns slutna och obegripliga natur, så var det min afsigt att utbedja mig friherrinnans yttrande öfver en viss punkt."

"Hvilken då, bästa fru Löwe?"

"Jag strider i valet mellan tvänne frågor, antingen jag nu så fort som möjligt bör skaffa Evelyn ett passande och bildande fruntimmerssällskap eller låta hennes karakters-egenheter gå sin jemna gång, tills hon gifter sig, då det naturligtvis ligger i hennes mans intresse att sjelf bilda henne efter den form, han mest älskar."

Nu tyckte konsulinnan att hon spelat ett så snillrikt spel, att väl ingen häruti gerna kunnat öfverträffa henne, och hon njöt redan på förhand af "bonnes" förvåning och beundran

vid berättelsen om denna minnesrika, för framtiden säkert högst vigtiga stund. Men i första rummet blef det naturligtvis nödvändigt, att taga notis om huru friherrinnan skulle "sentera hennes talang."

"Då fru Löwe haft den artigheten att begära mitt yttrande öfver denna sak, vill jag gerna tillstå, att jag anser det ett passande sällskap af någon ung jemnårig skulle vara mycket fördelaktigt för mamsell Evelyn. Men valet fordrar urskilning. Enligt min tanke *borde* det vara en sällskaparinna af ett mildt och glädtigt lynne, dock af en fast karakter och framför allt med en hjertats godhet, som gjorde henne fördragsam med de svårigheter, hvilka kanske lägga sig i vägen för hennes bemödanden."

"Hvad fördragsamheten beträffar, så hoppas jag att den icke bör blifva synnerligt svår att gå i land med, ty vi tänka icke besvära någon för intet."

"Men den ömhet och fördragsamhet, som lemnas för betalning, skall aldrig mäkta inverka på mamsell Evelyn. Den sanna ömheten, den sanna fördragsamheten kan herrskapet icke gälda: den måste betala sig sjelf."

"Min nådiga friherrinna, jag säger öppet att det icke hör till min likör" ... o, himmel, vår fru hade icke väl låtit denna infama, allra simplaste småstadsterm halka öfver sina läppar, än hon var nära att svimma af harm.. menin-

gen måste emellertid fortsättas, och i förvirringen blef det en ny bock... "att stå i obligations-förbindelse hos någon menniska"... nu var hon färdig att rasa: obligation och förbindelse stod ju (enligt Charlotte) i lexikon för ett och detsamma.. hon hade så när tappat andan, innan hon fick slut på fortsättningen... "och jag både vill och skall afbörda mig denna obligation, ifall jag ikläder mig den, ty, gudskelof, allt kan betalas med pengar."

"Jag tror att förhållandet icke är alldeles sådant, och jag tror att yttrandet af dessa tänkesätt, dem jag icke kan tillåta mig klandra, ganska mycket skulle såra hvarje ung person med rena seder och rent hjerta, hvilken kunde blifva ombetrodd det, såsom jag gissar, i början otacksamma verket att vinna inflytande öfver mamsell Evelyn."

Af detta svar fann konsulinnan, att hon hade ännu en harm att utstå. Hon insåg att hon låtit sin fåfänga och skrytsamhet hänföra sig något för långt. För att mildra det obehagliga intryck, hon redan gjort, tillade hon alltså:

"Ack, det tror jag, ifall vi funne ett fruntimmer, som endast af *kärlek* åtoge sig min stackars Evelyn. Jag skulle då blifva en mor för denna, ty det gör godt i själen att tänka på, att det verkligen kan finnas undantag från egennyttans reglor. Och att nu säga egentliga förhållandet, har Evelyn från sin pensions-

tid fästat sig vid en fattig, älskvärd flicka, hvars föräldrar numera råkat på obestånd, så att de troligtvis ej ha något emot att lemna sin dotter i ett hus, som kan trygga hennes framtid. Constance Waller älskar Evelyn och har varit den enda, som någonsin förmått henne frånträda sin envisa och eviga tystnad."

"Nå, i så fall är ju allt förträffligt."

"Visserligen .. åh ja, hvarför icke, om min nådiga friherrinna tycker, att jag bör antaga denna unga person och ej öfverlemna fortsättningen af Evelyns edukation, såsom jag nyss nämde, åt hennes blifvande make?"

Öfver friherrinnans läppar spred sig ett eget leende. "Kanhända", sade hon, "skulle likväl denne känna sig mest förbunden, ifall han sluppe sin andel i det besväret. Dessutom är mamsell Evelyn ju så ung ännu, att det torde vara god tid att tänka på den saken."

Ännu en gång måste konsulinnan qväfva sin förtrytelse: hennes fina krok var förgäfves utkastad, hennes förhoppning om ett intressant "familj-arrangemang" tycktes icke ens begripas af friherrinnan, och helt och hållet missnöjd med sitt besök, gjorde hon sig i ordning att afbryta en sammankomst, som bevisat henne att friherrinnan G. var ett fruntimmer af ganska medelmåttig både smak, lefnadsvana och bildning, en sak, hvars trefaldighet ännu grundligare bevisades genom hennes löjliga ohöflighet, att icke med ett enda ord vidröra sin ön-

skan, att snart få se konsulns familj på Bröllinge eller sitt eget hopp, att med de sina innan kort återse det präktiga Örnvik.

Nej, icke ett enda ord nämde friherrinnan, och vår förnäma fru Löwe var långt ifrån att föreställa sig det hennes egen dåliga ton, hennes osmakliga och omätliga fåfänga, hvilken särdeles under denna sista sammanvaro stuckit i ögonen, gjort friherrinnan ledsen vid bekantskapen och alldeles icke mån om dess underhållande.

"Vi få väl se," sade konsulinnan, då hon helt upprörd åter vaggade i sin granna vagn, "vi få se hvem som förlorar mest." . . . . .

Omedelbart efter den misslyckade förmiddagsvisiten skref konsul Löwe till landskamrer Waller, Constances far, och anhöll på det artigaste — "ty", hade konsulinnan sagt, "storfolket bör alltid visa sig nedlåtande mot de små och fattiga" — att det måtte tillåtas hans dotter Evelyn, att på en längre tid komma i åtnjutande af den goda mamsell Constances sällskap, en anhållan, som naturligtvis interfolierades med en mängd förespeglingar i så lysande infattning, att det kunde anses så godt som omöjligt för några föräldrar att emotstå frestelsen deraf.

Svaret blef också icke blott bifallande, det tolkade hela den förbindelse, hvaruti Constances föräldrar ansågo sig stanna för ett för deras dotter så angenämt anbud.

"De der menniskorna äro icke utan vett," yttrade konsulinnan till sin förtrogna.. "de hafva åtminstone lika mycket som många andra, hvilkas *pligt* det vore att ha mer... Men, låt höra, min kära Charlotte, hvad du råder till! Skola vi bereda Evelyn på denna öfverraskning, eller skola vi besluta oss för en fullständig syrpris?"

"Borde icke hennes nåd i denna sak, som verkligen är den vigtigaste, rådföra sig med friherrinnan på Bröllinge?" frågade favoriten, som af konsulinnans tystnad väl slöt, att hon var missbelåten med den nyss åberopade auktoriteten, men ej kunnat få reda på det närmare förhållandet, hvilket konsulinnans högmod gjort henne till en lag att förtiga äfven för sin kära Charlotte.

Men då Charlottes fråga kom så hastigt, att hennes nåd icke hann rådfråga hvarken sin fina ton eller sin sjelfbeherrskning, hette det utan vidare omständigheter: "Huru.. *jag* skulle rådfråga den tillgjorda damen? Jag måste säga dig, min kära Charlotte, att det visar ganska litet förstånd af dig att komma fram med en sådan idé. Jag anser helt och hållet under den värdighet, jag är skyldig mig sjelf, att konsultera med en menniska af friherrinnans inskränkthet."

"När detta är hennes nåds tanke," svarade Charlotte, "vill jag gerna yttra mitt omdöme, och det är att jag anser en fullkomlig öfver-

raskning för det mest tjenliga. Om mamsell Evelyn någonsin skall visa en rörelse, så blir det säkert då."

"Alldeles det... Jag gissar, att detta hennes föräldrars ömma beteende kommer att slå henne med häpnad."

"Och åsynen af mamsell Waller skall upplifva hennes känslor."

"Alltför bra, men jag tillstår öppet att jag pretenderar det *mitt* förhållande som mor bör göra mesta intrycket. Har jag ej rättighet att fordra det?"

"Visserligen har hennes nåd rättighet, att fordra både det och mycket mer, men med hennes nåds skarpsinnighet och menniskokännedom kan det icke gerna undgå hennes nåd att inse det man ej bör göra sig några synnerligt stora förhoppningar om nyttan af detta experiment, såvida hon icke i första rummet uppskakas af mamsell Constances åsyn. Deri ligger sjelfva öfverraskningen, hvaremot de moderliga omsorgerna falla dagligen liksom himlens dagg."

"Kors, Charlotte, nog begriper du att jag blefve förtviflad, om ej experimentet gjorde sjelfva slaget, men sedan slaget fallit, måste hon naturligtvis fråga hvarifrån det kom, ty tacksamheten är väl icke mer än hennes pligt, skulle jag tro."

"Nej, visst icke! Och hon blir tacksam."

SJUNDE KAPITLET.

Alltsedan familjen G:s besök på Örnvik hade baron Max' jagtvandringar alltid skurit sig på tvären, och många gånger hände sig att en viss distraktion förde honom in i den vidlyftiga parken, som tillhörde det gamla herresätet.

Huru baronen fått veta att Evelyn plägade göra långa besök i parken, känner man icke, men så mycket är säkert, att han flera gånger, dold bland träden, såg henne der, och för hvarje gång med en allt högre stigande beundran.

Det föll honom ingen enda gång in hvarken att tilltala henne eller gå fram, för att utröna hvad intryck hans uppenbarelse kunde göra på henne. Han ville blott ostörd betrakta dessa så sköna, orörliga drag, som, äfven då hon var fullkomligt ensam, icke röjde minsta förändring, utom när någon stark vind skakade de gamla trädens grenar och kom deras löf att prassla. *Då* såg hon upp, kunde flera minuter fästa ögonen på de vaggande kronorna och med ett slags begärlighet lyssna på den musik, som deraf uppkom. Men när vinden lemnade grenarne i ro och bladen lågo i drömlik dvala såsom förut, sjönk äfven Evelyn tillbaka i *sin* dvala.

Sådan som Evelyn i sina små variationer visat sig, stod hon redan på hvartannat blad i baronens album, och under de dagar, Evelyn icke syntes till i parken, var åskådandet af dessa utkast hans förnämsta sysselsättning.

Men det torde här vara på sin plats att yttra några ord om baron Max von G.

Hvarken i sitt yttre eller inre egde denne unge man något romantiskt, originelt eller något på minsta sätt slående. Men han hade ett ädelt hjerta, ett upphöjdt förstånd, en varm fantasi och en karakter redan känd för dess redbara värde och klara bestämdhet.

Utan rikedom, men genom såväl sina förtjenster som relationer försäkrad om en hederlig utkomst på den bana, han valt, hade han fast föresatt sig att aldrig gifta sig för penningar. Han sträfvade icke till högre lycka, än den han trodde sig kunna sjelf förvärfva, och frestades aldrig af en förmäten äregirighets utsväfvande drömmar. Baron Max var, i få ord, en af dessa söner, till hvilka man med mera verklig öfvertygelse kan lyckönska en familj, än till dessa snilleljus, som blixtra en tid, för att kanske icke en ibland tjugu gånger rättfärdiga de djerfva förhoppningar, som fästats vid deras ungdom.

Beslägtad såväl på fädernet som mödernet med en mängd högadliga familjer, kunde den unge baronen alltid räkna på ett godt parti, men han hade längesedan, vid inträffade på-

minnelser, både muntligen och skriftligen förklarat för sina föräldrar, att han önskadė göra icke blott ett godt och passande, utan äfven ett lyckligt val, och i detta ville han helt och hållet vara oberoende af alla biomständigheter: ingenting annat än kärleken skulle få leda honom.

Intill närvarande dag hade valet förblifvit oafgjordt, och om också icke ännu en tanke dagats i hans själ på möjligheten att detta val kunde falla på Evelyn, den intressanta drömmerskan, så uppfyllde hon dock hans fantasi.

Ehuru öfvertygad, att endast hans konst- och skönhetssinne blifvit eldadt genom hennes första åsyn, fann han alltid en skicklig förevändning att, såsom han nämde det, förnya sina konstnjutningar... "Att betrakta denna flicka," sade han till sig sjelf, "är detsamma som att betrakta en tafla, der någon framstående figur så fängslar oss, att vi knappt kunna lösrycka våra blickar. Hon är ett skaparens mästerstycke, men bilden har stelnat i formen och skall troligen aldrig erhålla lif." Evelyn utgjorde för honom i öfrigt en myt, för helig att profanera genom något beräknadt närmande.

Friherrinnan G. anade icke att hennes sons beständiga missöden på jagten härflöto från det naturliga skälet, att han aldrig jagade. Men någon annan, nämligen den klarsynta mamsell Charlotte, hvars uppmärksamhet sträckte sig öfverallt, hade flera gånger varsnat en skymt

af honom under hans besök i Örnviks-parken, och hon icke blott *anade*, utan kände sig ganska förvissad, att jagten endast var en förevändning att kunna uppehålla sig ute, och lika förvissad var hon att detta behof tillkommit endast för Evelyns skull. Men ännu ville den kloka Charlotte icke meddela sin upptäckt: den var god att gömma och att använda vid något tillfälle, då hennes herrskarinnas lynne behöfde ett verksamt, stillande medel.

Det var just vid ett af dessa för Evelyn obekanta sammanträffanden mellan henne och baron Max som den sednare blef vittne till ett uppträde, hvilket ännu djupare inristade hennes bild i hans själ.

Hon satt som vanligt lutande hufvudet intill trädstammen, hennes blickar voro sänkta mot jorden och nu, liksom ofta förut, roade hon sig med att sönderplocka några blommor, dem hon upplyckt omkring sig. Hennes själ tycktes stadd på någon lång utflygt, ty nära en qvart hade förflutit utan att hon upplyftat ögonen en enda gång.

Slutligen varseblef baron Max en lätt rörelse: hon förde handen till ena ögonlocket och borttorkade något ... det kunde ej vara annat än en tår.

"O, gud, hon har en smärta .. hon känner den!" hviskade det inom honom. "Om jag skulle närma mig?" ... Men medan han ännu öfverlade det vågade i detta steg, som hans

finkänslighet ej rätt ville gilla, öfverraskades han af något än mera oväntadt. Ett sakta utrop undföll Evelyns läppar, och i detsamma såg Max ett väsende, luftigt som en andesyn, ila fram och sluta Evelyn till sitt hjerta.

"Är då denna park befolkad med idel féer!" tänkte han. Men hur glänsande och frisk skönheten hos den sista uppenbarelsen än var, drogo sig dock hans blickar genast från denna till henne, som gjort det första intrycket på hans känsla, och han erfor en outsägligt deltagande rörelse, då han såg Evelyns liljebleka kind lifvas af en flyktig rodnad, hennes ögon upptaga uttrycket af en barnslig, ren sällhet och börde hennes läppar uttala ett "ack!", hvars ljufva, uttrycksfulla klang vibrerade i hans hjerta.

"Min älskade Evelyn, det är jag, din egen gamla glada Constance, som kommer för att väcka upp dig, du, drömmerska!"

"Tack!" sade Evelyn mildt... "Det blir då godt att vakna."

"Men, hvad du är vacker, Evelyn.. du är en riktig engel.. vet du att du det är!"

"En engel?" Evelyn skakade sakta sitt hufvud.

"Åh, förlåt mig, jag är alltför dum, som talar så till *dig*... Men säg mig om du nu är glad af hjertat för det vi åter få vara tillsammans?" Och Constance, på hvars eget ansigte en ljuf och värmande förtjusning afspeg-

lades, kastade sig ned på marken bredvid Evelyn, hvars hand villigt slöt sig i hennes.

"Jag är mycket glad.. men jag vore gladare, om jag riktigt kände igen ditt ansigte."

"Hvad, älskade Evelyn, känner du ej igen det? Betrakta det endast noga, så finner du visst att det har åtminstone ett passabelt syskontycke med det, som måste qvarstå i ditt minne!"

"Jag hör väl att du är Constance, men ändå..." Hon förde handen långsamt öfver pannan.

"Nå... ändå?"

"... finner jag ej den bild, som jag hela tiden haft till sällskap."

"Men jag blir snart lik denna bild, som de två åren behagat att litet förändra... Har du ej märkt någon förändring med dig sjelf, Evelyn?"

"Jag vet icke."

"Du har ej kommit att tänka derpå?"

"Kanske.. men..."

"Men?"

"Ingenting."

"Nej, Evelyn, så får du ej afspisa mig! Och, ser du, det faller mig just in att du kanske tänkt rätt mycket?"

"Jag?"

"Ja, du! Då du så här sitter för dig sjelf, lifvas ej då din enslighet af några tankar?"

"Ibland."

"Ser du... Och dessa tankar äro säkert sköna och ädla?"

"Nej, sorgsna!"

"Och hvarför blott det, söta Evelyn? Du är ju så lycklig."

"*Jag?*" Evelyns ögon höjde sig långsamt, men med ett obeskrifligt uttryck, mot himlen. "Jag.. är jag lycklig?"

Baron Max, som hittills stått fängslad af förvåning öfver att höra Evelyn uttala så många meningar, tyckte sig i detta ögonblick vilja falla ned och tillbedja henne, så ren och hög föreföll hon honom i sin heliga smärta. Men han kände att han djupt felade mot dessa tvänne unga, oskyldiga själar, hvilka här utgöto sig för hvarandra, och hur mycken ansträngning det än kostade honom, förmådde han dock lyda hederns manande röst att draga sig tillbaka.

Några minuter sednare var scenen förändrad.

Konsulinnan kunde icke längre neka sig nöjet att efterse huru "experimentet" aflupit, och vid mamsell Charlottes sida nalkades hon den plats, dit Constance fått tillåtelse att gå förut och der de unga flickorna nu sutto. Men då hon icke, enligt sin väntan, såg Evelyn leende, med utsträckta armar ila fram för att på det högsta tacka för sin ömma mammas godhet, utan i stället återfann hos henne den gamla lugna stelheten (ty kindens färg och ögats uttryck voro alltför obetydliga tecken att

fästa den moderliga uppmärksamheten), blef hon så förtörnad att hon, utan afseende på sin nykomna gäst, med högljudd bitterhet utropade: "Jo, det lönade just mödan att experimentera med ett sådant litet träbeläte! Har icke mamsell Constance sagt dig, att jag inbjudit henne hit för att göra dig en öfverraskning, en riktigt stor glädje? Men hvar är nu glädjen! Jag får icke så mycket som tack en gång."

Den unga Constances anletsdrag visade vid detta utfall den lifligaste bestörtning, blandad med en ingalunda obetydlig portion ovilja, hvaremot det hos Evelyn åstadkom den verkan att ögats glans åter fördunklades, på samma gång den nyss uppspirade rosen på hennes kind hastade att gömma sig bland snöliljorna.

Mamsell Charlotte gjorde allt hvad man af hennes erkända talang billigtvis kunde vänta, för att väcka konsulinnan till någon erinran om förnämt folks fina takt och skyldigheter mot sig sjelfva, men alla blickar och vinkar gåfvos förgäfves. Fru konsulinnan var så mycket mera retad som afunden tydligt uppenbarade henne, att Constance var nästan ännu skönare än Evelyn, och instinkten sade henne, i första sekunden hennes blick föll på Constances fria panna och litet högburna hufvud, att hon här ingalunda skulle återfinna den ödmjuka, milda, evigt tacksamma och ständigt lydiga varelse, som mamsell Charlotte reqvire-

rat ur salig grefvinnan B:s stora förrådshus och hvilken tacksamma varelse konsulinnan bestämdt påräknat för att kunna visa verlden sitt ädelmod att spela beskyddarinna.

"Min bästa fru Löwe," yttrade slutligen Constance, då konsulinnan, som åter kommit i farten, för ett ögonblick hvilade sig, "allt detta kan visst icke väcka några glada eller tacksamma känslor hos den stackars Evelyn. Se, hur djupt nedslagen och förstenad hon nu sitter!" Och Constance var färdig att brista i tårar, då hon tänkte på hvad denna mor dagligen måste åstadkomma.

"Min lilla vän," behagade konsulinnan med ytterst förnäm ton svara, "jag är rätt ledsen att nödgas säga det jag alltid ansett som en pligt mot mig sjelf, att tro det jag, hvad min dotters uppfostran vidkommer, torde vara mest kompetent att dömma, och ifall jag ej missminner mig, var det för att upplifva Evelyns sinne och ej för att reprochera hennes mor som vi hade det nöjet, att inbjuda mamsell Constance i vår krets."

"Men jag", svarade Constance under en glödande rodnad, "kan icke hoppas upplifva Evelyns sinne, utan att hela hennes omgifning vill dela mina bemödanden."

Mamsell Charlotte, som nu på ryckningen i konsulinnans ögonlock märkte annalkandet af en riktig liten orkan, hastade att med denna djerfhet, som stundom blir en dygd, bokstaf-

ligen taladt, taga ordet från sin värda matmoder.

"På hela Örnvik," sade den listiga Charlotte, "fins visst ingen, som bättre inser det ömma och förståndiga i mamsell Wallers anmärkning än hennes nåd, hvilken gudskelof i hela orten är känd såsom den ömmaste bland mödrar. Det beror endast på att mamsell Waller närmare blir bekant med hennes nåds sätt att vara, och det sker genom litet öfning.

Begåfvad med fin urskilning, var det för Constance Waller ej svårt att fatta den välmenande vinken. Men derest icke hennes känsla så starkt talat för Evelyn (hvilken hon naturligtvis bäst kunde tjena genom att i första rummet vinna hennes mor), skulle utan tvifvel den medfödda, icke obetydliga sjelfständigheten i Constances lynne låtit henne försmå bemödandet att eftersträfva fru Löwes gunst, sedan denna redan sjunkit i hennes aktning.

För Evelyns skull qväfvande sin förtrytelse, svarade hon med en liten modulation i rösten, hvilken kunde tjena att inge konsulinnan den angenäma tanken om en blygsam ånger: "Jag skulle vara ledsen, ifall jag yttrat något, som ej behagat fru konsulinnan, men jag instämmer fullkomligt med mamsell Asp i den förmodan att något sådant ej kan komma i fråga, då jag får äran att närmare lära känna fru konsulinnans önskningar, hvilka det

under mitt vistande på Örnvik blir lika mycket min pligt som mitt nöje att uppfylla."

Utan att märka det stela och skrufvade i ordställningen, och icke ens anande att något bemödande kom i fråga, fann konsulinnan sin värdighet genast försonad och räckte nästan halft hjertligt sin hand åt Constance, i det hon småleende yttrade:

"Det är vackert, då ungdomen känner sina skyldigheter, och jag skall alltid vara glad, så länge Evelyn har ett sådant exempel för ögonen."

Efter dessa ord, dem fru Löwe ansåg vara utmärkt lyckligt och skickligt valda, trodde hon det göra bästa effekten att lemna Constance ensam med Evelyn; och nickande med huldhet åt de bägge unga flickorna, aflägsnade hon sig, i det hon, stödd på Charlottes arm, förmanade dem att ej dröja för länge ute: det skulle visst roa mamsell Constance att se sitt rum.

"Charlotte," sade fru Löwe, "låt oss göra ett slag genom andra sidan af parken! Jag är visst ingen älskare af långa promenader, men någon gång kan det vara rätt bra, ty på det hela är det temligen tröttsamt att, då man en gång varit van vid ett rörligt och driftigt lif, ständigt sitta uppspetad i soffan."

Mamsell Charlotte blef riktigt förvånad vid detta utbrott af naturlighet. Med undantag af lexorna till Evelyn var detta första gången,

alltsedan konsulinnan ålade sig det stora värfvet att vara en förnäm dam, som hon röjde någon liknelse till att följa sina naturliga känslor. Men Charlotte visste icke, att hennes stackars fåfänga matmoder mer än en gång, då hon i sin ensliga prakt vaggade sig på den yppiga ottomanen, nödgades i allra djupaste djupet af sin själ känna att hon, besynnerligt nog, var nästan lyckligare den tid hon skötte sin handel och utskeppade sin anjovis.

Det var icke utan att konsulinnan förmärkt samma symtomer hos sin man, men ännu hade de långt ifrån kommit på den punkt, att de erkände sina missräkningar. Tvärtom inbillade de sig, hvar för sig, att hvad de erforo endast var en följd af nyheten i deras ställning: denna tomhet skulle ge sig, då de blefve mera inöfvade i sina roller. Och hvad frun beträffade, slog detta ej heller felt.

Såsom redan är nämdt, var det i dag första gången fru Löwe klädde sina hemliga känslor i ord, men också hade dessa ej förr undsluppit hennes läppar, än hon, helt misslynt öfver sin öppenhet, hastade att förskansa sig bakom sina inbillade fina former, och mamsell Charlotte hann ej upptaga ämnet, innan konsulinnan åter knutit ihop tråden:

"Ja, jag har alltid, ehuru, som du väl vet, jag gudilof just aldrig behöft det, funnit mig road af att taga litet motion inom mitt hus, och det har icke befunnit sig sämre af det.

Men med vissa förhållanden följa vissa pligter, och jag är skyldig min närvarande ställning att känna dess värde i samhället. Nå, vi skola icke nu tala om mig: jag lefver upp i min dotter, och det är således för henne jag verkar, och jag bekänner, min kära Charlotte, att jag vid första åsynen af Constance Waller erfor en fruktan, som jag likväl hoppas icke rättfärdigas. Hennes sista uppförande var rätt hyggligt."

"Det var i högsta grad aktningsfullt och *till*kännagaf ett godt hjertas bekymmer öfver att genom en ungdomlig förseelse ha sårat den person, vi äro skyldiga att ära och vörda."

Konsulinnan nickade förnöjd, men yttrade derefter något om sitt bedragna hopp att icke genast få se verkan på Evelyn.

"Det var endast hennes nåds egen starka rörelse som hindrade hennes nåd att se det mamsell Evelyns ansigte hade ett helt annat utseende än vanligt: hennes ögon, hennes kinder, hennes hela varelse hade verkligen en viss upplifning."

"Upplifning.. omöjligt! Hon sade ju ej ett ord eller rörde sig af stället."

"Det är sant, men det andra fans ändå, ty, som hennes nåd vet, kunna ögonen ha lif och själen visa sig i menniskans anletsdrag, utan att hon just derföre behöfver tala eller röra sig af stället. En tafla, till exempel, eller en bild kan hvarken tala eller röra sig, och ändå

upptäcker man ju lif i den, så vida den är något bevändt med.”

”Hvad pratar Charlotte nu.. kan hon upptäcka lif i taflor och bilder också?”

”Nå, det måtte hennes nåd väl veta, då herrskapet eger flera utmärkta taflor af stora mästare, som ingen kan se utan att prisa det lefvande i figuren och dekorationen. Salig grefvinnan B. brukade ofta säga, när hon stod framför en vacker tafla i galleriet: ’Det fins mera lif i den der målningen än i många menniskor!”

”Ja.. åhja.. visserligen.. det kan så vara, och våra taflor äro dessutom så *ofantligt* dyra att de icke kunna vara utan allt det der, som tillhör riktiga stor-taflor. Hvad jag nyss yttrade afsåg blott småskräp, småstycken, icke större än två gånger min hand. På Bröllinge hade de icke annat än sådana lappar.. och hvem skulle hitta något lif i dem?”

”Om förlåtelse, hennes nåd! Salig grefvinnan yttrade en gång något, som presidenten, hennes bror, påstod vara alldeles förträffligt. Hon sade nemligen: ’Jag finner mera uttryck i den här målningen (den var ändå ej större än locket på hennes nåds sylåda) än i hela galleriets målningar tillsammanstagna.”

”Hvilken löjlig smak!” utbrast den värda frun. ”För min del... Men, Charlotte, hvad i guds namn vill det här säga?” afbröt hon

sig sjelf, visande på en vid sidan af gången liggande karlhandske.

"Och det här då?" utbrast Charlotte, upplyftande ett papper... "Jo, se nu blott, hennes nåd, om ej en tafla, så liten som helst, kan ha lif, så att man tycker sig känna och se föremålet.. Hvem är detta?"

Konsulinnan tog papperet i sin hand, vände det mot solen, stirrade förvånad derpå och sade sedan i en ton af djup, obeskriflig, ofattlig förundran: "Hvad detta är likt Evelyn!"

"Jo jo men," menade Charlotte, som visst gerna velat spara på sin vigtiga upptäckt, men nu, inseende omöjligheten att bevara den, lät den springa, likväl till högsta möjliga vinst, "jo jo men.. det är ju också hon sjelf!"

"Hon sjelf.. min Evelyn? Huru.. hvem... hvad skall det betyda?"

"Hennes nåd hittade ju denna handske.. den är rätt prydlig!"

"Ja, visst, en riktig boivins-handske! Det kan icke vara bokhållarns?"

"Nej, visst icke!"

"Och ej heller min mans?"

"Ännu mindre. Dessutom ritar hvarken herr konsuln eller bokhållarn några sådana utkast: de låta mamsell Evelyn sitta och luta sig mot träden hur hon behagar, utan att sätta henne på papperet."

"Men, Charlotte, detta är likväl parken, den gamla adliga parken till stora Örnvik..

hvem skulle insmyga sig i denna park för att våga afteckna min dotter?"

Konsulinnan yttrade detta med stort och djupt eftertryck.

"Inser icke hennes nåd det sjelf?"

"Jag börjar ana: det är någon fattig artist, som hört omtalas Evelyns utomordentliga skönhet och vill stjäla hennes porträtt, antingen för att sätta det framför titeln i en bok, som det ibland brukas, eller också kanske rent af sälja det till någon spekulant, som önskar på förhand se den rika arftagerskan. Sådant der har jag sett i romaner, och Evelyn kan nog passa att komma med i en sådan!"

"Men om jag icke misstar mig, så är här fråga om en ömmare roman i verkligheten."

"Hvad för slag".. konsulinnan spetsade öronen och nöp mamsell Charlotte litet i armen.. "skulle möjligtvis..."

"... en älskare smyga här, menar hennes nåd?"

"Åh, det menade jag visst icke!" svarade konsulinnan, darrande af glädje, ty nu började hon få en, om än aldrig så liten, tråd att spinna ihop med de trådar, hon sjelf hade så stort förråd på. "Besinna, kära Charlotte, Evelyns rykte!"

"Jag har redan besinnat allt och tror att hennes rykte aldrig kan komma i fara med en sådan tillbedjare... hennes nåd gissar att handsken tillhör baron Max."

"Baron Max!" Nu voro konsulinnans djerfvaste förhoppningar öfverstigna. "Hvad .. baron Max, som blott en enda gång varit på Örnvik och aldrig talat mer än två eller tre fattiga ord med Evelyn, som knappt svarat med två stafvelser? *Han* skulle ändå vara kär, gå och vurma i den gamla parken, skizzera porträtter af arftagerskan och glömma handsken i buskarne?... Nå, du store kortmålare.. o, mon dieu!" rättade hon sig, förskräckt öfver sin glömska, men glad att inga andra öron än den trogna Charlottes uppfattat detta förtroliga uttryck från hennes ungdomstid, "mon dieu, då vill jag se hvad friherrinnan, det högfärdiga knytet" (aj aj, åter en plump) "skall bli lång i synen! Men jag vill råda henne, jag, att ta skeden i vackra handen" (plump på plump), "ty både min dotter och min park äro något för goda att tjena till gyckel, det säger jag, det.... Ack, den som blott visste om han varit här flera gånger än i dag!"

"Åh, nog kunde jag säga ett eller annat, men sqvaller har alltid varit min prevention, min pest, min död."

"Kära Charlotte du, jag är icke i stånd att trifvas i den här nya halfsiden-klädningen: den vill icke sitta mig i lag .. men jag tror nog att den, med en liten ändring, skulle passa *dig* förträffligt."

"Ack, söta hennes nåd, hvad hennes nåd är god.. ja, få menniskor hafva väl den höga

känslan af en förnäm dams ställning som hennes nåd eger!”

”Jag belönar blott troheten och det sanna värdet och skall alltid göra det, och till en åminnelse af denna intressanta stund ber jag dig, min söta Charlotte, att du vill bära den här!”

Fru Löwe drog en vacker juvel-ring af sitt finger och lade den i mamsell Charlottes hand.

”Nej, dyra hennes nåd, jag är helt och hållet ovärdig detta prof på min vördade matmors frikostighet, men helgad till trohetens tjenst, skall jag vårda den, och mitt första prof derpå är att säga det jag med mina egna ögon ... Men se, der komma ju de unga damerna!”

”Åh, låt dem komma .. bry dig icke om dem ... Med dina egna ögon, sade du?”

”Ja, hennes nåd, just med de här samma ögonen, som upptäckte utkastet till mamsell Evelyns bild, har jag mer än en gång under de här tre veckorna sett baron Max gå in i parken, för att på afstånd (jag säger intet annat, hennes nåd), på stort, vederbörligt afstånd och osedd af mamsell Evelyn sola sig i skenet af hennes skönhet.”

”Godt, godt, Charlotte, du trogna, ömma själ! Blir du icke en gång en *verklig* bonne för de tillkommande fröknarna von G., mina älskade dotterdöttrar, så vill jag aldrig heta deras mormor! Men st .. vi få vidare öfverlägga i afton .. låt oss nu gå på, så att vi hinna hem

före flickorna... Min gud, min gud, hvad jag skall triumfera öfver den friherrinnan, som icke ser längre än näsan! För min del är jag skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag ifrån första ögonblicket anat att baronen var kär i Evelyn. Hon var också förtjusande, då hon låg deruppe på kullen med hufvudet lutadt mot armen... Ack, Charlotte, det fins stunder i en mors lif, som äro djupt rörande!"

ÅTTONDE KAPITLET.

Constance Waller, hvars öden mäktigt ingripa i denna historia, framför allt i dess sednare skiften, var, vid den tid vi först göra hennes bekantskap, blott sjutton år, och likväl hade hon redan djupt och smärtsamt erfarit lyckans vexlingar.

Äldst af flera syskon, blef Constance (hvars utomordentliga lifligbet och friska skönhet redan som barn ådrog henne främmandes uppmärksamhet) omhuldad af en slägting på hennes fars sida, en gammal ungkarl, kammarrådet Waller.

Han höll Constance hela sju åren i samma pension som Evelyn besökte, men enär kammarrådet icke hade särdeles förtroende till pensionsinrättningar, tog han hvarje år under

tvänne månader Constance hem till sig på sin egendom, hvilken låg endast ett par mil från landskamreraren Wallers bostad. Ty som han hade än mindre förtroende till den handledning, Constances mor gaf sina barn, ansåg han sin unga skyddslings moralitet vara i fullt lika goda händer, då den lemnades i hans gamla hushållerskas, en hederlig enkepastorska.

Fru Waller var en öm och uppoffrande mor (så vida gjorde kammarrådet henne rättvisa), men alltför genombeskedlig att rätt kunna fatta det en mor icke gjort *allt* hvad hennes ansvarsfulla pligter fordra, då hon gifvit sina barn den skötsel, kroppen behöfver, vant dem att säga: ”Ja, jag tackar!” eller: ”Nej, jag tackar!”, att lägga sina kläder ordentligt om aftnarne och att vackert läsa: ”Gud, som hafver barnen kär!”

Hon kunde dessutom också visa sig som en straffande mor, ty med riset i hand och gråten i halsen flög hon vid barnens *stor-gräl* midt in i den skrikande skaran och ropade till dem att för guds skull vara tysta. Härvid föll ett rapp hit och ett annat dit, och då nu barnen hvar för sig bedyrade: ”Det var inte jag, mamma, inte jag!”, började den ömsinta själen att öfverljudt snyfta och vädja till sina afkomlingar om de tyckte det vara *rättvist* att bringa mamma till förtviflan. ”Jag är säker, mina älskade englar allesamman, att ni ångra er, ja, det gör ni, och efter ni nu vill

vara snälla och icke gråta, skall jag låta baka ett fat pannkakor, som ni få hushålla med som ni vill."

Vid andra tillfällen, då pappa sjelf ända upp på sitt arbetsrum hörde ljudet af de stormar, som tillställdes på nedra bottnen, kom han med käppen under armen in i barnkammaren, hvarvid vanligtvis hela skaran, Constance undantagen, tog till flykten och inskeppade sig under soffor, sängar, bord och skåp.

"Det är väl du igen," plägade fadern då med förställd stränghet — ty Constance var hans ögonsten — säga till den ystra flickan, som likså godt som någon af pojkarne red sin käpp och utdelade sina rapp i striden, "det är väl du igen som tillställer detta förhexade väsen?"

"Vi leka ju bara!" kunde den lilla näbbiga damen svara och derpå helt obekymradt fortsätta sin färd, med de bruna sammetslockarne flygande kring hufvudet och de mörka ögonen blixtrande af nöje och barnslig triumf öfver att hon *ensam* vågade stanna qvar.

När det då, ehuru sällan, inträffade att den faderliga myndigheten fann skäl att visa sig mera eftertrycklig, pressade likväl ingen smärta någon tår ur Constances ögon, någon bön från hennes läppar. När straffet var öfver, visade hon sig en half qvart nedslagen, men sedan var allt glömdt, och innan qvarten blifvit full, var hon åter samma yra, muntra, leende vä-

sende som förut. Ingen tredskhet röjde sig någonsin i hennes sätt, ingen småsinthet, ingen tyckmyckenhet, som lät förstå att hon lidit orättvist, men också heller intet minne af sjelfva felstegen: de tycktes vara henne lika omedvetna som om de aldrig blifvit begångna.

Sedan .Constance kommit i pension och under sin onkels handledning och framför allt sedan hennes eget mognande förstånd började utveckla sig, lemnade det barnsliga öfvermodet efter hand rum för en mera intagande glädtighet, som väl ännu stundom kunde antaga en yr, kanske till och med yrande karakter, men alltid förrådde en mildhet, hvars värma spridde sig välgörande till hela hennes omgifning.

Men kanske var det just emedan hennes glada, goda själ var så benägen att med ömhet omfatta alla menniskor som hon ej med en bestämd förkänsla fästade sig vid någon. Hon höll hjertligt af sin far, sin mor, sin onkel och den gamla moderliga pastorskan och kände ingen högre glädje, än att behaga dem alla. Men hon ville dessemellan behaga hela verlden, och ehuru hvar och en af dessa fyra menniskor lade an på hennes hjerta, hennes känsla, hennes hufvud, ja, kanske till och med på hennes fel, så vann likväl ingendera den förmånen att ensam rå om hennes kärlek: hon hade en lika dotterlig ömhet för dem alla.

Denna brist på kärlek, som alla fyra i

tysthet beklagade hos Constance, väckte och närde fyra afundslågor. "Hvem," sade fadern, "om icke mig är hon skyldig den högsta kärlek, mig, hennes *rätte* far, som ledt hennes första steg och genom tusen uppoffringar bort vinna och fästa hennes hjerta!"

"Ack," suckade den beskedliga modern, "hvem kan älska henne så som *jag*, som burit henne under mitt hjerta och vakat så många trötta nätter vid hennes vagga? Hvem *skall* någonsin så dyrka henne som jag, och ändå älskar *hon* icke mig mer än någon, som har anspråk på henne!"

"Det är bittert," förklarade pastorskan, "att hon nu, då förståndet växt till på bredden i lika mån som hon sjelf skjutit upp i längden, icke skall ha klokhet nog att inse *hvems* handledning hon egentligen har att tacka för det hon är .. det hon *är:* en vettig, beskedlig och älskvärd flicka. Vi skulle väl fått se hvad det blifvit för skick på henne, om hon jemt tillbragt ferierna i föräldrarnes hus! Men otack är verldens lön. Hon ser icke att jag ensam agat och naggat bort hennes fel .. hon begriper ej att *jag* älskar henne klokare än de andra."

Men vådligast kändes afunden i den gamle ungkarlens hjerta.

"*Jag*, som under hela mitt lif haft ingen på jorden att älska och som ingen *har* älskat, jag egde den förhoppningen att detta barn, med sin lifliga, varma själ, skulle förstå att

uppskatta en gammal mans ömhet och omvårdnad för hennes barndom. Men hvad har jag för det jag slösat kärlek och allt öfverflöd på henne.. ingenting! Hon är tacksam, den söta flickan, och hon älskar mig också, men hon känner ingen lifligare tacksamhet och kärlek för *mig* än för sina föräldrar, hos hvilka hon likvisst icke allenast blifvit utan uppfostran, utan troligen vanvårdad och sjelfrådig. Nej, verldens eviga lön är otacksamhet.. jag tror, min själ, att hon håller lika mycket af min hushållerska som af mig!”

Ljuf, kärleksfull, god och leende, sökte Constance jemna alla dessa stridigheter. Hon kunde icke begripa hvad det egentligen var som blickarne och de dunkla orden förebrådde henne. Huru skulle hon, som älskade dem alla så varmt, kunnat föreställa sig att det var brist på kärlek!

Men snart kom en tidpunkt, som lärde henne att med djup smärta fatta rätta förhållandet, och det var *då* hennes själ första gången tog den riktning till sjelfständighet, som sedan utmärkte hennes lif.

Hon hade tillbragt sju år i pensionen, en tidrymd, under hvilken hon med sitt ädla hjerta särdeles fästat sig vid den besynnerliga, af de andra oförstådda Evelyn, i hvars slumrande själ det gladde den ömsinta Constance att upplifva de frön, som hon, om också ingen annan, fann i den. Hon älskade ej Evelyn med detta

slags vänskap, som ofta förekommer mellan unga flickor: det var på en gång ett slags moderlig och systerlig kärlek. Ett inneboende behof att vårda Evelyn, att uppmjuka isbetäckningen kring hennes hjerta, förde Constance beständigt närmare denna, och troligen skulle aldrig Evelyn, med sin tröghet att fatta, hafva fattat *något*, om ej Constance varit hennes lärarinna och oupphörligt och outtröttligt sökt verka för sitt ändamål. Huru belönades ej också Constances möda att leta efter guldet och ljuset i Evelyns själ, då hennes blick visade en lifvad uppmärksamhet eller en tår i hennes öga förklarade, att i djupet af denna själ bodde en tacksamhet, en kärlek, som väl ej funnit ord, kanske aldrig skulle finna dem, men icke dess mindre brann der oförminskad.

Det var en grupp värdig en stor målares pensel, att se dessa bägge unga och sköna varelser tillsammans i de ögonblick, då Constance, dämpande elden i sitt sprittande väsende, med eftertänksamt allvar i sina skälmska ögon lutade sin rosiga kind öfver Evelyns svanhvita axel och småningom klart och tydligt gjorde denna uppmärksam på hvad hon ej begrep af den långa lexa, som hon blifvit ålagd att fatta. Constances mörka lockar blandade sig härvid med Evelyns ljusa, glänsande flätor liksom deras röster (Evelyns mjuka, djupt rörande, Constances mera klingande och klara) blandade sig tillsammans under läsningen, då

Evelyn sakta eftersade hvarje ord och förklaring, som flöt från Constances läppar.

Men detta för Evelyn så välgörande lif slutades med den tidpunkt, vi nyss ofvanföre antydt.

Constance erhöll underrättelse, att hennes onkels sjuklighet fordrade hennes återvändande en månad före den vanliga tiden. Hon var alltid hemma sex veckor vid jul och sex veckor vid midsommar, och Constance insåg, att då hennes onkel härifrån gjort ett undantag, måste han vara allvarsamt sjuk.

Djupt bekymrad lemnade hon pensionen, väl anande att hon i alla fall snart skulle lemna den, men icke anande att det nu skedde för alltid.

Evelyn, van vid dessa regelmässiga skilsmässor, yttrade ingenting, men hennes blick blef matt, hennes själ tyngre än vanligt; och sedan hon dag från dag under de långa sex veckorna, och långt deröfver, stilla längtat efter Constances steg, utan att någonsin få höra dem, såg hon sig bekymrad och ängslig omkring och öfvervann slutligen så mycket sin medfödda tröghet, att hon en gång frågade föreståndarinnan om ej Constance skulle återvända.

"Nej, mitt stackars barn," hade denna med mycken godhet svarat, "hon återvänder icke mera . . men vi skola alla bjuda till att ersätta dig henne."

Evelyn beklagade sig ej, frågade ej, gret icke och gaf på intet märkbart sätt sin bedröfvelse tillkänna, men hon blef allt trögare och slutligen nästan lika så omöjlig som vid början af sin ankomst. Ingenting, man måtte använda hvilka medel som helst, förmådde lifva henne eller aftvinga henne ett leende. Ett litet bref, som Constance skrifvit till henne, men det ingen fick henne att besvara, utgjorde hennes enda begripliga fröjd, ty detta bref inlåste hon i en liten låda, som hon fått af Constance, och då hon trodde att ingen såg henne, gaf hon några stumma smekningar åt detta skrin, hvilket utgjorde hennes allt. Det var detsamma som väckt mamsell Charlottes uppmärksamhet och som blifvit orsaken till Constances inbjudning till Örnvik.

Men under det Evelyn i pensionen suckade och längtade efter den djupt saknade vännen, satt denna vid sin onkels sida, bemödande sig att genom tusen uppmärksamheter, för- och efterseenden roa och förströ den gamle knagglige mannen, som, utan att ännu vara sängliggande, dock kände att det led till slut. Musiken, som varit det enda han älskat i verlden, utom Constance, utgjorde nu ett ständigt behof för honom, och han var ej lugn längre än då Constance spelade och sjöng hans älsklingsstycken.

Ehuru kammarrådet, noga räknadt, egde en närmare slägting än landskamreraren, hade lik-

väl hvarken denne eller hans hustru någonsin satt i fråga, att kammarrådet skulle lemna sin betydliga förmögenhet åt någon annan än henne, som i så många år af honom blifvit ansedd såsom dotter.

I detta fall var dock gubben aldrig riktigt ense med sig sjelf. Han hade hittills ej velat uppsätta något testamente, emedan han ansett en sådan handling bebåda döden och dessutom trott sig säker att, när han stadgat valet af en arfvinge, alltid få tid att gifva sin vilja tillkänna.

Vid början af Constances upptagande var det hans bestämda afsigt, att skänka henne hela sin förvärfvade förmögenhet, men från den tid kammarrådet fallit på den oupphörligt återkommande tanken, att Constance på sätt och vis var otacksam, emedan hon icke älskade sin välgörare öfver allt annat i verlden, från denna tidpunkt sade han ofta i tankarne till sig sjelf: ”Kan hon undvara min kärlek, så kan hon ock undvara min förmögenhet! Den stackars Didrik Wilson” (kammarrådets fattige och arbetsamme half-systerson) ”skulle säkert, ifall jag så upptagit och vårdat honom, hvilket likväl är besynnerligt att jag ej gjort, då han är mitt eget närmaste kött och blod, mött mig på annat sätt. Då jag ibland skickat den redlige gossen ett par hundra riksdaler att hjelpa sig fram med, så har han derföre visat en erkänsla liksom jag gifvit honom ett par

tusen. Hon deremot, som både Didrik och alla menniskor trodde skulle blifva min arfvinge, har årligen kostat mig betydliga summor.. Hvad har jag fått för allt detta? Jo, just en sådan kärlek och tacksamhet, som hon har för hvar och en annan."

Men nu ville kammarrådet åtminstone vara säker, att han icke beginge någon orättvisa. Constance hemkallades, och kammarrådet visade sig på allt sätt kinkig och tråkig, för att pröfva hvad hennes kärlek dugde till. Den var mild, tålig, uppoffrande och ändå alltid glad, tröstande och uppfriskande. "Hon är ett välsignadt barn, en klenod!" sade kammarrådet. "Jag gör henne och ingen annan till min arfvinge. Didrik skall få en gåfva apart, ty förmögenheten skulle icke blifva till något särdeles gagn på någotdera hållet, om den delades. Den får ej delas: Constance skall ha den ensam.. I morgon sättes testamentet upp."

Men innan morgondagen inträffade, kom det hastigt bud från Sparsätra, landskamrerns gård, att Constances mor insjuknat, och nu var Constance bortblåst från onkelns länstol.

"Den otacksamma!" hette det då. "För det jag icke ligger helt och hållet i dödens armar, springer hon sin väg, om modern bara får ondt i ett finger.. Men vänta.. vänta!"

Det var verkligen af ingen betydenhet med fru Wallers sjukdom, och man kunde antaga att något vigtigt biskäl lika mycket som det

uppgifna gifvit anledning till Constances hemkallande, ty då Constance snart gjorde sig färdig att återvända till onkeln, hvilken ingen kunde göra något så i lag som hon, yttrade hennes far förtroligt: "Jag hoppas, mitt barn, att du med all tänkbar ömhet bemöter din älskade och vördade onkel!" Nu, sedan landskamrern, genom den tätare brefvexlingen mellan kammarrådet och hans unge slägting, börjat frukta det arfvet kunde gå Constance ur händerna, tänkte den kloke mannen icke mera på något så smått som afunden öfver hennes kärlek. Han önskade till gud att Constance måtte visa det hon öfver allt annat i verlden tillbad sin onkel.

Men Constance förstod honom ej. Med sin vanliga öppenhet svarade hon: "Jag bemöter honom med den kärlek och tacksamhet, jag från barndomen egnat honom."

"Detta är kanske icke alldeles nog, mitt barn! Jag tror att din onkel fordrar och helt säkert har rätt att fordra det du synnerligen framför alla andra älskar honom!"

"Hvarför det, pappa? Jag kan icke älska onkel mer än mina föräldrar, som jag älskar så högt, och jag älskar ändå icke pappa och mamma högre än onkel: jag tillhör er alla."

"Ja, ja, mitt barn, men, ser du, nu är onkel gammal .. gammalt folk ha sina besynnerligheter, och ifall du ej bringar honom till den öfvertygelsen, som verkligen är honom kärare

än allt annat i verlden, så ... så är det troligt, att han insätter Didrik Wilson till sin arfvinge."

"Hvad kunna vi göra vid det?" frågade Constance helt oskyldigt. "Onkel ger ju sin förmögenhet åt hvem han vill."

"Men han ger den helst åt dig."

"Nå, då gör han det väl också."

"Han gör det ej, mitt barn, om han icke tror att du hjertligt håller af honom."

"Nå, gud, det visar jag ju hvar stund och hvart ögonblick att jag gör!"

"På ditt sätt, ja .. men tala med honom derom, låt honom förstå att du ..."

"Att jag?"

"Nå, min kära Constance, du blir då alltid ett barn! När man är öfver sexton år, är det likväl tid att upphöra dermed. Kan du icke begripa att du bör öfvertyga din onkel, att han, som han förtjenar, eger företrädet framför alla i ditt hjerta!"

"Jaså," svarade Constance rodnande, "nu börjar jag begripa. Och det är *pappa* som råder mig att förneka kärleken till mina föräldrar, för att derigenom bedraga den gamle mannen och tillvinna mig hans förmögenhet! Men på detta förslag, som jag är öfvertygad att pappa blott af omsorg för *min* lycka gifvit mig, går jag aldrig in. Känner onkel sig ej på andra vilkor böjd att göra testamentet till

min förmån, så blir det säkert heller aldrig gjordt. Jag kan ej hyckla."

Och Constance hycklade icke.

Hon återkom, hon satt lika outtröttlig som förr vid sin onkels säng, men då talet föll på de hemmavarande, dolde hon icke sitt hjertas tankar, och när onkeln en dag helt öppet sade: "Du lönar mig ej med den tacksamhet, mitt barn, som jag kunde ha rätt att fordra af dig!", svarade Constance, i det hon rörd kastade sig ned vid den gamles stol: "Är det min gode, käre onkel, hvilken jag vördar och älskar lika högt som mina egna föräldrar, som säger mig detta!" Och Constance gret af smärta.

"Ja, ja, barn, som dina föräldrar.. men jag har väl varit dig något mer än de?"

"I sju år," svarade Constance, "har onkel gjort allt hvad det skulle varit deras sällhet att göra, om de haft råd dertill.. Kan något hjerta vara tacksammare än mitt för allt detta och för denna faderliga ömhet och omsorg, som ingen tacksamhet *kan* löna! Men i nio år förut hade jag lärt älska dem: i nio år förut hade de haft öfverseende med alla mina fel... jag kan icke vara otacksam. Om jag kunde förgäta mina föräldrars kärlek, skulle Gud förgäta mig och onkel icke mera kunna hålla af mig."

"Godt, godt," svarade kammarrådet med en köld, som skar Constance bittert i hjertat, "godt.. vi skola ej mera tala derom!"

Samma dag skref han efter sin halfsysters

efterlemnade son, en fader- och moderlös yngling, som heller icke egde någon att älska i verlden. Kammarrådet hade ej sett honom på flera år, men ynglingens osökta, varma och redbara väsende behagade honom så mycket, att knappt fjorton dagar förflutit efter hans ankomst, än testamentet redan, *utan* den unge mannens vetskap, var uppsatt till hans förmån. Constance hade bekommit blott några hundra riksdaler till nålpenningar.

Tvänne månader efter dessa anordningar var kammarrådet död, allt intill sista stunden med samma ömhet skött af Constance. Då han redan var nära mållös, tycktes han liksom fattad af en plötslig ånger och mumlade några ofattliga ord om ändring och delning, men af denna ändring och delning blef ingenting, ty han kunde ej mera verkställa sin vilja och dog utan att man mer än blott anat den.

Nu var Constance lika fattig som förr, men hennes lynne blef ej sämre för det. Hon var tvärtom lätt som fågeln på qvisten, för det hon ej tagit bort arfvet från den, som hade mera rätt dertill än hon. Men den unge, blygsamma medicine-kandidaten, som i hast blifvit en rik yngling, tänkte vid åsynen af sin sköna slägtinge att de väl på något sätt kunde jemka detta förhållande, och så tänkte äfven landskamrern och hans hustru, hvarföre lidandet ändå icke kändes alldeles tröstlöst.

Men då, ett halft år efter onkelns död, den

unge mannen återkom och med bönfallande kärlek anhöll om Constances hjerta och hand, tog den goda tiden med ens slut, enär Constance på det bestämdaste förklarade, att hon ännu icke ville binda sig och att hon dessutom icke trodde, att hon någonsin skulle kunna besvara sin kusins känslor.

Föräldrarne, till och med den milda modern, talade nu allt hvad föräldrar bruka tala i sådant fall. De erkände att Constances ungdom ännu borde hindra henne att ingå äktenskap, men det var ju icke för ögonblicket fråga om sådant. Didrik skulle först sluta sin kurs, och till förlofning var Constance vid snart sjutton års ålder gammal nog.

Men allt hvad i saken kunde sägas mot eller med tjenade till ingenting: Constance vidblef sin vägran med samma envishet som hon ett halft år förut vägrade, att genom en hycklad kärlek förvissa sig om arfvet efter sin onkel.

Och sedan Didrik Wilson, djupt nedslagen, aflägsnat sig, likväl med föresats att framdeles höra åt om ej lyckan ville bli honom blidare, började för Constance ett lif, om hvars tillvaro hon hittills icke haft något riktigt begrepp.

Nedsjunken i skulder, dem han likväl genom förhoppning på dotterns arf med ty åtföljande förmynderskap hitintills temligen lyckats skyla och omsätta, stod landskamrern nu, sedan äfven den rike mågen och hoppet

på dennes hjelp gått öfver ända, alldeles rådvill. Affärerna befunno sig på den kinkiga punkt, som benämnes ohjelplig, och utmätningar och exsekutions-auktioner följde tätt på hvarandra. Ett kostsamt hushåll med många barn och en hustru, som väl var den undergifnaste och ömmaste, men tillika den mest rådlösa, ökade landskamrerns bekymmer, och synnerligen grämde det honom att se sin älskade Constance taga i med pigorna om hvilka arbeten som helst. Men långt ifrån att berömma och uppmuntra henne, var han beständigt mulen mot den vänliga flickan, som, i trots af allt detta, likväl alltid hade något gladt och tröstfullt ord på läpparne. Till och med moderns lynne blef efter hand små-gnatigt. Ofta hette det: "Gud hjelpe oss för Constance, som icke skulle veta sitt eget bästa! Hon hade kunnat ha andra dagar." Eller: "Jag ville icke vara i ditt ställe, mitt goda barn.. att ha haft sitt eget och sina föräldrars välstånd två gånger i sina händer.. min gud, *två* gånger.. och ändå ha kastat bort det!"

På dessa förebråelser svarade Constance vänligt: "Ack, sörj icke för allt det der, lilla mamma! Gud hjelper oss väl till någon lycka onkels arf förutan. Jag har ju inhämtat så många kunskaper, att jag nu kan inrätta en pension sjelf, och i den kunna vi då äfven uppfostra små-systrarne, så kostar deras undervisning ingenting."

Men goda vänner (och Waller hade många sådana) skilde snart små-systrarne åt: de blefvo upptagna i goda, välmående hus. För gossarne rangerades äfven så, att de kunde förblifva vid stadens stor-skola. Och nu åter i stånd att andas, när hushållet så betydligt förminskats, klarnade landskamrern nästan helt och hållet, när han bekom konsul Löwes bref, så rikt på löften och förhoppningar för Constances framtid, ifall hon skulle finna sig uti att lefva på Örnvik såsom sällskap åt konsulns enda dotter.

Detta förslag uppfyllde Constance med de gladaste känslor. Hon slapp härigenom att taga någon guvernantsplats, hvilket hon länge inom sig öfvervägt för att icke med sin närvaro betunga föräldrarne: hon finge som syster lefva tillsammans med den, hon af hela sitt hjerta var tillgifven, som med obeskrifligt intresse fästat sig i hennes minne och till hvilken hennes tankar många gånger återvändt.

De små tillredelserna blefvo snart slutade (Constances garderob var ännu, förstås, i bästa skick från den tid onkeln bestridde utgifterna derför), och med ett ömt afsked skildes hon från föräldrarne, i det säkra hopp att hennes framtid nu i det närmaste skulle vara tryggad.

Första åsynen af Örnvik ingaf Constance en känsla af djup vördnad och innerlig trygghet. Hon glömde fullkomligt hvad hon hört om de nuvarande egarnes uppkomst och tänkte sig en gammal högrest herre med ridderligt

skick, en ädel och värdig matrona med silfverskira lockar och vördnadsbjudande högbet i blicken. Men dessa bilder funnos ej mer på Örnvik, om icke bland de gamla porträtterna på vinden, och Constance kände sig icke så litet öfverraskad, då, vid det vagnen rullade fram till stora trappan, icke den högreste borgherrn, utan en liten, välmenande man med mycket enkla och beskedliga later kom emot henne och välkomnade henne på sin dotters vägnar.

Sedan Constance, som genast fann sig i förändringen, sagt allt hvad stunden fordrade af artighet och tacksamhet och konsuln ännu en gång försäkrat henne om sin hjertliga önskan, att hon måtte finna ett trefligt och kärt hem på Örnvik, kom mamsell Charlotte för att öfvertaga vården om Constance och införa henne till konsulinnan, som satt der i sin fåtölj med air af en teaterdrottning.

Fru Löwes första åsyn och beteende gjorde ett lika obehagligt som outplånligt intryck på Constance, och det var henne omöjligt att visa sig varm mot denna utstofferade qvinna, hvilken reste sig med en så tillgjord och narraktigt bjudande värdighet, liksom hon emottagit en supplikant och icke en kär gäst, sin dotters vän och sällskap.

"Välkommen, lilla vän!" var hennes första nådiga yttrande, hvilket af Constance likväl besvarades med ett så svalt: "Jag tackar!" att

konsulinnan, genast kännande någon obehaglig tryckning, såg på sin goda bonne och vädjade till henne om det ej vore bäst, att de genast uppsökte Evelyn, som förmodligen var i parken.

Mamsell Charlotte fann detta alldeles i sin ordning, och Constance, brinnande af längtan att återse Evelyn, försäkrade sig straxt vara färdig.

Efter en stunds promenad fick hon också, på den omtänksamma Charlottes inrådan, tillstånd att ensam söka reda på sin vän. Nåden och favoriten ankommo, som man vet, sednare.

NIONDE KAPITLET.

Då familjen vid tétimman åter samlades i förmaket, hade konsulinnan genom upptäckten af baron Max' handske och handteckning råkat i ett så angenämt lynne att, när Constance åtföljd af Evelyn inträdde, hon till och med behagade gå emot den unga flickan, taga hennes hand och i den vänligaste ton yttra: "Gör nu såsom en god och älskad vän allt hvad möjligt är för min stackars Evelyn, bästa mamsell Constance, och Evelyns mamma skall deremot anse att hon har tvänne döttrar!"

Constance, som ansåg dessa ord föranledda

af ånger öfver den förut visade kölden, böjde sig helt försonad med barnslig och intagande tacksamhet ned öfver konsulinnans hand, den hon kysste, i det hon sakta sade: ”Jag skall bjuda till!”

Huru skulle det icke hafva smärtat Constances ädla sinne, om hon kunnat ana att den hastiga förändringen härledde sig af endast beräkning!

Den allsmäktiga Charlotte hade sagt till konsulinnan: ”Var säker, hennes nåd, att blott mamsell Constance eger nog inflytande öfver mamsell Evelyn att förmå henne, att tala eller åtminstone svara på tal, hvarförutan naturligtvis ingen älskare kan komma ur fläcken! Men mamsell Constance skall bestämdt aldrig göra sitt inflytande gällande, det är lätt att förstå, så vida icke hennes nåd med sin vanliga finhet inser hvad som fordras, nemligen att bemöta henne med utmärkt godhet och alldeles såsom mamsell Evelyns syster.”

”Ja, ja,” hade konsulinnan betänksamt svarat på dessa dyrbara råd, ”nog inser jag hur nödvändigt det blir, att förmå Evelyn till att både tala och svara, så att han kan se det han icke är kär i en... en... lika mycket: jag väntar ett helt underverk af kärleken.”

”Vänta ingenting af den, hennes nåd,” hade Charlotte dristat invända, ”innan mamsell Evelyns hjerta och sinnen först blifvit så bearbe-

tade af mamsell Constance, att de kunna emottaga något slags intryck!"

"Nå, då skall jag vinna mamsell Constance.. du vet att jag kan, när jag vill."

"Ja, hennes nåd behöfver blott vilja, för att kunna uträtta hvad som helst."...

"Om jag får lof att proponera," fortsatte konsulinnan nu i sin moderliga älskvärdhet, "så skulle jag anse för ett stort nöje, ifall jag finge säga helt enkelt Constance, så vida lilla mamsell Waller vill hedra Evelyns mamma med benämningen af tant?"

"Ack, det vill jag mer än gerna! Jag är ju en stackars flyttfågel, som kommit hit att söka skydd, och så länge jag lockas med vänliga toner, blir jag qvar i skuggan af det präktiga Örnviks gamla skogar och hos min lilla skogsdufva!" Constance smekte Evelyns fina hand och de vackra ljusbruna lockarne.

Efter tét förde konsulinnan sin gäst genom alla rummen och njöt af Constances okonstlade beundran, hvilken likväl icke hindrade henne att, till fru Löwes förundran, göra sina anmärkningar om både det ena och andra, anmärkningar, hvilka likväl vittnade om en så fin och naturlig smak för det passande, att mamsell Charlotte välbetänkt gaf konsulinnan en vink om nyttan af deras användande.

Evelyn släpade väl med genom rummen, men hon deltog uti inga rådplägningar och blef slutligen sittande ostörd i sin vrå, då kon-

sulinnan med Constance och mamsell Charlotte öppnade en vidlyftig öfverläggning om den länge tilltänkta stora middagen, som skulle gifvas för alla grannarne. Den glada, i alla nöjen kära Constance hänfördes och lofvade med beredvillighet att göra allt hvad i hennes förmåga stod för att höja sällskapsglädjen. Med ett par språng var hon vid fortepianot, öppnade det och spelade upp en lätt och liflig dans, hvarefter hon började sjunga en bit ur "Preciosa", och om hennes musikaliska talang ej var precist för konserter, lät den dock med stor fördel höra sig i en privat samling.

Constances onkel hade för henne bekostat enskilt undervisning såväl i pensionen som hemma under ferierna, och åtta års öfning i förening med håg och ihärdighet hade i landsorten gjort henne till ett halft underverk.

Konsulinnan var alldeles förtjust. Hon gick fram till Constance och omfamnade henne med en värma liksom hon först nu ankommit. "Ack," tänkte den fåfänga och enfaldiga modern, "jag skall ej ge mig någon ro, innan Evelyn lärt sig allt det der.. och i alla fall ger det anseende åt mitt hus, att här fins en talang, som kan låta höra sig."

Men snart lemnade Constance instrumentet för att åter sluta sig till Evelyn, som icke på minsta sätt tillkännagifvit något nöje.

"Skola vi gå upp på ditt rum?" frågade Constance.. "Jag vill så gerna se det."

Vid detta förslag drog sig någonting liknande aningen om ett småleende öfver Evelyns läppar. Och då de bägge unga flickorna inträdde i Evelyns tvänne rum och Constance, slående händerna tillsammans, häftigt utropade: "Min gud, sådant intressant gammalt näste! Jag tycker tusen gånger bättre om dessa än alla de granna rummen dernere tillsammanstagna!", tog Evelyn sin väns hand och tryckte den sakta.. hon kunde ej högre förklara sin tacksamhet.

Evelyns helgedom var också, såsom Constance nog prosaiskt uttryckt sig, ett "intressant gammalt näste". Det yttre rummet, långt och smalt, med tvänne i muren djupt inskjutande fönster, hade onekligen, om det endast flyktigt betraktades, ett mörkt och ödsligt utseende. Men ville man göra sig förtrolig dermed, så förlorade sig eller åtminstone upplöstes denna ödslighet i ett hemlighetsfullt behag, ett fjättrande intresse. Väggarne, försedda med en mängd smala skåp, gömda inom utspringande pelare i stuckatur-arbete, voro målade med bibliska stycken, till en del väl bibehållna, men på åtskilliga ställen illa behandlade. Omkring en stor tung koloss, Evelyns sängställe (lagom att rymma ett halft tjog dylika späda gestalter), veckade sig tunga, styfva gardiner af röd och gul brokad, försedda med tofsar och fransar i samma färger samt här och hvar uppburna af fordom förgyllda orna-

menter. Stolarne, borden och allt det öfriga husgerådet hviskade om en nästan lika ärevördig ålder som den gamla toaletten med sina etthundra i mångskiftande träslag inlagda och med konstrika messingsbeslag försedda lådor, hvilka stego upp från golfvet i den ena pyramidformen efter den andra.

Det något mindre rummet innanför denna sängkammare var åttkantigt och i alla vinklar försedt med djupa nischer, deri fordom gips- eller marmorgrupper varit uppställda, men der nu endast lemningar af sådana sörjande qvarstodo. I en af dessa nischer, som var alldeles tom, plägade Evelyn hela timmar sitta försänkt i åskådandet af tvänne grupper, hvilka framför de andra upptogo hennes uppmärksamhet: den ena Laokoon med sina söner, den andra Niobe skyddande sitt sista barn.

Vid åsynen af den förstnämda gruppen skälfde ofta Evelyns fina lemmar, då hon i månskenet satt der, sjelf en bild i sin nisch, stirrande på dessa fasaväckande ormar, hvilka stundom syntes henne lemna den kämpande Laokoon för att smyga öfver golfvet bort till henne. Men då vände hon ångestfullt sin blick från denna grupp till den andra, och det gudomliga, det heliga uttrycket i Niobes anlete, hennes ställning, då hon sträcker sig öfver barnet, fyllde Evelyns själ med en ljuf, men oförstådd trånad. Detta barn hade en mor,

som ömt skyddade det.. denna mor hade något att skydda.

I sådana stunder, då hon med oförstådda känslor rätt länge betraktat Niobes herrliga anlete, hvälfde en tår i den unga flickans öga, och en längtan, en bitter längtan efter något fullkomligt, något, hvarefter hon blott kunde sucka, rörde sig i hennes själ.

Utom nämde antika konstverk funnos i detta rum några vaser af sällsynt skönhet och hvilka, ifall de varit hela, egt ett högt värde. Men sådana de befunno sig, med och utan bottnar och grepar, voro de af Evelyn ordnade på ett stort gammalt ekbord med skifferskifva, hvilket stod midt i rummet. Och till detta bord, som kunnat kallas Evelyns lekhus, hade hon äfven hopdragit en mängd gamla märkvärdiga saker, uppletade på vindarne och i de rum, der något af det gamla funnits qvar.

"Vet du, min lilla Evelyn," sade Constance, fördjupad i betraktandet af alla dessa besynnerliga herrligheter, nu insvepta i den inträdande sommarskymningen, "vet du, jag skulle icke vilja bli ensam här en höstnatt.. det är just litet hemskt i ditt rike."

"Hemskt?"

"Ja, just det. Jag bedyrar att de der grupperna i sina ödsliga nischer kunde skrämma lifvet af mig! Hör du det aldrig prassla härinne? Jag tycker det skulle göra det."

"Det har jag icke hört, utom då vinden skakar grenarne mot fönsterrutorna."

"Hu!" Constance gick fram till ett af fönstren. Solen hade nu sjunkit ned bakom bergåsens mörka rand, och under det högt belägna fönstret syntes trädgårdens gigantiska löfhvalf liksom förenadt till en omätlig grön massa, på hvilken aftondaggen redan kastat sina glittrande perlor. Djupt inne under dessa hvalf låg dammen med kullen och den stora hvita urnan, allt infattadt i en rodnande aftonsky.

"Detta är en skön, en gudomlig tafla!" sade Constance.

"Ja," svarade Evelyn nästan ohörbart, "den är gudomlig!"

"Men ändå ville jag icke bo här . . låt oss gå ut i sängkammarn. . . Hur kan du hvila i denna säng? Jag tycker mig se dig helt och hållet försvinna i dess stora, ödsliga innandöme, en verklig kammare. Men du vore visst ännu belåtnare med att utbyta den mot den *lilla* kammare, som vi unga flickor just icke pläga älska?"

"Menar du likkistan?" frågade Evelyn med ett uttryck, som kunde kallas förklaradt.

"Ja, visst... Du älskar icke lifvet, Evelyn?"

"Jag älskar mer den svarta sängen med de hvita stjernorna... Mins du den unga flickan, som dog i pensionen? Hon låg så vacker i sin hvita skrud... jag tänker ofta på henne."

"Detta är orätt af dig, älskade Evelyn... Sätt dig nu här bredvid mig i den här gamla stolen, den är lagom till soffa åt oss bägge. Så ja! Nu vill jag just lexa upp dig litet. Hvad har *du* för skäl att önska dig döden?"

"Jag har ej sagt, att jag *önskar* mig den: jag önskar ingenting."

"Nå, hvad har du då för skäl, att föredraga den framför lifvet?"

"Det är så tröttsamt att lefva."

"Huru, du, som aldrig, då du får råda dig sjelf, gör någonting, minst något, hvaraf du kan bli trött!"

"Jag är trött vid att göra ingenting."

"Det var då ändtligen ett godt ord! I morgon dag skola vi börja arbeta tillsammans."

"Men det är ledsamt att arbeta."

"Huru.. ledsamt att arbeta, ledsamt att göra ingenting? Vet du, Evelyn, det är syndigt att vara sådan som du är."

"Tror du att jag syndar?"

"Helt säkert gör du det, då Gud gifvit dig en själ, hvarmed du kan tänka, ett hjerta, uppfyldt af en ömhet, som kunde vinna andras, och då han slutligen gifvit dig rika medel att verka nyttiga saker, genom hvilka du kunde blifva välsignad."

"Jag ville gerna att någon välsignade mig!"

"Många, många välsignelser kunde du skörda, Evelyn, om du upphörde att drömma. Blif verksam, tag del i det, som rörer sig omkring

dig, och du skall derigenom lära *huru* du bäst kan tjena andra! Nu är jag säker att du kommer och går utan att du tänker på ens den tacksamhet, du är skyldig dina föräldrar."

Evelyn såg upp. "Är jag otacksam?"

"*Jag* vet att du icke är det, men också din *mor* måste tro det. Var det ej ett stort bevis på hennes ömhet för dig, att hon efterskickade den enda vän, som förstår dig och som du förstår?"

"Jo, detta var mycket att tacka för .. men mamma ..."

"Tyst, här ha vi mamsell Charlotte! I afton få vi språka mera."

TIONDE KAPITLET.

Sedan i den hemliga konseljen mellan mamsell Charlotte och hennes matmor blifvit vederbörligen öfverlagdt huru baron Max' handske och handteckning bäst skulle kunna användas, stannade man, efter hundra olika förslag, vid tvänne, hvilka *båda* syntes konsulinnan så "pikanta" att de gjorde valet brydsamt nog.

Det första bestod deruti, att teckningen och handsken noggrant gömdes till den instundande festdagen, då konsulinnan i hela sällskapets närvaro helt naivt skulle berätta sitt fynd i parken, om hvilket hon kunde låta förstå att det torde

tillhöra antingen en vandrande romanriddare eller någon stackars artist. För att emellertid låta sällskapet, som naturligtvis blifvit högst nyfiket, få stanna med sina gissningar hvarhelst det behagade, skulle både teckningen och handsken framtagas, och att vid detta kritiska ögonblick tänka sig friherrinnan von G:s och unga baronens min och beteende skänkte konsulinnan redan på förhand ett sådant nöje, att hon betviflade det sjelfva verkligheten förmådde gifva henne mer.

Då Charlotte emellertid lät förstå att detta handlingssätt måhända kunde i den grad stöta familjen på Bröllinge, att man bröte med Örnvik (Charlotte vågade ej säga med konsulinnan), fann denna nödvändigt att lyssna till det sednare förslaget: ett vänligt besök på Bröllinge för att återlemna de hittade sakerna. Detta vore otvifvelaktigt mera öfverensstämmande med grannlagenhetens fordringar och kunde, just genom sin "grannlagenhet", kanske uträtta vida mer, än om saken behandlades offentligt.

Efter mycket öfvervägande beslöts således det sista . . . . .

Friherrinnan G. kastade en undrande blick på det lysande Örnviks-ekipaget. Det förekom henne som sista visiten borde hafva öfvertygat fru Löwe, att hennes sällskap icke efterlängtades.

"Det är vår roliga grannfru!" sade gamle

baronen, som syntes ganska trakterad. "Tag väl emot henne, Ebba! Jag ser på din min att du icke ärnar göra det, men jag skulle ej tycka om, ifall hon här hos oss erhölle tillfälle att utveckla sina talanger för det förnäma."

"Jag hoppas, min vän," svarade friherrinnan lätt rodnande, "att du vet det jag..."

"... är en förträfflig och förståndig fru, men en fru, som dock aldrig glömmer att det är några famnars afstånd emellan henne och denna kälkborgerliga hjertans beskedliga dam. Bjud likväl till att glömma detta, medan jag går ned och bjuder din gäst armen!"

I följd af den både älskade och respekterade mannens vink tog friherrinnan Ebba emot konsulinnan med icke alldeles samma afmätthet som sist, och denna, så färdig att fatta intryck och göra slutsatser, inbillade sig straxt att baron Max, som saknat sin teckning, i förlägenheten att se sin hemliga låga förrådd, upptäckt allt för friherrinnan, hvilken då med tårar af sällhet lemnat sitt bifall till hans hyllning åt den rika arftagerskan.

"Men", bifogade konsulinnan, sträckande upp sig i tankarne, "en sådan skönhet fås väl icke utan allt besvär heller! Jag ärnar låta det här folket veta, att den ena är så god som den andre ... Bröllinge är minsann icke större än några sammanslagna hemman under Örnvik."

Följande denna angenäma idé-förbindelse, utbredde konsulinnan, der hon satt i soffan,

sin vida sidenklädning med storartad ståt, allt under det hon än med en sänkning, än med en höjning på hufvudet besvarade sitt värdfolks vänliga förfrågan efter konsuln och mamsell Evelyn. Men sedan komplimangerna voro slutade, trodde hon att det egentligen var *henne* det ålåg, att öppna denna "familj-konferens", den hon antog skulle slutas bättre än den föregående på samma ställe.

Sedan vår konsulinna för detta ändamål öppnat sin med magnifikaste eau-de-cologne fyllda kristallflaska och länge i tankspriddheten luktat på guldkorken i stället för innehållet, yttrade hon sig sålunda:

"Mitt herrskap, ehuru det ämne, som i dag för mig hit, egentligen är så ömtåligt, att det jemnt och nätt passar för fruntimmers-öron, anser jag likväl för en pligt, den jag är skyldig mig sjelf, att *icke* undandraga herr baronen det vigtiga förtroendet... Men herrskapet gissar troligen hvad vi ha att tala om?"

"Nej, anamma mig, min nådiga, om jag för min del det gör!" genmälte baronen, högst nyfiken och intresserad. "Och jag tviflar på att min hustru har mera urskilning i det fallet?"

"Så vida icke", svarade friherrinnan, "det är fråga om valet af mamsell Evelyns sällskapsdam, hvarom fru Löwe förut behagat rådgöra med mig?"

"Nej," svarade konsulinnan högtidligt, "här är nu fråga om ett helt annat *val!* Min dot-

ters sällskapsdam, en talangfull och elegant flicka, är redan anländ, och vi hafva all anledning att tro det hennes lifvande sällskap skall verka välgörande på Evelyn."

"Det fägnar mig hjertligen!" förklarade baronen. "Mamsell Evelyn är verkligen en sådan skönhet, att till och med en gammal krigsman som jag icke kan se henne utan beundran."

Konsulinnan log.. "Ack, Evelyn har redan flere beundrare! Det är just med anledning af denna oändligt sensitiva sak" (konsulinnan hade hört sägas "ömtålig som en sensitiva", hvaraf hon slutit att det sista uttrycket var den rätta *utländska* benämningen på det förstnämda) "som jag önskade resonera med herrskapet... ty egentligen är det en ganska kinkig historia med *hemliga* tillbedjare."

"Huru," yttrade friherrinnan med ett uttryck af obemängd förundran, "skulle mamsell Evelyn hafva en *hemlig* tillbedjare? Det kan knappt vara möjligt!"

"Jo, den saken är icke blott möjlig, utan fullkomligt viss, ehuru Evelyn, stackars liten — jag är skyldig mig sjelf den rättvisan att erkänna detta — icke har mera begrepp om sin eröfring än fågeln i buren derborta. Men det finnes andra som i stället hålla ögonen öppna. En person, en ung, intagande man, har flera gånger blifvit sedd i parken bland buskarna och, om jag så får säga, på afstånd förtärande Evelyn och afritande henne på pap-

per. Det kan väl icke gerna finnas mer än *ett* skäl för sådana hemliga visiter och spioneringar på en ung flicka.”

”Nej, man skulle tycka det!” svarade baronen, som aldrig trodde att frågan gällde hans egen son. Men friherrinnan, som redan af konsulinnans säkerhet anade någon spekulation och äfven någon oförsigtighet, henne okänd, å Max' sida — friherrinnan fann skäl att visa ett litet misstroende och lät förstå, att det helt säkert vore ett sqvaller, som man ej gerna kunde fästa sig vid.

”Jaså, sqvaller!” upprepade konsulinnan, rodnande af harm öfver att man icke ville förstå henne. ”Efter hennes nåd det tror, anser jag som en pligt, den jag är skyldig mig sjelf, att genom bevis styrka mitt påstående, och derjemte tager jag mig friheten förklara, att hvarken jag eller min dotter äro vana att låta förolämpa oss på detta högst indelikata sätt.”

I det konsulinnan slöt detta kraftiga utfall, öppnade hon sin *pirat* och lade med en triumferande blick handsken och teckningen på bordet.

Nu började äfven baronen begripa förhållandet. Han igenkände genast sin sons handske, och det behöfdes icke de kluttrade och öfverstrukna orden på baksidan för att bestyrka, att detta blad blifvit rifvet ur Max von G:s album. Som han emellertid insåg, att denna förargliga sak bäst leddes af hans hustru, tog

han sitt parti, att förklara det han fullkomligt öfvergick på konsulinnans sida i att ämnet egentligen hörde under damernas domstol, och härmed aflägsnade han sig.

"Aha," sade konsulinnan till sig sjelf, "han tappade kontenansen! Man känner sig ha sårat en ädel och stolt familjs heder och vet att det fins blott *en* upprättelse."

"Det är svårt att hålla dom utan ransakning!" yttrade friherrinnan med en fattning, som ej litet förtröt konsulinnan. "En handske, en liten skizz, föranledd troligen af en blott nyck, hvem kan deraf sluta till egaren af bägge delarne . . åtminstone icke jag."

"Så skall väl frågan bli utredd i den societé, hvilken vi någon dag i nästa vecka hoppas få se församlad på Örnvik. Jag skall då framvisa dessa intressanta artiklar, och det torde kanske blifva många som kunna lösa gåtan."

"Skulle lilla fru Löwe verkligen vilja blottställa sin dotter för att bli hjeltinna i en sådan anekdot? Om jag egde den lyckan att vara mor åt en ung flicka, skulle ingenting på jorden förmå mig att ge vigt åt ett sådant lappri. Den, som saknat de der småsakerna, lärer naturligtvis utan någon annans åtgärd upphöra med sina besök."

"Jag är högst förvånad att höra hennes nåd benämna en hederssak för ett lappri, men jag anser som en pligt mot mig sjelf att icke

betrakta den på samma sätt, och jag anser min dotters rykte bäst såveradt, då jag öppet säger, att jag ger hvarje *intrig*, som kan spelas i min park, till pris åt min societé."

"Nu går min goda konsulinna med sina skickliga argumenter mig verkligen så nära på lifvet, att jag lär bli tvungen att förklara mig öfvervunnen och, så ledsen Max än blir deröfver, förråda hans hemlighet."

"Aha," nickade konsulinnan majestätiskt, "äro vi ändtligen vid hufvudsaken.. Friherrinnan har en beundransvärd talang att bortblanda korten."

"Hvad lönar det mödan att begagna denna talang, då man har en så skicklig motspelarinna! Jag insåg genast att fru Löwe genomskådat hela saken, men ville gifva en vink om att den ännu borde få ligga orubbad under anonymitetens slöja."

Konsulinnan blef på en gång förtjust och brydd. Friherrinnan erkände ju förhållandet på det allvarsammaste och mest öppna sätt, hon erkände tillika att hennes tillkommande sonhustrus mor såg lika klart som hon sjelf... Men den der slöjan, hvad kunde den betyda? Lika mycket.. saken behöfde icke mer beslöjas, och derför fann konsulinnan lämpligt att med enkel hjertlighet yttra: "Låtom oss tala öppet, min nådiga friherrinna, såsom omständigheterna fordra af oss bägge!"

"Alltför gerna. Jag säger visst ingenting

nytt, då jag omnämner att det är Max som några gånger besökt Örnviks-parken för att, då något gynnsamt tillfälle dertill gafs, kopiera mamsell Evelyn i en af hennes vackra, henne sjelf omedvetna ställningar. Sjelfva infallet härtill blef föranledt af fru Löwe sjelf, då vi sågo mamsell Evelyn på kullen och fråga uppstod *huru* hon bäst skulle aftagas. Max, som betraktar mamsell Evelyn såsom ett verkligt konststycke, beslöt sig för arbetet, hvilket, när det blifvit utfördt, var ärnadt till en öfverraskning åt fru konsulinnan sjelf."

Med obegriplig förundran och tilltagande nedslagenhet afhörde fru Löwe denna förklaring, hvilken visserligen under andra omständigheter kunnat vara rätt smickrande, men *nu*, då större förhoppningar blifvit hysta, helt och hållet förlorade sig i denna mängd af obetydligheter, som det ej var värdt att nämna.

"Och nu," återtog friherrinnan, utan att lemna konsulinnan tid att uttrycka sig, "nu är den lilla intrigen löst på ett tillfredsställande, för ingen mor förnärmande sätt, ty hvarje fruntimmer med verldsvana, upplysning och någon menniskokännedom vet att ingen ung man, efter en halftimmas bekantskap, störtar sig in i ett äfventyr af den antydda arten."

Nu var den stackars fru Löwe bragt till den punkt, på hvilken hon *måste* stanna: nu var hon öfvervunnen. Nog ville hon obeskrifligt gerna gälla för ett fruntimmer af både

verldsvana, upplysning och menniskokännedom, men för att med något sken kunna det, ansåg hon sig här behöfva qväfva en instinktartad känsla, som ville underrätta henne om det passande. I närvarande kinkiga ögonblick bands hon äfven af det välde, friherrinnans öfverlägsenhet pålade henne, och hon tvingade sig att tro det hon skulle förråda dålig ton, om ej också *hon* ansåge som en löjlighet, att baron Max' besök i parken kunnat betyda något mer än en liten artighet, hvars frukt skulle blifva en artighet åt henne sjelf.

Gående från den ena ytterligheten till den andra, började hon sjelf skratta och försäkra det hon aldrig ansett saken på annat sätt, men att hon tillåtit sig ett litet oskyldigt skämt. Hade hon en enda *sekund* kunnat drömma om någon förolämpning, skulle hon ganska säkert betett sig annorlunda. Ja, hon var skyldig sig sjelf att förklara det hon i sådan händelse visst icke kommit och gycklat öfver baron Max' lustvandringar.

Med leende min och leende läppar skildes damerna, sedan friherrinnan på förhand lofvat att bjudningen till kalaset med tacksamhet skulle emottagas.

Då konsulinnan satt i sin vagn, hade gamle baronen, som gått utåt egorna, ännu icke återkommit. Men med stark hjertklappning såg friherrinnan från fönstret sin son, som på morgonen ridit bort till en bekant, redan tillbaka

och nu stanna för att språka med konsulinnan. Detta lilla samspråk kunde ganska lätt råka att korsa friherrinnans fintlighet, men det tycktes aflöpa väl, ty konsulinnans vaggande plymer nickade ännu ett afsked, då vagnen rullade bort.

Några ögonblick sednare inträdde baron Max i sin mors rum. Han fann henne med utseende af djupt allvar sittande i ena soffhörnet.

"Hur är det möjligt," sade han, "att mamma kan vara allvarsam efter ett sådant sällskap som vår förnäma konsulinnas?"

"Hvad sade hon dig, Max?"

"Om jag det begriper! Hon talade en hel hop mystiska ord och tackade mig på förhand för en syrpris, som hon måtte känna bättre än jag."

"Och du svarade?"

"Att jag vore förtjust af nöjet att göra henne en sådan, om jag blott visste af hvad slag. Hon hänviste mig då till mamma."

"Och här har du syrprisen!" yttrade friherrinnan, i det hon med en hastig rörelse drog bort näsduken från bordet, på hvilket handsken och teckningen lågo.

Baron Max rodnade starkt. Han hade så många lika teckningar, att han ej kommit att sakna denna.. än mindre hade han, i den sinnesstämning, hvarmed han lemnade Örnviks-

parken, kommit att tänka på något så obetydligt som handsken.

"Vet du, Max," yttrade friherrinnan, "att du tvungit mig att blygas öfver mig sjelf! För att rädda *dig* från åtlöjet att bli ansedd som en man af ganska legèra seder, då du, utan försyn för denna stackars varelses heder, flera än en gång varit i hennes fars park och aftecknat hennes person samt sedan låtit dessa minnen qvarligga för att liksom skryta om dina dater, har jag inför denna flickas mor, som egde rätt att förtörnas, nödgats nedlåta mig att, mig sjelf till skam, begagna hennes enfald att föra henne bakom ljuset i afseende på arten af detta äfventyr ... Hon såg det genom instinktens ögon i dess rätta form, nämligen såsom en skandal. Jag har nödgat henne att anse det icke såsom ett galanteri åt hennes dotter, utan såsom en artistvurm af dig, och jag har sagt henne att du sedermera ärnade uppvakta henne sjelf med Evelyns porträtt. Du känner mig, min son, tillräckligt för att veta huru mycket det skulle kosta på mig att se den beskedliga fjollans strid med sig sjelf, innan hon kunde frångå det rätta, för att med utseende af *god ton* öfvergå på min sida."

Baron Max tog sin mors hand och förde den vördnadsfullt till sina läppar. "Jag är obeskrifligt ledsen, att min obetänksamhet kastat mamma i detta plågsamma läge, och jag är ännu mera ledsen att den stackars fru Löwe,

som hade rätt att vårda sin dotters heder, blifvit missledd på ett sätt, som för framtiden genom hennes brist på urskilning kan hafva allvarsamma följder för den sköna Evelyn.”

”Dessa tänkesätt hedra dig, och jag bekänner att jag ville gifva mycket, om icke ett sådant ansvar, som det du nu sjelf framkastade, hvilade på mig. Emellertid skall jag hädanefter anse såsom en pligt, att genom ett närmare umgänge med familjen söka inverka på husmodern, och om hon tillåter det, vill jag, sedan du rest, bjuda Evelyn hit på en tid. Denna unga flicka intresserar mig tillräckligt för att i alla händelser göra det angenämt för mig, om jag genom mina bemödanden kan gagna henne.”

”Utan tvifvel vore detta ett sant barmhertighetsverk, ty hennes själ lider af någon smärta, som hon ej sjelf känner. Hon är djupt olycklig, djupt beklagansvärd ...”

”... och djupt beklagad?” återtog friherrinnan. ”Vill du tillstå, Max, att du, i trots af det lugn, hvarmed du talar, är intagen af denna flicka?”

”Hur skulle jag vilja eller kunna försöka neka det! Men min känsla för henne, finner mamma, är liktydig med den dyrkan, jag hembär något konstens mästerverk.”

”Jag har blott en enda invändning att göra mot din förklaring. Om du i denna underliga flicka sett endast en blott och bar konst-

skapelse, hade du troligen aldrig kommit på den idén att omhölja dina promenader med hemlighetens slöja. Du hade icke då sagt: 'Jag går på jagt i dag, mamma!', utan du hade helt enkelt sagt: 'Jag går och skaffar mig något tillfälle att få studera antiken i mamsell Löwes sköna ansigte, sköna former och nästan lika sköna ställningar.'"

"Emot denna mammas anmärkning", återtog baron Max leende, "har också jag ett inkast att göra. Kan det lefvande konstverket studeras såsom det döda? En liten mystifikation ger en högre lyftning åt äfven den oskyldigaste njutning."

"Jag lemnar derhän om något, som behöfver mystifieras, kan anses oskyldigt, men redan i bekännelsen att det hemliga i dina promenader förhöjt deras njutning ligger ett fullkomligt erkännande af deras inflytande på ditt sinne."

"Nåväl, älskade mamma, är icke ändå alltsammans den allra oskyldigaste sak i verlden? Jag har stått på minst tjugu stegs afstånd från min sköna vestal. Aldrig har jag talat till henne, aldrig försökt att bilda minsta möjliga öfvergång till ett romantiskt äfventyr."

"Andra hafva åtagit sig besväret att sammanbinda detta äfventyr, hvartill du så lättsinnigt gifvit anledning. Fru Löwe lät undfalla sig icke särdeles tvetydiga vinkar om en upprättelse i fullkomligt prosaisk andra."

"Kanske icke mindre än ett giftermål?" frågade Max lifligt.

"Helt säkert hade hennes inbillning slagit ned på något dylikt. Jag tror väl att denna fåfänga qvinna, för nöjet att få säga min dotter "friherrinnan von G.", utan betänkande skulle uppoffra det beklagansvärda barnets lycka."

"Tror mamma," yttrade Max i låg, förändrad ton, "att hon skulle bli så besviken på allt slags lycka med mig... kunde fru Löwe ej göra ett sämre val?"

"Hvad drömmer du om! Jag talade om en inbillning, och du svarar mig med ett väd-jande till verkligheten. Ända hittills, min son," tillade friherrinnan moderligt ömt och vinkade sonen att taga plats bredvid sig, "ända hittills har du ej känt dig uppmanad att göra ett val.. låt mig ej befara, att den, som icke begått någon dårskap under ynglingaåren, skulle göra det, då han mognat till man."

"Det tror jag icke är att befara, ty så vidt jag kan se, vore giftermålet med en ung, skön och rik flicka just icke den största dårskap en obemedlad kammarjunkare kunde begå."

"Det vore en lycka i högsta grad värd att eftersträfvas, så vida bruden blifvit begåfvad med ännu trenne förmåner, nämligen bildning, förstånd och god familj."

"Men dessa förmåner kunna vi jemka. För att börja med bildningen, så skulle det utan tvifvel blifva ett lika nytt som stort och ädelt

nöje att sjelf sprida bildningens ljus i denna rena och oskyldiga själ. Ja, jag säger att redan *detta* bör kunna skänka en lycksalighet, som den vanliga kärleken icke ens anar. Hvad åter vidkommer förståndet, så fattas det visst icke, derom är jag så fast öfvertygad, att jag anser henne ega vida mera deraf än många af dessa fjollor, hvilka skulle bele henne, om de såge henne sitta der, med sina sköna, tankfulla ögon häftade på något visst föremål, sökande i sin själ efter lösning af den gåta, hon ännu ej kan fatta, men den hon sträfvar att fatta och väl en gång *skall* fatta... Och hvad sist rörer den omständigheten, att hon icke är af god familj, hvilket vi utan omsvep rätt och slätt kunna nämna vid dess rätta namn: af icke adlig börd, så kommer den saken *aldrig* att inverka på mig vid en så vigtig fråga som mitt blifvande äktenskap."

"Men, min käre Max," svarade friherrinnan och dolde icke en liten förtrytelse i rösten, "säg mig hvarföre vi skola behandla detta ämne så högtidligt? Du har sjelf sagt att du i mamsell Löwe dyrkar och beundrar endast ett konststycke, och då jag icke vet att man gifter sig med sådana, tycker jag att vi låta bero vid hvad som nu är taladt i saken. Din heder förbjuder dig att förnya dina hemliga besök i parken, och dermed är hela romanen slut."

"Kanske likväl, min bästa mamma, slutas

den icke der, och jag skulle anse mig ej handla alldeles rätt, om jag icke nu, då vi en gång kommit att tala i detta ämne, erkände att af det obegripligt djupa intresse, som denna så sköna och ovanliga flicka inger mig, kan uppstå en önskan att bli den, som väcker hennes första känsla. Jag säger icke att detta skall inträffa, men jag säger att det *kan* inträffa; och om det en gång så gör och jag tror mig vinna henne, så ser jag åtminstone ingenting som skulle hindra mig, att arbeta för det, jag ansåge såsom min högsta lycka."

Friherrinnan svarade ej. Det hade icke händt två eller tre gånger under Max' hela lif, att han så bestämdt yttrat sig öfver något, som han funnit vara modern mindre angenämt, men då detta skett, hade han fast vidblifvit sin tanke. I allmänhet tycktes han ega ett af dessa milda och fridsamma lynnen, hvilka ogerna opponera sig emot andras åsigter. Men gällde det att genomdrifva något en gång fattadt beslut, talade han aldrig om hvad han ärnade göra för att se det komma fram: han blott röjde och röjde upp vägen, tilldess den blef fri, och frågade aldrig efter hur långsamt det gick, endast det föresatta målet hunnes.

Friherrinnan kände i grunden sin sons karakter, och ehuru hon ansåg hans gryende böjelse för Evelyn såsom en så stor dårskap någon ville höra talas om hos en ung man, hvilken kunde göra sin lycka inom en familj,

som anstod hans egen, hade hon likväl nog aktning för denne son att icke, sedan hon afhört honom, ännu en gång tala om någon *dårskap*. Efter en stunds tystnad yttrade hon blott, i det hon steg upp för att begifva sig ut i förmaket och genom fönstret blicka efter sin man: "Din far har hört en del af saken genom konsulinnan .. det åligger dig att förklara den."

"Jag förnyar ogerna detta ämne," svarade baron Max, hvars panna lätt rynkades vid föreställningen om ännu en examen, "men af allt hjerta öfverlåter jag åt mamma att säga pappa allt hvad jag nu yttrat, med det vördsnadsfulla tillägget att jag önskar slippa alla frågor, tills jag vet mig ha något att svara, och kommer en sådan tid, skall jag bli den förste som talar."

Efter dessa ord förde Max åter moderns hand till sina läppar och lemnade rummet.

Med det goda och fullkomligt äktenskapliga förhållande, som rådde mellan friherrinnan och hennes make, dröjde det ej länge, innan allt det hon under samtalet med sonen inhemtat, öfverflyttats från hennes hjerta till hennes läppar, och sedan baronen med uppmärksamhet afhört henne, blef hans svar följande:

"Oroa dig ej för denna sak, Ebba! Max är en lugn och förståndig ung man: han begår ingen obetänksamhet, och finner *han* sin framtida sällhet med en hustru, som hvarken kan tala eller svara, så låt det bli hans affär!

Kanske han kan förmå henne till bägge delarne, och får han en gång Örnvik i hemgift, så har han min själ ej sofvit bort sin lycka. Vi skola således ej låtsa om någonting."

Under det dessa öfverläggningar egde rum i friherrinnans kabinett, satt baron Max tankfull i sitt eget rum. Han tänkte på det han nyss talat med sin mor, men mest tänkte han på uttrycket i Evelyns ansigte, då hon med en af dessa blickar, som ingen kunde återge, frågade: "Jag .. är *jag* lycklig, jag?"

ANDRA BOKEN.

Mor och son.

ELFTE KAPITLET.

Snön har smält på Hallands isfrusna slätter. Ljungblommorna ha skjutit upp. Frigjord yrar sanden åter i höga hvirflar omkring det flacka landet. Det är vår, samma vår, som gaf Örnvik dess nya innebyggare.

Fru Hedvig af Carleborg sitter ännu i sitt lilla hus under den stora kullen. Spinnrockshjulet går väl ej för närvarande, men det har gått icke mindre träget under de sista sju vintrarne än under alla de föregående.

Det lider mot sommaren, och väfstolen bullrar nu i stället från klockan 4 på morgonen till 8 om aftonen, då fru Hedvig håller sin hvilostund under tvänne hängbjörkar, hvilka troget vuxit tillsammans på hennes lilla gård.

Dessa björkar planterades af henne och hennes man i första dagarne af deras lyckliga äktenskap, och till och med de skarpa vindar, som draga öfver dessa öde slätter, hade haft försyn att härja och uppslita de telningar, hvarmed tvänne makar symboliserat sin kärlek och sin tro.

Samma år kapten Carleborg gick bort, såg det tvifvelaktigt ut huruvida icke den af honom planterade björken skulle följa honom. Den stod slapp och lutande, med gulnade blad och vissnade grenar, men fru Hedvigs tårar vattnade dess rot, hennes händer uppbundo de i trött dvala dignande grenarne, hennes blickar räknade med ångest hvarje skott, som nedböjdes, och redan ryste hon vid den nästan säkra föreställningen att förlora denna sinnebild af en fast och pröfvad kärlek, då björken åter började skjuta några friska skott och gifva alla tecken till ett återvändande lif.

Fru Hedvig tackade nu i outsäglig glädje den, som låtit henne behålla denna fröjd. Väl dvaldes alltid, sedan hennes make lemnat henne, den ena hälften af hennes själ i himlen, men jorden förlorade ej derföre *sin* himmel, så länge hon egde en moders heliga pligter och dessa tvänne älskade björkar.

Det var under de stunder, hon här tillbragte, som fru Hedvig läste och läste om igen de bref, hennes Justus tid efter annan tillskref henne.

På mer än tre år hade hon visst icke drömt någon af dessa högtflygande och tjusande drömmar, som fordom gåfvo tiden vingar och kommo spinnrockshjulet att flyga, liksom det varit berördt af en andes lätta fot. Fru Hedvig hade nu lärt sig reflektera och stundom grubbla, i stället för att drömma. Hen-

nes Justus' framtid var alltid det mysterium, i hvilket hon förirrade sig lika djupt som fordom, men den allt mera framstående skiljaktigheten mellan drömmen och verkligheten drog ofta lätta moln öfver hennes panna. Dock .. vi skola snart höra henne sjelf tala öfver detta ämne.

Det var en herrligt skön majstund, en af dessa vackra aftnar, hvilka, på gränsen till juni, bebåda öfvergången mellan våren och sommaren. Ljungen och det späda löfvet förenade sitt doft. Ett lätt duggregn hade uppfriskat det tunna gräset på kullens hjessa, och framför den grönmålade bänken under björkhvalfvet stod ett litet bord, vid hvilket Monika sysslade.

Det är en välgörande känsla att få blicka på ett mennisko-ansigte, hvilket står i fullkomlig enhet med den omgifvande naturen. Den gamla trofasta Monika framställde denna harmoni. Fattig såsom den yttre taflan omkring henne, hade likväl äfven hon sina ljuspartier. Liksom den vänliga solstrålen belyste de tvänne björkarne och förlänade dem en friskhet, hvilken märkligt afstack mot det gråaktiga landskapet, så lyste också Monikas ögon öfver de enkla landtliga tillrustningar hon förehade.

Men den ljufva, milda ljungblomman, öknens arma dotter, som kärleksfullt delade af sin fägring åt de vilda slätterna, det var fru Hedvig, hvilken i denna öken begrafvit sin ungdom och skönhet, för att uteslutande egna

sig åt det högsta och heligaste kall på jorden: en makas och en moders kall.....

Snart stod den ädla qvinnan vid sin trogna tjenarinnas sida. Monika hade ej mycket åldrats (hennes lätta sinne gaf ej ålderdomen tid att göra sig hemmastadd), men på fru Hedvigs fina kind låg en liten skuggning tecknad af dess hand, och på hennes hvita panna hade några fina rynkor bildat sig. Kanske var det dock icke åldern som anlagt dem: fru Hedvig var icke gammal.

”Seså, kära fru lilla, nu ska vi vara förnöjda med vår lott och inte bekymra oss i förtid! Har det inte många gånger förut dragit mycket längre ut med bref, och en vacker dag kom det ändå.. och när jag nu rätt tänker mig för, så var det inte så fasligt länge se'n vi hade bref heller.”

”Nej, det är sant, Monika! Men af det brefvet har jag anat hvad som är att vänta.. om icke i *nästa*, så i det derpå följande.”

”Så låt det komma.. hvem kan väl mäkta att spana och följa allt det, som gångar sig fram och åter i en ung menniskas sinne? Herr Justus är nu en gång för alla inte som andra.”

”Nej,” suckade fru Hedvig, ”han är icke som andra!”

”För det han är *bättre* än andra!” inföll Monika tröstande och lugnande. ”Hvem skyddade den fattige som han, hvem hade i unga dagar ett sådant hjerta, hvem har en sådan

röst att tala och sjunga med som han! Den sjuke kunde bli frisk att höra på honom. Jag säger, jag, att fastän herr Justus' sinne styr sig in i många hamnar, skall ingen misströsta att han inte når den rätta till sist."

"Gifve gud du hade rätt, Monika, gifve gud jag kunde finna din enkla tro! Förr var jag alltid förnöjd: nu är jag full af oro, och ändå, hvilken mor har varit så älskad som jag! För min skull, för att återse mig, gick den stackars gossen till fots långa vägen från Upsala ända hit ned."

"Och fast det inte är två år sedan dess, kan nådig frun ändå ha sina sorgetankar? Herre gud, aldrig kan jag glömma när jag fick se honom i den lilla gröna jagtrocken, renseln på ryggen och käppen i hand, komma fram der vid ladan! Jag hade så när dånat i glädjen, men jag hann inte med det, innan han var framme och tog mig i famn. 'Monika,' sa' han, och det var ackurat med den ton, som kunde väcka opp mig, om jag låge i min graf.. 'Monika,' sa' han, 'Gud välsigne dig, gamla, kära, beskedliga själ.. tror du mamma ej tar för illa vid, om jag springer in med detsamma?' Ack, kära frun hörde den rösten ända in i innersta kammarn: hon behöfde ej tillfrågas."

Den tår, som sakta rullade nedför fru Hedvigs kind, var hennes enda svar.

"Så drick nu té och ge de stackars ro-

sorna i rabatten en vänlig nick.. *de* ska väl ha något, de också, för det de göra sig det omaket att växa opp här ibland tufvorna."

"Och det är du, Monika, som fått dem att växa, det är du som hittar på all glädje åt mig!"

"Trösta oss för glädje *jag* kan hitta på! Det är väl vår Herre som skickar oss det goda, och vi stackare plocka bara opp kornen, som han strör ut... Men hvad är det för en bålstor molnsky som reser sig derborta på andra sidan mo'n ... Nånå, en gång kommer kanske herr Justus med hästar och vagn och kusk och lakej den vägen fram och håller härutanföre och frågar efter gamla Monika (bara efter gamla Monika), för se..nådig frun är då redan flyttad till herr Justus och lefver och regnerar i kärlek och herrlighet."

"Aldrig har jag hört dig ha sådana fåfänga drömmar som jag fordom roade mig med."

"Nå, är det inte tillåtet för mig också att vara ett grand fåfäng... Men låt oss nu se hvad den här skyn, som jemt slår mig i ögonen, betyder. Det faller mig just före som den skulle röra oss."

"Bara inbillning, Monika!"

"Kanske... men jag har min tro för mig, och det skall snart ge sig hvad den går för... Åhå, hvad sa' jag.. svänger inte skyn hitåt! Herr Justus kan det aldrig vara, men det fins någon annan, som en gång kallade det här

lilla huset för hem, och jag säger aldrig ord mer än jag står för, om jag påstår att det är herr Leonard!"

"Ack, att du hade rätt, Monika! Näst Justus fins ingen varelse på jorden som kan vara mera välkommen hit."

Monika hade rätt: inom några minuter var fru Hedvig sluten i sin styfsons armar.

På mer än tre år hade Leonard icke varit hemma. Alltsedan han för omkring sju år sedan lemnade gymnasium, hade han konditionerat först såsom bokhållare, sedan såsom inspektor, och han var nu besluten att snart lägga sitt mödernearf i en egen liten gård, der han oberoende kunde öfverlemna sig åt jordbruksskötseln, hans gladaste sysselsättning.

Leonard hade just icke blifvit vackrare, sedan vi sist sågo honom, men hans manliga ansigte bar nu mera tydligt prägeln af den redbarhet och sinnesjemnhet, som utgjorde grunddragen i hans karakter. Hans kraftfulla, stadiga lemmar vittnade i hvarje proportion om helsa och ungdomsstyrka. I hans stora grå ögon framblixtrade aldrig någon gnista af snille, men många gånger uttryckte de en jovialisk förnöjelse och denna hjertats humor, hvilken ej behöfver tillsatsen af några lyckade infall för att aflocka oss ett leende, emedan det vid all sann humor är mindre läpparne än själen som ler.

"Ack, min snälle, min käre gosse, hvilken

glädje att se dig så frisk och lycklig!" yttrade fru Hedvig, sedan första välkomsthelsningen och tédrickningen passerat. "Du ser just ut som en lycklig menniska, min Leonard!"

"Ja, herre gud, mamma, det är godt, när hvar och en ser ut för hvad han är... Nå, gamla Monika, *du* ser ju ut som om du kunde komma att dansa på mitt bröllop."

"Bröllop..." upprepade Monika och spetsade öronen. "Skulle herr Leonard redan tänka på den saken?"

"Lita på det, Monika, att jag tänkt på den saken hela par åren.. det har dock icke hunnit längre än till tankar ännu, men hvad det lider, skall jag väl åstad och se mig om bland landsens döttrar, ty skall man ha eget hem, skall man också ha en hustru, som hjelper till att sträfva med.. Är det icke sant, mamma lilla?"

"Jo, min Leonard! För en yngling med ditt lynne rekommenderar jag äktenskapet, då du ändå skall sätta bo, men vore du icke så stadig, så skulle jag säga: Vänta tilldess du blir lite äldre!"

"Minsann jag tror att åldern skall göra mig stadigare, och har jag en gång fått mig en liten vän, som kan koka och baka som Monika och bli en så god hustomte som mamma, så springer jag ej ifrån henne med hjertat."

"Men du begär väl ändå något mer, min Leonard! Du skall väl ha sällskap af henne

också? Man finge det rätt tråkigt i äktenskapet — tror du ej det — om man jemt skulle sysselsätta sig med att koka och baka och vakta hemmet. Någon lyftning ibland får du väl draga med i den husliga sällheten."

"Får gå då, mamma lilla, men icke för mycket af det slaget, så vida allt annat skall ta riktig fart. Kärlek bör det vara, det förstås, till husbehof, men Herren bevare oss för all högtrafvande kärlek! Jag vill ha en ung, glad, vacker och arbetsam hustru .. rik behöfver hon icke vara."

"Med så många dygder, som du fordrar, får du naturligtvis undvara något, och jag är förtjust att höra det du helst försakar rikedomen."

"Ja, men det må mamma tro har sina randiga skäl! Vore jag sjelf rik, skulle jag icke, tror jag, vilja ha någon fattig flicka, men som jag jemnt och nätt kommer att berga mig, så är det icke värdt att söka en hustru, af hvilken jag kunde råka till att få höra det jag fått mitt välstånd genom *henne*. Lika barn leka bäst: ha vi litet hvar, så hjelpa vi oss, och har hon intet, men jag något, så skall hon låta sina snälla händer ersätta hvad som brister. Då hustrun vill vara verksam i sin mån som mannen i sin, kan det lilla snart nog bli välstånd."

"Och sedan man hunnit till välstånd ..."

"... så kan man stanna der och se sig om

efter några små förlustelser och beqvämligheter mer än man hittills haft, och så kan man göra litet för dem, som sträfva och sträfva, utan att det vill arta sig. Men, älskade mamma," tilllade han i förtrolig ton (Monika hade nu gått in för att, i samråd med sitt eget förstånd, styra till aftonmåltiden), "hur mår vår Justus? Jag har flera gånger skrifvit och lexat upp honom, men han behagar icke ens svara mig. Reser han upp i höst och tar hofrättsexamen?

Fru Hedvig svarade med en lätt suck och ett sakta: "Gud allena vet!"

"Nå, det vore väl knäfveln, om han icke nu heller skulle göra allvar! Jag trodde, min själ, annat slag, då han först for till Upsala. Det är nu närmare sex år sedan, och ännu har han ingen väg valt. Jag har likväl hört, att han skulle haft särdeles hedrande betyg såväl i magistergraden som i de första examina, han tog, då han tänkte slå sig på medicinen."

"Han har haft framgång i alla sina försök, och om han blifvit vid matematiken, som han ett halft år vurmade på, för att sedan gå in vid topografiska kåren, så hade jag i min slägtinge H. en gynnare, som der kunnat skaffa honom en säker plats: han hade redan lofvat att göra allt för Justus. Men som du vet, skulle han då kasta sig på bergsvetenskapen, hvilken åter i sin tur fick lemna rum för juridiken. Men om jag icke alltför mycket bedrager mig (och, gudnås, vanan vid dessa om-

hvälfningar har lärt mig att redan på förhand ana dem), så får jag snart något bref, som upplyser mig att han än en gång bedragit sig på sin kallelse."

"Men, store gud, det är ju alldeles förskräckligt! Har mamma på allvar förehållit honom hans galna ostadighet?"

"Ganska säkert, mitt barn, både med stränghet och mildhet, men du vet sjelf om någon makt håller honom tillbaka, då han känner behofvet att kasta sig i ett nytt febertillstånd. Hans sinne är så lifligt, hans själ så omätligt törstande, att den aldrig kan dricka sig mätt, och hans lynne af den beskaffenhet att det aldrig lemnar honom i lugn besittning af de kunskaper, han förvärfvat."

"Och med denna törst och detta kunskapsbegär inhämtar han likväl aldrig så många kunskaper, att han kan slå sig i stadighet på något *särskilt*. Det är skada och synd, så att jag måste gråta af både harm och sorg, att han med sådant hufvud ej skall komma ur fläcken."

"Jag hoppas dock till Gud att detta oroliga hufvud, detta oroliga hjerta, en gång skall finna reda på den förlorade vägen. Kanske har han redan nu hittat den, kanske är det blott en inbillning som kommit mig, att ana en ny förändring i hans åsigter: kanske slutar han, såsom han sagt, sin juridiska kurs till hösten. Äfven på den vägen, om han har förmåga att

hålla ut, tror jag icke han skall sakna gynnare, så vida han ej sjelf stöter dem ifrån sig."

"Ja, men det är just hvad jag befarar. Då andra önska och söka gynnare, vill han bryta sin egen väg, men det kostar pengar att bryta vägar, och förstånd och ihärdighet vill det också till. Om han begagnade de pund, vår Herre förlänat honom, komme han säkert att gå mycket långt . . hvad han nu åter kommer att bli, det vet endast Gud."

"Käre Leonard, denna misströstan smärtar och oroar mig. Glöm icke att du talar med en stackars mor, som behöfver uppmana hela sin styrka för att lugna och trösta sig under arbetet!"

"Ack, min goda mamma, så tanklöst och dumt jag här sitter och pratar . . tro mig, det kom ej ifrån hjertat! Jag pratade i vädret, jag lät hänföra mig af en blind förtrytelse, som kanhända härleder sig endast derifrån att jag ej förstår att bedömma Justus. Men hvad *han* har fått för mycket, har *jag* fått för litet."

"Tack, min son! Jag förstår dig . . ser du det smärtade mig, att du kanske höll mindre af Justus nu än förr."

"Jag hålla mindre af honom — jag begär intet bättre än att han fordrade något prof på hur pass jag håller af honom. Jag säger ej för mycket, då jag påstår att, om han ville ta emot det, jag gerna skulle afstå åt honom hela mitt lilla mödernearf. *Han* förstår aldrig att

sköta sig i fattigdomen. Jag åter skulle kunna arbeta mig upp med mina friska armar och mitt hvardagsförstånd utan ett runstycke. Tror icke mamma att detta är mitt hjertas mening?"

"Jag tror hvart ord af din mun, min vän! Du har denna enkla redighet i ord, tankar och slutsatser, som ingen misstager sig på. Olyckan med Justus är, att han ofta lägger sitt tal i sådana former att man måste söka meningen utan att alltid finna den. Han missbrukar talets gåfva, han missbrukar till och med den vackra organ, vår Herre gifvit honom, att insöfva de hjertan han vill vinna. O, hvad jag fruktar för hans framtid!"

"Och så har *jag*, som, det vet Gud, icke kommit hit i någon annan afsigt än att glädja och uppmuntra min älskade mamma, i det stället genom mitt olyckliga prat verkat en tillökning i oron! Det kommer att förbittra de trefliga dagar, jag ville tillbringa i det kära hemmet."

"Du har ej verkat något, som ej fans förut, och jag är säker att dessa dagar, som jag får behålla dig, skola för oss båda blifva sanna glädjedagar."

Leonard böjde sig djupt ned öfver den vördade styfmoderns hand. "Låt mig få ett par af Justus' bref med mig på min kammare i afton!" bad han. "Låt mig få pröfva dem i enslighet med mig sjelf!"

"Gerna, mitt barn! Jag skall utvälja åt dig

det han skref, då han öfvergaf medicinen, och det jag erhöll året derefter, när han lemnade bergsvetenskapen för att blifva en praktisk jurist, och du skall af dessa bref finna, att det åtminstone vill en starkare makt än min till att verka på honom."

Sedan fru Hedvig yttrat dessa ord, steg hon upp, tog sin sons arm och gick med honom några slag upp och ned, hvarvid talet vände sig omkring Leonards tilltänkta gårdshandel och hans varmt uttalade önskan, att hans goda mor då ville flytta till honom. Men fru Hedvig vägrade kärleksfullt denna hans hjertas innerliga bön: hon måste vara för sig sjelf, för att ständigt kunna arbeta för honom, som uppfyllde hela hennes själ.

Då mor och son skildes om aftonen, mottog Leonard de utlofvade bägge brefven, hvilka inflyta i nästa kapitel.

TOLFTE KAPITLET.

"Min ömma mor!

Då jag var barn... Hvarföre är denna tid med sin himmelska slummer af hopp och begär nu saknad, hvarföre? Blott en dåre frågar så.. jag kunde lika gerna fråga: Hvarföre

föddes jag sådan? Intet svar skall följa hvarken på den ena eller andra frågan. Vi lefva och andas i gåtor... vi äro sjelfva gåtor... Då jag var barn, kände jag stundom ett mäktigt begär att slita sönder gräs, blommor, frukter, ja, till och med insekter, fastän jag dervid kunde gråta öfver min elakhet. Jag ville tränga in i deras innersta lif: jag ville se huru de voro danade, jag ville veta deras gåta, och jag fick veta *intet.*

Åren kommo och gingo, min åtrå stillades aldrig, jag visste dock ej hvad jag åtrådde, och jag kastade mig handlöst från ett till ett annat, i hopp att hafva funnit det mål, som skulle fylla min själ.

Under ett anfall af denna inneboende sjukdom, som vi kalla mjältsjuka, denna sinnenas öfverretning, hvilken tvingar själen in i ett nötskal, der den spjernar och anstränger sig för att slippa ut, utan att likväl lyckas, under denna tid, som, himlen vare lofvad, är öfverstånden, föll jag på den vansinniga idén att det medicinska studiet skulle för mig öppna alla de slussar, genom hvilka min ande trängtade att komma fram. Jag har nu öppnat många sådana slussar, men jag har ej kommit dit jag önskade.

Jag vämjes vid att dissekera menniskokroppen, detta klockfoder, hvilket, sedan urverket är borta, väl lemnar ett vidt fält för

forskningen, men i grunden litet, som kan tillfredsställa den.

Jag är färdig att rasa af förtviflan, då jag betänker förlusten af den dyrbara tid, jag bortslösat... dock, allt hvad som hitintills skett bör jag ej ångra: det har varit vetenskapens studium, men jag ryser och darrar för den tid, som skall komma, ifall jag fortsätter.

Passar väl *jag* att tillbringa tiden med den mest dödande af alla sysselsättningar, den, att gå från hus till hus under flera timmars tid för att upprepa ungefär samma enformiga frågor, under det jag sjelf blir utsatt för att besvara otaliga sådana af hvar menniska, jag möter! Nätter af vaka vid forskningens lampa kunna ej ersätta de qval, dagen skulle tillskynda mig. Påtagligen passar jag ej att blifva läkare ex professo, och derföre — klaga ej, sörj ej, älskade, dyra mamma — nöjer jag mig med de insigter, jag vunnit. Kan jag dermed tjena menskligheten, är det väl, men här stannar jag.

Jag ser din bedröfvade blick, min älskade, hulda mor! Denna blick tränger in i mitt hjerta, den tränger till mitt samvete och säger mig att jag bör uppoffra min själs brinnande önskningar för dina. Nåväl, befall mig då! Jag skall bli denne för dagspenning arbetande slaf. Jag skall lida dervid, men det är min pligt att uppfylla den vördnadsvärdaste, den ömmaste och mest uppoffrande mors önskningar.

Men, hvad säger jag! Hade väl denna älskade mor någonsin andra önskningar än de, som voro öfverensstämmande med min sällhet.. ville hon någonsin lägga det tryckande bandet af en befallning på min fria vilja? O, förlåt mig, mamma, att jag kunnat tänka så... och hör hvad som nu lefver inom mig!

Jag talade i början af mitt bref om det begär, jag tidigt erfor, att genomtränga, att undersöka allt. Sedan jag forskat i menniskokroppen och den ej mera har något oupplåtet för mig, vill jag tränga in i bergens inelfvor. *De* låta ej så lätt genomsöka sig: otaliga och outsägliga mödor skola möta mig, men det är just dessa mödor, dessa svårigheter jag älskar att brottas med och att slutligen besegra.

Det är blott så länge jag har en strid att bestå som jag är lycklig. Så länge striden varar, äro alla mina nerver i spänning.. då den ändas, sjunka de slappa tillsammans.

Förebrå mig ej detta, älskade mamma! Rår vinden för att den vill brottas med allt i naturen.. rår den för att den måste klaga ut sin smärta i döende toner, då en mäktigare kraft befaller den att lägga sig stilla och domna?

"Så låt mig då gå att förvärfva mig ett namn bland dem, som egnat sitt lif åt bergsvetenskapen, låt mig gå att dämpa detta begär, som brinner inom mig, låt mig dricka ur vetandets källa, tilldess jag släckt min törst eller kanske dör, emedan den aldrig kan släckas!

Tala icke om min fattigdom, om de omätliga kostnader, denna långsamma och svåra kurs skall ådraga mig! Jag har mätt dessa svårigheter, och just emedan de äro så stora, ler jag åt dem och manar ut dem.

Intills nu har jag ej gifvit efter för de otaliga önskningar, man framställt, att jag skulle lemna undervisning i musiken. Blotta tanken på att låta mina öron sönderslitas af en okunnig nybegynnare, söndersliter dem redan på förhand; men detta qval är vällust, ty jag uthärdar det af *fri* vilja. Vidare skall jag ge undervisning i matematik, i lefvande språk, i allt, och till slut kan jag svälta, om så erfordras, för att hafva medel till ett studium, åt hvilket jag från i dag inviger mig.

Det är under nattens tystnad jag skrifver detta. Bleka och kalla stå stjernorna på himlen och hånle åt min feberhetta... må de le, dessa orubbliga väktare, blott icke du ler, o moder.. Ömma, dyra mor, välsigna mig! Jag känner din kyss på min panna, jag hör dina läppar uttala mitt namn.. det blir mig godt: du är mig nära, det känner jag på den frid, som börjar omfläkta mig.. Farväl! En dag skall komma, låt mig åtminstone hoppas det, då jag kan belöna dina mödor, din kärlek.. Än en gång farväl! Jag sänder en omfamning till min andra mor, min gamla Monika."

Leonard hade läst detta bref med ungefär samma misstrogna uppsyn som vi lyssna till

personer, om hvilka i tysthet det ryktet går att de äro något rubbade; och då den gode Leonard betänksamt hopvek det, röjde hans utseende att han icke förändrat sin tanke.

"Jag beklagar honom af hela min själ, det vet gud, men jag vill sjelf bli galen, om jag förstår huru en menniska kan finna nöje i att afkläda sig allt sundt förnuft: för min del har jag icke kunnat finna så mycket som en gnista sådant i detta bref. Stackars Justus! Jag tror icke att det kan anses såsom brist på broderskärlek, ifall jag önskar att du arbetade ut den der elden ju förr dess hellre, för att stiga ned i din graf, ty jag tror icke att du kommer att upphöra med ditt sökande, förrän du väl är der."

Vid dessa slutsatser vattnades Leonards öga af en stor tår, och en suck höjde hans bröst, ty han tänkte dervid ej blott på Justus, utan äfven på denna ömma mor, som omkring sonen spunnit alla sina sköna, glänsande förhoppningar.

Efter att en hel qvart hafva öfverlemnat sig åt dessa betraktelser, fattade Leonard det andra brefvet, hvilket man af hans förändrade utseende kunde sluta föll honom betydligt mer i smaken.

Det lydde så:

"Torka dina tårar, älskade mamma, bortkasta dina bekymmer.. jag har känt dem: de hafva bränt på mitt hjerta, de hafva väckt mig

ur min fantastiska dröm... Se, här har du mig nu frisk och sund åter.

Jag har legat sjuk, ej till kroppen, men till själen: jag har velat gripa efter allt och till slut ej kunnat fasthålla något.

Sju månader har jag brunnit af den nya lågan. Sju månader har jag under mer än menskliga ansträngningar jagat öfver det nyöppnade fältet. Jag skulle hafva störtat på vägen.. jag har måst sluta.

Om man skall kunna fortsätta den af mig sist valda banan, måste man icke beständigt ha fattigdomen för ögonen: den ruinerar oss på allt, till och med på hoppet.

Hade jag varit född rik, skulle jag studerat allt, utan att någonsin fästa mig vid något visst yrke. Nu är jag född fattig, och det är min pligt, den jag åtminstone i detta ögonblick både känner och erkänner, att välja en bana, som ger mig bröd och en plats i samhället.

Visserligen är det nästan förödmjukande att tänka det alla dessa forskningar, alla dessa mödor, alla dessa försvunna strider och segrar skola ligga som döda kapitaler i min själ, men är det min skull att jag ej kan göra dem fruktbärande.. är det min skull att jag är fattig, att bristen på det lumpnaste af allt skall hindra mig i mina ansträngningar? Nej, det är icke min skull, det är mitt ödes oblidkelfga vilja... jag får underkasta mig.

Men jag står ej modlös och ser på hur mina uppförda byggnader ramla, den ena efter den andra. Ännu finnas materialier qvar, och de skola användas, ej att bygga ändlösa torn, hvilkas tinnar nå planeterna, utan till att bygga mig ett litet godt, varmt hem, der jag sjelf, ingenting mer än menniska, kan verka och arbeta för mina medmenniskor.

Jag har noga öfvervägt de banor, som ännu återstå mig att välja, och jag har trott mig finna, att jag ingenstädes i en inskränkt krets kunde göra mitt pund så fruktsamt som då jag väljer den juridiska.

Med den underbyggnad, jag har i alla vetenskaper, skall jag snart, då jag tager i med kraft, afsluta mina studier, och sedan jag nästa höst genomgått hofrättsexamen, reser jag på ting. Jag vill arbeta för sju, och det skall icke dröja många år, innan jag får förordnande och kanske snart derefter något lyckligt ackord till domsaga.

Dessa förespeglingar hafva en prosa, som skulle vara ytterst motbjudande, derest den icke förljufvades af tanken på de mysterier, jag skall få genomskåda, de samhälls-sår, jag skall undersöka och till hvilkas afhjelpande jag skall använda hela min tankekraft. Genom rättegångarnes hemlighetsfulla labyrinter skall jag leta mig vägar, dem ännu ingen annan uppgått, och under brottmåls-ransakningarnes be-

slöjade intriger skall jag komma de dolda brotten att resa sig upp ur sina grafvar.

Detta kall, ehuru ofta sträft, måste dock reta och spänna nerverna.

Sedan jag kommit till detta beslut, känner jag mig lugn: jag skall bli en man i staten, jag, som andra. Jag nedlägger mina lysande drömmar — de skulle ändå aldrig hafva fått någon form — för att egna mig åt menskligheten och mina pligter, och om jag derunder icke blir lycklig, så blir jag åtminstone icke olycklig, ty jag vet att jag nu valt den bana, mamma alltid önskat och på hvilken mammas böner skola, i förening med mitt eget arbete, göra mig vägen lätt.

Farväl, älskade mamma! Är icke redan detta bref det säkraste beviset på min fasta vilja att förvisa allt, som icke är egnadt en yngling, hvilken vill knuffa sig fram i trängseln bland de andra... Skrif snart, dyraste mamma, och förklara att du är nöjd med din

Justus."

"Det der var ändå något, som hade vett i sig!" mumlade Leonard... "Låt se, hur länge är det nu han hållit på med juridiken? Omkring sju månader. Och i höst hofrättsexamen.. men till hösten ha vi ännu fyra månader... hvad kan han icke få i hufvudet under den tiden! Jag måste skrifva till honom.. jag måste se hvad som kan vara att göra.. men

mamma ovetande: hon får icke ana något, framför allt icke, att jag delar hennes misstankar att de juridiska studierna snart komma på kistbottnen till de andra."

Och begagnande tillfället, medan han nu var varm och lifvad samt helt och hållet fri från alla göromål, som kunde hindra hans tankekraft att sluta sig omkring ett visst föremål, satte sig den unge mentorn ned att skrifva till sin bror:

"Min käre Justus!

Ehuru du icke på en längre tid funnit för godt att besvara mina bref, hindrar detta mig ej från att åter stöta på dig.

Du ser af öfverskriften på brefvet, att jag är hemma hos vår älskade mor, och du skulle ha skäl att beklaga dig öfver mig, om jag då lemnade dig utan underrättelser. Du skall få dem sannare och uppriktigare af mig än af henne sjelf.

Redan för långt tillbaka har jag i mammas vänliga skrifvelser upptäckt ett bemödande att synas glad och lugn, och du vet, att då *jag* upptäcker något, fins det icke blott i inbillningen.

Hvarifrån kom detta bemödande, hvarmed hon sökte fylla den fordna glada tillitens plats? Det kom af bekymmer öfver dig, Justus, djupa, stora, alltför väl grundade bekymmer. Men så inträffade en mellantid af bättre slag: hon

såg åter lifvet — hvarmed menas ditt och följaktligen hennes lif — i ljusare färger, och småningom uppenbarade sig ånyo hennes förnöjsamma, af naturen så förhoppningsfulla sinne. Jag tackade Gud innerligen härför och bad rätt af min själs innersta, att det måtte ega bestånd.

Men sedan några veckor antogo hennes bref den gamla omedvetna färgen. Hon talade i dem icke så mycket om dig: det låg en tålig sorgbundenhet i hvarje rad, men aldrig uttalade sig i dem hvarken fruktan eller förebråelser emot den, som ständigt håller henne i denna farliga spänning.

Jag anade dock att hon började känna liksom ett väderkorn om någon ny stundande förändring å din sida, och jag kastade bort mina göromål för att resa hem och höra åt om äfven jag börjat vurma på inbillningar. Det var dock icke så: det är ingen inbillning.

Jag har funnit din mor lidande, och hon kan ej dölja för mig att hon med hemlig bäfvan motser det hennes vanliga olycksöde snart åter skall framträda i din ostadighet. Ännu säga dina bref ingenting bestämdt, men för en sådan mor som hon fins det sympatier, som äro lika begripliga, och jag, till och med jag, som söker inge henne den öfvertygelsen att hon villar sig sjelf, fruktar att ditt befängda lynne åter kastar sig på tvären och spelar dig något spratt.

Det är till förekommande häraf, det är för att uppmana dig till en annan strid, än dem du hittills kämpat, som jag skrifver och ber dig besinna om du inför Gud och dig sjelf kan ansvara att du låtit en sådan sträcka af år gå förbi utan gagn.. ty allt det du inhämtat ger jag icke mycket för, då det ej kan vändas till nytta. Dernäst frågar jag dig hur du vill inför Gud och vår far och ditt eget samvete ansvara för alla de sömnlösa nätter, du tillskyndat din mor, alla de bekymmer, du inkastat i hennes hjerta, alla de tårar, du afpressat hennes ögon? Jag vill ogerna såra dig genom att tillägga det sista, men för att väcka dig, måste jag äfven det: Har du tänkt på alla de tröttande, i arbete tillbragta dagar, som hon framsläpat för dig.. framsläpat, tåligt bidande att du en dag skulle vedergälla dem?

Justus, lägg handen på ditt hjerta och fråga dig sjelf huru du vedergällt henne! Svara mig ej att du vedergällt henne med din oändlig kärlek.. ty du skulle då ljuga.

Det är sant, du älskar henne ömt, men en rätt sonlig ömhet, sådan hon har rättighet att fordra af dig, ligger icke i utgjutelsen af en hop halfförryckta fraser, ej heller i en hel öfversvämning af glödande ord. Den rätt sonliga ömheten ligger i handlingen: den ligger i sträfvan att uppfylla hennes förhoppningar och i det starka bemödandet att öfvervinna de olyckliga frestelser och den mer än olyck-

liga ostadighet, som finnes i din själ. När du gör detta, då visar du att du älskar henne, då visar du dig såsom en son, värdig en sådan mor. Men intilldess att din karakter knyter sig och ger hopp om ditt vederfående, kan du hvarken visa henne din kärlek eller vara i stånd att verkligen älska henne, ty under ett sådant oupphörligt rus älskar du blott det (hvad det vara må), som högst retar och kittlar din fåfänga och dina nerver.

Tro mig, Justus, du är icke kallad att bli en stor man, en stor karakter! Och felet härtill ligger icke i din fattigdom.. mins du hvad du en gång som pojke sade: 'Fattigdomen stäcker ej vingarne på någon!' Och deri hade du rätt. Hvad som fattas dig är.. *verkligt* snille.

Ja, rys, häpna, försök gerna att trösta dig med det hoppet, att en så medelmåttigt utrustad varelse som jag icke kan fatta dig, och äfven deri har du rätt. Men hör också att det verkliga snillet ej behöfver göra sig obegripligt, emedan, som det klart fattar sig sjelft, det äfven kan göra sig fattligt för andra.

Min oförgripliga öfvertygelse är den, att du utgör ett af dessa slags andliga missfoster, som komma halfva till verlden och som till följd af denna olycka måste se allting skeft, ända ifrån sig sjelfva ned till det minsta ting i de alldagliga händelsernas naturliga kedja. Ja, Justus, ditt snille är detta halfsnille, som

oupphörligt sträfvar uppåt, som ej *vill* känna sin vanmakt, men som dock, i trots af sitt eget hemliga raseri, känner den. Funnes ej denna vanmakt och kunde du uppstegra din halfva kraft och göra den *hel*, hvad skulle då hålla dig tillbaka, hvad kunde då hindra dig att lägga dig så på *en* vetenskap, att dina forskningar skulle belysa den med nytt ljus och gifva ditt eget namn all den glans, hvarefter du fikar? Tro mig, *ingenting* skulle hindra dig!

Men nu, då dina misslyckade försök att qvarhålla dig på något af de trappsteg, du redan beträdt, bort öfvertyga dig att du ej *kan* bli ett ljus, vore det tid att väga dina krafter, innan du bortslösat dem alla. Det är min tanke att du på den bana, du nu beträdt, kunde vinna både framgång, ära och anseende i dessa ords vanliga betydelse. I en trängre krets kunde ditt snille, om det ej försmådde att skära och bränna bort alla utväxter, blifva till gagn för dig och andra; och kommer du blott en gång till sans och besinning öfver ditt verkliga tillstånd, kommer du till den välgörande öfvertygelsen, att det är bättre bli en klok och välbeställd embetsman än en halfförryckt lärd, då är du räddad .. och var säker att jag ej skall anse någon uppoffring för dyr, som dertill kan bidraga.

Behöfver du penningar? Lägg bort detta galna högmod, som hittills hindrat dig att be-

gagna *mina* tillgångar! Jag är ännu nästan för ung att taga ett eget landtbruk: jag vill arrendera mig en gård. Det blir ändå ett eget hem, och det skall äfven bli ditt, då du har någon tid öfrig.

Din mor har ännu, ifrån den tid hon lefde i stora verlden, några relationer, som kunna blifva dig till nytta.. försmå ej dessa källor!

Jag ber dig ej att du icke skall bli misslynt på mig, ty antingen du det blir eller ej, kommer jag alltid att trösta mig med den öfvertygelsen att jag gjort min pligt; men det skulle glädja mig, högre än jag med ord kan uttrycka, om du fästade något afseende vid de råd, som åtminstone flutit ur ett dig varmt tillgifvet hjerta. Svara mig med det första, och blir svaret sådant jag önskar, skall du få disponera min kassa och hålla tal på mitt bröllop!

Leonard."

Efter att hafva slutat detta bref, lade sig Leonard med lugnt samvete till sängs och vaknade andra morgonen ej förr, än fru Hedvigs väfstol bullrat redan i flera timmar.

TRETTONDE KAPITLET.

En vecka tillbragte den värderade styfsonen i hemmet, och för hvarje afton som fru Hed-

vig insomnade, utan att det länge saknade brefvet från Justus anlände, tackade hon Gud att hon hade Leonards trogna, vänliga hjerta att trösta sig vid, hans lugna, klara själ att blicka in i, då hennes egen blef allt mer och mer töcknig.

Leonard, som, i förhoppning på den goda verkan hans bref skulle göra, redan kände sig helt stolt och lycklig, talade nu beständigt och med fullkomligaste trygghet om Justus och hans framtida utsigter på den juridiska banan. Han öfvertalade sin mor att skrifva hvad hon ansåg gagneligt och passande till den person, som hon trodde ville verka för hennes son, och sedan alla dessa anordningar blifvit vidtagna, förekom det både fru Hedvig och Leonard nästan omöjligt att deras planer icke skulle hafva någon framgång, och Leonard gick redan derhän, att han ville slå vad med sin mor att hon "sett i syne", då hon denna gång haft sina mörka bilder.

"Se, här ha vi beviset!" ropade han, då han aftonen före sin afresa höll ett bref emot fru Hedvig. "Se, här.. jag har i brådskan nappat det ifrån Monika, som helt fnurrig kommer efter. Ack, Monika, måtte det blott vara godt, och jag svär att du skall dansa på mitt bröllop!"

Det var besynnerligt med den gode Leonard att han alltid hade för vana, då han ville uttrycka någon rätt djup glädje, att tala om

sitt bröllop. ”Du skall få dansa, sjunga, dricka, hålla tal eller vara med på mitt bröllop!” voro de ord, som han så gerna begagnade. Han visste föga huru gladt detta bröllop skulle bli, till hvilket han ännu icke hade ens någon aning om bruden.

”Hvad spår du, Monika?” frågade fru Hedvig, och läpparne rörde sig på ett sätt, som kunde hafva ansetts för ett leende, så vida det ej lika gerna kunnat gälla för en krampryckning. ”Är brefvet sådant att du får dansa på Leonards bröllop?”

”Jag lofvar ingenting, och jag är för gammal att dansa!” svarade Monika med en ton, som nogsamt vittnade, att ingen glädjens aning i dag lyftade hennes hjerta. Hon förstod egentligen aldrig, den gamla, kära Monika, sin unge herres bref, men hon förstod att de ömsom sände sorg och glädje till hennes älskade matmor, och hon visste äfven att dessa vexlingar härledde sig från de ständiga vexlingarne i hans sinne.

”Monikas panna spår ondt väder, men det bry vi oss ej om, mamma lilla... Nu skall mamma gå in i sängkammarn och läsa brefvet först ensam.. sedan kommer jag med på kalaset, antingen välfägnaden blir ond eller god.”

”Nej, Leonard, vi skola läsa det tillsammans. Ingen son kan vara varmare än du.. Kom, mitt barn!”

Men styfsonen hade för mycken grannla-

ganhet att icke ana modershjertats behof, helst när utgången var så tvifvelaktig som nu. Han lät således icke öfvertala sig.

Fru Hedvig gick ensam in i sängkammaren.

Så snart hon tillslutit den ena dörren och Monika den andra, ty Monika ville också vara för sig sjelf och öfverlägga huru hon bäst skulle kunna lugna och trösta sin matmor, om någon "galen fnurra" åter kommit på tråden, började Leonard räkna minuterna på den lilla klockan, som stod på fru Hedvigs byrå. Och just åsynen af denna klocka, hans fars ur, lugnade honom: det återförde ovilkorligt hans minne till skol- och gymnasii-tiden, till sirapskaramellerna, spel-lektionerna och det bortsålda uret, om hvilket Justus en lång tid låtit dem tro att det var bortstulet. "Han höll ord ändå," sade Leonard med ett uttryck af innerlig, glad förnöjelse, "han höll ord som en karl: det första han gjorde, då han kom från gymnasium, var att spela ihop så mycket pengar att han kunde köpa tillbaka klockan, och det var, om just icke ett vackert, så åtminstone ett säkert drag af heder och rättsinnighet. Han kan allt hvad han vill, bara han vill det *riktigt*. Ja, vore han blott sådan nu som i början, när han läste till graden och gaf hopp om sig att bli minst professor, då vore det ingen nöd, ty nog har han snille, fastän han ingen väg kommer med det.. Stackars Justus, stackars Justus...

Men nu tycker jag att brefvet kunde vara läst tio gånger . . det har nu dröjt hela qvarten.”

Leonard hostade och började spatsera litet hårdare för att göra sig påmind. Slutligen tyckte han sig höra sin mors hand på dörrlåset, tyckte sig höra hennes röst sakta uttala hans namn. Med fruktan och oro klappade han på, men i detta ögonblick förebrådde han sig djupt att det bref, han skref för åtta dagar sedan, icke afgått långt förut. ”Jag hade icke bort spara det, tilldess det kanske var för sent!”

”Kom in, min son!” hviskade fru Hedvigs röst, men denna röst förkunnade icke ringaste del af det hopp, han försökt intala henne.

”Nå, mamma lilla, hur är det? Vi få icke misströsta, ty hvad helst det står i brefvet, fins ännu hopp. Jag vill säga mamma, att jag skref till honom samma afton jag kom hit, och om han hade erhållit det brefvet, innan detta gick utaf, skulle detta kanske blifvit qvar. Hur som helst, litar jag på att mitt bref faller i god jord, och det är först sedan vi erhållit svar på *det* som vi kunna veta hvad vi ha att rätta oss efter.”

”Vi veta det redan nu, min Leonard, ehuru detta blott är förberedelsen till ett slag, som utan tvifvel måste blifva vigtigare och djupare än något af de föregående, emedan han aldrig förut begagnat den försigtigheten att skrifva ett förberedelsebref.”

Fru Hedvig yttrade dessa ord med skenbart lugn, men hennes hjerta darrade af qval och ångest, och lutande sitt hufvud ned i handen, dolde hon sina tårar, medan Leonard läste:

"Moder!

Förlåt mig att jag åter låtit en lucka uppstå i vår brefvexling, men denna lucka har jag dag och natt fyllt med mina suckar.

Jag har velat skrifva och dock icke kunnat. Jag har velat afslöja min själs hemlighet, denna engel, denna vålnad, som städse förföljer mig, som går bredvid mig, då jag går, som hvilar hos mig, då jag hvilar, som följer mig i mitt arbete, i mina drömmar, i sjelfva mina fantasier, då jag svärmar vid mitt instrument. Jag har velat anförtro dig denna hemlighet, men en inre röst, som jag *måste* tro, säger mig att tiden ännu icke är inne.

O, hvad jag marteras!

Nej, min mor, nej, jag har orätt att klaga .. hvem kom någonsin till seger utan kamp? Och om jag känner min panna fuktas af kallsvett, om jag känner huru en motspänstig hand fattar om mig och ropar: "Stanna, stanna!", sliter jag mig lös, ty på andra sidan ser jag ett mål, stort, glänsande, omätligt . . . och detta mål *kan* blifva mitt, men är ännu långt borta, jag törs icke säga dig, min mor, huru långt, men blott jag fattat mitt beslut, blott jag fått

makt med min själs alla krafter, skola de arbeta sig upp till höjden.

Älskade, älskade mor, gråt icke nu öfver mig! Kanhända upplöser sig denna dröm liksom många andra förut. Går den deremot framåt, går den med seger och jubel, då skall du midt under smärtan gjuta glädjetårar och välsigna din son.

Hvarföre, min dyra mor, skola vi så litet fatta och förstå hvarandra... hvarföre alltid återkomma till detta hufvud-tema, som kallas arbeta för bröd.. bröd, och aldrig annat än bröd? Du vet icke, min mor, att jag mången dag icke haft en bit sådant..icke derföre att jag ej kunnat ha det, utan derföre att jag stundom erfar behofvet att sätta min kropp på den strängaste diet. Hvem vet hvartill det kan vara nyttigt! Förhållanden kunna inträffa, som göra förmågan att umbära till ett nödvändigt vilkor för lifvet.

Hvad jag skulle vara lycklig, om jag någonsin förmådde öfvertyga dig, min mor, att en tjenst, ett brödstycke icke är erforderligt för att lefva! Men härom skall jag gunås aldrig kunna öfvertyga någon annan än mig sjelf, och jag föraktar mig, jag skulle stundom vilja slita mitt bröst i stycken för det jag icke mäktar gå den enkla raka vägen rätt fram och bli min mors stolthet och glädje, såsom det kallas, då sonen nått det lysande målet — en

släpande tjenst med några hundra eller tusen riksdalers lön.

Hvad skulle *jag* bli för en jurist? Om jag ej hade medömkan med mig sjelf, borde jag skratta... Nej, jag skrattar icke! Hvad var det väl som dref mig till denna galenskap, var det ej den renaste af alla bevekelsegrunder: önskan, den rena, ädla önskan att bereda min mor glädje och oberoende på hennes gamla dagar? Är jag då icke en dålig son, som ej kan gå i land med uppfyllandet af mina förbindelser! Och hvilken förbindelse är heligare att gälda än den till en sådan mor?

Nåväl, jag vill ännu strida... hågen är borta, men jag vill ersätta den med kraften af min vilja. Jag skall, om jag kan, låta fara denna idé, som vinkar mig till andra pligter, stora, heliga pligter.

Haf medlidande med mig, min mor... o, bind mig ej vid den triviala, för min själ, mitt lynne så litet passande embetsmannabanan! Tro mig: jag hör icke till dem, som finna lyckan der... mitt pund är ej för en sådan verkningskrets.

Jag vet huru mycket, hur oerhördt mycket jag begär med denna frisägelse. Ack, jag ville gerna gifva den ena hälften af mitt lif, om ej denna frisägelse vore fullkomligt nödvändig för den andra hälftens bestånd!

Moder, arma moder, vet du väl att jag gråter för det dina vackra, sköna drömmar gå

upp i rök, men om jag vågade tala, om jag tordes upplyfta täckelset för mitt hjertas innersta, *då* skulle du ej misströsta, min mor! Du skulle se att, ehuru jag är nog olycklig att ej kunna bli som andra, detta hjerta dock är oförderfvadt och att det under alla sina villor och villfarelser alltid sträfvat till det goda.

Jag afvaktar ditt svar, min mor, ödmjukt och tåligt. Jag säger likväl att lifvet eller döden beror på det bifall du ger. Befall mig att fortsätta detta dödande studium, och jag skall fortsätta det, men som en maskin utan vilja och kraft. Gif mig åter friheten, gif mig luft att andas, och du skall få se hur den unge örnen svingar sig upp i rymden och en gång till dig hemför en oförvissneligare lager, än den han kunnat skörda på någon af de banor, han hittills velat genomflyga.

Farväl, min mor! Innan du besluter, så kom likväl ihåg att det är mitt lif jag lägger i dina händer. Din

Justus."

Sedan Leonard tvänne gånger uppmärksamt genomläst detta bref, gick han fram till sin mor, slog sina armar kring hennes hals och tryckte henne stum till sitt hjerta.

Leonard hade ej vidare ett ord till tröst, men han blandade sina tårar med hennes.

"Har du något råd att gifva mig?" stammade hon.

”Blott Gud kan här gifva råd! *Jag* skulle råda till stränghet, om jag ej fruktade att i den yrsel, som nu kommit öfver honom, han kunde bli tokig, ifall man motsade honom. Å andra sidan är det omöjligt, att förstå hvad han menar med alla de ord han nedskrifvit. Jag fruktar att mamma måste lemna honom att taga sitt parti på egen hand, då alla de varma böner, mamma förut framställt, tjenat till intet.”

”Det är min afsigt att förmå honom komma hem. Lyckas jag endast deri, så att jag får veta hvaruti hans nya vurm består, torde jag kanhända få något inflytande öfver honom.”

”Himlens gud gifve att jag redan vore min egen! Då satte jag mig genast på kärran och reste genom natt och dag till Upsala, men nu har jag en patron, som eger rätt till min tid, och jag vågar ej förlänga min frånvaro öfver den fastställda dagen.”

”Det skulle också icke tjena till något, om du reste dit, min Leonard! Nu står han på en en punkt, der *ingen* råder honom: blott Herren vet hvad rätt är. Jag tror emellertid så fast som på Guds ord att, hvad det än må vara som intagit honom, deri ej ligger något hvarken syndigt eller orätt, ehuru det går öfver mitt förstånd.”

”Syndigt kan det visst aldrig vara: det är endast något som åter korsar vägen för honom. Det är bestämdt hans onda öde som gör att han aldrig skall komma fort i hvad han

företar. Aldrig har jag hvarken sett eller hört talas om en så obegriplig menniska... Kanske är det astronomien han nu fått i hufvudet, eftersom han talar om att målet ligger så *högt?*"

"Nej, det tror jag icke: jag skulle snarare tro att han ärnar bli författare, och att det är ett dylikt mål han menar. Han har ett så stort öfverflöd på fantasi, att jag länge undrat öfver att han icke sökt denna källa för att afleda sina tillgångar."

"Åh, tänk icke på att *han* skulle ge sig ro att skrifva en bok! Han har aldrig varit ihärdig, mer än då han tog sina spel-lektioner: då visste han åtminstone hvad han ville... men hvad nytta gjorde han sig af dem... Ah, mamma lilla, det faller mig in att han kanske håller på att komponera något stort och märkvärdigt stycke, som han tror skall göra honom odödlig... att det är något mer än vanligt, syns väl. Kanske till och med.. det går ett nytt ljus upp för mig... han har beslutat att bli aktör och operasångare?"

"Aldrig.. dertill är han alltför stolt. Snarare, efter det är en *idé* som förföljer hans glödande inbillning, dåras han då af föreställningen, att det blifvit honom förbehållet att göra någon vigtig mekanisk upptäckt.. Ack, ack, min stackars gosse, hvad helst det är, skall han hvarken lemna sig rast eller ro, innan han fått släcka sin brinnande åtrå."

Hela aftonen, denna sista afton Leonard

var hemma, förflöt under gissningar och öfverläggningar, och det var först då han följande förmiddag rest som fru Hedvig, sedan hon varmt och innerligt upplyftat sitt hjerta till Gud, satte sig att besvara sin sons bref.

"Min Justus, mitt dyra, älskade barn!

Under vaka, tårar och bön har jag beredt mig att denna gång tala med dig.

Du vet, min son, att om det på jorden fins en kärlek, som öfverskyler allting, så är det en mors. Du vet om min har klagat, om den oroat dig med fruktlös jämmer, när min själ bäfvat och känt sig full af oro! Nej, min Justus, denna kärlek har ej klagat, ty den har kunnat säga till sig sjelf: Låt honom svärma.. en tid kommer snart, då han skall erfara behofvet att slå rot i lifvet och ej längre vackla fram och åter, lik röet för vinden!

Det är nu snart tjugufyra år sedan Gud skänkte mig den höga, med så mycket ansvar förenade sällheten att bli mor. I nära tjugufyra år ha mina böner brunnit för min enfödde.. och hvilka böner! Du har ej kunnat blicka in i din mors hjerta och se huru hon velat kasta sig i den väg, der du skulle gå fram, för att rödja bort allt det, som kunde stöta din fot, och huru hon, då sorgen klädde hennes hjerta i svart och hon stod ensam i verlden med den späda telningen af sin korta jordiska sällhet, likväl erfor en lefvande kraft, som lät henne

känna huru mycken salighet hon ännu hade att skörda på jorden, om hennes utsäde lyckades.

Men på detta utsäde berodde allt.

Kan det bland smärtor finnas någon jemförlig med en mors qval, då hon nödgas säga till sig sjelf: 'Ditt utsäde var icke godt.. du har ej kunnat uppfylla din ansvarsfulla plats. Du har låtit ogräset växa till, och nu har det växt så högt, att det qväft den hopprika brodden.. Detta är *ditt* fel!' Så, min Justus, ljuder det inom mig.

Jag hade med fast hand bort upprycka de första farliga fröen, hvilka läto mig ana en blifvande missriktning i ditt väsende. Men huru svårt är det ej, att kunna skilja de onda fröen från de goda! Mitt hjerta klappade af fåfäng modersstolthet, då jag hörde dig, ett barn, med en entusiasm, som jag bort hafva misstänkt, berätta mig om dina sköna framtids-visioner och allt det du ville utföra. Jag höll den beständiga omkastningen i dina barnfantasier endast för en högt begåfvad naturs öfverflöd och tänkte under mina egna lysande drömmar: 'Då han hunnit den ålder, att öfvermåttet af hans unga kraft fått sätta sig, skall han samla den på *ett* håll.'

Jag döljer ej för dig, min Justus, att jag anser mig mycket felaktig, då jag ej närmare undersökte förhållandet med din själs tillstånd, och jag har så mycket mera anledning att

förebrå mig denna sjelfförblindelse som jag mer än en gång uppväcktes derur, utan att *vilja* vakna, då jag såg de många svagheter, som vidlådde din karakter och som ett opartiskt utslag af förnuftet bort hafva sagt mig skulle motarbeta din energi. Men jag fortfor att dåra mig sjelf, att uppfinna tusen ursäkter för de bristfälligheter, som gömde sig under den förledande ytan.

Vid den i fysiskt och psykiskt hänseende så vigtiga och följdrika utvecklingsperioden från gosse till yngling, denna ålder, som företer så underfulla förändringar i lynnet och böjelserna, vid denna tidpunkt, som af ett vaksamt moders-öga aldrig kan följas nog strängt, emedan det är den som oftast bestämmer hela karakteren, hela framtiden, utvecklade sig hos dig en sjuklighet i själen, som väckte mitt bekymmer, ehuru det endast blef öfvergående, ty jag ansåg denna sorgsenhet, detta begär att grubbla såsom ett naturligt förespel till det allvar, som framdeles skulle intaga din ofta till ytterlighet lifliga och fria, stundom lättsinniga anda.

Åter tog jag felt. Denna själens, inbillningens, nervernas sjukdom — jag vet icke till hvilken klass den hörer: jag fruktar att hela din varelse är angripen — tilltog väl under de första åren af din akademiska kurs, dock kunde jag bibehålla hoppet, intilldess du tagit din magistergrad. Alla de planer, du ditintills upp-

gjort och förkastat, räknade jag ej, ty intill nämde tid var det vindkastningen i ditt lynne som ständigt motarbetade den starka sporre, din eldiga fantasi lät dig känna. Men från och med denna tid måtte du, ehuru du alltid dolt det för mig, hafva ingått någon bekantskap, som mäktigt inverkat på dig, utan att du sjelf märkt det, ty du skulle då genast hafva afkastat oket. Jag har förut talat med dig i detta ämne. Du har nekat, hvilket ej bevisar annat än att du ej sjelf känner, att du varit en lekboll i någon starkare hand, men *jag* tror det, jag tror att din medfödda ombytliga retlighet efter hand genom något farligt umgänge blifvit skickligt upparbetad, tills den nu, drifven mot ett visst mål, stannar för att lemna rum åt en tynande slapphet, som kanhända skall döda de sista friska krafterna af din ungdom.

Jag besvär dig att noggrant undersöka detta förhållande! Gå tillbaka från din första Upsala-tid, leta igenom dina minnen, och jag är säker att, så vida du ej redan känner hvad jag menar, du skall stöta på någon förbindelse, som varit för dig farlig, utan att du anat det. Om du vinner denna upplysning, min son, om du kan leda dig en väg i denna mörka labyrint, i hvilken du förirrat dig,. så är jag säker att du ännu skall ha mod, att genom kufvandet af dessa fantastiska drömmar stanna qvar på den hedrande väg, du af egen fri vilja och

öfvertygelse valt, ty aldrig skall min son tåla förnedringen af främmande fjättrar.

Att gifva dig tillbaka ett löfte, som jag aldrig begärt, kan ej komma i fråga. Finner du icke, min Justus, att, då du i denna punkt vädjat till mig, du endast lydt en af dina falska impulser? Du förespeglar dig att du genom denna uppoffring, hvilken du på förhand kunnat beräkna (ty en mors befallningar äro utan verkan, sedan hennes böner upphört att hafva någon), liksom köpt dig rättigheten att bortkasta sista återstoden af förnuft, för att sedan hejdlöst störta in på dina mystiska spetsfundigheters irrväg.

Min Justus, om du ännu (och detta är dock något som jag gudskelof icke betviflar), om du ännu älskar mig, så fly till mig så fort som möjligt! Jag har inneslutit respenningar.

Ifall du för mig kan reda och med förståndets ljus upplysa din nu i svärmiska ord omslöjade gåta och jag finner att den innehåller något, som för dig är godt, så var säker att jag icke skall yttra ett ord om min svikna förhoppning i afseende på din juridiska bana. Du blir alltid fri i dina handlingar, och det är blott din mors *råd* som det tillkommer dig att pröfva.

Leonard har varit hemma. Vi hafva grubblat tillsammans öfver ditt bref, och vi hafva kommit öfverens att det måste vara en öfvergående feber som nu rasar inom dig... O, hvad han

är kärleksfull och ädelmodig, den gode Leonard! Han älskar mig så högt, att jag är stolt deröfver, och han älskar dig som den ömmaste bror. Jag vet att han skrifvit till dig, men *hvad* vet jag icke. Säkert, skall du, min Justus, icke lemna detta vänliga och trofasta hjertas utgjutelse utan afseende.

Gud, hvars vägar jag åtminstone är viss att du ej öfvergifvit, beskydde dig, mitt älskade barn! Jag räknar timmarne, tills du kan vara här, och erinrar dig att, ifall du icke kommer, du djupt och bittert sårar den, som dag och natt anropar denne samme nådefulle Gud för din lycka och framtid.

Din ömt tillgifna moder
Hedvig af Carleborg."

Hvilken ansträngning kostade det ej denna ömma, älskande mor att midt under sitt hjertas öfverflödande och öfversvallande känslor skrifva detta lugna, mera med tankar än känslor uppfyllda bref! Men hon fruktade, ifall hon visat sig sådan som hon verkligen var — skakad, förtviflad, ömsom smältande i tårar, ömsom brinnande af längtan, af förlåtande kärlek — att hon än mer skulle ha uppdrifvit hans redan förut till högsta grad spända själs-strängar. Men sedan hon afsändt brefvet, sjönk hennes mod, och i outsäglig ömhet genomgick hon alla dessa hemlighetsfulla ord i *hans* bref, hvilka hon i svaret ej vågat vidröra.

"Herre min gud, har han då gjort så illa, den stackars käre gossen?" frågade Monika, som nu ej längre kunde afhålla sig från att påminna om ett förtroende, det hon eljest frivilligt erhöll.

"Illa .. ja, Monika, han är gunås på väg att göra något rätt illa!"

"Aha," svarade Monika, vida lugnare än fru Hedvig föreställt sig, "han har väl ledsnat på detta sista också?"

"Utan tvifvel få vi snart höra att han gjort ett nytt val: han förbereder mig derpå ... Vill du höra något ur brefvet, Monika?"

"Åh nej, det är just detsamma, för vid sista ordet är jag lika slug som vid det första .. det är nog att jag får veta innehållet af nådig frun, som kan tyda det. Men annars har jag alltid trott, att den här sista vägen aldrig skulle bära sig, och väl var det att han såg det i tid, för när jag tänker mig herr Justus med sitt ömsinta hjerta sitta vid domarebordet och dömma menniskor till lif eller död, går det just en rysning öfver mig. Han kunde efter en dödsdom gått och grubblat sig tokig. Sådant har jag sett förr 'en gång med en lagkarl."

"Goda Monika, hvarje gång Justus kastar om, har ditt hjerta icke blott ursäkter, utan du söker äfven en dold lycka i hans ostadighet. Hvad du måtte hålla af honom för att ha så mycken kärlek i förråd!"

"Nå, ja visst," svarade Monika litet förlägen, "visst håller jag af honom, det förstås, det, men jag har likväl rätt i att detta här inte passar för honom. Inom mig har jag en fast tro, att hur länge herr Justus flyger och far hit och dit, så träffar han ändå till sist den rätta vägen, som vår Herre bestämt åt honom, när han finner stunden vara kommen. Växer det inte många träd för sig sjelfva, alldeles enstaka, som man aldrig vet hvarför de blifvit så utdömda! En tycker att en ville gråta öfver dem, för det de se så pinade ut, men bäst en inte vet ordet af, så skjuter det enstaka trädet i höjden och breder ut sina grenar liksom en rik blifven man, då han sätter sig på sina höga hästar."

Då Monika slutat sitt lysande försvar, försäkrade fru Hedvig med ett matt småleende att Justus icke kunnat göra det bättre sjelf.

Men då Monika återtagit sina göromål, sjönk fru Hedvig tillbaka i sina djupa bekymmer. Hon hade ej med ett enda ord för sin gamla trotjenarinna vidrört sitt hopp att få Justus hem, ty ifall detta sloge fel, vore det bättre för Monika att ingenting veta.

Efter fjorton eviga, under ångestfull oro räknade dagar kom svaret, och fru Hedvig anade det, redan då hon höll brefvet i handen, ty dess tyngd bevisade att de sända respenningarne följde åter.

Med darrande bäfvan bröt fru Hedvig si-

gillet. Hon hade gissat rätt. Omkring penningarne var lindadt ett papper, som innehöll endast dessa rader:

"Jag är skakad.. Jag skall besinna mig... Gif mig en månad... Om en månad får mamma bref.

Justus."

Fru Hedvig vågade ej göra sig den ringaste förhoppning af det konstlade lugnet i dessa stympade rader: hon hade förut sett att en sådan stillhet endast förebådade någon större revolution. Hon ville dock så gerna förespegla sig, att det låg sans och allvar i de nästan kärfva, Justus så olika orden. "Kanhända", sade hon till sig sjelf, "har jag lyckats att röra och väcka honom, kanhända är den stund nära för handen, på hvilken han skall afkasta de ovärdiga bojor, hans egen svaghet pålagt honom. Kanhända skall han med hela den förenade styrkan af sitt goda hufvud, sin brinnande själ, sin djupa ånger stadigt gå fram på den bana, han börjat. O, min gud, min gud, om det vore mina svaga ord, min djupa kärlek förbehållet att åstadkomma detta verk!"

Men vi skola ej tälja dessa mellan hopp och fruktan skridande dagar: de voro sig alla lika. Vi åtnöja oss med att framlägga det afgörande brefvet, hvilket icke ankom förr än i första dagarne af augusti.

FJORTONDE KAPITLET.

"Outsägligt älskade och dyra mor!

Nyss uppstigen från den sjuksäng, på hvilken mina plågsamma strider slutligen kastade mig, går jag att säga dig, min mor, det din son ändtligen funnit sig sjelf.

Huru himmelskt salig och skön käns ej denna stillhet efter de rusande sinnesrörelser, som förföljde mig, efter de heta vindar, som förbrände min själ och förtorkade min hjerna! Nu, o moder, äro alla strider lyktade: nu har jag tagit farväl af alla de formlösa fantomer, som höllo mig i en ständig vexelretning.

Min fantasi föregycklar mig ej mera höga värdigheter och äreställen. Basunerna, som i mina öron utstötte de bullrande ljuden om mitt kommande rykte, hafva tystnat. Mitt hjerta skapar ej mera några tjusande villor om den omätliga kärlek, jag en gång skulle känna och ingifva.. nej, de ha tystnat äfven dessa galna, förvillande, brusande, dödande känslor: de hafva blifvit kufvade, undertryckta och slutligen i grund krossade vid denna stora vändpunkt i mitt lif, der allt det falska, passionsfulla, materiella måste stanna bakom tröskeln till det tempel, dit min ande efter den tryckande kampen inträngde och nedkastade sig i vällustfull njutning.

Kan du ana detta tempel, min mor? Solen lyser der i klarare glans: himlens azur blir der så genomskinlig, att man tvärt igenom den ser serafernas skaror knäböjande kring urväsendets tron. Då natten kommer, känner man ej köld eller trötthet, ej hunger eller törst under stjernorna.

Och kan du tro, min mor, att, sedan jag badat min trötta, plågade själ i detta renande ljus, jag numera skulle kunna tänka på något så obetydligt som *det*, hvilket för några månader sedan sysselsatte mig? Nej, min mor, du kan icke tro det. Var glad nu i ditt hjerta, torka dina tårar! Din son skall ännu lida strängt och djupt, men detta lidande är höjden af den högsta njutning.

Se här, min mor, hvad jag förmår göra för att lugna dig!

Då du erhåller detta bref, skulle du betagas af en djup oro, om du icke tillika finge veta att jag svurit en helig ed, att icke under ett helt år sätta i verket det beslut, som jag likväl fattat för lifstiden.

Jag kan ålägga mig denna försakelse, ty jag vet att ingenting på jorden skall förmå rubba detta beslut. Må frestelserna komma.. jag utmanar, jag trotsar dem: jag skall visa dem hvad en menniskas vilja förmår, då den lifvas af en inspiration, hvilken trampar hvarje slags lidelse under sina fötter. Ja, jag skall segra.. med jublande stämma ropar jag: 'Till

strid, till strid!' Jag andas redan doftet af den heliga lager, hvilken för mig växer på den fjerran strand, der .....

Nej, jag skall icke förråda mig: ingen, ingen, icke ens du, min dyra mor, får inverka på mig .. ej ens du skall kunna det. Men jag är skyldig, i anseende till min föregående obeslutsamhet, att visa dig, min mor, visa Leonard och mig sjelf, att jag eger den erforderliga fastheten; och för att skilja mig från alla lockande tungor, som tillhviska mig att skynda och ej förlora en dyrbar tid, lemnar jag Upsala på ett år och tager .. betänk, min mor (tror du dina egna ögon då du läser detta .. tager en *informatorsplats.*

Jag har alltid hyst en obeskriflig vedervilja för dylika befattningar, med hvilka jag misstänker att endast min stolthet haft svårt att jemka sig tillsammans. Jag är ej mera stolt, åtminstone ej *så* som jag förr varit. Likväl skall jag alltid veta att sätta ett värde på mig sjelf, ty den, som icke har värde i sina *egna* ögon, har svårt att skaffa sig något i andras.

Men innan jag afslutar detta bref, min älskade mor, återstår att vidröra två vigtiga ämnen.

Om någonsin en son längtat att lägga sitt brinnande hufvud intill en mors bröst, så är det jag. Ja, denna sällhet skulle vara outsäglig, men jag har tvänne skäl, hvarför jag

uppskjuter den några månader: det ena att jag genom kufvandet af denna önskan tager första steget på sjelfbeherrskningens bana, denna bana, som för mig skall blifva en följd af kufvade önskningar, kanhända en dag af kufvade passioner. Det andra och vigtigaste skälet är, att jag ej vill blottställa oss bägge för den smärta, som ovilkorligt måste uppkomma af våra ömsesidiga, troligen lika fruktlösa böner, då mamma oupphörligt skall påyrka en förklaring, den jag lika enständigt skall bedja mamma lemna åsido, tilldess jag sjelfvilligt afgifver den. Således ingen hemresa nu, men i vinter, om jag erhåller den plats, hvartill jag just i dessa dagar genom en bekant blifvit föreslagen, skall jag ganska säkert komma.

Nu till det sista: besvarandet af den fråga, mamma så allvarligt lägger på mitt hjerta.

Alltsedan jag erhöll det bref, hvari mamma gör denna fråga, har jag under hvarje fullkomligt *redig* mellantid af min sjukdom sökt forska i min själ om mammas aning kunde ega någon grund, och jag måste tillstå att det är möjligt, ja, jag vill icke neka att det till och med är troligt, att mitt närmare umgänge med en person, hvars bekantskap jag verkligen gjorde något före den tidpunkt, mamma nämner, haft stort inflytande på mitt handlingssätt.

Men i och med detsamma jag öppet bekänner att detta först *nu* blifvit mig klart, afger jag den bestämda och trofasta försäkran

att ingen afsigt funnits å den omnämde personens sida att genom sina samtal villa mitt omdöme. Dessa samtal ha varit villande endast derföre, att jag icke kunnat genomtränga den höga anda, som lifvade dem, förrän min egen själ blifvit emottaglig för detta intryck, hvilket, långt ifrån att vara beräknadt, just genom sin påtaglighet att *icke* vara det utöfvade en så märkvärdig makt på mitt sinne.

Jag kan icke ingå i några närmare detaljer om denna bekantskap: det var egentligen ej vänskap, blott ett utbyte af ömsesidiga tjenster och af tankar, som kanhända en dag skola bära en skörd, öfver hvilken den omedvetne såningsmannen kan vara stolt.

Om du frågar mig, min mor, hvarföre jag dolt denna omständighet, skall jag ej kunna svara något annat, än att jag dervid endast lydt en oförklarlig instinkt. Någonting, jag vet ej hvad, har slutit mina läppar, då jag mer än en gång varit på väg att nämna de väsendtliga tjenster, som denne man på det mest oegennyttiga och grannlaga sätt varit i tillfälle att göra mig. Nu, då den ena tankeförbindelsen slutit sig till den andra, har det fallit af sig sjelft. Dock nämner jag med flit icke hans namn, ty det kunde en dag falla min älskade mor in att tillskrifva och affordra honom räkenskap för det inflytande, hans ord och tankar haft på mig.

Just nu, älskade mamma, då jag skulle af-

sluta detta bref, får jag underrättelse att jag erhåller den omnämda befattningen och inom fjorton dagar reser jag att emottaga den.

Det är ett rikt borgerligt hus i * län, konsul Löwes, och egendomen skall vara ett af de gamla solida herresätena, som råkat ur sitt aristokratiska spår. Ack, huru lycklig jag skulle vara, om ett bref från mamma vore mig till mötes i det nya hemmet! Jag skulle anse detta såsom ett godt förebud och tänka: 'Der en moders ande skyddande omsväfvar dig, kan du tryggt bygga ditt bo .. der skall äfven Guds ande vara.'

Farväl .. o, farväl ... Var nöjd med din son, min mor! Han skall ej göra dig flera bekymmer. Hör du icke på de frids-toner, som klinga i min själ, på det stilla, välgörande lugnet i mina ord, att jag är botad .. botad för alltid!

Din
Justus.

P. S. Ack, hvad det kostat mitt hjerta för en strid att icke redan nu få upplysa dig om allt!

Helsa Monika, denna gamla trogna själ, som aldrig misströstade om mig, säg henne att hon ber Gud, att hon måtte lefva till den dag, då hon får skåda en syn, för hvilken hon skall anse det ha varit värdt att lefva några dagar längre!

Jag sträcker mina armar emot dig, min

mor! Jag faller till dina fötter.. jag känner din kyss på min panna, och i denna stund fyller det mitt hjerta med en omätlig fröjd, att kunna säga det aldrig någon annan qvinnas läppar hvilat der."

Under genomläsandet af detta bref, som särdeles vid sin början väckte de mest stridiga känslor, öfverföll fru Hedvig af frossskakningar, som trängde genom hvarje fiber.

Hon förmådde lika litet reda sonens mystiska jubel öfver den slutade striden med sig sjelf som hon förmådde reda sina egna känslor. Stackars fru Hedvig egde ej en enda oblandad, icke ens den heligaste, en mors tacksamhet till försynen vid ett älskadt barns vederfående från en sjukdom, den hon, först sedan den är öfverstånden, hör omtalas. Nej, icke ens denna var fri från smärta, ty ovilkorligt kom en grym tanke att blanda sig i hennes tacksamhetssuck: "Hade det icke varit bättre, o Gud, om denna splittrade, troligen för endast en kort tid helade själ fått frid hos dig!" Men snart förebrående sig en tanke, hvilken kostade henne de bittraste tårar, suckade hon ångestfullt: "Fader, fader, varkunna dig öfver mig.. lär mig att se klart, lär mig att se det bästa!"

Och sedan hon återtagit läsningen, sedan hon mer och mer sett afhöljdt detta svärmiska

unga hjerta, som, inspireradt af en viss idé, röjde mycken öfverspänning, men ingenting som vittnade om ett tidigt förderf till själ eller sinne, lugnades hon småningom: hvad som skulle inträffa blefve åtminstone icke följden af en öfverilning, när han beslutit betänka sig ett helt år. "Ett år är nu så godt som två," räknade fru Hedvig, "ty han skall tillbringa det skild från Upsala, således obesmittad af den våda, som *der* omger honom."

Med denna våda menade fru Hedvig inflytandet af det umgänge, som Justus erkänt, utan att närmare redogöra för.

O, hvad hon tackade Gud, denna ömma mor, för det den älskade sonen en gång skulle afskaka dammet och få börja lefva ett gladt och trefligt familjlif! "Sannolikt" (så spådde modershjertat) "skall han bli ansedd såsom barn af huset." Hennes Justus — det var ännu alltid med stolt fröjd hon tänkte derpå — hade ett så obeskrifligt intresseväckande och skönt utseende, ett så tillvinnande och utmärkt sätt, att han skulle blifva icke blott omtyckt, utan framför allt älskad.

Och sedan.. Gud är god .. blefve det ju åter vinter. Då, när han satt i den förtroliga gamla soffan bredvid henne, när hon i ömma, kloka ord talade till hans sonliga känsla, skulle han ej motstå henne. Hon finge veta allt och blefve kanske lycklig i hans lycka, så vida den lofvade någon verklighet. Vore det åter

endast en feberfantasi, närd *före* och utvecklad *under* sjukdomen, så skulle säkert, bättre än allt annat, detta års vistande i ett främmande hus, dessa helt och hållet nya förhållanden inverka på honom, emedan de införde honom i en lugnare tankegång och kanske på ett helt annat sätt afgjorde hans framtid.

Ju längre fru Hedvig kom i sina tankar och öfverväganden, desto klarare lyckades hon (ty hvad lyckas ej en mor, som *vill* hoppas) att öfvertyga sig det hon egentligen icke på länge haft så mycket skäl, att vara lugn för Justus som just nu.

Monika inkallades för att få en muntlig redogörelse öfver brefvet, hvilket Monika fann så tillfredsställande, att hon genast improviserade en storartad utsigt öfver Justus' framtid.

"Ack, kära Monika, kanhända .. kanhända får du ändå till slut rätt."

"Visst får jag det!" svarade Monika med en så öfvertygande ton som om hon varit sjelfva ödets gudinna ......

TREDJE BOKEN.

Informatorn.

FEMTONDE KAPITLET.

Som det i första rummet blir nödigt, att veta huru herrskapet Löwe kommit i behof af en informator, återvända vi till den tidpunkt, då Örnvik för första gången under sin borgerliga period skulle emottaga stor sällskapskrets inom sina murar.

Tidigt på morgonen af denna enormt vigtiga dag, då fru konsulinnan Löwe ändtligen fick spela värdinna för en aristokratisk societet, ansåg hon sig vara skyldig sig sjelf, att ännu en gång för stängda dörrar och under tystnadens insegel med mamsell Charlotte genomgå några små öfningar, tjenliga att gifva hennes ton, samtal och hållning någonting naturligt förnämt, med ett ord, någonting af salig grefvinnan B.

"Jag tror," sade vår för detta bonne, i det hon ogeneradt draperade sig med en af konsulinnans dyrbara schalar, "att den här ställningen" (mamsell Charlotte sänkte sig ned i divanen) "är den som gör mesta effekten, då de inträda. Denna lilla nobla lutning åt ena

sidan kommer att ge hennes nåds figur en ojemförlig air. Men hennes nåd får akta sig att icke komma i beröring med soffans ryggstöd, hvilket är ett osvikligt kännetecken på dålig ton, enär det blott är folk ur den anspråkslösare societén som öfverlåter sig åt sjelfsvåldets behag."

"Det der alltsammans känner jag.. Fortfar!"

"Dernäst," återtog mamsell Charlotte och gjorde en graciös svängning på hufvudet, "föreställa vi oss att de förnämare damerna, friherrinnan på Bröllinge, kammarherrinnan på Reffstaholm och öfverstinnan på Lenhult, sitta här till höger i soffan. Det blir nu hennes nåds svåra pligt såsom värdinna att ledigt underhålla konversationen, likväl alltid i obetydliga ämnen, så länge presentations-ceremonien pågår, då hennes nåd nästan hvarje minut ser sig tvungen att stiga upp, för att säga några förbindliga ord åt den sist ankomne."

Mamsell Charlotte höjde sig nu, i det hon med mycken värdighet, men liksom det varit alldeles omedvetet, drog den på ena sidan till hälften nedfallna schalen omkring lifvet, hvilket, efter hvad konsulinnan försäkrade, gjorde en utomordentlig verkan, enär hela halsen med "bert", smycke och rosett derigenom kom till full åskådning, utan att sådant på minsta sätt syntes vara meningen.

"Detta slags konversation är enkel!" fortsatte mamsell Charlotte. ""Välkommen, min ba-

ron! Jag är charmerad af nöjet att få se herr baronen här'... 'Ah, major L... hvilken lycka för min man, att göra en så celeber industriidkares bekantskap!'... 'Se, min lilla söta fru Arngren'.. Detta säges med en lindrig lutning åt omärkligt nedlåtande, ty herrskapet Arngren hör till småfolket, och både i helsningen och tonen får derföre en fin gränslinie uppdragas. Men om nu så inträffar att baron G:s, kammarherrns eller öfverstens ej skulle vara komna, utan en af dessa fruar inträder i spetsen för sin familj, då går hennes nåd så här fram: fem steg för friherrinnan, fyra för öfverstinnan, men icke mer än tre för kammarherrinnan, ty ehuru en kammarherre visserligen i rang är lika med en öfverste, så äro kammarherrns fattiga och öfverstens rika, hvilket alltid gör en skilnad. Men till hvar och en af dessa damer anser jag att salig grefvinnan B. skulle gifvit samma helsning, en ungefär så här djup nigning (kanske ett par tum djupare för friherrinnan på Bröllinge) och välkomstorden ungefär lika till alla tre: 'Jag är på det högsta förbunden öfver den ära, som vederfares oss!' eller: 'Jag kan ej nog uttrycka min lifliga glädje öfver det nöje, som i dag vederfares vårt hus,' m. m., hvarefter hennes nåd, genom en värdig och långsam svängning med handen, tillräckligt lång att låta se hennes nåds blixtrande ringar, inbjuder dessa damer, societéns prydnader, att taga plats i divanen."

"Egentligen," sade konsulinnan, då repetitionen var slutad, "kunde ingenting vara öfverflödigare än detta lilla *skämt*, då jag af naturen har ett skick, som vet sin plats öfverallt... Men hör på, Charlotte! Vid bordet.. jag tror det nu hör till modets reglor, att ej persvadera sina gäster att taga för sig?"

"Herren bevare oss från att hennes nåd skulle befinnas göra sig saker till ett sådant fel som det att persvadera någon menniska, att taga så mycket som ett glas vatten: hennes nåds läckra bord finner nog afgång utan persvasion."

"Och samtalet vid bordet?"

"Får följa den ström, händelsernas och gästernas mer eller mindre lifliga lynne gifver det. Det är blott i början, då vanligen en viss tröghet angriper sinnena, som det tillkommer en bildad värdinna att upphitta passande ämnen, hvarvid dock hennes nåd bör noga akta sig att icke nämna väderleken, om det ock blefve snöfall midt i sommaren. Dernäst anser jag årsväxten såsom det minst lämpliga. Men hennes nåd kunde deremot med fördel yttra sig om det intagande och storartade i hela denna trakt, med dess sjöar och skogar, hvilket naturligen leder herrarne in på jagt och fiske. Skulle samtalet sedan råka öfvergå till litteratur och skön konst, bör hennes nåd vara ytterst försigtig, ty detta är egentligen ganska farliga klippor. Talas det om taflor,

till och med om någon af dem, som hänga i herrskapets egna salonger, så gif intet omdöme, utan antag en min, hvilken gör tvifvelaktigt huruvida hennes nåd icke hört frågan eller icke velat öppet fälla ett utlåtande deröfver. Hvad litteraturen beträffar, råder jag till samma återhållsamhet. 'Jag har ännu icke hunnit läsa den boken!', eller, om det är ett äldre arbete: 'Det var så längesedan jag läste det, att jag icke vågar lita på mitt minne!' Och kommer det slutligen till förfrågan om den eller den författarens värde framför en annan, bör hennes nåd med ett fint småleende förklara, att hennes nåd gjort sig till en lag att aldrig anförtro sin älsklingsförfattares namn åt någon. Derigenom undviker hennes nåd dispyter, hvilka, oaktadt hennes nåds ljusa och riktiga blick öfver nästan alla ämnen, ändå falla sig något genanta att underhålla."

Sedan nu allt detta af konsulinnan blifvit intaget och mamsell Charlotte omskapad från ett lefvande lexikon till en ordentlig och erfaren husmamsell, gick den lyckliga värdinnan in till sin man, som vid detta sakernas nya läge fallit ned till en sådan nolla, att han sjelf aldrig kunde begripa att han var samme person, hvars ord varit kungs-ord för ett par tjog sjömän och dito arbetskarlar, hvilka genom honom haft sitt uppehälle.

O, hvilken magnat var han icke på den tiden, då han i sin fladdrande grå sommar-

rock, med käppen i hand, kom vandrande nedåt varfvet, språkande an skeppare och köpmän bland sina bekanta! Den rike skeppsredaren, han, för hvilken sjökaptenerna lyftade hatten redan på långt afstånd och för hvilken styrmän och matroser höllo hatten i hand, under all den tid han talade med dem, intilldess han sjelf genom ett nådigt: "Sätt på hatten, min gosse!" tillät att deras hufvud betäcktes ... han, denne man, konsul Löwe, som hundra menniskor haft affärer med, satt der nu väl en rik och mäktig man, men dock på det hela en stor obetydlighet, emedan han sjelf kände att hans olyckliga, dumma begär att blifva en *förnäm* man kastat honom på en plats, der allt förekom bakvändt, han sjelf icke i minsta rummet. Och redan half-trött åt hela herrligheten, önskade han sig stundom tillbaka bland sina älskade silltunnor och saltbingar.

"Nå, min gubbe, jag hoppas du känner din värdighet i dag?" yttrade konsulinnan, i det hon steg in till sin hälft och satte sig i hans stora länstol.

"Jag är icke vid lynne i dag, kära Petronella!" svarade konsuln med en rättframhet, som riktigt kom konsulinnan att darra.

"Hvad, min vän! Du behagar säga tvänne sottiser på en gång: du kallar mig Petronella (ett namn lagom för springerskorna på varfvet) och du säger helt ogeneradt att du är vid dåligt lynne! Det är orätt af dig, min bäste

David, att på en så vigtig dag som denna göra mig förbryllad. Det är vårt egentliga inträde i verlden, och du skall då vara vid dåligt lynne!"

"Förlåt mig, Nelly .. du vet att jag icke vill göra dig ledsen! Jag rår icke för att jag, rent ut sagdt, tycker att vi handlade som ett par tokar, då vi fingo i hufvudet att bli förnämt folk. Lyckligare satt jag i min bodkammare än i de här glasskåpen, och lyckligare skulle jag vara, om jag såge de der träden derute som master i mina fartyg, i stället för att stå här som skiltvakter och skymma bort utsigten för mig. Men jag bryr mig ej om utsigten heller: jag ser hellre på de här kartorna, der jag kan läsa namnen på alla platser, dit mina fartyg gingo."

"Nå, jag kan säga att det här artar sig, och du skall spela värd!"

"Ja, *spela*, det är rätta uttrycket, det! Vi spela både du och jag ett spel, som våra grannar kanske skratta i mjugg åt. Sällskapslifvet är icke för mig. Och hvad beträffar dig så..."

"... har jag gudskelof den både medfödda och förvärfvade air, som utgör kännetecknet på ett fruntimmer af stånd."

"Ja, af *ditt* stånd, Nelly!"

"Inga impertinenser, David! Jag är värdinna på det magnifika Örnvik, och jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att tro det jag fullkomligt uppbär denna ansvarsfulla värdig-

het och till och med i nödfall uppbär den *ensam*, om du finner för godt att glömma det en man med konsul Löwes förmögenhet och medborgerliga anseende och med en dotter, hvars skönhet snart blir utropad på tjugu mils omkrets, är en person, som har anspråk att höra till de stora i orten."

"När du nämner vår dotter, Nelly, säger jag uppriktigt, att jag önskar till gud att vi funne någon bra man åt henne, förnäm eller icke förnäm! Han skulle få öfvertaga värdskapet, och jag kunde lefva i ensligheten, eller också flyttade du och jag tillbaka till vårt gamla hem, der vi mådde så väl och voro aktade och lyckliga."

"Hvad .. aktade — jag skulle flytta till den eländiga hålan, der fruntimren veta hvarken bak eller fram eller hvem som är den förnämsta eller icke... nej, tack skall du ha! Den staden var bra, så länge jag fortfor med mitt inkognito och hjelpte dig som en ärlig och rättskaffens hustru anstod, att skrapa ihop vår förmögenhet; men nu, när jag skall njuta frukterna af den, kan ingenting i verlden förmå mig att återflytta dit."

"Nå nå, Nelly, tag icke saken så allvarsamt! Vi skola ju i alla fall ha en måg först."

"Jaha, just det, ja! Men för att få en måg (det vill säga en nobel måg) fordras att vi öppna vårt hus och börja lefva, så att folket ser den skatt vi förvara. Detta lif är också

ovilkorligt nödvändigt för att vänja den blyga och tafatta Evelyn vid sällskapslifvet. Du vet väl, min vän, att, sådan som hon nu är, hon icke ens kan svara ja, om någon skulle fria till henne!"

"Det är alltsammans mycket sant, min vän, och jag finner att det nu som alltid blir som du vill. Har jag icke ständigt gjort dig till viljes .. hvaba?"

"Min söte David, inga 'hvaba': det brukas endast bland kälkborgare på klubben. Men annars vore jag visst högst orättvis, om jag icke erkände att du vet sätta värde på den hustru, hvarmed Gud i sin godhet begåfvat dig."

"Men deremot vet ju du, att, när jag någon gång haft en *egen* vilja, den allfid gått igenom ... mins du detta, Nelly lilla?"

"Jag hoppas, min vän, att du icke erinrar mig om något, som ej är passande för tvänne makar i *vår* ställning att tala om! Bland bättre folk säger man ingenting som sårar örat."

"Det går visst för sig, min vän, endast hufvudsaken blir hufvudsak. Du vet, att jag blott för din skull gick in på att lägga ned affärerna och köpa den här egendomen?"

"Fortfar .. jag hör dig!"

"Och sedan vi nu i guds namn en gång äro här, så vet du också att det icke är för min skull, utan för din och Evelyns som jag går in på att, så godt jag förmår, utöfva värdskapet, då du bjuder sällskap?"

”Mycket byggligt uttryckt, David, mycket passande sagdt!”

”Men till belöning härför fordrar jag . . .”

”Min vän, ursäkta, detta är ett mindre lämpligt ord . . du vill säga att du *önskar*.”

”Ja, så vida det tar lika bra, så önskar jag att du just i dag, ifall du nämligen vill se mig som en god värd, bifaller till ett förslag, som jag ärnar göra dig.”

”Åh, söte David, sådant få vi tala om i morgon, men om du nödvändigt vill säga något, så säg fort, ty jag har så många bestyr att jag egentligen har blott några ögonblick att skänka dig!”

”Det är snart sagdt. Jag har fått ett bref, som underrättar mig att Pettersson, min gamle hederlige Pettersson, den bäste af mina fordne skeppare, gått till botten med Lovisa Charlotta . . . det var förlust det både på karl och fartyg! Blidberg, som köpte skonerten af mig, har väl sitt igen i assuransen, men fru Pettersson, som sitter der i knappa omständigheter (Pettersson var för redlig att lägga ihop något åt sig sjelf) och med tre faderlösa pojkar, *hon* har gjort en förlust, som ingenting kan ersätta.”

”Nå, det vet gud, det var en riktig sorgepost! Det var just Pettersson som smugglade in de mesta varorna åt oss och som skaffade mig det präktiga sidenet, hvarmed vi klädde möblerna i stora salongen . . . den stackars,

stackars enkan!” Fru Löwe torkade en tår ur ögat och sade derefter högtidligt: ”Det är vår pligt, min vän, att göra något för henne. Om vi skulle tänka på en insamling .. det der är mycket på modet. Och om Evelyn ginge omkring, med en krans på hufvudet och en silfverkorg på armen, sedan först, förstås, någon på ett rörande sätt berättat saken, t. ex. baron Max (han talar mycket väl), skulle det säkert ta sig förtjusande ut, helst att se *honom* följa Evelyn omkring på hennes lilla tiggarvandring.”

Konsuln, som hvarken läst romaner eller hade ens hälften af sin hustrus olyckliga fyndighet att uppfatta och använda allting, konsuln, säga vi, blef så förvånad vid detta förslag, att han med djup afsky bedyrade att, så länge han sjelf egde en vitten, skulle aldrig hans dotter, med eller utan krans och korg, gå och tigga ihop understöd åt hans fordne skeppares enka. ”Nej, Petronella, deraf blir ingenting! Vill du berätta stackars fru Petterssons olycka, så gör gerna det, men vi äro gudskelof sjelfva i tillfälle att räcka henne en hjelpsam hand.”

”Så låt det bli dervid, min söte gubbe, sänd henne ett litet passande underhåll... Och nu farväl med dig .. det är tid att vi börja kläda oss.”

”Hvad är det du säger, Nelly .. jag har ju ännu icke fått tala ut! Hade det icke va-

rit fråga om annat än understöd, vet jag ej hvartill de här preludierna skulle gagnat."

"Så säg ut då.. jag hoppas du icke kommer med något, som jag behöfver neka?"

"Deri gör du som du behagar, Nelly! Jag säger endast att i det fallet min fot icke kommer till middagsbordet, ej heller lemnar jag pengar till några vidare kalaser."

Fru konsulinnan rodnade starkt. "Du är på väg att glömma dig, min vän!" yttrade hon med exemplarisk mildhet. "Kanhända du finner det passande att upphöra med de så kallade preludierna?"

"Alltför gerna! Jag skrifver i morgon till fru Pettersson, att vi i vårt hus emottaga yngste sonen Calle, som nu är tolf år gammal, och att vi ge honom en uppfostran, för hvilken vi kunna ansvara inför salig Pettersson, då vi en gång träffa honom."

"Jag hoppas, min älskade David," svarade fru Löwe med en liten oskyldig darrning på rösten, "att du kommer ihåg det alla de dagar och nätter, jag arbetade mig trött i min ungdom, icke kunde ha för ändamål att samla en egendom, den man sedan skulle bortkasta på andras barn, så länge man har ett eget? Gör gerna fru Pettersson all den hjelp, du förmår, men tänk ej på något så orimligt som att pålägga oss ansvaret och den oerhörda kostnaden, att uppfostra hennes Calle, hvilken jag tycker gerna kan gå till sjös liksom fadern!"

"Om detta är ditt sista ord, Nelly, så ursäkta mig hos gästerna.. ty som det aldrig blir några societeter hädanefter, är det så godt att jag håller mig ifrån den första."

"Min bäste David.. jag ber dig endast betänka..."

"Och jag ber dig betänka, Nelly, att, ehuru du visserligen har varit en utmärkt driftig husmor, det likväl onekligen är mina lyckliga affärer som grundlagt vår förmögenhet, och salig Pettersson var just bland de skeppare, hvilkas goda tur och stora ärlighet inbringade mig mest. Dessutom var det Pettersson som skaffade mig den dyrbara vrak-affären, som först satte oss i stånd att tänka på våra stora planer. Och derföre, ser du, Nelly, är det mitt fasta beslut att gälda något af det på den gossen, som just var hans ögonsten.. jag mins att han har godt hufvud: han skall studera och göra oss heder."

"Men så tänk på hvad det vill säga att uppfostra en fosterson.. du vet hvad blott Evelyns pension kostade!"

"Vi behöfva ju icke till en början skicka honom någorstädes: jag tycker att det skulle vara roligt, att ha honom här hemma."

"En sådan drummel... tänker du bli skolmästare på gamla dagar?"

"Nej, icke jag, men jag tänker tala med unga baron på Bröllinge, att han skaffar oss

en informator, någon student från Upsala eller Lund.”

Nu teg konsulinnan ett ögonblick, medan hon öfvervägde. Saken började att kunna ses från en annan sida, en till och med högst intressant sida, och hade denna sak blott icke varit oskiljaktig från kostnader, dem hennes i vissa fall medfödda hushållsprinciper häftigt bestredo, skulle det väl varit så pikant som något kunnat vara, att säga: ”En af min mans fordna kaptener har förlist med fartyg och folk, och jag har haft den rörande glädjen att kunna öfvertala min gode Löwe, att upptaga en af de faderlösa sönerna i vårt hus. Vi ärna anskaffa en informator och ge gossen en uppfostran motsvarande våra tillgångar. Verkan af detta tillkännagifvande måste bli af ännu större effekt än Evelyns uppträdande som salongstiggerska. Vi skola bli utbasunerade i hela orten för våra rikedomar och våra höga tänkesätt... Men kostnaden.. kostnaden... att ge ut pengar för sig sjelf och för sådana saker, som *icke* kunna undvikas, det är nödvändighet, det är pligt. Hvad som *kan* undvikas...” Här blef ett afbrott i konsulinnans tankar, och för denna gång skulle hon, i trots af den beundran hon hoppades väcka, varit högst belåten att för sin snålhet få offra sin fåfänga.

”Låtom oss åtminstone uppskjuta öfverläggningen tills i morgon, David!”

”Nej, min vän, det måste afgöras nu, just nu!”

"Och du kunde verkligen kompromettera oss så, att du icke ginge till bordet?"

"Kära Nelly, du har ju för brådt att upprepa allt det der! Du känner mig dessutom: jag visar mig icke ha en egen vilja kanske mer än en gång hvart fjerde eller femte år.. men när den då råkar att vara bestämdt olika med din, så vet du väl..."

Konsulinnan visste alltför väl, att hennes beskedlige man vid dylika enskilta fall var ett riktigt tjurhufvud, och hon visste ännu en sak, att, som han välbetänkt aldrig släppte annat än småfloder ur kassakistan, hon ingenting kunde uträtta, när han slog sig på tvären. Hon måste således, "såsom en pligt, den hon var skyldig sig sjelf", se saken från möjligaste bästa sida.

"Gif mig en qvart, David.. jag skall vara tillbaka innan dess!"

Konsulinnan flög ned att uppsöka mamsell Charlotte, som just stod i matsalen, der hon lät bordet uppblomstra under sin öfveruppsigt.

"Ett ord!" hviskade konsulinnan, och damerna förfogade sig in i ett sidorum, der fru Löwe i största hast hvälfde tyngden af sitt stora bekymmer, med dess svårigheter och fördelar, på mamsell Charlotte, hvars pligt det var att söka den ljusaste och bästa sidan i allt; och denna gång gjorde hon det så mycket naturligare och lyckligare som hon, vid första ordet om informator, i hast erinrade sig

att hon icke var mer än trettio år och egentligen ej såg ut att vara mer än tjugusex, högst tjugusju, samt att små intressanta intriger alltid varit spelade emellan informatorerna och sällskaps-mamsellerna.

"Nå, hvad säger du, kära Charlotte? Jag är högst nyfiken att höra det."

"Jag säger, hennes nåd, att jag aldrig hört maken till lycka att finna en så präktig förevändning till reqvirerandet af en informator.. en informator... min gud, hvad är väl egentligen ett hus, jag menar ett stort, förnämt hus, utan informator! En sådan persons förhållande i familjen ger anledning till tusen små händelser och dissipationer, helst fram på vintern, då det kanske skulle behaga konsuln och hennes nåd att ha sitt lilla spelparti, såsom det brukas i alla aristokratiska hus. Jag erinrar mig just att salig grefvinnan B. en gång sade: 'Kära Charlotte,' sade hon, 'ett hus utan informator är som en salong utan spegel: det ena är lika nödvändigt som det andra."

"Nå, gudskelof, vi behöfva hvarken ha brist på speglar eller informatorer!"

SEXTONDE KAPITLET.

Den stora middagen på Örnvik aflopp så lyckligt man kunde önska. Konsulinnan ut-

förde sina skiljaktiga partier med så förträfflig uppfattning och så godt minne, att hon icke begick mer än ett enda misstag, nämligen det lilla, att, då hon till major L. skulle säga: "Ack, hvilken lycka för min man att få göra en så celeber industri-idkares bekantskap!", hon i det stället yttrade: "Ack, hvad min man skall bli förtjust öfver bekantskapen med en så celeber industri-riddare!"

De småleenden, som härvid öfverflögo några af sällskapets läppar, upptog konsulinnan såsom ett bifall åt sin beundransvärda ton, men många, som ej närmare kände konsulinnan, undrade storligen öfver hennes djerfhet att med en så oskyldig min säga en sådan sarkasm eller, ännu värre, den värsta sanning. Majoren sjelf hade deremot artigheten, att finna sig smickrad af konsulinnans goda tanke.

Historien om "min mans skeppare", med ty åtföljande skeppsbrott, hustru och barn, gjorde en alldeles ofantlig effekt, ty konsulinnan förstod att på det mest rörande sätt förtälja om salig Petterssons utmärkta förtjenster, för hvilka alla hon öfvertalat sin man att såsom fosterson upptaga en af den hederlige Petterssons söner; och då hennes man hade för princip att aldrig neka henne något, huru orimligt det än måtte vara, så visste hon att det just i dag var hans afsigt, att begagna sig af det lyckliga tillfället att med någon sakkunnig person få resonera öfver ett ämne, hvil-

ket härefter kom under fråga, nämligen huru man snart skulle erhålla en god och skicklig informator: saken tålde nämligen ej dröjsmål, ty det komme att göra den arma enkan en så oändlig glädje, att se sig ihågkommen af sin mans fordna rederi.

Men hvad som framför allt annat ådrog sig gästernas uppmärksamhet var de båda unga flickorna.

"Hvad mamsell Löwe är skön, hvad de båda äro sköna!" hviskade alla menniskor i konsulinnans öra, och nickande och blinkande hviskade hon tillbaka, med den blygsamhets-ton hon ansett lämpligt att i dag antaga: "Åh ja . . ja men: vår Herre har gudskelof ingen skam, och jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det åtminstone *Evelyns* uppfostran icke blifvit försummad, ehuru hon tyvärr det oaktadt mera liknar en tafla än en menniska."

"Hon är ett konststycke!" sade en. "En Venus!" sade en annan. "En engel i kroppslig gestalt!" förklarade en tredje . . . Evelyn föreställde så många saker, att ingen kom att tänka på det hon föreställde sig sjelf, en stackars öfvergifven liten fågel, som ej vet under hvars vingar den skall söka skygd.

Klädd i en hvit tyllklädning och med ett garnityr af späda rosenknoppar, af Constance inflätade i de ljusa lockarne, satt Evelyn der orörlig, såsom hon brukade, på sin stol i vrån. I brist af sin vanliga sysselsättning att sön-

derplocka blommor, rispade hon upp fransarne på den violblå silkes-långschalen, som hennes mor kastat omkring henne. Constance, som artig och leende emottog den ena inbjudningen efter den andra att sitta hos de förnäma damerna, kom således ofta att bli skild från Evelyn, hvilken likväl midt i allt detta sorl, som omgaf henne, icke lyssnade till några andra toner än de, hvilka kommo från Constances läppar.

Constances ord, hennes silfverklara, ungdomsfriska skratt, gaf ett lätt eko i Evelyns inre, ehuru ingen rörelse förrådde hvad hon erfor.

Utan särdeles motstånd lät Constance öfvertala sig, att låta höra sin talang på fortepiano . . ja, hon lät äfven öfvertala sig att sjunga, men då blef konsulinnan orolig: det föll nu för mycken uppmärksamhet på Constances del och alltför liten på Evelyn, som satt med sänkt hufvud, liksom hon sofvit i stället för att höra på. Till lycka för värdinnans angenäma lynne, hvilket verkligen, vid det lifliga bifall Constance skördade, var på väg att öfvergifva henne, såg hon nu baron Max begagna sig af tillfället och efter några små krokvägar, dem hon i sin moderliga ömhet troget observerade, slå sig ned på stolen bredvid Evelyn.

Nu kunde konsulinnan icke nog högljudt beundra Constance, för att draga uppmärksam-

heten från Evelyn och hennes "adoratör", såsom hon, i trots af sin sista förargliga visit på Bröllinge, benämde baron Max. Naturligtvis hade hon obeskrifligt gerna velat höra hvad han kunde säga åt "sten-Venus", men detta måste hon afstå ifrån, ty hon fann ännu nödvändigare att de lemnades ostörda. Med himmelsk sällhet varseblef hon likväl att Evelyn åtminstone icke sof, ty hon upplyfte hufvudet till hälften och såg på baronen.

Men det var endast baron Max som med en besynnerlig smärta märkte det sväfvande och liflösa i denna blick, om hvilken han likväl visste att den någon gång kunde ha uttryck.

"Älskar mamsell Evelyn icke musik?" frågade han, i det han upptog ena ändan af hennes långschal, som nedfallit på golfvet, och behöll dess fransar mellan sina händer.

"Ibland!" svarade hon.

"Och hvilken musik behagar då mamsell Evelyn?"

"Jag vet icke."

"Det vill säga den musik, som kommer från själen?"

Evelyn såg på honom, och det gick en liten skimrande glimt öfver de dunkla, blå ögonen, men den försvann åter.

"En musik," återtog Max, försökande intränga i hennes tankar, "som ej spelas efter noter?"

Evelyns sköna hufvud rörde sig liksom till en bifallsnick.

"Några enstaka toner från hjertat, hvilka vi vilja finna igen på instrumentet?"

"Ja!" sade Evelyn sakta, men nu försjönk hon åter i en af dessa tystnader, som ej läto afbryta sig. Hon lutade pannan mot handen och stödde armen mot fönsterposten.

Baron Max försjönk i *hennes* åskådande: han hörde ej att Constance slutade sin aria, att andra satte sig till instrumentet, han urskilde blott ett enda föremål, intilldess någon klappade honom på axeln.

Max vände sig hastigt om och såg konsul Löwe, som med artig fryntlighet frågade om han tordes utbedja sig, att med baronen få tala några ord uppe på sina rum, så vida detta ej kunde anses oartigt, medan musiken varade.

"För ingen del, herr konsul!" svarade Max, som erfor ett omedvetet, men ganska starkt behof att stå väl hos konsuln; och med ännu en dröjande blick på henne, som synbarligen icke gaf minsta akt på honom, förfogade han sig jemte sin värd upp i andra våningen, der denne, efter några förelöpande preludier, afbördade sig sin ödmjuka anhållan om ett godt råd i informatorsfrågan. Och nämde fråga kunde icke råka i bättre händer, enär baron Max hade många bekantskaper i Upsala och med största nöje lofvade att genast träda i befattning med saken.

Baronen vände härefter skickligt talet på konsulns ädelmod att upptaga den faderlöse

gossen och upptäckte med verkligt nöje, att å konsulns sida denna handling alls icke gick ut på hvarken fåfänga eller skryt. Glad att finna någon, som ville höra honom, glömde konsuln sin befattning såsom värd dernere, för att helt och hållet egna sig åt den intresserade baron Max. Han berättade åtskilliga historier om salig kapten Petterssons ovanligt stora förtjenster både som skeppare och smugglare, och han tillade att isynnerhet de sednare ålade honom sjelf stora tacksamhets-förbindelser mot Petterssons enka och barn och att han, i trots af sin hustrus motvilja för saken, lyckligtvis fått den i behörig ordning, "ty, ser herr baronen" (härvid antogo konsul Löwes drag en viss sjelfförnöjelse), "när det någon gång faller mig in att ha en egen vilja, så har jag den aldrig till hälften."

"Något, hvilket är alldeles i sin ordning!" förklarade Max. Men nu framkastade han ett par förberedande frågor, hvaribland den om herr konsulns smak för affärer följt honom från yngre åren.

"Ja, de ha alltid varit mitt lif ända ifrån den tid jag som pojke handlade med metkrokar, täljknifvar och annat sådant smått. Jag gifte mig tidigt, emedan jag samlat mig litet som bokhållare, och Petronella och jag hjelptes sedan ärligt åt att förkofra det lilla, vi hade att begynna med."

”Och dertill måtte i sanning erfordrats både skicklighet och tur!”

”Visst det, herr baron, men hvarken skicklighet eller tur hjelper stort utan arbetsamhet och sparsamhet. Det var från den tiden Petronella.. eller Nelly, som hon nu tycker det låter vackrare att säga.. fick sådant insteg öfver mig, att jag aldrig utom i nödfall gör henne emot, ty jag skulle vara en björn, om jag kunde glömma hur den stackars beskedliga qvinnan på den tiden sträfvade och slet ondt och hade sina ögon öfver allt, så att ingenting kunde förfaras. Vi gjorde våra affärer ihop: hon skötte boden, då jag var borta, och gaf mig upp många spekulationer, som jag förtjente mycket pengar på. När hustrun är sådan, skall jag säga, blir det riktigt ett slags kompaniskap, ett bolag...”

”...som ej hindrar den husliga lyckan att blomstra derjemte.”

”Nej, gudbevars, vår framgång gaf den dess mera värde, ty sedan vi arbetat om dagen och släpat oss trötta i vår anletes svett, möttes vi i den lilla kammarn om aftonen. Herre gud, hvad det var för en liten nätt kammare.. blåmålad med en spegel-lampett och ett par silhuetter af far och mor. Petronella höll den också, skam till sägandes, som ett dockskåp, och, som sagdt, då vi möttes der och förtroligt och kärvänligt genomgingo våra böcker, räknade kassan och talade om hur väl det hit-

tills gått oss och hur väl det hädanefter säkert ville gå, så... Men, herr baron, ursäkta att jag pratar om allt det der.. det var en så lycklig tid!"

"Det syns nog, herr konsul, på den rörelse minnet framkallar.. Var mamsell Evelyn redan född på den tiden?"

"Nej, icke förrän något sednare. Vi hade tvänne barn före Evelyn, som gingo till Herran, innan de börjat gå på jorden, och vi tänkte att vi icke skulle få någon mer att sträfva för, då Gud i sin godhet tillät oss den glädjen att ännu en gång få nedtaga vaggan från vinden. När Evelyn föddes, hade jag redan gjort några större affärer, byggt fartyg och gårdar och öppnat handel med flera utrikes hus. Det var i en blomstrande tidpunkt, och vi sparade derföre ingenting att få henne uppfostrad som en flicka, hvilken en gång kunde vänta sig ett försvarligt arf. Men, herr baron, ingenting är sannare än det gamla ordspråket: "Menniskan spår och Gud rår". Evelyn gaf ej hopp om sig att vilja lära något... vi ha haft många bekymmer för detta vårt kära och enda barn."

Allt hvad den beskedlige mannen hittills sagt, synnerligen dessa sista ord, ådagalade så mycken enkel öppenhet, att Max verkligen rördes deraf.

"Kan det vara möjligt," sade han och inlade i sin ton en hjertlighet, som förtog frågan all obehörighet, "kan det vara möjligt att mam-

sell Evelyn från sin tidigaste barndom varit samma underbara väsende som hon nu är?"

"I hennes allra tidigaste barndom hoppades vi icke att en gång få se henne ens så pass: det drog så långt ut innan hon började tala, innan hon utvecklade något slags förståndsgåfvor, att alla, och vi också, trodde att hon aldrig skulle bli riktig menniska. Men då hon var nära tre år gammal, fingo vi i huset en gammal beskedlig madam, som bättre förstod sig på henne och lockade och lekte med henne, tills hon uttryckte sig någorlunda begripligt. Ibland visade hon i många saker ett stort förstånd, men ibland åter tycktes hon, såsom vi trodde af tredskhet, vara både döf och stum. När hon blef äldre, skickade vi henne ur den ena skolan i den andra och slutligen i en stor-pension, der hon lärde rätt vackra saker, efter hvad pensionsfrun och mamsell Constance intygat. Här har hon icke visat stora prof derpå, men så har också pensionsfrun förklarat att hon ej skulle lärt sig *något*, om icke mamsell Constance, som vi nu fått hit, haft den godheten att fatta tycke för henne och underhjelpt hennes svaga fattningsgåfva."

"Det är en oskattbar förmån att hon återfunnit den, som utöfvat ett så lyckligt välde öfver henne. Hon har eljest aldrig röjt några tecken till..." Baronen tvekade och afbröt af grannlagenhet.

"... till mindre vetande menar kanske herr baronen? Nej, hon har visat sig fatta allting, då hon *velat* fatta det, och om hon också icke svarar mer än nej och ja, så är det aldrig på orätt ställe. Mamsell Constance är kanske för ung att ha ett säkert omdöme, men annars är hon en flicka af så stora naturgåfvor, att man troligen kan lita på henne, och hon sa' mig just i går, då jag kom fram med några ord öfver de framsteg, Evelyn gjort redan denna vecka: 'Var ej rädd för Evelyn, herr konsul!' sade den söta flickan. 'Evelyn har likså godt förstånd och kanske ändå litet mer än någon af oss, men hon har sådant öfverflöd på känsla att den tager väldet öfver tankarna. Dessutom har hon nu en gång vant sig att fullkomligt behålla allting för sig sjelf.'"

Hvad konsulinnan kunnat säga, ifall hon råkat få höra detta alltför öppna samtal, är ovisst. Kanske hade hon ansett för en pligt, den hon var skyldig sig sjelf, att svimma af fasa, då det ej mera stod i hennes förmåga att på bättre sätt rädda sin förnämitet, hvilken hennes mans obetänksamma förtrolighet så helt och hållet kastat åsido. Det säkra är emellertid, att hon bestämdt skulle ansett det hennes stackars David i sin enfald och obekantskap med finare sällskapsvanor fullkomligt skämt bort hela hennes förträffliga giftermålsplan.

Men nu hade konsuln just gjort alldeles

motsatsen, ty af allt hvad han, i sitt hjertas okonstlade förtjusning att än en gång få tala fritt och oskrufvadt, förtäljt för baron Max, såg denne klart att åtminstone å faderns sida intet slags notdragning var å bane, och med djupt intresse följde han dessa upplysningar, hvilka bevisade att Evelyns föräldrar väl haft mycken vilja, men alltför liten förmåga att genom uppfostran godtgöra hvad naturen beröfvat Evelyn eller, rättare, hvad den dröjt med att hos henne utveckla.

Konsul Löwe, som nog länge glömt alla sina öfriga gäster, kom nu ändtligen att betänka hvad hans frid tillhörde. Men han tröstade sig någorlunda öfver sin försummelse, då han, jemte baronen utkommen i korridoren, nedifrån hörde ett lif och sorl, hvilket tycktes tillkännage det man icke alltför strängt räknade med värden.

"Aha," sade konsuln, då baron Max, i det de passerade en på glänt stående dörr, kastade en undrande blick tillbaka, "ack, vänta ett ögonblick.. titta hit, så skall herr baron få se om ej den flickan också har sin bestämda smak, då hon vill vara bestämd... Kom, det här är Evelyns rum.. jag skulle tro att det är ett par riktiga antiqviteter."

Nyfiken, men betagen af en blyg fruktan vid tanken att se och vidröra de föremål, som Evelyn dagligen såg och begagnade, steg baron Max på konsulns anvisning in.

Det var tyst som grafven i dessa dunkla kamrar, från hvilka solens sista försvinnande strålar redan tagit afsked för att qvarlemna en sommarnatts skymning, ännu mera mystisk, emedan den måste framtränga genom de grönskande kronorna utanför fönstren.

Då Max såg den gammaldags paulunen, endast till hälften gömmande de fina snöhvita kuddar, på hvilka Evelyns sköna hufvud skulle hvila, drog han sig ovilkorligt tillbaka. ”Vi få icke gå hit!” sade han i en ton, hvilken till och med konsul Löwe, som eljest icke hade något öfverflödigt förråd af fin känsla, ganska väl förstod.

”Nå, så kunna vi då gå in i andra kammarn och se hur hon ställt upp allt sitt bohag . . . I det rummet är hon helst, ty hon håller så mycket af, stackars liten, de der gamla trasiga bilderna, som stå i hörnena här: se bara, se bara . . de äro min själ icke för goda att dricka brorskål med gamla kasserade galjonsbilder!”

Baronen trädde sakta öfver tröskeln till den åttkantiga kammaren. Laokoons grupp var det första som ådrog sig hans uppmärksamhet, men då hans blick derefter halkade öfver de andra nischerna, stannade den på en, öfver hvilken aftonhimmeln bröt sitt bleka ljus. Max såg med en frågande blick på konsuln, hvilken dervid lade fingret på läpparne liksom han velat säga: ”Det är ingen inbillning!”

Och det var ingen inbillning, ehuru fantasien knappt kunde visa någon mera andlig syn än Evelyn i sin hvita klädning, sittande på en pall inne i nischen. Hon stirrade oafbrutet på de förfärliga ormarne, hvilka tycktes i lika grad fängsla hennes blickar som de uppfyllde henne med fasa. Särdeles var detta fallet under skymnings-stunderna, då de förekommo henne växa och så småningom utsträcka sig tills de nådde hennes fötter, dem hon vanligen drog till sig så tätt som möjligt. Evelyns ansigte uttryckte också i detta ögonblick en hemlig fasa, en fasa, hvaraf hon likväl syntes njuta, och då Max följde hennes blick, trodde han sig fatta hela vexelgången af dessa obeskrifliga känslor mellan rysning och njutning. Han fann att Evelyn nu lefde ett annat lif än det, hvari hon lefde dernere bland menniskorna, och Max kände en tår i sitt öga, då han såg denna olyckliga unga varelse, som säkert erfor hela behofvet af att se sin själs fjättrar sönderbrutna, med ett hemligt begär fasthaka sig vid dessa konstverk, kanske mera än menniskoord egnade att väcka henne ur hennes slummer. Sjelfva hennes skönhet förekom honom för helig för någon passion, men i denna stund upptog han med fast vilja den önskan, som redan danat sig i hans hjerta, att blifva detta barns ledare, vän och, om möjligt, make. Och vid blixten af denna sista tanke sväfvade för hans andliga öga en mängd

sköna syner, hvilka alla visade honom Evelyns älskliga bild, ehuru icke så stum som nu, der hon qvarsatt i den djupa nischen, med kransen vårdslöst nedböjd på ena sidan af den hvita pannan.

"Vi få kanske tänka på att fortsätta vår väg!" sade konsuln, som märkte att alla hans vinkar och ryckningar i baronens frack lemnades utan uppmärksamhet.

"Jag ber om ursäkt, herr konsul, men denna syn kan komma en att glömma mer än tiden!" hviskade Max....

I trappan möttes herrarne af Constance, som flyktigt helsande ilade förbi dem.

"Är det Evelyn som söks?" frågade konsuln, visande på dörren till hennes rum. "Hon har krupit in i en af sina nischer och somnat, tror jag."

Constance såg helt förvånad först på konsuln, sedan på baronen: det förekom henne icke otroligt att konsul Löwe visat så liten grannlagenhet, att han infört en främmande karl i Evelyns helgedom.

Max, som genast fattade den uttrycksfulla vexlingen i hennes blick från glädtighet till missnöje, hastade att urskulda sig så godt han förmådde, i det han vördnadsfullt sade:

"Herr konsuln, som såg dörren öppen och trodde mamsell Evelyn vara dernere, hade godheten att vilja visa mig några antiqviteter i dessa rum, men då vi funno dem upptagna,

flydde vi så fort att jag jemnt och nätt räddade minnet af en uppenbarelse."

Utan att svara genom annat än en liten rörelse af otålighet, fortsatte Constance sin väg och återsyntes ej i salongen förrän en halftimma sednare. Hon kom då ensam och gjorde på ett intagande sätt för konsulinnan Evelyns ursäkt så högt, att den kunde höras af de närvarande.

"Efter det är första gången hon visat sig i ett större sällskap," yttrade fru Löwe med mildt majestät, "så får hon väl ha sin frihet, Constance lilla!"

Men Constance *hon* fick minsann icke ha sin frihet! Hon skulle till exempel gerna velat språka med baron Max, hvilken, då han under hela dagen icke visat henne någon synnerlig uppmärksamhet, just nu tycktes ha för afsigt att godtgöra sin försummelse, något som likväl föll fru Löwe så litet i smaken, att hon gång efter annan ropade till sig Constance för att be henne uträtta någon förtroende-kommission. På detta sätt lyckades hon också verkligen att hindra baronens närmande, men om hon kunnat gissa anledningen till denna hans enträgenhet, skulle hon säkerligen iakttagit ett helt olika uppförande.....

Ändtligen var den stora dagen ändad.

Och nu, sedan sista vagnen rullat bort, sedan konsuln gått upp till sitt och Constance, vid det hon bjöd ett vördnadsfullt god natt, er-

hållit några alldelas oväntade tillrättavisningar och förmaningar att icke visa sig "alltför familjär mot karlar", något som aldrig vore passande för en ung flicka, hade konsulinnan ändtligen sin frihet, den hon också genast hastade att begagna för ett mellan-fyra-ögon med sitt orakel, sitt dyrbara handlexikon.

"Hvad säger du, hvad är ditt omdöme Charlotte?" ropade hon, i det hon flämtande nedsänkte sig i en svällande länstol. "Var icke vår societé sådan det anstår ett hus med den ton, jag gifvit mitt, det vill säga en ton sådan den fins i alla fina cirklar, och hvad mig enskilt beträffar, är jag kanske skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det kanhända icke hvarje värdinna uppfyller sin ansvarsfulla plats så ... jag säger icke mer än *så* ..."

"Jag bedyrar att salig grefvinnan B. omöjligt kunnat föra sig med större grace: hennes nåd öfverträffade sig sjelf! Och dernäst måste man medge att mamsell Constance gjorde allt sitt till."

"Constance ... åh ja .. visst spelade och sjöng hon icke så illa, men du hörde att jag gaf henne mina pikar ... jag förmodar att du såg hur lifvad hon var, när baron Max slog sig på att kurtisera henne?"

"Kors, det märkte jag intet tecken till: jag såg tvärtom att han så oafbrutet höll sina

ögon på mamsell Evelyn, att friherrinnan verkligen ett par gånger rodnade!"

"Gjorde hon... åh, syperbt... charmant... Men du finner väl i alla fall att det icke anstår Constance att ta emot kurtis af de unga herrar, som besöka detta hus, så länge Evelyns val ännu är oafgjordt.. hvarenda herre i hela sällskapet skulle ju konversera med henne!"

"Ack, herre gud, hennes nåd lilla, alltsammans det der kommer endast deraf, att ingen får tala med mamsell Evelyn (man *ser* på henne så mycket mer), och hvad konversationen mellan baronen och mamsell Constance beträffar, uppsnappade jag tillräckligt af den för att kunna försäkra, att den endast och allenast angick mamsell Evelyn."

"Tror du det, söta Charlotte? Visste jag att intet annat ämne varit å bane, skulle jag sannerligen känna mig rätt ledsen öfver min stränghet mot den beskedliga flickan."

"Tänk blott efter, och hennes nåds eget ljusa förstånd skall tala långt tydligare än mina ord. Först behagade hennes nåd observera att det var mot slutet som baron Max fann sig uppmanad att söka mamsell Constance?"

"Ja, men då skedde det så mycket ifrigare, det får du medgifva."

"Det gör jag. Men hvarifrån kom denna ifver? Jo, sedan mamsell Evelyn lemnat societén och han således ej längre kunde få fägna sina ögon, blef det honom ett behof att

uttala hennes namn och höra något om henne. Just när jag en gång händelsevis råkade snudda förbi kakelugnen, der baronen och mamsell Constance stodo, hörde jag honom säga: 'Det måste vara en obeskriflig tillfredsställelse att kunna väcka något intryck hos henne, och jag verkligen afundas mamsell Waller ett inflytande, som endast kan hafva vunnits genom den ädlaste ihärdighet.'"

"Himmelske gud," utbrast konsulinnan, i det hon slog händerna tillsammans med hela det oskyldiga sjelfsvåld, som egde rum i sill-saltningens och kaviarens mest lysande dagar, "himmelske gud, ett sådant våp jag var! Men hvarför gaf du mig icke den ringaste vink? Jag skulle då minsann aktat mig att göra det jag gjorde."

"Bevars," svarade mamsell Charlotte, "kunde det väl passa *mig*, en så underordnad person, att i ett dylikt sällskaps närvaro ge hennes nåd en vink! Men jag gissar att vi ej behöfva vänta länge, innan han kommer igen."

Tröstad af denna utsigt, gick konsulinnan slutligen att i en ljuf dröm finna den ytterligare belöningen för det sätt, hvarpå hon i dag utfört sin roll såsom en dam af stånd och uppfostran.

SJUTTONDE KAPITLET.

Under loppet af de nästföljande veckorna förnyade baron Max sina besök så ofta, att han snart kunde kallas en hvardagsgäst på Örnvik.

Hvad hans kurtis beträffade, måste den likväl blifva mycket inskränkt. Den hade möjligtvis, ifall icke konsulinnan på kalas-aftonen begått det misstaget att gifva Constance de der alldeles oförtjenta förebråelserna, kunnat gå genom vänskapens kanal (ty att direkte ställa sig i förbindelse med Evelyn, syntes helt och hållet fruktlöst), men nu ville intetdera gå i lås, enär Constance alltid var något "dragen" mot baronen och icke heller visade sig alltför inställsam mot konsulinnan, som vågat förnärma henne just på en sida, der unga flickor icke kunna vara utan sin värdighet. Constance trodde dessutom, att *hon* långt bättre än konsulinnan Löwe förmådde bedömma gränserna för det passande och icke passande.

Alltså, ehuru baronen nästan hvar eller hvarannan dag kom till Örnvik och han, så ofta han föreslog det, fick spatsera i Evelyns sällskap, tjenade det till alldeles ingenting, ty Evelyn gick alltid stum, då ingen talade till henne, och tilltalades hon, svarade hon endast med sina små, enstaka ord, och det oaktadt

konsulinnans evigt upprepade: "Evelyn, mitt barn, hör du icke att herr baronen gör dig den äran att fråga dig!"

Baron Max hade alltför gerna velat be konsulinnan icke blanda sig i den enformiga konversationen, men då en sådan ohöflighet ej kunde komma i fråga, fortsatte konsulinnan sina bemödanden att hjelpa honom till rätta.

"Det flyttar sig icke ur fläcken!" sade vår fru en dag helt förtroligt till Constance, då de befunno sig ensamma.

"Hvad är det som icke flyttar sig ur fläcken!"

"Nå, lilla Constance, gör dig icke så obegriplig. Säg mig hellre hvarför du med en sådan envishet fortfar att visa dig sträf mot den älskvärde baron Max? Hans konversation bör icke förefalla någon obehaglig."

"Jag kan icke bedömma baron Max' konversation, och jag följer de föreskrifter, som tant fann lämpligt att gifva mig första gången jag såg honom."

"Nå, kära barn, icke skall en ung flicka vara så långsint!"

"Bör icke en ung flicka rätta sig efter de råd, erfarna personer gifva?"

"Visserligen, min söta du (och det är aktningsvärdt att du erinrar dig detta), men, Constance lilla, äldre menniskor kunna ju lika väl vara blottställda för misstag som de yngre."

Då Constance hörde dessa ord, reste hon sig genast från stolen, och i det hennes ögon

strålade af den sällhet, hon erfor att se sig rättfärdigad från en orättvis beskyllning för koketteri, flög hon nästan konsulinnan om halsen och sade fort och varmt: "Tack, tack! Om någonting kan vara aktningsvärdt, så är det detta ädelmodiga erkännande, som åter skall göra mig lika fri och otvungen som jag förut varit."

"Godt, godt, min söta Constance! Du är då så älskvärd att man måste bli ledsen, när man ser dig annorlunda.. och således, för att återkomma till baron Max, lofvar du bli lite språksammare?"

"Jag begär icke bättre: han är en treflig och, som jag tycker, mycket behaglig ung man. Det har kostat på mig att alltid visa honom ett främmande ansigte, helst som han ständig visat sig så intresserad af mina små försök med Evelyn."

"Ja, det må du säga! Men det är icke underligt: du skall veta... dock, du har sjelf redan sett hvad jag ville säga dig."

"Hvad menar tant?" frågade Constance eftertänksamt.

"Du har då icke märkt, att hans enträgenhet att söka *dig* kommer af hans begär att språka om Evelyn?"

"Jo, det har jag verkligen trott mig märka."

"Nå, då kan du ju också förstå att han är kär i henne."

"Hvad .. kär i Evelyn?" utbrast Constance med ett alltför naturligt uttryck af förvåning.

"Finner du det så förskräckligen märkvärdigt? Jag trodde, att Evelyn vore skön nog och rik nog för att rättfärdiga en sådan känsla!"

"Helt säkert, bästa tant.. det förekommer mig endast underbart, att någon blir kär i Evelyn, emedan ingen kan hvarken känna eller bedömma hennes egentliga värde."

"Men det är ju det, Constance lilla, som han gör allt hvad göras kan för att lära känna i grund. Jag bedyrar, att det är min öfvertygelse att, ehuru han så väl som hela orten hört omtalas hvilket arf Evelyn har att vänta, han ändå icke eftersträfvar hennes hand af egennytta."

"Det tror jag också," svarade Constance, "ifall han eftersträfvar den. Men å andra sidan tror jag icke att baron Max är den man, som kommer att väcka Evelyns första *känsla*."

"Det var en besynnerlig tro!" Han är väl en så intagande aktningsvärd person som någon flicka kan önska sig till man?"

"Ja, nog är han aktningsvärd, men Evelyn tänker ännu icke på någon man: baronen intresserar henne ej det ringaste."

"Hon får väl intressera sig för honom, då det kommer så långt att han friar; ty det är någonting som vi äro skyldiga oss sjelfva, att ej ge en sådan man afslag.. han måste ha *ja!*"

"Af Evelyn?"

"Af Evelyn eller hennes föräldrar, det kommer på ett ut.. ett sådant stackars litet ting som hon tackar Gud att någon beslutar för hennes lycka och framtid."

"Vet tant, derpå tviflar jag!" inföll Constance, som härvid icke kunde dölja sin förtrytelse. "Jag tviflar att Evelyn, då det kommer till någon afgörande punkt, låter handtera sig som ett barn, och jag tviflar till och med på att baron Max någonsin friar, ty då han, såsom tant sjelf anmärkt, icke gör det af egennytta, skulle det naturligtvis vara af kärlek.. och älskar han Evelyn rätt, så åstundar han icke hennes hand, utan hennes hjerta."

"Min kära Constance," utbrast konsulinnan, nu högt uppblossande, "jag vet icke hvad jag skall tänka om dessa många egendomliga förutsättningar! Jag vill visst icke dömma något ondt, men jag anser som min pligt att erinra dig det dina ord verkligen hafva en tvetydighet, som ej kan vara särdeles hedrande för... 'dig,' höll konsulinnan på att i häftigheten tillägga, men rättade sig lyckligtvis sålunda: "för ditt goda omdöme."

Det inträdde här ett litet uppehåll i samtalet.

Om konsulinnan talat ut, skulle ingenting hafva förmått Constance att en dag längre dröja qvar på Örnvik, men nu, då hon uppfattat konsulinnans fyndighet, kunde hon icke annat än hjertligt le åt hennes inneslutna ån-

gest, och Constance var nära att från ett anfall af förtrytelse öfvergå till ett anfall af munterhet, men hon gick midt emellan, i det hon slutligen småleende yttrade: "Var säker, min bästa tant att, ifall jag icke kan befrämja tants önskningar, jag visst aldrig skall motarbeta dem! Efter denna dag ärnar jag riktigt taga saken under granskning: jag skall varsamt undersöka Evelyns hjerta, och jag vill visa mig så pass öppen emot baronen som han kan önska för att genom mig närma sig den, som sysselsätter hans tankar."

"Då, min sötaste Constance, gör du också allt hvad en uppriktig och sann vän kan göra för den andra, och här vid lag kan du det med så mycket större tillfredsställelse som du bör vara fullkomligt öfvertygad, att Evelyns lycka aldrig kunde råka i bättre händer. Baron Max har ett så förståndigt, godt och mildt lynne, en så stadig och ädel karakter, att ingen bättre borgen behöfs för hans förmåga att göra Evelyn till en af de sällaste bland qvinnor."

"Men, min goda tant, i det jag medgifver och lofvar allt det, hvarom nu varit fråga, måste äfven tant lofva att icke förderfva saken genom några anspelningar, som i förväg kunde väcka Evelyn, ty det vore farligt; och låt för all del bli, när baronen talar till henne och hon på sitt vanliga sätt svarar, att då lyssna på dem . . se aldrig ditåt en gång, ty äfven den beständiga vaksamheten gör sitt till!

Baronen känner sig på det sättet sakna frihet att handla efter de ögonblickliga ingifvelser han kan få."

"Ehuru jag icke precist vet om du har rätt häri, Constance lilla, följer jag dock ditt råd... du skall få se hvilket förtroende jag vill visa dig."

"Och tant får se hur väl jag skall göra mig värd det!" svarade Constance, i det hon lemnade rummet.

Då baron Max nästa gång kom till Örnvik, fann han Evelyn och Constance sittande under en af de stora lindarne på gården.

Det var första gången han såg Evelyn med något slags håg sysselsatt vid sitt handarbete, och då han helsat på de unga damerna samt af Constances första blick och ord märkte, att hon icke ärnade vara så förbehållsam som vanligt, tog han sig den friheten att fråga hvad det var som så kunde upptaga mamsell Evelyn.

"Hon håller på med en portfölj åt sin tillkommande skyddsling, konsulns fosterson, som hitväntas i nästa vecka."

"Nå, informatorn skall icke dröja länge efter: jag har just i dag att meddela konsuln det mitt uppdrag lyckats. Herrskapet Löwe får en ung filosofie magister, en mycket redbar, men, efter hvad jag hört, något excentrisk

ung man, som önskar för ett års tid lemna akademien, medan han stadgar valet af sitt kommande lefnadsyrke."

"Det var straxt några intressanta underrättelser.. eller hvad tycker du, Evelyn?"

"Jag förstår icke om de äro intressanta!" sade hon.

"Säg hellre att du alltför litet bryr dig om hvad andra kalla intressant... Men, herr baron, hvad heter vår magister?"

"Jo, namnet försvarar sig.. det är icke utan ett visst slägttycke med egaren: Justus af Carleborg!"

"Justus af Carleborg!" upprepade Constance och gaf med en liten nickning tillkänna sin belåtenhet. "Jag är nöjd med det namnet... Hvad tycker du, Evelyn?"

"Jo!"

"Jo.. vet du, söta Evelyn, det är att tycka något för litet... Men, se, här komma konsuln och tant.. vi få höra hvad de ha att säga om saken."

Nu blef det i hast en liten, såsom konsulinnan något öppenhjertigt påstod, "societé en famille". Baronen afgaf alla sina underrättelser och erhöll en oändlig mängd artiga tacksägelser tillbaka, särdeles af konsulinnan, som icke visste huru hon tillräckligt skulle afbörda sig all den förbindelse, hvari hon och hennes man stannade. För att emellertid göra en jemkning i saken, uttryckte hon helt glädtigt den

önskan, att baronen sjelf måtte hjelpa henne att uppfinna något medel dertill.

"Jag skall hafva fru konsulinnans goda löfte i minne!" förklarade baronen med en artig bugning. Men Constance, som rodnade på konsulinnans vägnar, var rätt glad att kunna blanda bort ämnet: hon fruktade att baron Max betydligt skulle mista smaken för sin platoniska kärlek, om han märkte konsulinnans fina krok sticka för högt upp. Constance misstog sig likväl häruti: om dessa allusioner misshagade baronen — hvad de verkligen gjorde — så var det likväl endast hans finkänslighet som kom i olag, icke hans beslut, ty det var numera så fast ett beslut kunde vara, hvilket icke beror af en endas vilja.

Det var ett eget slags kärlek som beherrskade baron Max, en kärlek, fri från all passion, men kanske icke alldeles fri från egoism, så i grunden verkligt ren den än var.

Att väcka detta barn, att leda det, att göra sig älskad, oumbärlig för denna varelse, hvilken skulle lära sig att i honom betrakta hela sin verld.. detta var ett mål så afundsvärdt, att han icke ville räkna hvarken tid eller möda för att uppnå det. "Huru stor, huru djup och helig", sade han till sig sjelf, "måtte icke en kärlek, byggd på sådan grundval, blifva.. den måste förena alla slag af ömhet!" Han skulle i henne älska icke blott den sköna makan, han skulle i henne älska barnet, den hemlig-

hetsfulla uppenbarelsen i qvinnohamn, engeln, nedstigen från himlen, men af honom bildad att dela och lifva jordens njutningar.

Högst sällan dröjde baron Max' tankar vid den stora rikedom, Evelyn skulle tillföra honom, och om han gladde sig deråt, så var det endast för hans föräldrars och Evelyns egen skull: hon vore ingen hustru för en fattig man; och han frossade redan i föreställningen om den tid, då han skulle hafva bildat hennes smak och omgifvit henne med allt skönt och herrligt i konstens rike, der hon, sjelf det skönaste konstverket, stode som en lefvande förklaring på kärlekens makt och kärlekens seger.

Tänkande på Constances råd att låta saken sköta sig på egen hand, föreslog konsulinnan sin man en promenad utåt fälten, hvarvid hon lemnade i de ungas val att göra sällskap eller blifva hemma.

"Säkerligen föredraga de unga damerna en promenad i parken?" yttrade baronen, nu såsom alltid i hopp att kunna uppsnappa något gynnande ögonblick att väcka Evelyns uppmärksamhet. Constance gaf sitt bifall, och Evelyn följde med, ständigt medgörlig, antingen man ville föra henne hit eller dit, så vida det icke blef fråga om att göra besök i grannskapet. Då sade hon sitt bestämda: "Jag vill bli hemma!", och derifrån lyckades inga försök att afleda henne.

För första gången föll det baron Max in

att genom en liten förtrolighet söka minska det alltjemt lika långa afståndet emellan honom och hans tankars föremål. Han framräckte sin arm, såsom en artig kavaljer gör, när han vill erbjuda den åt en dam, och när Evelyn icke gaf minsta tecken till att hon förstod meningen, gick han ända derhän, att han fattade hennes hand och med en rörelse af broderlig vänlighet lade den på sin arm.

Evelyn gjorde vid denna oväntade manöver intet motstånd, men hon såg på baronen med ett uttryck af barnslig undran; och han, som var alltför lycklig att genom sin djerfhet väcka något slags känsla, började nu, utan alla ursäkter, hvilka skulle skämt bort saken, att med sin stumma följeslagerska vandra nedför hufvudallén. Constance, som gick på Evelyns andra sida och med nästan lika intresserad uppmärksamhet som baronen sjelf följde utgången af detta försök, såg likväl att förnämsta ändamålet uteblef. Evelyns arm hvilade på baron Max' ungefär på samma sätt som ett stycke trä hvilar mot sjudande blod.. träet låter ej inverka på sig, det spritter ej till, det darrar ej vid beröringen af lifvet: det förblifver dödt.

Evelyns arm förblef död i den lefvande omfattningen, och då han böjde sig ned emot henne och lät sina ögon uttrycka något af de känslor, som nu genombäfvade honom, sågs Evelyn icke ens rodna. Långt mindre erfor hon behofvet att sänka sin egen blick för lågan i hans.

Men det har förut blifvit sagdt, att baron Max icke hörde till dem, som låta afskräcka sig genom några svårigheter, ej heller till dem, som alltid hafva brådtom och tro sig aldrig hinna fram. Han kunde väl erfara smärtan af felslagna önskningar, men han tröstade sig med sannolikheten att det, som ej lyckades den ena gången, kunde lyckas den andra; och hvad nu Evelyn särskilt beträffar, stod det lika fast i hans hufvud som i hans hjerta, att hon skulle bli hans hustru, och när detta skett, vore det tids nog att experimentera.

Ett litet förargligt, nästan retsamt leende på Constances läppar, just i det ögonblick han i hennes ansigte ville söka en borgen för sin förtröstan, bidrog väl att något nedsätta hans mod, men ej att qväfva det, och han beslöt att våga ett försök i annan anda.

"Äro damerna roade af att se några teckningar efter naturen?" Han förde sina följeslagarinnor till en bänk och framtog sitt medhafda album, hvars blad nästan alla hade att förevisa någon utsigt omkring Örnvik.

Constance bläddrade och pratade, berömde och förkastade, medan Evelyn långsamt och, som det tycktes, icke utan nöje återfann alla dessa olika platser, dem hon, sig sjelf ovetande, lärt att älska. Emellertid belönade ännu intet särskilt uttryck af bifall den orolige konstnären. Utkast efter utkast bortlades, och snart återstod blott ett enda, hvilket Max ännu qvar-

höll i handen och efter några ögonblick, med en hemlig vink åt Constance, visade bakom ryggen på Evelyn.

Constance förstod frågan i baronens vädjande blick, och ehuru en talande öfverraskning blef märkbar på hennes ansigte, då hon fick ögonen på denna skizz, nickade hon likväl sitt bifall på ett sätt, som tycktes säga: "Försöket är visserligen djerft, men, låt gå.. våga är vinna!"

Och utan ett ord lade baron Max teckningen på Evelyns knä.

Hon upptog den med samma likgiltighet som de andra, men sedan hon fört den till sina ögon och en stund betraktat den, började en viss oro blifva märkbar hos henne och en darrning vidrörde hennes lemmar. Slutligen uppgaf hon ett lätt utrop, drog till sig den lilla foten, som var utsträckt på gräsvallen, och sänkte hufvudet, liksom hon känt en fruktan att längre betrakta detta utkast, hvilket föreställde henne sjelf, sådan Max sett henne aftonen af middagsfesten sitta på pallen i nischen, med den lätta kransen nedgliden på pannan, lockarne vårdslöst rullande åt ena sidan och framför allt samma uttryck i anletsdragen, en bäfvande oro, en rysning blandad med tjusning, då hon lät blicken hvila på Laokoons grupp. Hela teckningen var en trogen, ur minnet kopierad bild af det åttkantiga kabinettet, Evelyns helgedom.

Med stum, men ändå vältalig ångest följde Max den unga flickans intryck. Hans blick mötte Constances, och båda syntes uppmuntra hvarandra, oaktadt ingen ville afbryta Evelyns tysta rörelse.

Slutligen såg hon upp med ett utseende af obeskriflig skygghet, förde fingret öfver sin egen bild och såg derefter på Constance så ömt frågande och oroligt, att denna böjde sig ned och hviskade: ”Han har säkert drömt det der!”

Evelyn skakade på hufvudet: denna förklaring tillfredsställde henne ej.

”Detta stycke är tecknadt ur minnet!” sade Max, som ville se om icke förtrytelsen kunde färga hennes kind.

”Ur minnet?” upprepade Evelyn.

”Ur minnet!” återtog Max och fixerade henne med hela styrkan af sin milda, allvarliga blick.

Men det var allt förgäfves: Evelyns ögonlock sjönko slappa öfver de mörkblå stjernorna, och hennes ton hade ej annat uttryck än en lindrig undran, då hon uttalade dessa ord: ”Hvem hade detta minne?”

”Det är jag som är nog djerf och lycklig att bevara minnet af en syn, sedd endast några minuter, men derföre lika outplånlig.”

Åter skakade Evelyn sina lockar, till tecken af misstroende, men då hviskade Constance ett par ord i hennes öra. Hon syntes nu fatta

hemligheten och nickade mekaniskt, utan tecken till hvarken missnöje eller belåtenhet.

"Hon kan bringa en till förtviflan!" stod det att läsa i Max' öga, under det Constances' uttalade en viss medömkan öfver hans straffade tilltroende till sig sjelf.

"Tillåter mamsell Evelyn att jag får behålla den?" Han tog teckningen, hvilken hon låtit nedfalla, såsom det tycktes, utan afsigt.

"Jag?" svarade hon med en blick af den mest slöa likgiltighet. "Den är ju icke min?"

"Likvisst", inföll Constance upphjelpande, "kan du begära den, om du icke vill se din bild i baronens händer."

"Det är detsamma ... Låt oss gå in!" var Evelyns enda svar.

Och härmed ändades baron Max' första försök till en ordentlig och öppen kurtis.

"Hvad han är älskvärd och god, den hederlige baron Max!" sade Constance samma afton till sin vän.. "Tycker du ej det, Evelyn?"

"Hur skall jag veta det?"

"Och hvad han träffat din bild väl!"

"Hade han?"

"Du blef ju icke ledsen deröfver?"

"Nej, visst icke!"

"Och icke ond heller?"

"Ond?"

"Ja, nog var det djerft af honom."

"Tycker du?"

"Om det varit jag..."

"Nåå?"

"... hade jag kanske aldrig förlåtit honom."

"Åh!"

"Ack, söta Evelyn, om jag kunde upplefva den dag, då jag finge höra dig svara annat än ja och nej, åh och nå!"

"Stackars Constance, jag ledsnar ut dig!" yttrade Evelyn med ett så innerligt bekymmer att Constance ömt slöt henne i sina armar.

"Om du vill vara en gång till så tystlåten, måste jag älska dig ändå... Men, Evelyn, säg mig, ser du aldrig någon bild i dina drömmar.. skulle icke du också kunna teckna baron Max ur minnet?"

Åter skakade Evelyn på hufvudet, och Constance insåg att det henne ombetrodda värfvet ej skulle blifva synnerligen lätt.

Men den, som ansåg hela affären såsom en redan afgjord sak, det var konsulinnan, der hon gick och bröstade sig i stolta drömmar och på förhand njöt af den dag, då friherrinnan skulle få falla till korset och bedja om sin sons lycka, "ty så mycket ser man väl," yttrade hon förtroligt till sin man, "att baron Max icke går i ledband, och då han säger *a*, får väl mamma säga *b*. Hvad gamle baronen deremot beträffar, är jag skyldig honom den rättvisan, att erkänna att han visst till fullo uppskattar värdet af en förbindelse med vårt hus,

men sedan jag nu ser, att det är *vi* som ha makten i händerna, skola de minsann slippa att få höra något ifrån oss: vi behöfva gudskelof icke bjuda ut vår dotter."

"Nej men," svarade konsuln, "men baronen vore allt en skön och reel måg .. jag tycker särdeles mycket om honom, så baron han är!"

ADERTONDE KAPITLET.

"Välkommen, Calle, välkommen, pilt ... Här ser du din far och här din mor .. jag tror icke du skall få skäl att klaga öfver någonting. Din rätte far, Calle, var en bra och dugtig karl: blif du så med, och vi skola nog ställa så till att du kommer fram i verlden!"

Med dessa ord helsade konsuln sin unge fosterson.

"Ja, mitt barn," bifogade konsulinnan, framräckande sin hand till kyssning, "gör dig värd dina fosterföräldrars utomordentliga ädelmod mot dig, arma, öfvergifna varelse, och du skall finna att du ingenting förlorat på bytet!"

"Jag skall mjukast helsa från mamma och så vördnadsfullt tacka!" genmälte Calle, som behållit i minnet den inför modern hundra gånger upprepade instruktionen, hvilken han, då han icke fått någon för ifrågavarande tal, fann lämpligt att nu betjena sig af.

"Och du vill alltid bli en snäll och läraktig gosse?" fortfor konsuln.

"Ja, bevars!" försäkrade Calle, i det han sköt upp den gula luggen och bugade sig på sitt mest anständiga och hyggliga sätt.

"Och du vill alltid", inföll konsulinnan," bemöda dig om att iakttaga ett fint och städadt uppförande?"

"Ja, bevars!" (Ny bugning.)

"Det passar sig icke, min gosse," återtog den värda frun, som fann sig befogad att lika godt först som sist börja sina nya pligter, "det passar sig icke att med så mycken *säkerhet* uttala sin förtröstan! Ett upptaget barn som du, Calle..."

"Nelly, Nelly!"

"Jag vet hvad jag säger, min vän... ett upptaget barn som du, Calle, bör framför allt beflita sig om att genom ett blygsamt och ödmjukt väsende behaga sina fosterföräldrar. Finner du ej sjelf, min gosse, det riktiga i denna anmärkning?"

"Jo, bevars!"

"Men om du det finner (hvarpå det skulle göra mig ledsen att tvifla), bör du också uttrycka dig mera grannlaga!"

"Om jag fick veta hvad jag skulle säga, så..." Calle började förlägen tumma på kaschetten. Han var icke i stånd att få i sitt hufvud, att den granna damen i soffan var samma fru Löwe, som han under sina lekar på

varfvet sett hundra gånger "sno" upp och ned i alla slags ärenden.

"Se, detta var ett passande svar, min gosse, och jag skall visst icke underlåta att rätta de misstag, hvilka hos dig, i följd af det läge, hvari du befunnit dig, äro helt naturliga.. detta, mitt barn, är något som jag är skyldig mig sjelf... Men du blef väl mycket glad, min käre Calle, när du fick höra att du skulle få komma hit?"

'Håll dig alltid fast vid sanningen, pojke!' var den maxim, salig kapten Pettersson andligen och lekamligen sökt inplanta hos sina söner, och Calle hade äfven, med några små undantag, alltid haft den för ögonen. Men nu hade hans mor vid afskedet sagt: "Calle, min gosse, så svårt det är både för dig och mig att skiljas, så dölj ändå ditt bekymmer och din oro, då du kommer fram, och visa dig hurtig! Skulle de fråga dig om du tyckte om att komma till dem, så svara för allt i verlden icke nej.. kom ihåg det, Calle, om du också står med gråten i halsen!"

Nu stod Calle der således midtemellan tvänne stridiga makter: hans fars minne manade honom, att sanningsenligt säga det han varit så ledsen att skiljas från mor, syskon, hem- och skolkamrater, att han gret hela tre dagarne, men moderns sista ord, hennes sista förmaning var väl också något att lyda; och då han efter faderns död egentligen hade att rätta sig

endast efter moderns befallning, stufvade Calle upp sin fysionomi till en stor höjd af belåtenhet, i det han likväl något trögt framstammade: "Jo jo, men!"

"Godt, syperbt, min gosse... Men nu skall du få gå in i din kammare, der du qvarstannar, tilldess du blir uppkallad till bordet... Charlotte lilla, jag öfverlemnar Calle i din vård: gif honom du litet frukost och sedan några instruktioner för sitt kommande lif... Adjö, min käre Calle.. du behöfver icke komma så långt fram, då du bugar dig, mitt barn!"

"Min vän, Nelly lilla," yttrade konsuln, då den unge fostersonen under mamsell Charlottes beskydd aflägsnat sig, "jag vet icke om det der sättet precist var det rätta... litet mera hjertlighet kanske!"

"Hvad.. mera hjertlighet? Du misstager dig, David, och du tillåter mig säga dig, att sådant alls icke brukas bland folk med uppfostran. Jag ärnar alltid i mitt förhållande till detta barn visa mig såsom en god fostermor, men lugnt, sansadt, med ett ord, som min värdighet fordrar."

"Gif honom åtminstone icke för många förmaningar i början.. jag tyckte att han var rätt hygglig och anständig."

"Nå, det kunde han komma ut med att vara, då vi skickat en sådan summa att klä' upp honom för.. men hvad förmaningarne vidkommer, så ursäktar du, om jag här vid lag

följer min egen väg. Jag förstår mig något på uppfostran, skulle jag tro!"

"Hm, Nelly, min engel, jag tror ej att uppfostran just är din *starka* sida."

"David, jag hoppas du icke har för afsigt att förolämpa en qvinna, som i tjugufyra år delat dina sträfvanden och ditt arbete?"

"Gud bevare mig att förolämpa dig .. men eftersom Calle nu är hela tolf åren, tror jag.. föreställer jag mig .. att det vore bäst, att vi öfverlemnade hans uppfostran i hans informators händer .. han skall väl ändå göra något skäl för den dryga lön, hvarom baron Max uppgjort."

"Visst skall han göra skäl för sig, det är klart som dagen, men just emedan han som informator skall veta hvad *honom* tillkommer, får han icke handskas med Calle efter behag: det blir min oeftergifliga pligt att ha ett öga öfver bägge, och oss, sina fosterföräldrar, är det som Calle i första rummet bör lyda, vörda och ära."

"Ja, men, Nelly, du, läraren har också sitt att säga, och icke duger det att du sätter dig upp mot hvad han föreskrifver .. jag förmanar dig på förhand att icke göra det, ty då blir det ej annat än evinnerliga spektakel: sådana der herrar lära vara styfnackade."

"Så mycket bättre! Jag skulle dock ej råda någon, som äter vid vårt bord och tager vår lön, att icke göra afseende på min vilja.

Dessutom är jag skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag alltid vetat hvad rätt varit, och jag hoppas att se icke mindre klart nu."

"Nog är du klarsynt, kära Nelly, men, som ordspråket säger, 'ju flere kockar, dess sämre soppa'."

"Jag vet icke, min vän, hur du kan begagna dig af ett så simpelt uttryck! Men det förklarar jag högtidligt, att om vi icke från början taga vår värdighet i akt med herr informatorn, så gör han hvad han behagar och blir sjelf herre. Informatorn i ett ansedt hus är egentligen icke annat i grad än dina bodbetjenter: de lydde dina befallningar... så måste informatorn också göra, och jag erinrar dig att du måste ha din person i sigte!"

"Men hvad vill detta egentligen säga?"

"Så du frågar! Du tar dig den ton af öfverlägsenhet, som din rang af konsul, af egare till Örnvik och framför allt som din rang af husbonde tillkommer. Det der har jag redan upplyst dig om flera gånger förut."

"Det är visst godt och väl att säga, men gif mig något exempel!"

"Det skall du visst få... När han kommer in och bugar sig, så lyfter du endast litet på kroppen, eller säger du: 'Ursäkta, jag sitter här och håller på med tidningarne!', och så blir han då stående vid kakelugnen, blygsamt

afvaktande det ögonblick, då du lägger bladet ifrån dig."

"Men det der är ju rent af ohöfligt, Nelly!"

"Långt derifrån: det är den ton vi nu hafva att antaga.. eller hvad säger du, Charlotte?" yttrade konsulinnan, i det hon för den inträdande favoriten upprepade de förhållningsorder, hvilka hon nyss gifvit sin man i afseende på den väntade magistern.

"Om hennes nåd täcks tillåta mig att yttra ett omdöme, så blir det visst icke mitt eget, men salig grefvinnan B. brukade alltid säga: 'Det är löjligt att se hur folk utan takt bemöta sina barns lärare. En informator är medlem af huset, visst icke någon underordnad såsom det i gammaldags tider ansågs."

Vid detta yttrande blef konsulinnan stum: hon, som icke haft tillfälle att följa med sin tid, trodde fast på helgden af de intressanta scener, dem hon i vissa gamla romaner sett spelas mellan herrskapet och informatorn eller, rättare, mellan drygheten och ödmjukheten och hvilka scener hon så bestämdt föresatt sig se uppförda i sitt hus, att hon, i trots af den hotande olyckan att anses gammalmodig, dock icke kunde låta bli att fundera upp medel, som borde jemka det ena tillsammans med det andra.

"I alla fall," sade hon afgörande, "måste en linie uppdragas, och det sker helt enkelt derigenom att Löwe hädanefter som hittills dricker

sitt glas vin ensam om middagen: detta är ett lika anständigt som delikat sätt att låta magistern se hvem som är herrn och hvem som är informatorn."

"Nej, söta Nelly, det der får du låta mig slippa.. långt hellre dricker jag ingen enda droppe."

"Min gud, skall jag då bli motsagd i allt hvad jag säger och företar! Du måste dricka vin, min vän, och i trots deraf att jag känner en god tons fordringar så godt som någon annan, vill jag icke se för stora jemlikhets-privilegier antagna på Örnvik."

Då konsulinnans lynne gick i denna färgton, fann konsuln skäl att smyga sig undan, och mamsell Charlotte hade all möda ospard att icke få se de följder, hon sjelf framkallat, nu dragas öfver sitt eget hufvud.

Åtta dagar efter denna vigtiga öfverläggning satt familjen en afton församlad i hvardagsförmaket.

Evelyn sydde på sitt broderi eller höll det, rättare, i handen, emedan hon, i benägenhet till sitt vanliga drömmeri, hade ögonen fästade på något helt annat än arbetet. Constance lät sina fingrar öfverfara pianot i glada melodier, konsuln roade sig med patience, konsulinnan hviskade med mamsell Charlotte och unga herr Calle satt uppspetad på en stol

med tékoppen i hand. (I anseende till en liten förseelse emot konsulinnans uppfostringsmetod, fick han dricka en halftimma efter det öfriga sällskapet).

”Nå, David, hvad säga korten i afton? Kommer icke den gynnarn i morgon heller, så säger jag att han borde få veta, att det fins flera magistrar i verlden än han... Men, Evelyn, sofver du eller hvad gör du? Har du hört.. Evelyn, hör då.. har du hört, frågar jag, att baron Max reser tillbaka till Stockholm i nästa vecka?”

”Nej, jag vet icke.”

”Men jag vet, att du just hör till det slags menniskor, som ej skulle veta utaf ifall månen fölle ned på dem! Blir det då icke den ringaste saknad för dig att förlora baron Max' sällskap?”

”För mig?”

”Evelyn, jag beklagar att du aldrig kan komma ihåg din mors reprocher.. har jag icke sagt dig, mitt älskade barn, att det icke passar sig att så der upprepa andras fraser med förändring af mig och dig! Mins du ej att ett sådant slarf strider emot bildningens fordringar?

”Jo, mamma!”

”Så skall det vara, mitt barn, alltid minnas hvad mamma sagt.... Constance lilla, lite saktare, om du behagar: den der valsen har det felet att något angripa mina nerver...

Lägg icke téskeden ofvanpå koppen, Calle, kommer du nu ej längre ihåg dig... Så ja.. låt den ligga öppen: du skall vänja dig af med dina enfaldiga småstads-seder... Nå, min gud, buga då icke så der.. du slår ju näsan i pallen! Du får icke komma rakt inpå mig, när du tackar för något: det har jag sagt dig visst tio gånger... Min kära Charlotte" (konsulinnan lutade sig åter förtroligt intill sin väns öra), "tror du icke att friherrinnan kommer att göra någon visit här, innan unga baronen reser?"

"Jag skulle tro att hon vet hvad som tillhörer henne efter den offentlighet, baron Max gifvit saken. I alla fall blir det alltid hon som till sista beslutet får krusa för hennes nåd."

"Ja, med guds hjelp skall jag i den vigtiga momangen icke glömma hvad jag är skyldig mig sjelf... Men hvad är detta för besynnerligt skrammel.. det är ingen vagn, och det syns mig att hvar och en, som åker i kärra, bör ha för mycket vett att fara upp på sjelfva den inre gården... Hvad kan det vara.. hör der, någon... Ack, slamra då icke på fortepianot, om du behagar, Constance!"

Betjenten kom in och rapporterade magisterns ankomst.

"Magistern!" ropade alla på en gång och lyfte sig något nyfikna från sina stolar.

"För guds skull, intet embarras, mitt herr-

skap! Hvar och en behåller sin plats och sin kontenans, just som om ingenting, ej det minsta förefallit... Så.. blif då qvar, David, vid din patience, säger jag.. och spela på, du Constance, låt dig icke bekomma... Nå, har icke Evelyn smugit sig sin väg.. hvem såg när Evelyn gick? Men det är henne så likt... hör på, Nilsson, gå ut, du, och säg så här: 'Herrskapet är i förmaket, och hennes nåd låter helsa att magistern icke för aftonen behöfver besvära sig med omklädsel: han är välkommen!'"

"Borde jag icke egentligen sjelf..." anmärkte konsuln, ryckande fram och åter på stolen.

"Du borde egentligen sjelf bättre än jag veta hvad dig tillkommer, min vän, men som du för ögonblicket förgäter detta, så tillåt mig erinra dig derom... St.. det går... Skrapa icke med fötterna, Calle! Ingen får vara embarraserad.. min gud, det är ju den största bagatell i verlden... Spela på, Constance, spela på!"

Dörren gick upp, men ingalunda informatorn, utan Nilsson blef åter synlig.

"Magistern gör sin ursäkt: han mår icke rätt väl och anhåller att han måtte bli förd till sina rum."

"Jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att tillstå det jag aldrig hört något dylikt!" yttrade konsulinnan, darrande af förtrytelse. "Men i fall..."

"För guds skull," hviskade Charlotte, "detta hör till en god ton! Icke kan han uppvakta hennes nåd i reskläderna"

"Nåväl, Nilsson, för då magistern till hans logemang, men helsa honom och säg att han skulle förbinda herrskapet, ifall hans illamående icke hindrade honom att inträffa vid supén klockan 9!"

Nilsson gick, och konsulinnan lät sin blick falla på Charlotte med ett uttryck, som uppmanade denna att ej spara på berömmet.

Och mamsell Charlotte sparade icke heller. Hon försäkrade att det var högst sällsynt, att finna en sådan présence d'esprit förenad med så mycken elegans och att magistern utan tvifvel, inseende med hvad slags societé han hade att göra, icke skulle underlåta att infinna sig, så vida han ej vore ordentligt sjuk.

"Klockan är ännu icke mer än half 8," anmärkte konsulinnan, "på en och en half timma kan hvarje menniska med något välde öfver sig återhämta både krafter och mod, i händelse någon blygsamhet... du förstår: sjelfva det yttre af Örnvik är så pompöst och vördnadsbjudande, att det lätt kan inge en sådan känsla. Men, min kära Charlotte, om han ej klockan 9 befinner sig härnere, så uppskjutes icke supén en enda minut!"

NITTONDE KAPITLET.

Bordstudsaren hade nyss slagit tre qvart till 9.

Damerna (Evelyn undantagen, som ingen kunnat åter lockat ner) sutto med sina arbeten omkring divansbordet, från hvilket en vacker lampa förenade sitt sken med det skimrande ljuset i midten af kronan. Konsulinnan hade en hög, bjudande värdighet, der hon, tillbakalutad emot soffans ryggstöd, betraktade ömsom den färdighet, hvarmed Constance förde brodérnålen upp och ned i stramaljen, ömsom mamsell Charlottes tålamod med den trassliga silkeshärfvan, hvilken var uppspetad mellan Calles fingrar.

"Charlotte," sade konsulinnan och böjde sig en half tum, för att gifva mera vigt åt sina ord, "som jag nyss sade, serveringen får icke dröja en minut öfver 9."

"Hennes nåd har att befalla, men..."

Mamsell Charlotte hann icke fullborda meningen, innan Nilsson stod som ett ljus vid dörren, förkunnande att magistern var i hamn och häl efter.

Konsulinnan sjönk djupt ned i soffan och hade just jemnt och nätt hunnit fatta en upp- och nedvänd bok, öfver hvilken hon ifrigt lutade sig, då Justus af Carleborg inträdde och

bugade sig med denna medfödda värdighet, detta fria och verkligen fina skick, som till och med det enfaldigaste högmod har svårt att emotstå. Också var det med en helt och hållet ofrivillig rörelse som konsulinnan, följande Constances och mamsell Charlottes exempel, steg upp och neg lika djupt som om det gällt sjelfva baron Max.

"Jag får be herr magistern vara välkommen till Örnvik!" yttrade konsuln, framräckande sin hand med all den gravitetiska förnämitet han förmådde åstadkomma ... "Se här min hustru, min hustrus sällskapsdam, mamsell Asp, och min dotters vän, mamsell Constance Waller .. pilten der är herr magisterns tillkommande lärjunge."

Efter denna formliga presentation nalkades Justus af Carleborg sin patronessa och yttrade i en mild och förbindlig ton: "Jag skulle varit mycket att beklaga, ifall jag för andra gången blifvit tvungen till en ouppsåtlig olydnad.. värdes emellertid, min fru, förlåta den jag redan begått, i det jag icke genast kunde inställa mig!"

Trots det utomordentligt behagliga välljudet i den organ, som uttalade dessa ord, skulle fru Löwe bestämdt hafva stött sig på ordet "min fru", i stället för "fru konsulinnan" eller, såsom det alltför gerna kunnat heta, "hennes nåd", så vida icke den person, som stod framför henne, utan gensägelse varit den skö-

naste man, hon sett, och dertill i sitt sätt egt denna s. k. omedvetna dragningskraft, hvilken icke sällan döljer en medveten öfverlägsenhet.

Till följe af ett för henne sjelf outredt förhållande täcktes konsulinnan således med ljuf nedlåtenhet förklara det hon för sin del skulle blifva otröstlig, om herr magistern af artighet glömt hvad hans krafter medgåfvo. "I sanning," tillade hon, "herr magistern ser mycket blek ut!"

"Jag har för icke länge sedan" (magister Carleborg emottog härvid med ett småleende och en böjning af hufvudet den stol, Calle framsatte) "uppstigit från en svår och temligen långvarig sjukdom, och det är följderna af den som fördröjt min ankomst."

"Landtluften skall göra herrn godt!" menade konsuln. "Jag tycker det måtte kännas skönt att få ruska bokmalen af sig?"

Konsulinnan gaf sin man en blick, som lät förstå att hans ord icke haft den politur, om hvilken hon alltjemt predikade, men Justus svarade artigt: "Det är isynnerhet skönt, då man får utbyta kammarluften mot en luft sådan som den omkring Örnvik. Jag har sett få ställen, hvilka i naturskönhet uppväga denna trakt."

"Och sjelfva byggnadsformen," inföll konsulinnan, "är kanske icke heller alldeles oförtjent af uppmärksamhet."

"Den röjer en förgången tids tunga stil

och inger en blandning af vördnad och trygghet: för min del sätter jag dessa fädernas silhuetter långt framför den koketta ensembeln i nutidens lätta arkitektur."

Konsulinnan nickade åt mamsell Charlotte med denna förtroliga blick, som plägade betyda: "Kom ihåg de der orden .. jag skall teckna mig dem till minnes för en annan gång!"

Constance, som ännu icke blifvit bemärkt af den nye gästen, var så fängslad vid ljudet i hans röst, att hon med största otålighet afvaktade det ögonblick, då han skulle vända ansigtet från konsulinnan, men besynnerligt nog försporde han härmed ingen brådska, och Constance fick god tid att granska hans växt och hållning.

Den förra, hög, smärt och förträffligt uppburen, röjde intet öfverflöd af fysisk kraft, men hvarje del förrådde en mjukhet och smidighet, som också afspeglade sig i alla kroppens rörelser, hur omärkliga de än måtte vara. Den sednare, hållningen, uttryckte, åtminstone i närvarande ögonblick, den lugna sjelfständigheten hos en person, som känner sin ståndpunkt och vet att det är han som gifver den sitt värde och icke den som förlänar honom något.

Icke förr än i det ögonblick man skulle gå till bordet, föll magister Carleborgs öga på Constance, men antingen det då kom sig af en händelse eller med flit, dröjde hans blick

jemnt upp så länge på henne, att hon var nära att förlora fattningen.

Hon hade djerft blottställt sig för denna blick, hon hade mött den med föresats att se på den person, som visade henne en sådan likgiltighet, men med förtrytelse frågade hon sig nu hvad hon derpå vunnit. Hon hade icke redigt kunnat uppfatta ett enda af hans anletsdrag: det var blott de in i hennes själ trängande ögonen som hon sett eller rättare känt, men det intryck, dessa ögon lemnat, var långt ifrån behagligt.. Constance erfor en instinktartad motvilja vid tanken på att änna en gång möta dem.

Under supén hade hon sin plats midtemot informatorn, och vid ett uppehåll i det samtal, som lifligt fördes å konsulinnans sida, vände sig magister Carleborg till Constance med den frågan om hon, liksom han, vore en främling på Örnvik eller om hon en längre tid varit medlem af familjen.

Det uttalade sig en sådan enkelhet, ett så vänligt och öppet deltagande i dessa ord, att tonen helt och hållet betog frågan den otillbörlighet, hvilken möjligen kunnat ligga deruti.

Constance nödgades se upp och möta dessa mörka, genomträngande ögon, hvilka nu, då det klara ljusskenet belyste hans bleka, ovala ansigte, omfläktadt af de långa, bruna lockarne, förekommo henne en gång till så genomträngande.

"Jag har den lyckan att icke anse mig såsom främling i detta hus!" svarade Constance med tilltvingad vänlighet, ty icke rådde den unge mannen för sina ögon, och ej heller rådde han för att hans skönhet just hörde till det slaget, som hos henne väckte allt utom en tillfredsställande rörelse. Constance letade i sitt minne efter någon bild, som kunde uttrycka de motiga känslor, hon från första ögonblicket erfor för denna menniska, men hon fann ingen sådan bild, och egentligen var hon alltför upprörd att med lugn kunna anställa någon efterforskning.

Konsulinnan och mamsell Charlotte åter, hvilka båda erforo helt andra intryck, kunde knappt taga sina ögon från detta bleka, intressanta, nästan sublima ansigte, öfver hvilket ett djupt lugn, ett tankarnes allvar, en genomgripande mildhet spridde sitt ljus och sina skuggor. För skarpsyntare blickar än de närvarandes skulle det likväl velat synas som detta ansigte kanske nu begagnade endast sin tarfligaste hvardagskostym, som skulle det kunnat visa sig i tusen olika former, nyanserade efter själens vilja.

Då man uppstigit från bordet, fann konsulinnan hvad hon var skyldig sig sjelf och sin tillkommande myndighet, och tagande Calle vid handen, yttrade hon, i det hon förde honom med sig fram: "Nu, min bäste herr magister, får jag rekommendera vår fosterson!

För att så fullkomligt som möjligt lemna honom i sin guvernörs beskydd, har jag ansett passande att han hädanefter bebor det mindre rummet utanför magisterns."

Vid uttalandet af dessa ord rynkades lätt magister Carleborgs ögonbryn, men hans ton hade samma mjukhet, den förut haft, då han lugnt, men bestämdt svarade: "Jag skall alltid anse såsom min pligt att vaka öfver min discipel, men jag nödgas bekänna att jag icke kan drifva denna vaksamhet derhän, att ständigt ha honom under mina ögon. Jag är van att bo ensam och kan häruti ej göra någon inskränkning."

"Det var fråga blott om yttre rummet!" skyndade konsuln att tillägga, då han på sin hustrus ansigte märkte tecken till svårt väder.

Magistern böjde aktningsfullt hufvudet, men dristade det oaktadt yttra: "Det fins blott *en* ingång till dessa tvänne rum.. följaktligen skulle det ha sig svårt att dela dem."

Nu hade konsulinnan återvunnit så mycken sjelfbeherrskning, att hon med bjudande höghet kunde svara: "Ehuru, herr magister, jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att tillstå det jag aldrig förr hört att icke tvänne rum kunna delas emellan tvänne särskilta personer, så är likväl hela frågan en alltför stor bagatell att vidare behöfva afhandlas. Vi ha gudskelof tillräckligt af rum på Örnvik för att ej behöfva vara njugga derpå, men af denna

vår kompläsans att gå herr magisterns önskningar till mötes hoppas vi skörda lönen i en förökad vård om vår myndling... Hur tidigt på morgonen kunna vi låta lektionerna begynna?"

"Då jag öfvertänkt och fastställt någon plan, skall jag icke underlåta att gifva Calle del deraf, men för ett par dagar måste jag utbe mig att sjelf få disponera min tid: min helsa är i största behof af stillhet."

"Det der, min bäste herr magister, artar sig kanske till att bli lite mindre lyckligt... lite... lite... med ett ord, lite underligt!"

"Jag beklagar att det förekommer fru konsulinnan så, och för att visa min beredvillighet, skall jag söka öfvervinna min kroppsliga svaghet, så snart herrskapet behagar gifva mig del af den kurs, som, för att sluta af brådskan, naturligtvis redan på förhand är bestämd för Calles studier."

Nu vexlade konsuln och konsulinnan en blick, som förrådde deras ömsesidiga obeslutsamhet vid denna vändning, och kännande sin pligt att taga ordet, yttrade konsul Löwe i afgörande ton: "Magistern måste ha en veckas frihet att stadga sin helsa på och göra sig hemmastadd med hemmet och discipeln: under tiden få vi öfverlägga om hvad som bäst skickar sig för Calles håg och lynne."

"Du uttalar helt och hållet min tanke, min vän.. och nu skola vi önska herr magistern en god natt och de behagligaste drömmar!"

Constance, som efter denna makalösa mildhet å konsulinnans sida bespetsat sig på att få se ingenting mindre än en handkyssning med ty åtföljande uttryck af den djupaste tacksamhet, såg detta alltsammans försvinna i en enda djup och artig bugning, hvarefter magister Carleborg utan ett ord vidare lemnade rummet.

"Det var mig en styf herre," utbrast konsulinnan, så snart dörren väl var stängd.. "jag kan undra hvad han inbillar sig! Men han kan vänta: jag ärnar icke låta styra mig af en informator, vore han än så skön som en Apollo-gud och hade han än tagit tio magistergrader, för gudskelof som fru på Örnvik behöfver man icke kuscha för en fattig stormodig, utvattnad, nerdammad..."

"Nelly, Nelly, du blir för varm, min skatt!"

"Deruti har du rätt, David," återtog konsulinnan — som på Constances ansigte läste ett uttryck, hvilket bättre än ord sade henne hvad hon var skyldig sig sjelf — "så rätt, min vän, att jag förundrar mig att en dam med mina lefnadsåsigter kunnat förifra sig öfver en obetydlig students obildade väsende. Det gör mig ondt om den unge mannen.. för gud, smärtar det mig icke, att en så hygglig yngling ännu i en temligen framskriden ålder skall få vidkännas följderna af en förbisedd uppfostran!"

"Jag tror icke, min vän, att det brister

den karlen uppfostran: hans sätt att helsa och föra sig är bland det ståtligaste man kan se."

"Hvad betyder den lilla yttre polityr, som hvem som helst kan skaffa sig... hvad menar du, Charlotte: vet du något hos honom som vittnar om god uppfostran?"

"Ja, efter min tanke — hvilket hennes nåd visst också snart skall finna — var det ganska mycket! Först och främst sättet, hvarpå han framförde ledsnaden öfver sitt missöde att icke straxt kunna efterkomma hennes nåds befallning att stiga in.. för det andra, hans eftergifvenhet att, då han fann sig misshaga hennes nåd, genast, i trots af sin sjuklighet, vilja börja lektionerna med Calle.. det tredje och största beviset: att han icke, efter hennes nåds värdiga yttranden, kom framrusande som en bodbetjent att kyssa hennes nåds hand och ödmjukast tacka. En man med fin bildning nedlägger alltid i sin bugning den förbindelse han erfar, och jag tillstår att jag aldrig sett någon djupare och vördnadsfullare, än den han gjorde för hennes nåd."

Detta mamsell Charlottes svar visade till fullo, att hon bättre kände sin matmors svagheter, än denna sjelf kände dem; och trots att den nykomne magistern icke skänkt så mycket som en half blick åt mamsell Charlottes passerade behag, blef hon icke hätsk för det: hon var så mycket mer förtjust å *sin* sida. Huru som helst, kunde Charlotte icke

tillåta att några "historier" begynte, innan hon åtminstone fått erfara hvad magistern vore för slags menniska.

Konsulinnan, af favoriten skickligt återförd på den punkt, der denna ville hafva henne, sade småleende, i det hon lät sin blick halka från den ena till den andra: "Nånå, jag är icke alldeles obenägen att ge med mig, och jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag sett få karlar med denna air af nobless, eller hvad säger du, Constance lilla?"

"Åh, jag säger, min goda tant, att, om det fins något särskilt slags air för noblessen, ingenting kan hindra honom att ha en sådan, då han sjelf är adelsman."

"Adelsman," upprepade konsulinnan . . . "adelsman?"

"Nå, tant, det stod ju på brefvet, som kom i går: *af* Carleborg."

"För gud, mitt herrskap, är icke detta en rätt intressant kasus: baron Max har visst icke sagt att han är adelsman, men det der '*af* Carleborg' låter ytterst förnämt, och det kan visst hända att han är af ren, gammal adel?"

"Om han är af gammal adel är svårt att säga," inföll konsulinnans lexikon, "men att han är adelsman, faller af sig sjelft, ty som hennes nåd vet, betyder *af* detsamma som *von*."

"Ja, det förstås, kära du, det har väl ingen velat bestrida, men man kan icke komma ihåg allting. Summan är nu den att, när allt

blifver siktadt och sålladt, befinnes han vara en så kallad pauvre-honteux, stackars karl! Hvem kan då undra på att han fått uppfostran och vill ha sina två rum för sig sjelf... Calle, Calle... se, den drummeln har somnat på stolen... vakna, Calle.. se så, det var rätt... Hör på, Calle, mitt barn, du skall alltid bemöta din lärare med djup vördnad och aldrig genom någon olydnad göra dig förtjent af hans onåd.. förstår du mig?"

"Ja, bevars!" sade Calle, gnuggande sig i ögonen... Calle skulle i närvarande stund sagt ja till allting.

"Drag försorg om honom, min goda Charlotte!" Konsulinnan vinkade ett nådigt afsked, gaf Constance en kyss på pannan och lemnade vid sin mans sida rummet.

"Jag är skyldig mig sjelf den rättvisan," yttrade Constance, i ungdomligt lättsinne härmande konsulinnans ton och later, "att erkänna det jag aldrig kunnat föreställa mig, att mamsell Charlotte till den grad vågat glömma hvad *hon* är skyldig sin och min ställning! Finner icke mamsell Charlotte, att hon nära nog till en otrolig höjd missbrukat favoritskapets privilegier?"

"Om hennes nåd," svarade Charlotte, infallande i samma ton, "täcks erinra sig de otaliga törnen och förödmjukelser, som nedregna öfver en stackars favorits väg, så torde hennes nåd lätt inse att endast djerfhet och skicklighet

kunna rädda favoriten ifrån att sönderrifvas af de förra och krossas af de sednare. En gunstling, som icke använder sitt välde till annat än det goda och som, ifall hon framställde sina önskningar till dettas befrämjande rätt och slätt, icke allenast skulle vinna ingenting, utan äfven snart hafva utspelt sin roll, är väl icke blott ursäktad, utan nödsakad att begagna de vapen, hennes lilla fintlighet och erfarenhet ge vid handen, och jag hoppas att hennes nåd så mycket snarare skall ge mig rätt i detta som hennes nåd torde erinra sig, att det var endast genom *dessa* oskyldiga vapen jag skaffade mamsell Constance hit i huset."

"Ack, beskedliga mamsell Charlotte, jag hade längesedan bort ana, att ingen annan förmått detta!" Och Constance räckte sin hand åt vår för detta 'bonne' med ett uttryck af så innerlig och strålande tacksamhet, att Charlotte med en tår i ögat vände sig bort och uppväckte Calle, som för andra gången somnat med kinden mot kakelugnen.

"Jag vågar profetera," sade Constance, "att det icke blir något ljus af herr Calle: han har intet större nöje, än att i sömnen glömma den stora lycka, hvarom hans ömma fostermor städse erinrar honom."

"Det är för att drömma om de njutningar, han hade hemma och hvilka säkert voro för honom mer, än de han nu har. Gossen är bra, ehuru jag tror han snarare skulle göra

heder åt salig kapten Petterssons eget yrke än åt något af alla dem, hvartill konsulinnan vexelvis bestämmer honom. Men hvad säger mamsell Constance om läraren .. han torde icke vara så lätt att komma under fund med som vår beskedlige Calle?"

"Jag säger, att jag plågas af att blott tänka på honom: han har de allra djupaste, mest obegripliga ögon jag sett någon menniska ha... Men god natt, bästa mamsell Charlotte.. stackars Calle skulle somna för tredje gången, om vi icke hade misskund med honom."

"Jag plågas af att tänka på honom!" hade Constance sagt, och det oaktadt vändes hennes tankar beständigt åt samma föremål. De djupa, obegripliga ögonen lyste öfverallt, i alla vinklar och vrår, dit hon kastade sina egna .. ja, till och med då hon fällde ögonlocken med sträng föresats att icke återfalla i sin ihärdiga fantasi, glödde de så genomskinligt klara i sin underbara dunkelhet, att hon i dem speglade sin egen bild.

Med en lätt rysning drog Constance täcket öfver hufvudet.

Det fins instinkter som ej låta förklara sig.

TJUGONDE KAPITLET.

I ett af de tvänne vackra rum, dem konsulinnan, icke just så mycket för informatorns beqvämlighet som för att visa husets makt och anseende, lemnat till fritt förfogande åt magister Carleborg, satt denne, sedan han för andra gången slutat genomläsningen af den älskade moderns ömma, här mötande bref, lutad mot den behagliga svängningen i en hvilsoffa. Hans hand stödde den fina, af sjukdomen något infallna kinden, och ögat var matt och uttryckslöst riktadt mot golfvet. Själen tycktes hvila lika mycket som kroppen.

Intet ljus fans i rummet: Justus hade släckt dem för att låta lysa sig endast af det herrliga augusti-månskenets bleka glans, men nu såg han icke huru denna strömmade in från de höga fönstren, belysande den starka kontrasten mellan de gamla väggarne och de moderna möblerna och framför allt belysande den stora kontrast, som röjdes emellan ynglingen, sådan vi sågo honom för mer än sju år sedan, och mannen i sin första ungdomskraft, icke sådan han nu *synes* framför oss, men sådan han dock *finnes*, ty denna lätta dvala är blott ett af de hvilotillstånd, hvaruti den alltför fruktbärande anden stundom tager sin näring igen för vakor och det eviga arbetets mödor.

Den barnsligt sprittande glädtighet, hvilken

hos gossen och ynglingen bröt sig väg genom den dunkla sorgbundenhet, den oförstådda smärta, som tidigt grumlade hans lynne, hade längesedan gått under för en öfverhandtagande riktning åt det allvarliga. Men tyvärr, icke åt detta allvar, som välgörande sprider sitt lugna, stadigt skinande ljus öfver själen och låter den utan ansträngning se vägstolpen framför sig, utan åt detta, som svärmar i mörkret, ständigt bråkande med att upptäcka sin i skuggan dolda ledstjerna, hvilken roar sig att än synas så nära, att svärmaren hänryckt tror sig vid målet, än åter aflägnar sig på längre eller närmare håll, spännande hans nerver och lifsandar för nya ansträngningar, nya bedrägerier af den sig ständigt villande fantasien.

Det är utan tvifvel en stor olycka att födas med denna produktiva inbillning, som aldrig har rast eller ro längre, än den skapar och nedrifver och skapar på nytt. Under dessa vexlande afbrott mellan svart natt och glänsande ljus bryter sig en sådan irrande ande väg, i dag underdånig vind och våg, i morgon herre öfver dem båda.. i dag slaf, i morgon konung.

Bland de tusen förödande sjukdomar, som uppfylla jorden och göra sig hemmastadda bland dess barn, finnas kanske inga mer förfärliga, mer obotliga, än de som angripa själen. En förmörkelse i förståndet torde bland ifrågavarande så oändligt underbart nyanserade sjuk-

domar likväl vara vida att föredraga framför detta ljusflöde, som strömmar ut och in, utan att dröja så länge, att själen får se sin egen bild under dess ihärdiga arbete att förtära sig sjelf.

Hvad det kunnat blifva af vår hjelte, ifall en stark och kraftfull hand tyglat och ledt hans ungdoms första sväfvande utflygter, veta vi ej, men vi hoppas att för de andliga sjukdomar, som likna hans, en motiverad och förståndig uppfostran kan verka till ett stort och godt mål. Nu veta vi endast att, hur lefvande fru Hedvigs kärlek än var för sin son, hur stor hennes vilja, hur ihärdig hennes ansträngning att väcka, leda och stödja Justus' vacklande själ, detta bemödande dock var för svagt: så högt denna ömma och kloka mor än älskade honom, så blindt lydde hon likväl de vinkar, som hans viljas vexlande vindar framkastade.

Det är vanligt, att menniskor med dessa olyckliga lynnen ega en till djerfhet gränsande hög tanke om sig sjelfva. Hos ynglingen faller detta icke så mycket i ögonen: hans svärmerier få en poetiskt glänsande anstrykning, hans äregirighet, hur utsväfvande den må vara, är dock infattad i en medaljong af glittrande ädelstenar, högsinthet, frihetskänsla, ungdomsmod och sprittande blod. Men sedda hos mannen, från hvilken detta glänsande stoff småningom bortfallit, då han funnit sin äregirig-

hets sträfvan ständigt tillbakaslungad af motgången i tusen skepelser, väcka dessa halfförryckta fantasier en medömkan, som stundom öfvergår i löje .. Få menniskor ge sig tid att tränga in i fantastens verld, för att skönja på hvad sätt under årens lopp den med snille och kunskaper begåfvade anden småningom gått under i striden med sig sjelf.

En otillfredsställd äregirighets omätliga törst drifver honom fram, utan att någonsin gifva honom tid att väga sina krafter, de svika: den sårade sjelfkärleken spänner då sin sporre så hårdt, att de måste resa sig ånyo .. de göra några lysande kaprioler, stegra sig och förvåna till och med sjelfva sjelfkärleken ... men de mattas åter, mattas och resa sig igen, tills slutligen ingen sporre mera ger dem lif i verkligheten.

När detta olyckliga stadium är för hand, afkläder sig svärmeriet all poesi. Det halft födda, nu brustna snillet känner sin vanmakt och rasar i sina bojor oregerligare än det verkliga vansinnet i sina. Det är då menniskorna med omild hårdhet utpeka den olycklige, le åt honom, begabba honom och, än sämre, genom ett ovärdigt smicker höja honom upp till fåfängans lysande tempel. Det är då som man, utan att kasta ens en enda blick in i den själ, der tusen mördande skärmytslingar stå, der tusen strider mellan förnuftet och den söndersargade egenkärleken utkämpas, med förundran

utropar: "Den der mannen är väl galen, efter han fäktar som en väderqvarn, för att inbilla verlden att han är ett ljus, det ingen har förmåga att upptäcka!"

Ja, denna själ var en gång ett ljus, som ingen hade förmåga att upptäcka, ej derföre att det var doldt, utan derföre att ljuset hade så många fladdrande sidovekar, att skenet af den ena bröt sig in i skenet af den andra, tills sjelfva hufvudljuset ej kunde skönjas.....

Men vi hasta från alla dessa ljus och skuggor, innan vi se dem nedsjunka tillsammans i den skymning, der hvarken ljus eller skuggor mera kunna uppletas för den utstötte.

Med en glödande, svindlande fantasi, med djupgående känslor förenade Justus af Carleborg de mest lofvande, att icke säga lysande anlag, och hans snille, halft eller helt, skulle hafva brutit sig en väg icke ovärdig dess första ädla drömmar, så framt själens krafter kunnat uppbära den börda, som fattigdomen och nödtvungna försakelser pålagt honom. Men sedan han på ett utmärkt hedrande sätt vid ännu icke fyllda tjuguett år tagit sin magistergrad, började för honom denna ändlösa kamp mellan den otyglade äregirigheten, som ville å stad högt och fort, utan afseende på de hinder, som kunde förefinnas; och fattigdomen, som stod der med jernhård, upprätt panna, icke vikande en tums bredd, utan lugnt och kallt visande honom att han endast sakta, steg för steg, och

ändå endast genom stora försakelser, kunde nå den spets, till hvilken den unga örnen ville *flyga.*

Slagen och inklämd inom sin sårade egenkärlek och sin för alla hinder och stillestånd känsliga retlighet, trodde han sig alltid ha mindre svårigheter att bekämpa på ena eller andra banan, trodde att han misstagit sig om den förra och att den nästföljande skulle finna honom vid ett orubbligare mod, ett mod i stånd att kullslå hvarje hinder. Men detta orubbliga mod hade hittills aldrig i längden uppenbarat sig hos honom. När han omfattade en idé, kastade han sig in på den med en häftighet eller, snarare, ett raseri, som gjorde att han tog sin uppdrifna fantasi för oemotståndlig kallelse; och hans goda hufvud, hans utomordentliga minne visste aldrig af några svårigheter, så länge viljan lifvade dem. På ett par månader läste han då så mycket som nyktra menniskor knappt skulle hunnit smälta på sex eller åtta och på ett halft år så mycket som andra behöfde åratal till.

Men olyckan var att hans energi aldrig öfverlefde halfåret: hade han *så* länge hållit på med en sak, började åter de små pinorna att agga honom. Då kände han i hast att han uthungrat kroppen, medan själen lefvat af sitt eget lif, och att, om han ej ville stanna och göra uppehåll, under det han hjelpte sig fram som andra fattiga ynglingar, han skulle

arbeta sig på sjuksängen, i stället för att vinna den lysande ärestod, hans tanke så ofta upprest. *Då* misströstade han, då hade han åter tagit miste, då skulle någon ny lefnadsbana öppna sina portar, sedan han nämligen först en tid helt nyktert måst lefva på jorden och se kroppen till godo... På detta sätt hade nu de sista tre åren förflutit.

Justus' olyckligaste svaghet, värsta hindret för hans fortkomst i verlden, var den medfödda ostadigheten i hans lynne, detta lynne, som, i trots af dess stolthet, lät böja sig för vinden och, oaktadt hans fasta tillförsigt till sig sjelf, dock blef den häfstång, hvilken, begagnad i en annans hand, förde honom till branter, hvilkas djup hans öga ej kunde mäta, ehuru hans själ i sin öfverspänning svingade sig öfver dem.

Ett par år efter det Justus af Carleborg först kom till Upsala, hade han gjort en bekantskap af det farligaste inflytande på hans framtid. Vi behöfva icke *här* afslöja de samtal, hvilkas sofismer efter hand liksom i en tät kedja slöto sig omkring honom. Ändamålet med dessa samtal, af honom aldrig anadt, skall i en längre framskriden del af vår hjeltes historia ligga klart liksom dess följder.

Af hans sednaste bref till modern veta vi att de beständigt vexlande striderna nedkastat honom på den sjukbädd, der han ändtligen trott sig hafva erhållit en klar åsigt öfver sitt kommande lifs bestämmelse, och att denna åsigt

var fastare buren i hans själ än de öfriga varit, kunde med säkerhet slutas deraf, att han sjelf förelagt sig ett helt år till pröfning, ålagt sig — hvad han hittills föraktat — att som informator förtjena sitt uppehälle och en summa penningar, erforderlig för hvad kall han än valde.

Sjelfva ordet *penningar* hade alltid varit Justus vedervärdigt, så framt de icke stodo i ett alldeles oundgängligt samband mellan honom och hans mest brinnande önskningar. Såsom gosse hade han kokat siraps-karameller för att bestrida sina musiklektioner, men liksom han då skänkt den besparade summan till en fattig, olycklig medmenniska, så kunde han äfven i dag bortskänka den styfver, han genom arbete förvärfvat eller genom lån upptagit. Han kunde ej lära sig att uppskatta penningens värde, huru ofta han än med bitter grämelse kände det tunga band, som saknaden af detta medel till ondt och godt pålade honom.......

Alltså var då Justus nu — med fri vilja och af öfvertygelse om det gagn, denna uppoffring skulle göra hans framtid — välbeställd informator i det högborgerliga huset; och ifall han just nu, der han sitter försjunken i stum dvala, känner inom sig en liknelse till någon önskan, så är det den, att han icke måtte fattas af sin vanliga otålighets-anda, utan med lugn och tålamod foga sig efter omständig-

heterna, ehuru, sanningen att säga, dessa, för att dömma af början, synas honom icke särdeles angenäma.

För ett icke så stort antal år tillbaka skulle Justus på ett helt olika sätt betraktat de upptäckter, han här gjort: han skulle då hafva känt ett verkligt medlidande med den beskedlige, i sin stora ställning bortkomne konsuln, han skulle af godt och gladt hjerta lett och roat sig åt konsulinnans förnäma "air". *Nu* kunde ingendera delen falla Justus in: han skrattade aldrig åt andras svagheter, icke ens för sig sjelf, han gjorde något värre .. han fördömde dem, fördömde dem så strängt som om han sjelf varit alldeles fri från svagheter.

"Hvilket par!" Med dessa halfmumlade ord slet han sig ur den domning, hvari resans ansträngning och de uttömda krafterna försatt honom. "Hvilket par! Lyckliga, som denne man och denna tillgjorda qvinna kunde ha varit på den plats, till hvilken de föddes, kasta de sig handlöst ut i ett lif af idel dårskaper och föredraga att göra sig till karrikatyrer i stället att förblifva aktningsvärda menniskor."

Han gick fram till fönstret och blickade ut öfver det sköna nattstycket. Rundt omkring dammen syntes en dubbel rad af träd, den ena utanför, den andra afspeglad i vattenytan, der månen dragit en lång silfverbana, hvilken återkastade sin magiska glans öfver löfverket kring den hvita urnan .. men högst uppöfver de väl-

diga trädtopparne satt månen sjelf och betraktade den gamla byggnaden.

Den tafla, som låg utbredd framför Justus' blickar, verkade välgörande på hans sinnen: han betraktade den med denna känsla, som så lätt lågar upp för naturens skönheter. Nu tänkte han icke mera på det, som förefallit dernere: hans blick började stråla af en lifvad eld, hans pulsar började röra sig i en feberaktig oro, hans hjerta klappade, hans bröst svällde, ty i en natt, klar, skön, stilla som denna, måste han glömma hela den yttre verlden, för att endast lyssna till ljuden af det hemlighetsfulla språk, hans egen ande talade. Detta var just en natt för fantasien, för stora, vidtutseende planer för framtiden, när beslutet vore taget och han med lugn själ, sansadt mod och orubblig ståndaktighet ginge sina öden till mötes .. dessa underbara, hemlighetsfulla, med otroliga mödor och försakelser inväfda öden.

Men midt i den labyrint, hans inbillning nu hunnit, just som den milda glorian i hans öga fått en anstrykning af vild eld, stod hastigt för hans minne bilden af den sköna flickan med den klassiskt formade profilen, de ädla, fina anletsdragen, öfver hvilka en så frisk och glänsande färgprakt låg utbredd.

En lätt rodnad gick öfver Justus' ansigte, några rynkor bildade sig på hans panna: han tycktes blifva missnöjd öfver att denna bild så oförsynt vågade ställa sig emellan honom och

hans drömmar. Emellertid kunde han ej neka sig njutningen att granska hvarje särskilt del af detta fantom, det han hade framför sig lika klart som han för en timma sedan haft sjelfva verkligheten framför sig; men ju längre han försjönk i åskådningen af detta lifsfriska och bländande ansigte, desto djupare blefvo vecken på pannan, ty i njutningen låg ett visst qval, hvilket sammandrog hans bröst, ehuru det tilllika erinrade honom om hur lyckligt det var att han (så glödande för allt hvad han omfattade) aldrig råkat i strid med den farligaste af alla passioner... "Ja, det är mer än lyckligt, ty hur skulle det då gått med mitt beslut? Nu deremot," tänkte han vidare, i det han uppreste sig för att söka den hvila, kropp och själ behöfde, "nu deremot betyda dessa syner — de äro och blifva aldrig något annat — mindre än intet! När jag med kraften af min vilja befaller dem vika, lyda de underdånigt... Men hvarföre skulle jag det göra? Sådana uppenbarelser af oskuld och skönhet kunna ej oskära mina tankar.. nej, visst icke! Dessa marmorsvarta lockar ha en sammetsmjukhet, som jag väl kan känna, utan att någonsin vidröra dem: dessa ögons mörka, gnistrande glans lånar mig bilden till den första skapelse-minuten, då ljusets strålar delade mörkret. Sarons liljor voro ej finare och mjällare än hennes kind, törnrosens späda rodnad ej skärare än de rosor, som blodets lätta rörel-

ser uppjagade på hennes ansigte, och bland korallernas praktfulla färger finnes ingen så präktig, så full, så röd som hennes läppar... Men jag är redan mätt på denna syn, hvilken är matt mot dem, som min egen fantasi kan framkalla. Denna unga flicka har i sitt inre väsende någonting, som verkar oförklarligt störande, nästan inger fruktan... Hon får ej längre upptaga ett sinne, hvilket endast sparsamt törs öfverlemna sig åt förvekligande tankar!"

Och Justus' inbillning, lydig den starka makt, som nu hade herraväldet öfver hans själ, dykade åter ned i den kanal, der han tillät sina känslor och hela sin tankeförmåga bada och sola sig i strålarne af den glans, han dragit omkring framtiden. På kanalens spegel hägrade hans egen bild i hundra olika taflor, men ej en enda gång var det kärleken som ledde honom vid handen. Syntes på bi-partierna af dessa hägringar skymten af någon skön qvinna, var det aldrig i annan egenskap än som genier och skyddsenglar. Men i *dessa* egenskaper ådrogo de sig en icke ringa del af hans uppmärksamhet, isynnerhet då naturen någon gång omkastade ordningen så, att det var skyddsengeln som låg vid den beskyddades fötter och blickade upp till honom med ögon, långt skönare än de, som erinrade om "den första skapelse-minuten".

Ändtligen bleknade hägringarne bort... då sjönk äfven svärmaren i en behöflig hvila.

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

Van att skänka endast så många timmar åt sömnen som oundgängligt erfordrades för kroppens nödtorft, kunde Justus, huru gerna han än i dag förlängt sin hvila, ej befalla öfver de vanor, han sjelf skapat. Han steg upp, att ute i fria luften njuta den sköna morgonen... ack, det återstod ju endast så få, innan hösten kom och med sina omilda vindar röfvade från jorden dess sista fägring!

Väl sina goda två timmar svärmade han omkring i den gamla parken. Luften, solen, fåglarnas morgonsånger lifvade hans själ, som villigt öppnade sig för allt det herrliga, hans ögon skådade. Hans stämning blef mildare, då han tänkte på dem, med hvilka han nu var kallad att lefva: han föresatte sig att hafva undseende med de svagheter, som det ej tillkom honom att se; och han gick ända derhän att, ifall det funnes en skymt af hopp att bota dessa menniskor för den fåfänga och högmods-epidemi, som angripit dem, han ej ville spara något enda förståndigt och tillåtet medel för att visa dem deras villfarelser.

Sålunda grubblande mera på foster-föräldrarnes än foster-sonens handledning, återvände Justus till hufvudbyggnaden; men i stället att taga af uppåt halftrappan till sina egna rum, gick han fram genom hufvudgången, samma

väg han föregående afton blifvit införd i familjens vanliga sällskapsrum.

Just när han ärnade öppna dörren till detta rum, öfverraskades han af ett ljud, som ovilkorligt kom honom att sticka fingrarne i öronen. Hans i så hög grad uppdrifna musikaliska känslighet led en verklig plåga af detta enformiga hackande, hvilket dock på samma gång genom sin obegripliga enformighet i den grad ådrog sig hans uppmärksamhet, att han en stund gaf sina öron till pris åt det monotona, klagande ljudet af tvänne tangenters vexlande klinkning.

Slutligen kunde han icke hindra sig ifrån att efterse hvem det kunde vara som med sådan barbarisk envishet vidblef sin olyckliga musik. Han öppnade dörren, men stannade intagen af vördnadsfull häpnad, då han såg Evelyns himlarena anlete, såg det obeskrifliga uttrycket af saknad och oro, som talade ur de drömmande blickarne och röjde sig till och med i hufvudets lyssnande ställning.

"Har Rafaels himmelska madonna blifvit dömd till en själavandring på jorden, eller är det en af Vestas prestinnor som fått befallning att uppenbara sig i dessa former?" så frågade sig Justus, medan hans blåsvarta, dunkelt glödande ögon fästades på Evelyn med ett uttryck, som magnetiskt höjde hennes mot honom.

Vid den oväntade synen rörde sig icke en muskel i Evelyns ansigte, men efter ett par

sekunder, under hvilka hon uthållande stirrat på Justus, som ännu lika orörlig qvarstod på tröskeln, lutad mot dörrposten, förde hon långsamt handen öfver ögonen, liksom hon sökt befria sig från någon villa. Justus' manliga skönhet var icke så mycket den manliga kraftens som den ideella uppenbarelsen af andens: det låg någonting på en gång strängt, men ändå himmelskt ljuft och rent i dessa drag.

Kände Evelyn kraften deraf?

Handen bortdrogs, och åter höjdes hennes blick emot honom, som, just af förundran öfver hennes beteende, ej kom sig före att helsa henne genom annat än en djup bugning.

Nu uppsteg Evelyn och började sakta gå åt den sidan, der Justus stod. Så fort hon tagit ett par steg, stannade hon och syntes eftertänka, men fortsatte igen, tilldess hon slutligen var honom så nära att hon kunde vidröra honom. Då utsträckte hon fingerspetsarne och förde dem två gånger öfver hans kind, som vid detta vidrörande lågade och brann i blod. Evelyn betraktade detta med synbar uppmärksamhet. Hon uthärdade länge hans fixerande öga, men slutligen måste *hennes* sänka sig för den hemlighetsfulla makten i *hans*, och då Evelyns ögonlock för första gången sjönko för en mans blick, gick ljusningen af en morgonsky öfver hennes ansigte. Det var Evelyns första rodnad, första rörelse. Ett småleende af obeskriflig ljufhet halföppnade hennes läppar.

Derefter nickade hon åt Justus, i det hon förbi honom fortsatte sin väg ut genom dörren.

Återkommen till sitt eget rum, hade Justus nätt och jemnt hunnit reda sina tankar efter det underbara och outplånliga intryck, han erfarit, då bud ankom att herrskapet väntade vid frukosten.

Så snart betjenten gått, kastade Justus en pröfvande blick i spegeln: den enkla, men fina svarta bonjuren gaf en intressant höjning åt den blekhet, hvarmed han icke var missbelåten, och håret, deladt öfver pannan och i mjuka vågor böjdt åt ömse sidor, hade väl en anstrykning af andligt koketteri, men detta var så öfverensstämmande med den ädla, ovala ansigtsformen och lemnade en så fri utsigt öfver den höga pannan, att det gerna förläts för öfverensstämmelsen med det hela.

Då han inträdde i matsalen, var den första syn, som mötte hans ögon, de båda tjusande unga flickorna, stående arm i arm vid ett af fönstren. Constances skönhet syntes honom likväl vara af ett alltför verldsligt, att icke säga profant slag för att taga priset från Evelyns, der ett helgons renhet sammangöt sig med den jordiska engelns glans.

"Min dotter Evelyn!" sade konsulinnan... "Nig, mitt barn, du ser här magister *af* Carleborg, Calles informator!"

Evelyn lydde mekaniskt och försökte derefter, liksom förut på morgonen, fästa sina

ögon på honom, men till ett slags obestämd saknad för henne, förmådde hon det icke mer.

"Jag har redan haft den äran att som hastigast se mamsell Löwe!" yttrade Justus, som förmodade det Evelyns tystnad härledde sig från en viss blygsamhet, hvilken likväl, å andra sidan, ej kunde tillstädja honom att låta det tillfälliga mötet förblifva en hemlighet.

"Jaså," sade konsulinnan, i det hon slog sig ned i högsätet, "Evelyn har väl redan besökt parken på morgonen? Jag har ju ändå sagt dig, Evelyn, att det alldeles icke passar sig för unga flickor med uppfostran, att så der taga solen fatt med ladugårds-pigorna!"

"Ehuru jag haft det nöjet att träffa mamsell Löwe i sällskapsrummet och ej i parken, skulle jag likväl gerna vilja fråga hvarför den lyckan att helsa solen i dess uppgång skulle vara förbehållen endast åt ladugårds-personalen?" behagade Justus infalla.

Konsulinnan, Constance, mamsell Charlotte, konsuln, ja, sjelfva Calle sågo upp på den, hvilken med denna allra som oskyldigaste och oblygaste dristighet vågat trotsa konsulinnan i sjelfva hennes moderliga värdighet, vågat att nära nog klandra henne.

Konsuln hostade, såsom obetydligt och beskedligt folk alltid gör i kritiska ögonblick. Charlotte, som föresatt sig att ingenting hafva hört, gaf Calle en tillrättavisning för hans sätt att föra gaffeln till munnen. Constance åt lugnt,

och Evelyn satt stum och lyssnade. Men konsulinnan och informatorn, de mätte hvarandra med blickar, hvilka ömsesidigt tycktes tillkännage att ingendera var redobogen att lemna sin värdighet å sido.

Ändtligen fattade konsulinnan sig så pass, att hon insåg hvad hon var skyldig sig sjelf: det var hennes pligt, hennes oeftergifliga pligt, att näpsa den, som så vågat sig öfver gränserna af sin ställning.

"Herr magistern behagade göra mig den äran att fråga, tror jag, hvarför en ung flicka af uppfostran icke lika väl som en ladugårdspiga kan springa upp med solen .. hvartill jag svarar att, ifall det är någon lycka häruti, den likväl helt och hållet, vis-à-vis flickor ur bildade och ansedda hus, är emot anständighetens regler, något som jag hoppades vara hvarje menniska så bekant, att det ej kunde blifva målet för ett misstag!"

"Efter den upplysning, jag nu erhållit, finner jag misstaget ligga i sjelfva det olika begreppet om anständighet .. men jag tillstår, att det är smärtande att tro det de känslor, som drifva det skapade väsendet att närma sig skaparen, i det detta väsende känner behofvet att söka honom i naturen, skulle behöfva hämmas och intvingas under vissa af konvenansen föreskrifna former."

Sanningen att säga, blef nu sjelfva mamsell Charlotte litet häpen, såsom hon ock sedan

förklarade sin beskyddarinna, ty detta tal, alldeles apropå, om skaparen och skapade väsenden förekom henne lika mycket utom sin plats som det förekom konsulinnan alldeles upp- och nedvändt. Evelyn och Constance deremot sökte bägge med sina blickar den, hvilken genom så enkla ord talade för deras rättigheter. Hans ögon svarade deras.. men längst, djupast och betydelsefullast dröjde de på Evelyn.....

Under hela förmiddagen var Justus uppe hos sig sysselsatt att gifva sina rum den trefnad, han önskade i det nya hemmet. Vid upppackningen af hans böcker och saker fick Calle gå honom till handa. Härunder inledde läraren ett förberedande samtal med lärjungen, hvaraf följden blef den, att Justus i Calle såg en beskedlig, bra och renhjertad gosse, men ingalunda en discipel för sig. Calles hufvud var ej egnadt att genomgå den kurs, som Justus redan på resan utstakat.. ej heller var han begåfvad med denna lätthet i inbillningen, som kunnat bilda en förtroligare öfvergång mellan honom och hans informator.

Justus berättade ett par stora drag ur historien: han vidrörde eldigt den elektriserande verkan de haft.. men hur enkelt och väl de än berättades, förmådde de likväl icke elektrisera *Calle*, som tvärtom såg litet besvärad ut och påtagligen blef det allt mer och mer ju längre Justus hann i sina bemödanden, att

höja och lifva gossens inskränkta förmåga, att uppfatta det stora och sköna i tankar eller handling.

Men då Justus till sist slog om och, efter en liten icke särdeles tillfredsställande examen öfver de kunskaper, Calle förvärfvat i stor-skolan, började fråga honom efter far och mor, syskon och fädernestad, då berättade Calle på sin flytande och trefliga provins-dialekt om alla sina hemförhållanden; och genom dessa berättelser blef det för Justus klart att konsul Löwe, trots det narraktiga sken han dragit öfver och omkring sig, dock var en i grunden redlig, hederlig och välsinnad man, som det skulle vara synd att icke förlåta de svagheter, hvilka fördunklade hans vackra sidor. Hvad Calle nu särskilt beträffar, så fick äfven han genom dessa meddelanden en större rättighet till Justus' omsorger, och han föresatte sig att, då han af Calle ej kunde bilda ett ljus, åtminstone bilda honom till en förståndig och fast karakter, till en lycklig menniska.

"Mina barn," talade konsulinnan till sina döttrar, såsom hon i förtroliga ögonblick nämde Constance och Evelyn tillsammans, "mina barn, jag är rätt ledsen att, då jag hoppats bereda oss nöjet af ett bildadt umgänge, detta påtagligen skulle stranda mot den unge mannens bristande takt. Det enda, som möjligen kan

uppsökas till hans ursäkt, är att han säkerligen aldrig haft tillfälle att fre... fre..."

"Alldeles som hennes nåd behagar yttra: hans besynnerlighet kommer utan tvifvel deraf att han ej haft den lyckan, att freqventera fruntimmers-sällskap!"

"Min lilla Charlotte, tillåt mig säga dig att det kanske icke är så alldeles passande att du, så att säga, snappar ordet från läpparne på mig! Emellertid är det påtagligt att, om han umgåtts med fruntimmer, det säkert icke varit några ur de finare kretsarne.. eller hvad säger du, Constance?"

"Ack, tant lilla, slipper jag icke att yttra mig häröfver? Jag är alltför ung och har dessutom sjelf icke haft tillfälle att taga notis om tonen i de finare kretsarne."

"Jag skulle tro, det vill säga jag förmodade, att du likväl varit i tillfälle dertill, då du snart i två månader vistats på Örnvik!" Darrningen af konsulinnans negligéband bådade icke godt för den oförsigtiga Constance.

"Söta tant," hastade Constance att förbättra sitt fel, "jag vädjar till tants eget omdöme om det är troligt, att en sådan liten gås som jag skulle på *blott* två månader ha kunnat förvärfva det, som, efter hvad jag hört, vill långa år till.... Men för att återkomma till magister Carleborg, så ställer jag min tanke om honom helt och hållet till tants disposition."

"Din lilla pratmakerska, det var visst en

lycka för dig att du fick komma lite ut i verlden... Men från det ena till det andra.. erinra dig hvad jag sagt, Charlotte: icke mer än *ett* vinglas vid middagsbordet! Min man måste opåtalt vidblifva sina gamla vanor, men derför behöfva vi icke hålla informatorn med vin, hvilket blefve lika dyrt som det är onödigt."

"Men om af artighet första dagen?" vågade mamsell Charlotte medla. "Kanske går det i alla fall med vinet som det gick med likören och portern vid frukosten: han smakade ju intetdera."

"Det är nu icke fråga om hvad som smakar honom eller icke.. ty öppet taladt, begriper du väl, att vi hafva tillfälle att bestå honom både två och tre glas vin, ifall karlen behagade mig.. men han skall qväsas!"

Aldrig hade emellertid konsulinnan gjort en svårare missräkning än denna gång.

Långt ifrån att på minsta sätt synas besvärad, långt ifrån att taga sin tillflykt till serveten och brödsmulorna, tycktes magister af Carleborg först då ge akt på att han saknade vinglas, när han, sträckande handen efter karaffen för att sjelf servera sig, fann att han ej hade något att slå uti; men icke ens i detta ögonblick syntes han fatta meningen af denna brist, ty i den lugnaste ton sade han till betjenten: "Ett glas, min vän!", hvarefter han fortsatte just på samma ställe, der han stannat i sitt samtal med konsuln. Sedan betjenten fram-

satt glaset, slog Justus endast några droppar vin deruti, fyllde det sedan med vatten och drack det i ett andetag.

Alltsammans skedde så hastigt, så okonstladt, så riktigt naturligt, att konsulinnan ej hittade ett enda ord att uttrycka sin förvåning, innan man kommit från bordet och informatorn gått sin väg.

Men icke ens då var det *hon* som först tog ordet: det var konsuln sjelf, likväl icke bedjande under den milda ingressen af: 'Nelly lilla, söta du!', utan yttrande rätt och slätt: "Petronella, jag vill ej veta af det här spektaklet flera gånger! Jag satt och skämdes som en stackare vid bordet, då jag såg honom, som *du* ville kuscha, med sitt stolta och städade skick så godt som ropa "tubå" till oss! Du kan väl se att det icke är en karl för sådana barnlekar.. och komma ej vinglas till hela bordet, så låt bli vinet!"

Efter denna kraftansträngning skyndade sig konsuln upp till sig, ty han var icke utan sin lilla fruktan att han skulle ha blifvit dugtigt blött, om han afbidat det duschbad, som hans hustru hade tillreds åt honom.

"Hvad spår och slutar du af denna början, Charlotte?" frågade konsulinnan, i det hon helt upprörd sjönk ned i divanen.

"Just detsamma som jag tror hennes nåd sjelf tänker: att en mulen morgon gör en klar dag!"

"Fy, Charlotte, fy.. det var ganska sim-

pelt sagdt! Du får väl icke påbörda mig så kälkborgerliga uttryck.. men uppriktigt taladt, är jag skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag aldrig i min lefnad sett något mera makalöst oblygt än denne magister, som anser att allting passar honom. Vore icke Calle under min omedelbara uppsigt, skulle jag verkligen rysa."

TJUGUANDRA KAPITLET.

"Min egen lille Max," sade friherrinnan G., under det hon, förtroligt sittande bredvid sin son i soffan, tog hans hand och med moderlig ömhet tryckte den emellan sina, "min egen lille Max, hur herrligt, hur gladt ha ej dessa korta sommarmånader förflutit! Jag kommer att räkna många ensligt långa dagar, innan de stunda igen."

Baron Max såg varmt på sin mor, men de lätta skuggorna på hans panna tycktes tillkännage, att någonting stridde inom honom. Ett par gånger halföppnades hans läppar, men han slöt dem åter.

"Det är få unga män," återtog friherrinnan, låtsande icke gifva akt på hans nedslagenhet, "som utan större förmögenhet ega hopp om att göra lycka så tidigt som du. Inom halft-

annat eller högst två år har du dig en domsaga."

"Det är möjligt!"

"Nå, hvad bättre vill du önska? Du har relationer, och lyckligtvis icke obetydliga, men du har äfven stora egna förtjenster, och jag hoppas, att ingen skall frånträda den rättvisan att det är de sednare, och icke de förra, som grundlagt din snara befordran."

"Det är mera troligt att ingen skall frånträda den rättvisan, att *utan* relationer mina så kallade stora egna förtjenster icke ännu på ett tiotal skulle ha hulpit mig till domsaga."

"Du bedömmer dig sjelf alltför blygsamt, min son!"

"Jag bedömmer icke mig, utan mina meriter i vanligt tal, och de kunna ingalunda mäta sig med många gamla aktningsvärda juristers, hvilka ännu få vandra kanske ett halft eller helt dussin år i bara förhoppningar."

"Jag bedyrar, min käre Max, att du är orättvis emot dig sjelf!"

"Är detta mammas verkliga öfvertygelse?"

"Vid min heder!"

"Nå, godt, frånträd den då icke! Skrif till onkel grefve A., till onkel exellensen C., onkel presidenten S. med flera, att de icke vidare lägga sig ut för min befordran, utan att de vackert lemna åt mina förtjenster att sjelfva arbeta sig fram!"

"Du är alltför besynnerlig i dag, min bäste Max!"

"Nej, mamma, ingen menniska kan vara mindre besynnerlig än jag. Är det icke besynnerligare att mamma, med detta djupa förtroende till min förmåga, ej försmår att se den underhjelpt af relationer? Jag är öfvertygad om att mamma icke vill skrifva de der brefven jag nämde.

"Nej, det tillstår jag att jag skulle anse såsom en malplacerad egenkärlek."

"Se, nu erkänner mamma sjelf relationernas nytta! Det är likväl ganska roligt att egenkärleken, det oaktadt, vill smickra sig med att det kunnat gå lika bra dessa relationer förutan."

"Du är vid dåligt lynne, min son! Du vet att du är en förhoppningsfull ung man, och du finner ändå ett nöje uti att öfvertyga dig och mig om motsatsen. Låt oss derföre lemna detta ämne för att tala om något annat! Stannar du qvar i Stockholm hela vintern, eller reser du, såsom förra vintern, ned till onkel A.?"

"För att granska hvilkendera af mina tre fula kusiner skulle vara minst ful i år, menar mamma?"

"Om dina kusiner icke äro vackra, så äro de åtminstone ganska älskvärda, goda och intressanta flickor: hvar och en af dem eger egenskaper af dubbelt värde mot skönheten.

"Ja, om pengar äro en egenskap!"

”Jag vet icke om de kunna kallas så, men jag vet att de icke böra föraktas, enär det endast är genom dem man kan bereda sig ett komfortabelt lif, och att njuta ett sådant vid sidan af en förståndig och bildad hustru, tror jag ej kan anses såsom någon olycka.”

”Jo, i det närmaste, mamma lilla, då kärleken saknas.”

”Och jag, min bäste Max, som alltid tilltrott dig ega så mycket förstånd!”

”Upphör mitt anspråk på förstånd derföre att jag anser kärleken vara nödvändig i den äktenskapliga lyckan?”

”Det vore ett alltför vågadt påstående, min son, och mina ord kunde ej innebära någon annan mening än den uppriktiga önskan, att *du* icke måtte öka antalet af dessa unga dårar, hvilka för den flyktiga lycka, som ett kärleks-rus skänker, äro i stånd att uppoffra hela sin fortyn . . . Men jag tror att vi komma ifrån sjelfva hufvudfrågan om du ärnade tillbringa vintern i Stockholm?”

”Nej, jag ärnar, ifall jag är välkommen, söka hemmet till nyåret.”

En lätt rodnad färgade friherrinnans kind. Hon dröjde ett ögonblick att svara.

”Detta förslag behagar icke mamma?”

”Om jag blott skulle rådfråga mitt eget hjerta, kunde du ej hafva sagt mig något mera glädjande, men, Max, jag har mina små betänkligheter, som du kanske icke heller bör

förbise .. det synes mig vara bättre för oss bägge att ömsesidigt sakna."

"Och mig," sade Max, i det han vänligt smekte den moderliga handen, "mig synes det vara bättre, att icke underkasta oss denna saknad. Ur flera skäl är detta verkligen bättre, ty som det alltid varit min innerligaste önskan att vi måtte förstå hvarandra, så vill jag icke dölja att jag i vinter ärnar fortsätta de bemödanden, som hittills varit så fruktlösa."

"Men, min son, kan det då verkligen vara ditt fulla, ordentliga allvar att vilja gifta dig med den halffåniga unga flickan?"

"Ack, hur kan mamma, som har ett så ljust förstånd, ett så mildt hjerta, benämna Evelyn så .. jag vet att mamma endast genom en missförstådd ömhet kan blifva så orättvis... Men lemna åsido alla falska illusioner för min framtid, så vidt dessa angå mitt giftermål, ty aldrig har jag doldt att jag uti denna punkt icke tänker låta någon inverka på mig. Ifall jag blefve kär i vår kökspiga, skulle jag gifta mig med henne, så framt jag kunde bibringa henne nog bildning för att icke behöfva gäspa under intervallerna af mina kärlekssuckar."

"Nå, ser du, Max, ser du, att du sjelf nödgas erkänna det bildning och uppfostran äro hufvudsaken!"

"Nej, det hvarken kan eller skall jag någonsin erkänna, men jag erkänner deremot villigt, att hufvudsaken förlorar i värde och

njutning, om den ej kan förenas med dessa nödvändiga bisaker. Dock är detta något som ej behöfver nämnas vid frågan om Evelyn. Hos henne kan bristen på bildning och uppfostran ej komma i betraktande, då hon är ett så alldeles särskilt väsende, att bägge delarne kunna finnas eller vara borta, utan att man vet om det. Hon har sin egen inre bildning, fin och brytande sig i lika många skiftningar som färgen på fjärilns vinge, men denna bildning är ännu outvecklad liksom fjäriln i sin puppa, och den behöfver tid att sönderbryta skalet. Men en gång, då detta skal brustit, då denna dunkla själ fattar sig sjelf, skall den behöfva blott liten underhjelp af hvad vi kalla uppfostran, för att fullkomna sig."

"Möjligt, ganska möjligt, Max, men hela denna qvinno-uppenbarelse blir dock aldrig något reelt. Vid henne kommer alltid att häfta en blyg tröghet: hon blir ingen hustru för en man, som vill visa sig i verlden, ingen hustru, som kan representera i ett bildadt hus."

"Det må vara, men då en sådan obetydlighet icke bör komma i beräkning vid ett giftermål, en inrättning, som afser en helt annan mening, så . . ."

"Ursäkta mig, min bäste Max, men jag kan icke höra dig yttra dig på detta sätt! Är det en obetydlighet, om en hustru vet eller icke vet att försvara sitt anseende, om hon vet eller icke vet att gifva ton i sitt hus och om

hon vet eller icke vet att skicka sig så, att verlden kan finna sig belåten med hennes uppförande och gifva det sitt rättvisa bifall?"

"Af fruktan att misshaga mamma, kan jag i alla dessa afseenden icke vara så uppriktig som jag ville... låt oss derför göra en rask och bestämd svängning i vårt samtal! Skulle min lilla, älskade mamma finna det vara för tidigt att aflägga en så kallad konvenans-visit på Örnvik.. det är ju bruket efter bjudningar, och det skulle passa så väl, då jag i eftermiddag gör mitt afskedsbesök?"

"Jag har aldrig ärnat undandraga mig denna skyldighetsgärd, men jag har icke ansett nödvändigt att afbörda mig den före din afresa. Efter allt hvad jag gissar du på denna tid framskridit, torde det kanske ge en alltför fullständig visshet om dina afsigter, ifall jag just i dag... du förstår?"

"Fullkomligt — och som det just är min mening att ge en så fullständig visshet som möjligt, utan att bestämdt fria, hvarmed jag vill spara till vintern, så kunde ingenting vara mig kärare än att få far och mor med på besöket i dag."

"Har du kanske, redan innan du inhämtade min tanke, för din far nämt afsigten med denna visit?"

"Jag har icke nämt ett ord om min afsigt. Jag blott frågade pappa om han hade något emot en liten utfart till Örnvik i efter-

middag, och han svarade mig genast: "Icke det ringaste.. den der skyldigheten borde vi redan ha tänkt på!'"

"Nåväl, eftersom pappa är stämd för saken, så gör jag sällskap! Det lugnar mig dessutom mycket att du vill öfverlägga ditt beslut till vintern. Tro mig, min älskade Max, det är icke Evelyns stånd som ger anledning till min motvilja för detta parti: det är hennes besynnerliga väsende, hvilket, så intressant det kan vara att betrakta för en blott och bart åskådare, säkert förefaller annorlunda i ett förtroligare förhållande. Om ditt val fallit på Constance — äfven en borgerlig flicka och fattig dertill — skulle jag, trots denna fattigdom, med nöje gifvit mitt bifall; ty, besynnerligt nog, denna flicka eger, utom sin ovanliga skönhet, all den lätthet och grace, som tillkännage en verkligt god uppfostran och ett naturligt fint förstånd. Hennes talanger äro vida öfver medelmåttan, och hennes intagande, lifliga och obesvärade väsende skola pryda henne i hvilken krets hon kommer att lefva. För en *sådan* flicka skulle man kunna förlåta en man några dårskaper, till och med den att glömma förmögenheten."

"Isynnerhet," inföll Max leende, "då denna unga dam äfven förenar den förtjensten, att icke synas ge sina beundrare anledning att begå någon dårskap för hennes skull."

"Äfven det!" sade friherrinnan med ett be-

svarande småleende. ”Ehuru fri och glad, fins det ej i hennes väsende ringaste tecken till koketteri. Den der flickan kommer icke att kasta bort sig. Konsulinnan berättade mig i förtroende ett par rätt märkvärdiga drag, som, ifall de också icke röjde förstånd, likväl röjde mycken bestämdhet och en fin hederskänsla, högst aktningsvärda egenskaper hos en så ung person. Hon var utsedd till sin rike onkels arftagerska, och hon förverkade denna förmögenhet med afsigt derigenom att hon ej kunde förmå sig, att smickra den gamle mannens egoism, som ville vara öfvertygad om att hon icke älskade någon i verlden *så* mycket som honom. Få personer skulle hafva motstått frestelsen att smickra en sådan svaghet. *Hon* motstod den och — utströks ur testamentet. Sedermera friade den nye arftagaren till henne, men hon afslog hans hand, emedan hon ej trodde sig om att besvara hans kärlek.”

”Allt detta var strängt rätt, men ingenting vidare! Det bör ej förefalla beundransvärdt att ett så ungt sinne försmår beräkningar och följer den fria känslan. Constance Waller är en högsint, i alla afseenden förträfflig ung qvinna, och hennes största förtjenst är hennes kärlek till Evelyn, en kärlek, som till och med trotsar det obehag, jag ofta märker att hon erfar af fru Löwes omvexlande sätt att bemöta henne... Men vi lemna mamsell Constance för att afsluta vårt resultat, som blir detta,

att mamma vill vara rätt vänlig mot Evelyn, söka draga henne till sig, och under hösten ställa det så, att båda flickorna en tid få vistas här?"

"Jag skall nog uppfylla dina uppdrag, min son, men de göra mig ondt, ty det är min fasta öfvertygelse att du ändå icke rätt älskar denna flicka, som du fått snarare i ditt hufvud än i ditt hjerta."

"Lemna detta, dyra mamma! Kärleken uppenbarar sig i olika former hos olika karakterer. Jag skall gifta mig med denna flicka, eller — gifter jag mig aldrig! Nu är det utsagdt, och antingen det härleder sig från hufvudet, hjertat eller sinnet, håller jag hvad jag lofvat."

Friherrinnan var uppriktigt ledsen öfver att ett afgörande ord blifvit uttaladt: hon kände sin sons karakter och var säker, att han aldrig skulle bryta det. Återstod således att från alla sidor granska den vinst, som i ett så afvigt äktenskap kunde tillfalla honom.

TJUGUTREDJE KAPITLET.

Det var emellan klockan 4 och 5 eftermiddagen som konsulinnan genom bullret af vagnshjul uppskakades ur den dvala, hvaruti

förvåningen och förtrytelsen öfver informatorns beteende vid bordet ännu qvarhöllo henne.

"Charlotte .. Constance.. Evelyn ... men att ropa på *den* tjenar till ingenting ... Charlotte, Charlotte .. är der ingen menniska som hör att en vagn kommer upp!"

Den eviga tjensteanden mamsell Charlotte stod redan vid soffan.

"Tror du det skulle vara..." Konsulinnan smålog och antog en triumferande seger-min.

"Så sant jag lefver .. hennes nåd har rätt: det är baronens från Bröllinge!"

"Goda Charlotte, man får icke förlora kontenansen: gif mig min bok och min stick-remsa! Jag hör David är redan ute ... säg åt flickorna att de komma ned, och bed Constance se öfver Evelyns toalett. Gudskelof att vi redan en gång gjort ifrån oss kaffet och att herr informatorn fått upp sitt! Nu efterskickas han ej förrän till téet, och då, hör du Clarlotte, bjudes han sist... näst Calle."

"Men ifall han sitter så till, att det ej kan undvikas? Hennes nåd, som så väl känner allting, vet ju att det räknas som blott och bart småherrskaps-fasoner att springa kors och tvärs med brickan?"

"Jag hoppas att han icke skall 'sitta till', ty så pass folkvett har han väl att han, åtminstone i främmandes, och en friherrlig familjs närvaro till, icke skenar öfver skacklorna,

utan beskedligt håller sig på sin plats... Men jag hör friherrinnan... st!"

Och konsulinnan läste och stickade med all den tankspriddhet, hon var skyldig sig sjelf och sin ställning såsom mor åt den eftersträfvade arftagerskan, och naturligtvis tillät henne icke denna tankspriddhet att förnimma det dörrarne slogos upp och att friherrinnans sidenklädning frasade in, förrän konsuln förundrad utropade: "Petro.... Nelly, Nelly, min vän, hvad läser du så ifrigt.. ser du icke att vi fått kärt främmande?"

"Ah," sade konsulinnan, uppresande sig med hela ädelheten och storheten hos en person, som fullkomligt känner sin plats, "jag är högst charmerad, oändligen charmerad af den heder, som i dag bevisas Örnvik. Det var alltför charmant och obligeant, att lilla nådiga friherrinnan behagade tänka på sina grannar!"

"Seså, Ebba," skämtade baronen, "nu får du betala din förseelse att så länge ha uppskjutit hvad din frid tillhörde: red dig nu sjelf.. jag tvår mina händer!"

"Ja, låt du oss fruntimmer reda oss på egen hand! Fru konsulinnan är sjelf en alltför snäll husmor, att ej veta hvad den här tiden fordrar för omtanka af oss husmödrar med syltning, frukttorkning och mera sådant."

Konsulinnan, som omöjligt kunde få i sitt hufvud, att friherrinnan vidrörde dessa ämnen med verkligt allvar, tog hennes ord som en

pik och svarade derföre i en ton af sårad sjelfkänsla: ”Jag känner olyckligtvis icke styrkan af dessa hinder, ty min hushållerska och min husmamsell sköta om de der sakerna.”

”Ja men, ser fru konsulinnan, jag, som har blott en kokerska och en helt ung och oerfaren husmamsell, jag måste sjelf ha ögonen öfverallt, och om jag dessutom skall vara rätt öppenhjertig, litar jag just aldrig så fullkomligt på någon som på mig sjelf.”

”Bevars . . . jag trodde att en fin friherrinna icke nedlät sig till så tarfliga göromål?”

”Något nedlåtande kan dervid aldrig komma i fråga: hvad en husmor förmår verka för sitt hus, skulle jag tro är hennes pligt att göra, antingen hon nämnes för det ena eller andra, och vi kunna antaga att äfven de allra förnämsta damer hafva sina husmoderliga pligter, om än dessa icke råka i beröring med de tarfliga, som tillfallit oss husmödrar af andra ordningen.”

Lyckligtvis för konsulinnan, som icke kunde blifva ense med sig sjelf om hvad för ett svar nu borde inflyta, kom baron Max att gratulera henne till den efterlängtade informatorns ankomst. ”Jag hoppas, att herrskapet får allt skäl att vara nöjda!”

Dessa ord yttrades i en ton, som innebar både en önskan och en fråga.

”Om vi också icke det skulle få,” svarade konsulinnan med en viss tvetydig högtidlighet,

"kan herr baronen likväl vara fullt öfvertygad att vi aldrig skrifva detta på vår gode kommissionärs räkning!"

Baron Max smålog förbindligt, men tog sig derjemte den friheten hoppas att, hvilka fru konsulinnans preventioner än kunde vara i begynnelsen af bekantskapen, denna dock helt säkert i längden skulle slå lyckligt ut, "ty," tillade han, "magister Carleborgs karakter är lika oförvitlig som hans seder, och hans kunskaper erkännas vara så *många* gånger öfver en vanlig informators, att man anser det hus särdeles lyckligt, der han åtagit sig en dylik befattning."

"Alltför möjligt, min baron, men . . med ett ord: jag har mina *men!* Vi skola dock icke inlåta oss för djupt i ett ämne, som framtiden bäst utvecklar . . . Se, här har jag mina flickor . . Evelyn, kom fram och nig för din goda vän, den ämabla friherrinnan!"

"Hvilken enorm dumhet," tänkte baronen, och den blick, han utvexlade med Constance, förrådde att hon delade hans tanke, "hvilken enorm dumhet att städse behandla henne som ett barn, hvilket från barnkammarn framkallas för att helsa på de främmande!"

Evelyn neg stelt och afmätt som vanligt, och bredvid Constances smidiga och behagliga helsning syntes denna nigning än stelare. Derefter ville hon också som vanligt draga sig bort till sin gamla vrå emellan fönstren och

väggen, men friherrinnan fattade hennes hand och qvarhöll henne med ett mildt uttaladt: "Öfvergif oss icke så hastigt, lilla mamsell Evelyn!"

Nu stod Evelyn rak och orörlig och afvaktade hvad friherrinnan hade att säga henne, men i blinken sköt baron Max fram en stol till sidan af soffan. Friherrinnan gjorde Evelyn en begriplig inbjudning med handen, och nu satt stackars Evelyn der uppsatt som en ordentlig dam, med hvilken man ärnade konversera, utan att man låtsade se den släpande liknöjdhet, hvarmed hon betraktade sina små nätta fötter, i stället för att betrakta sällskapet.

"Får jag ge dig ditt broderi, Evelyn?" sade Constance.

"Tack!"

"Se här... jag tror att friherrinnan kanske finner det till och med vackert?" Och under en vänlig blick, som bad om detta beröm, räckte Constance arbetet åt friherrinnan, hvilken emottog det och med sin älskvärda enkelhet förstod att behandla vädjandet till hennes smak så, att Evelyn måste åtminstone lyssna dertill.

"Få vi ej se magistern?" frågade gamle baronen, då, sedan kaffet var kringbjudet, ännu ingen magister syntes till.

"Han har redan fått sin portion!" yttrade konsulinnan med en liten vårdslöshet, hvilken här utan tvifvel var på behörig plats.

"Kunde vi icke skicka upp och höra åt om det roar honom att gå ned?" frågade konsuln sin äkta hälft.

"Om det *roar* honom? Jag tror, min vän, att vi böra vänta till té-dags. Han vet då hvarför han får bud.. nu torde det kanske förefalla honom lite besynnerligt."

"Åh, aldrig," menade baronen, "kan han anse det så! Ändamålet är ju klart, att det är för sällskaps skull."

"Herr baronen är ganska ämabel och visar vår informator alltför mycken ära! Emellertid torde möjligen en sådan invit för en gångs skull föranleda honom, att tro det sällskapsrummet sedan beständigt, vid hvad tid han behagar, står honom öppet, och en sådan förtrol..."

Resten af ordet satte konsulinnan i vrångstrupen, och kanske ingen särdeles undrar deröfver, då man får höra att den person, hvars upptagande i sällskapskretsen just som bäst var under pröfning, utan hvarken bud eller tillåtelse i samma ögonblick inträdde, och det med en säkerhet, som tillräckligt utvisade att han icke ansåg sig obehörig.

Om konsulinnan någonsin kunnat förutse detta uppträdande, hvilket kom lika ovanligt och, i anseende till den inträdandes förnäma och ståtliga hållning, nästan lika lysande som ett stjernfall, skulle hon hafva gifvit sin man på orderna att *icke* presentera informatorn, men

som det nu ej skett, hade Justus icke förr (svartklädd och med hatten i hand) gjort sin djupa, artiga bugning, än konsuln hastade att säga: "Herr baron major von G... fru friherrinnan von G... herr baron och kammarjunkaren von G... magister af Carleborg!"

Nu var konsulinnan hardt nära att svimma. Hvilken förtret var det icke redan att magistern skulle presenteras.. men att hennes man skulle visa sig så renons på uppfostran, att han presenterade baronens familj för informatorn, i stället för tvärtom, det var så att en menniska kunde gråta deråt. Hade icke Charlotte hundra gånger förklarat, att endast småfolk föreställdes för stort folk, hvilket aldrig behöfde presenteras, emedan det vore att förmoda det hvar och en visste hvem *de* vore! Långt innan konsulinnan hann återtaga sin fattning, var emellertid magister Carleborg i fullt samtal med hela den friherrliga familjen.

Efter en lätt, men desto mera artig tacksägelse till baron Max, som han visste sig ha att tacka för sin befattning på det vackra Örnvik, vände sig vår magister till gamle baronen, som synbart med en liten otålighet tycktes vänta på att få samspråka med denne person, som såg ut att vara allt utom en blyg och ödmjuk informator, hvartill konsulinnan så oändligt gerna velat ha honom, i trots af mamsell Charlottes påstående att detta slags ras af informatorer nära nog dött ut.

Men icke blott bägge baronerna, äfven friherrinnan syntes intresserad af magister Carleborg, och sedan hon några ögonblick med stum beundran betraktat hans sköna drag, hans ädla ansigtsbildning, förekom det henne som om intetdera vore henne främmande. Sökande i minnet, for hastigt som blixten en erinran för hennes tankar, och så fort det var möjligt att göra ett inpass i konversationen, yttrade hon i förbindlig ton: "Om herr magister Carleborg icke ansåge min frihet komma alltför hastigt, skulle jag anhålla, att få fråga om icke herr magisterns mor var en C:krona, dotter af baronen presidenten C:krona?"

"Jo, det eger sin fulla riktighet."

"Ack, då har jag det nöjet att se sonen af en bland mina fordna käraste ungdoms-vänner! Det var i friherrinnans första gifte med baron U. (*jag* var då ännu icke gift) som jag hade den lyckan att göra hennes bekantskap. Jag hoppas att jag icke talar om någon, som ej mera finnes till på jorden?"

"Nej, gud vare lof, min mor lefver, men förändrade förhållanden ha så urblekt de fordna lysande tiderna, att jag betviflar det ers nåd i den tarfliga fru Carleborg, enkan efter en aktningsvärd, men fattig officer, skulle, med undantag af ett visst *något*, som kanske aldrig förnekar sig, återfinna en skymt af den glänsande friherrinnan von U."

För ett halft år sedan skulle Justus ha

nöjt sig med att bejaka det första, utan att tillägga det sednare. Om han då försökt infläta ett par ord af sanningen, skulle hans kinder dervid brunnit af rodnad. Nu deremot, under inflytandet af sina nya lefnadsåsigter, ställde han sanningen oböljd i främsta rummet, och han gjorde det med så mycken ädel frimodighet, att ingen hvarken anade eller misstänkte (hvad Justus icke heller sjelf misstänkte) att häruti kunde ligga ett koketteri, ett skryt, i grunden icke bättre än den stolthet, hvilken förut skulle hafva hindrat hans öppna förklaring.

Emellertid upptogs nu denna förklaring med hemligt bifall af hela sällskapet, undantagandes af konsulinnan, som fann magistern ytterst löjlig, att ej säga rent af galen, då han så der utbasunade sin fattigdom och sin mors förändrade läge. Men jemte allt det obehagliga, som konsulinnan i denna hans ställning måste beklaga, kunde hon ej hindra sig från att känna en viss aktning för sonen till en 'dubbelfriherrinna' .. ty var hon icke dotter af en baron och gift med en baron! O, hur gerna, om det blott icke stridt mot allt anspråk på lefnadsvett, hade vår fru velat fråga: "Men hur i guds namn blef hon sedan gift med herrns far?" Dock, konsulinnan tröstade sig med att friherrinnan G. säkerligen skulle kunna lemna henne några små upplysningar öfver detta kapitel.

Under loppet af aftonen försökte Justus

flera gånger att indraga Evelyn i samtalet, men alla sådana bemödanden blefvo fruktlösa, och till slut föll han på den temligen naturliga tanken, att hon icke måtte vara riktigt vid friska sinnen, något som fick än mer bekräftelse af hennes underbara uppförande på morgonen samt af konsulinnans eviga: ”Hör på, Evelyn lilla, när någon talar till dig, så svara, mitt barn! Icke skall Evelyn sitta så der liksom hon ej hörde till sällskapet.”

Men Evelyn fortfor att, oaktadt alla konsulinnans uppmaningar, nickningar och vinkningar, sitta der liksom hon alls icke hört till sällskapet, tills på en gång hon måtte erfarit någon bestämd plåga, ty hon reste sig upp och gick in i den tillstötande salongen, der hon tog plats i en vrå, som doldes af eldskärmen.

Constance gaf icke akt på hennes aflägsnande, ty hon var i detta ögonblick upptagen af gamle baronen, som sökte öfvertala henne att låta höra sin musikaliska talang. Men baron Max gaf akt derpå. Dock unnade han henne alltför innerligt nöjet att njuta den så länge saknade ensligheten, att han skulle hafva uppgifvit hvart hon tog sin tillflykt, och då Constance, seende sig om, sade: ”Seså, Evelyn har redan flytt!”, var det baron Max som på det vänligaste tillät sig ursäkta den lilla rymmerskan.

Ehuru inbegripen i samtal med friherrinnan, undgick ingenting af detta Justus’ uppmärk-

samhet. Men snart tystnade hans samtal, då Constance, förd vid handen af gamle baronen, satte sig till instrumentet och lät höra sig först i några mindre betydande saker, men slutligen i en aria, som tillvann henne sällskapets lifliga bifall, med undantag af magistern, som uttryckte sig endast genom en stum bugning.

En stum bugning kan likväl ibland innehålla vältaligare beröm än det mest högljudda loford, men en sådan bugning var icke Justus', det insåg Constance rätt väl, då hennes blick *händelsevis* föll på honom, och just för det att den uttryckte hvarken mer eller mindre än en höflig tacksägelse för det nöje hon beredt sällskapet, jagade den blodet till Constances kinder. Hon, som varit så firad och berömd för både spel och sång i onkelns hus — onkeln, som var en sådan gammal musik-kännare — skulle hon icke förtjena, att det låg åtminstone den ringaste smula artighet i bugningen?

Men långt ifrån att hennes mod sjönk, växte det tvärtom vid denna herr magisterns trotsighet. Constance visste att hon var notfast, att hon aldrig "hackade" och att hon dessutom, efter hvad andra sagt, spelade med en känsla, som gaf lif åt hennes föredrag. Alltså — "han skall besegras!", och efter några ytterst lysande preludier började Constance, icke en ny aria, såsom man väntade, utan en af dessa tjusande, älskliga folkromanser, så sköna just genom sin enkelhet, sin rörande poesi. Constance sjöng

väl, sjöng med känsla, med smak, sjöng med hela sitt hjerta och skördade ännu lifligare sällskapets bifall, men magistern, *han* bugade, stum som sist, med samma höfliga uttryck.

”Han finner ett nöje uti att reta mig!” tänkte Constance. ”Hans bifallsleende betyder således föga.”

”Han måtte väl icke förstå musik?” hviskade fru Löwe och blinkade åt friherrinnan. Men denna svarade sakta: ”Jag skulle snarare tro att han, såsom obekant, icke anser passande att smickra mamsell Constances talang, hvilken talar för sig sjelf.”

”Alldeles det.. hvilken talar för sig sjelf!”

Under Constances musik hade ljusen blifvit tända i förmaket, men i den intillstötande salongen, dit baron Max som oftast sände sina spejande blickar och dit äfven magister Carleborgs förirrade sig, brann blott tre ljus i den djupa kronan.

Efter några minuters förlopp lemnade Constance instrumentet och skulle utan tvifvel genast gått att uppsöka Evelyn, om hon icke blifvit fängslad af sin förvåning att se magister Carleborg, fullkomligt ogenerad, intaga hennes plats och, utan att någon hvarken frågat om han spelade eller bedt honom derom, slå några ackorder och löpningar med en konstfärdighet, för hvilken hon måste sätta sig.. Han tycktes vilja försäkra sig om hvad instrumentet dugde till, liksom han icke hört det förut,

men snart blef det annat af. Ingen sonat, ingen uvertyr, ingen aria, ingenting, som någon kunde säga *hvad* det var, man kunde icke säga om det var verldslig eller andlig musik: det var snillets, känslans, en brinnande fantasis fantastiska utgjutelser i ljud, strömmande utan form och utan band från en själ, liknande eolsharpan med dess skiftande toner. Det är ej i konstens höga skola dessa toner bildats, det är ej konsten som ger dem deras himmelska klarhet, deras ojemförliga harmoni, hvilken likväl nästa sekund upplöses i brusande dissonanser: det är naturen, det är stormen .. det är en fläkt från Gud som rör dessa strängar.

En sådan musik var det som Justus af Carleborg uppkallade från de döda tangenterna. Dessa oregelmässiga språng — ifrån starka, fulla, sjudande tonströmmar in i dessa smältande, sakta framsusande fläktar, som hviska i sommarvinden — vexlade så ofta, att ingen kunde tänka på annat, än blott att följa med på denna rörande och besynnerliga luftfärd, tills baron Max, vändande sig åt salongsdörren, hastigt utropade: ”Min gud, hvilken himmelsk syn!”

Och den syn, som fängslade barôn Max och hela sällskapet, magister Carleborg icke undantagen (ehuru den, långt ifrån att hejda hans musik, gaf en ännu större och mera smältande skönhet och fullhet åt densamma), denna

syn var kanske icke alldeles oförtjent af det epitet, med hvilket baron Max benämt den.

Just under den djupa kronan, i hvars midt de skimrande ljusen bröto sina strålar mot kristallernas fasetter, rörde sig i en dans, så lätt att den med skäl kunde kallas luftig, Evelyns fina gestalt. Med rodnande kinder, ögat strålande af en underfull eld och armen till hälften höjd öfver det herrliga hufvudet, valsade eller, rättare sagdt, sväfvade hon rundt omkring, hvarf efter hvarf, utan att känna eller ens ana någon trötthet. Man hörde knappt att hennes fötter vidrörde golfvet, och man skulle ej sett en skymt af dem, om icke den lätta klädningen då och då fladdrat åt sidan.

Icke länge skulle de betagna åskådarne få fröjda sig åt denna syn, hvilken, i förening med den underbara musiken, satt allas lifsandar i spänning, ty på en gång utropade konsulinnan liksom inspirerad: "Herre gud, att ingen kunnat gissa Evelyns element.. det är dansen, dansen.. och jag som, gud hjelpe mig, aldrig drömt derom! Men i morgon dag skall här skrifvas efter en dansmästare, och vore hon en fattig flicka, hvad hon gudskelof icke är, skulle hon på eviga momangen till kongliga balletten.. Ack, Evelyn, kära barn, det är alltför sött det der, alltför sött.. men jaga ej andan ur dig!"

Knappt hade sista ordet lemnat fru konsulinnans läppar, förrän hela den magiska förtrollningen sjönk bort: musiken tystnade, dan-

sen uppbörde, och då Constance störtade in för att föra Evelyn till en soffa, svimmade hon i hennes armar. När hon åter kom till sans, brast hon i gråt, hvilken paroxysm lika hastigt åtföljdes af ett klingande skratt och ett halfqväfdt jublande: "Jag har funnit dem, jag har funnit dem!"

"Ack," sade baron Max, och ett styng af djupaste smärta gick genom hans själ, "hon har funnit sina toner.. men icke genom mig!"

Emellertid stod en stum häpnad på hvarje ansigte. Skulle denna brytning afslöja det täckelse, som hittills hvilat öfver Evelyns väsende, eller skulle den fullkomna hennes sinnesslöhet?

TJUGUFJERDE KAPITLET.

Efter den tunga, djupa sömn, som under denna natt tillslöt Evelyns ögon (denna natt, som Constance i varma böner genomvakade vid hennes säng), vaknade hon med klarnad blick, med klarnad själ.

Morgonsolens guldröda skimmer hade nyss börjat belysa de gamla bibliska väggstyckena, och skön Rebecka med vattenkrukan strålade i en gloria, som till och med lät de afnötta färgerna på Eleasars ansigte synas såsom endast små skuggor.

Det var på denna del af väggen Evelyns öga stannat, innan det föll på Constance, som satt litet undanskymd af de gamla, tunga säng-gardinerna. Länge och med ett synbart, allt mer och mer stegradt intresse betraktade hon det täcka, sedesamma småleendet på Rebeckas läppar. Kanske hade dessa stycken varit målade af någon icke namnkänd konstnär, dock egde hvarje figur, i trots af de bristfälligheter, tiden åsamkat dem, ett lefvande uttryck, och man tyckte sig så väl se den rodnande blygsamheten bepurpra Rebeckas kind, i det hon, med halft frånvänd blick lyssnande till den långväga främlingens ord, utsträckte handen efter det gyllne ännespännet.

"Ack, den som vore som hon!"

Då dessa ord halfhögt uttalades af Evelyn, spratt Constance till. Evelyns ljufva röst, som alltid haft en liten släpning, tonade nu som en sakta framrullande musik. Constance lyssnade med bäfvande förtjusning. Hvad var det för ett underbart himmelskt ljud som klingade i dessa ord? Det var själen, den vaknande själen, som delade sitt lif åt rösten.

"O, Evelyn, Evelyn," sade Constance, i det hon kastade tillbaka gardinen och utsträckte sin famn, "Evelyn, nu känner du hur hjertligt jag håller dig kär!"

Och hvilken grupp kunde vara skönare att se, än dessa tvänne ädla och rena unga flickor med de snöhvita armarne lindade om hvarandra!

Kyskhetens gloria, som på jungfruns panna af ingenting kan öfverträffas, hvilade i hela sitt onämbara behag öfver deras.

"Känner du icke nu hur hjertligt jag håller dig kär?" upprepade Constance, då Evelyns rörelse hindrade henne att svara.

"Det har jag alltid känt.. jag tycker blott att jag nu känner det klarare... Men säg mig, du, som vet allt, om jag drömt en underbar dröm eller om något underbart passerat?"

"Mins du något, Evelyn?"

"Ja.. Först syntes mig att jag satt som vanligt och grubblade i en vrå, jag vet icke hvar, men jag mins att jag tröttades af din musik, Constance: dessa granna saker, som jag ej förstår och som jag lider af, söfde mig slutligen. Då drömde jag om *mina* toner, som jag alltid sökt efter utan att hitta, och det föreföll mig som jag ville gråta af smärta, för det jag icke kunde finna dem.. likväl hade jag dem i hjertat. Men på en gång öppnade sig mina öron och uppfattade ett stort haf af de underbaraste toner. Än kommo de smygande ljufva och stilla som månstrålarne, än kommo de rullande emot mig liksom en åska på långt afstånd och sedan allt närmare och närmare. Jag var så lycklig: jag tyckte att jag smälte bort och upplöstes i dessa ljud, som foro omkring mig. Men hastigt blef jag åter stark, ty jag kände *mina* toner, de der du vet att jag så länge — ack, från så långt jag

kan minnas — burit inom mig. En yrsel grep mig: jag sväfvade i luften, jag kände att jag sväfvade allt högre och högre emot himlen, men jag kom ej ditin, ty förr än jag hann upp, hörde jag en skärande röst från jorden, jag kände den väl.. det var mammas röst. Då var det förbi: de ljufva rösterna tystnade med ens.. jag föll ned och vaknade under en häftig gråt. Detta är allt hvad jag erinrar mig... men det kan ju ej vara annat än en dröm?"

Vid dessa sista ord betraktade hon Constance med ett uttryck af forskande ångest. Det var i denna ångest en strid emellan trons sällhet och misströstans undergifvenhet, och i hennes sköna blå öga stod en bön, så ren, så helig som ett barns bön om uppfyllandet af dess högsta och ljufvaste önskan.

"Dyra Evelyn, du har icke drömt: det var någon som spelade dina toner, och din hänryckning deröfver öppnade din själ för emottagandet af dessa flyktingar, hvilka du ej förrän nu kunnat finna. Den skakning, som häraf blef en följd, skall säkert visa — och den har redan visat — ett märkvärdigt inflytande, då du, som alltid uttryckt dig så enstafvigt, i en hast kunnat finna alla dessa ord för dina tankar."

Evelyn teg ett ögonblick. Derefter sade hon med en obeskriflig blandning af blygsamhet och nyfikenhet: "Var det *han?*"

”Han?” upprepade Constance, under det hon, med eftertryck på ordet, höll sin blick stadigt fästad på Evelyn.

En skär purpur blänkte upp på Evelyns genomskinligt bleka kind. ”Hvarför ser du på mig så . . hade jag orätt i att fråga?”

”Nej, nej, visst icke: jag undrade blott öfver att du icke behöfde fråga mer . . du tycks redan veta hvad du vill veta.”

Nu spridde sig ett förklaradt leende öfver Evelyns ansigte, förrådande hennes inneboende sällhet. ”Det var då *han* . . jag kunde ej bedra mig! Det var han som väckte mig, han som lät mig sväfva till himlen, han som gett mig alla dessa ord att reda mig med . . . o, hvad jag älskar honom, hvad jag älskar honom!”

Constance förskräcktes öfver styrkan och värmen i denna öppna bekännelse. Hon trodde väl att Evelyn hvarken menade eller förstod en annan kärlek än tacksamhetens, men hennes ögon tolkade lifligt en vida högre och starkare känsla, hvilken måste förekomma Constance så mycket mera verklig som Evelyns uttalade mening: ”Var det *han!*” redan tillkännagifvit, att hennes själ emottagit ett djupt intryck.

Oviss om hvad hennes pligt såsom Evelyns bästa och trognaste vän i denna vändpunkt bjöd henne företaga, sade hon nästan medvetslöst: ”Han är en så ung man.. han får icke tro att du, Evelyn, är så, *så* tack-

sam . . det skulle göra honom inbilsk och skada dig sjelf."

"Tror du det?" Evelyns röst förrådde tydligt bekymmer.

"Helt säkert! Du vet ju att vi flickor alltid noga måste gömma våra känslor: de skulle oskäras, om en man finge blicka in i dem."

"Men då de äro rena och goda?"

"Icke heller då, om de sysselsätta sig just med den, som icke bör se dem, ty ehuru din känsla är så ren som solens guld och blott och allenast tacksamhet — icke annat än tacksamhet — bör han ändå ej läsa den i dina ögon."

"Kunde den vara något annat?" frågade Evelyn tvekande.

"Nej, visst icke!"

"Men hvarför skall han icke se den?"

"Säger dig ej din blygsamhet att jag har rätt?"

"Jag vet icke om det är min blygsamhet eller något annat som säger mig, att han ändå skall se det jag bör dölja. Ja, då han fäster sina ögon på mig, läser han säkert allt hvad han vill."

"Slå då ned dina ögon!"

"Då skall han läsa i min själ. Jag vill likväl följa ditt råd så mycket jag kan, men ifall jag icke skulle kunna, får du ej bli ledsen på mig."

"Då blir jag icke ledsen *på* dig, men *för*

dig ... Kommer du ihåg" (Constance fann nödigt slå bort detta ämne) "hvem det var som du nyss önskade likna, hvem det var som du afundades, då du sade: 'Ack, om jag vore som hon!'"

Evelyn visade på den figur, som föreställde Rebecka. "Denna ... ser du hur fridfull och glad hon synes? Ack, de voro visst mycket lyckliga på den tiden! Jag kan undra hur det käns att vara rätt, *rätt* lycklig?"

"Är du det då icke just nu, när du har så mycket att fröjda dig åt, när du känner att du kan njuta och glädjas åt allt?"

"Icke åt allt.. ack, nej, nej! Det var blott i går, och endast för ett par ögonblick, som jag kände mig fullkomligt lycklig: nu fattas mig redan något, som jag ej kan säga dig, emedan jag ej sjelf vet det. Likväl är jag lycklig, mycket lycklig, emot hvad jag i förgår var ... Men hur kommer du att vara så tidigt uppe?"

"Jag har stannat qvar hos dig i natt och suttit i den här stolen. Det var också någon som i går sade åt mig: 'Lemna henne icke ensam!'"

"Hvem sade så?"

"Någon som är uppriktigt intresserad af och oroad öfver ditt tillstånd, någon som vill dig oändligt väl."

"Mamma?"

"Hon vill dig visst också af hjertat väl,

fastän hon tyvärr ieke alltid finner det bästa sättet. Men den, som så sade åt mig, var hvarken någon af dina föräldrar eller den beskedliga mamsell Charlotte.. ingen af dem kunde hafva uttryckt hälften det ömma bekymmer, som de fyra orden inneburo."

Evelyns hufvud sänktes mot hennes bröst.. hon yttrade likväl ingen gissning.

"Du vill ej ana, Evelyn?" yttrade Constance med en halft förebrående ton.

"Jo, visst ville jag, men.. men du är så sträng!"

"Ack, tänk nu icke åter på *honom!* Tänk på den, som hela sommaren sökt utgissa alla dina tankar och idéer.. tänk på den vänlige, gode baron Max, som älskar dig, Evelyn, älskar dig af själ och hjerta!"

"Hvarför skall han det... Jag vill icke att han älskar mig."

"Så mycket värre för dig, om du icke sätter något värde på hans kärlek, hvilken ej är egennyttig: han älskar dig ändå."

"Hvarföre?"

"Derföre att kärleken torde vara så beskaffad, att den utöfvar sin makt oberoende af vår vilja och..."

Men här tystnade Constance helt hastigt. Hon var sjelf ung och utan mycken erfarenhet. Likväl hade hon ett klart förstånd, en djup skarpsinnighet, och bägge delarne sade henne att hon nu, i sin välmening att tjena baron

Max, råkat in på ett kapitel, som alldeles icke var tjenligt för Evelyn.

"Tala mera, Constance!"

"Det är ingenting mera att säga om den saken: jag har sagt dig allt hvad jag vet, och som baron Max menar dig så innerligt väl, bör du vara vänlig och god emot honom, då han på morgonen kommer hit.. ty han kommer nog och hör efter dig, innan han reser."

"Han reser då?"

"I morgon... Men nu hör jag mamsell Charlottes steg: hon är skickad från tant... Ack, söta Evelyn, glöm aldrig hur väl din mor menar, om hon också icke förmår uttrycka det så som du vill!"

Vid frukost-tiden infann sig baron Max.

Magister Carleborg, som ursäktat sig med ett lindrigt illamående, frukosterade på sina rum, något för hvilket hela sällskapet, med undantag af Evelyn (som dock var okunnig om att hon hyste en motsatt önskan), kände en särdeles tacksamhet.

Frånvaron af en på en gång så främmande och hemmastadd person gjorde att man fann sig mera förtrolig, mera naturlig i sitt förhållande till hvarandra; och då baron Max, genom det icke förblommerade uttrycket af sin glädje att finna Evelyn så frisk och blomstrande i dag, för första gången lyckades

framkalla en rodnad på hennes kinder, togo hans förhoppningar en sådan fart, att han, åtminstone för ögonblicket, glömde att det ej var han som ingjutit den lefvande anden i bildstoden.

"För gud," hviskade konsulinnan i mamsell Charlottes öra, "upplefva vi ej de charmantaste och effektfullaste underverk! Se bara, om hon icke både hör och ser och rodnar och slår ned ögonen... hvem kunde ha tänkt att dansens makt skulle vara så välgörande? Jag ärnar be baronen skaffa oss någon dansmamsell från Stockholm.. sedan skola vi under julen ställa till baler, så att hon får dansa sig nöjd."

Mamsell Charlotte vågade en ödmjuk vink om att det torde vara bäst, att kanske först öfverlägga saken: för sin del trodde hon, att den der dansen icke var af något vanligt slag, utan en inspiration, tillkommen genom...

En blick af konsulinnan bjöd tystnad, ty konsuln satt der och klämde glaset mellan fingrarne: han hade fått sig en instruktion, stackars karl, den han försökte att glömma bort. Men hans hälft sade vördnadsbjudande: "Jag ser att min man..."

"Åh, Nelly lilla, icke så högtidligt, om du behagar! Det var ingenting annat, än att jag ville önska herr baronen en lycklig resa och att vi hoppades, att Örnvik vid återkomsten icke skulle blifva herr baronen mera motbjudande än nu.. Jag har den äran, herr baron!"

”De stunder, jag tillbragt på Örnvik, herr konsul, hafva varit mig för dyrbara att kunna förgätas, och jag bekänner öppet att bland de önskningar, hvilkas uppfyllande skulle göra mig det högsta nöje, är en af de lifligaste den, att icke alldeles vara glömd vid min återkomst i januari!”

”Glömd?” nästan skrek konsulinnan till. ”Aldrig, min baron! Det fins menniskor som ej kunna glömmas, och jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag tror att icke heller någon annan i vårt hus glömmer herr baronen.”

”Är icke det att lofva alltför mycket, tant lilla?” skämtade Constance, som nu fann ämnet råka något för långt in på det afgörande området. ”För min del åtminstone måste jag anhålla, att bli fritagen från förbindelsen att från dato och ända till januari bibehålla herr baronen i troget minne.”

”Jag hade bort säga: ’vår familj,’” återtog konsulinnan med sårad värdighet. ”Du, min lilla Constance, har din frihet...”

”... hvilket så mycket säkrare skall binda hågkomsten!” svarade baronen leende. ”Eller hvad tror mamsell Evelyn: glömma vi icke lättare dem vi förbinda oss att icke glömma, än dem vi ha frihet att glömma?”

”Jag kan ej dömma härom,” svarade Evelyn blygt, ”emedan jag aldrig gett ett sådant löfte,

men om jag det gjort..." Hon talade ej ut.. hennes tystnad talade likväl.

"Naturligtvis var det nu fråga om blott ett skämt och det slags glömska, som kan komma i fråga endast emellan vänner och bekanta. Vore det åter fråga om ett djupt och allvarligt löfte, är jag säker om att mamsell Evelyn aldrig skulle vilja bryta det?"

"Jag tror att jag icke kunde det!"

"Det vågar jag också ansvara för, mitt barn," inföll fru Löwe, "du skulle aldrig så kunna vanslägtas.. fråga din far hur din mor uppfyllt sina löften!"

Vid denna vändning tyckte sig Constance tydligt höra bullret af en vagn i allén, något som alltid ådrog sig konsulinnans uppmärksamhet, och då frukosten i alla fall var till ända, steg man upp och förflyttade sig till förmaket.

"Det der bullret," sade baron Max med en listig blick på Constance, "fruktar jag var en så kallad varsel för min afresa.. det lär vara tid att tänka på den?"

"Ack, icke så tidigt, min bäste herr baron! Skola vi ej göra ett slag genom salongen, så får jag höra hvad herr baronen säger om min präktiga kamelia, som trädgårdsmästarn i dag uppskickat från orangeriet.. friherinnan älskar kamelior, och ifall herr baronen trodde det behaga henne..." Förande Max till kamelian, tillade hon med sakta röst: "Ett ord i

förtroende, min baron: Säg mig öppet herr baronens tanke om händelsen i går afton och de förvånande följder, den åstadkommit.. hvad var det egentligen som kom åt Evelyn?"

"Det var utan allt tvifvel musikens mäktiga kraft... Magister Carleborgs föredrag andades en vild och genialisk poesi, hvilken så mycket djupare måste slå an på mamsell Evelyns slutna väsende som hon i denna musik trodde sig återfinna några ljud, hvilka, efter hvad jag förut hört, från aflägsnare tider föresväfvat henne."

"Ack, min käre herr baron, de der ljuden hafva visst aldrig föresväfvat henne förrän i går, och då — ehuru jag tror att magistern icke egentligen spelade dansmusik — har hon, stackars liten, tagit det så. Jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att tillstå det jag sett få unga fruntimmer i dansen föra sig med den grace som Evelyn.. jag tror åtminstone att jag äfven som mor opartiskt kan säga detta."

"Det kan fru konsulinnan utan tvifvel, men jag vågar, med vår numera förtroligare bekantskap, öppet tillägga att jag anser det mamsell Evelyn nu bör behandlas med yttersta försigtighet, nästan som en från döden räddad sjukling, hvilken blott långsamt återvänder till lifvet."

"Nå, min bäste baron, det var då ganska oväntadt.. när har Evelyn varit frisk, om ej just nu? Men jag medger, att hon icke bör

fatigera sig eller dansa länge i sänder. Tillråder herr baronen mig att taga hit någon lärmästare?"

"Hvartill då?" frågade baronen bestört.

"Kors, till danslektionerna! Förut har det varit alldeles omöjligt att förmå henne taga några sådana, men sedan hennes tycke deciderat sig för denna genre af de fria konsterna (och man måste tillstå att den ovilkorligt bör upptagas på räkningen af en bildad flickas uppfostran), så är det också min afsigt att spara hvarken möda eller kostnad, och då herr baronen på nyåret återvänder, skola vi ha de trefligaste små soaréer... lita på mig!"

Baron Max nästan svettades af oro. Det fans, såsom han trodde, blott *en* utväg att hjelpa saken, ty att söka bevisa konsulinnan huru orätt hon uppfattat sin dotter, skulle icke blott varit fullkomligen lönlöst, utan äfven ställt baronen sjelf i en alltför ogunstig dager.. alltså blott *en* utväg, och den måste i största hast tillgripas: "Min bästa fru konsulinna, förskona mig som karl från att dömma i dessa saker, hvilka endast fruntimrens fina blick kan uppfatta.. låt mig i stället begagna dessa gynnande ögonblick till att framföra en bön från min mor! Hon skulle anse sig på det högsta förbunden, om hon för en liten tid finge njuta nöjet af de unga damernas umgänge; och hon har vågat tillägga, att hon trodde det en förändring af föremål och vistelseort ej

skulle skada mamsell Evelyn, åt hvilken hon lofvar en mors ömma omvårdnad."

Denna önskan att, såsom konsulinnan i tanken uttryckte sig, introducera Evelyn i hennes svärföräldrars hus, kunde ej betyda annat än en allvarlig förberedelse till det frieri, som var att vänta på nyåret; men ehuru på en gång både smickrad och öfverraskad af denna oförtäckta öppenhet i baronens afsigter, skulle det likväl helt och hållet hafva stridt emot den pligt, konsulinnan var skyldig sig sjelf, ifall hon genast visat sin beredvillighet. Hon gjorde sig derföre på allt sätt vigtig, begärde några ögonblicks rådrum, några ögonblick att rådgöra med sin man. Men efter alla dessa betänkligheter, och sedan råd blifvit tagna både af konsuln och husets egentliga rådinna mamsell Charlotte, gafs med all högtidlighet, utan att minsta fråga blifvit ställd till Constance, ännu mindre till Evelyn, det bestämda löftet att konsulinnan om tvänne dagar sjelf skulle föra sina flickor till friherrinnan.

Efter detta löfte reste baronen så nöjd och belåten som han under närvarande förhållande kunde känna sig. Vid afskedet vågade han några ömma ord till Evelyn, men antingen förstod hon honom ej eller hade instinkten redan lärt henne, att icke låtsa förstå det hon ej kunde besvara.

Han kände sig ej sårad öfver hennes förhållande vid detta tillfälle.. hvad ville han

väl ännu begära af Evelyn! Det var först sedan hon blifvit hans maka, sedan han hade rättighet att visa henne huru dyrbar hon var honom, som han hoppades efter hand kunna grundlägga den ömhet, hvilken nu skulle varit en orimlighet att ens tänka på.

TJUGUFEMTE KAPITLET.

Så fort baronen rest, kallade konsulinnan de unga flickorna till ett enskilt företräde, i hvilket hon, med den vigt saken fordrade, tillkännagaf att friherrinnan på Bröllinge haft den uppmärksamheten, att invitera dem till en visit på ett par veckor, "ett agremang, mina barn, hvartill ni båda ha allt möjligt skäl att lyckönska er!"

"Ja, det måste jag tillstå," utbrast Constance, som hade sitt bekymmer för sig och ej önskade något bättre, än att draga Evelyn från det intryck, hon redan rönt, "det blir alldeles ofantligt roligt att få litet ombyte.. tant blir icke afundsjuk för det?"

"Visst icke, Constance lilla! Vid din tants år gör man mera afseende på andras än sitt eget nöje, och då jag aldrig betviflar att du oändligt högt skattar den behagliga tillflyktsort, du har på Örnvik, kan jag ej känna nå-

gon afund öfver att du, med ditt unga, lätta lynne, såsom du sjelf säger, älskar lite variation. Baron G:s hus är dessutom, näst *vårt*, ett af de magnifikaste på orten och ett i alla afseenden bildadt hus: jag kan således med fullkomligt förtroende öfverlemna er i friherrinnans moderliga vård."

Ännu hade icke ett ord gått öfver Evelyns läppar. Likväl lyssnade hon med spänd uppmärksamhet till hvad som talades.

"Hvarför svarar ej Evelyn?"

"Mamma har ingenting frågat mig."

"Men jag har berättat dig något, som utom all fråga bör göra dig glad."

Evelyn teg.

"Du är något kapriciös, fruktar jag, min lilla Evelyn! Kan det icke vara nog att en mor, sådan som din, säger: 'Man har bjudit dig dit eller dit, mitt barn!' utan att hon speciëlt skall efterhöra om det behagar dig... Nå, man får väl ha litet öfverseende med dig, efter du alltid varit egen! Jag frågar dig således ordentligen om du vill efterkomma friherrinnans inbjudning att tillbringa en tid på Bröllinge?"

"Nej, det vill jag icke, om jag får slippa."

"Jaså, du vill icke! Men vet du, min kära Evelyn, i min ungdom hade döttrarne ingen annan vilja än föräldrarnes."

"Jag sade ju att jag ej ville det, så vida

jag finge slippa!" Hon yttrade dessa ord med en obeskrifligt bedjande ton.

"Gif henne tid", bad Constance innerligt, "att vänja sig vid tanken på en liten frånvaro! Då vi tillsammans få öfverlägga om nyttan och nöjet af denna utflykt, skall hon säkert ej finna den så ledsam."

"Jo," sade Evelyn, "jag skall alltid finna den ledsam!"

"Men hvarför då, i herrans namn?" utbrast konsulinnan. "Kan du säga mig det, eller vet du det sjelf?"

"Det vet jag icke."

"Nå, var det ej det jag sade.. jag var säker att hon icke hade något skäl! Men, ser du, min lilla gulddufva, mitt söta, älskade barn, din mor förstår dig och har gudskelof, som också rätt och billigt är, alltid gjort det, och derför kan hon säga dig — det du sjelf icke vet — att det bara är en liten blyghet för att vistas ute bland främmande menniskor. Men, tro mig, det ger sig, när du varit der några dagar! Du har dessutom Constance att tala med om det kära hemmet.. och bäst du icke vet ordet af, så kommer jag och helsar på dig."

Evelyns bröst höjdes och sänktes i tvångfull oro. Hvarföre skulle hon tvingas till detta nöje, då hon sjelf icke fann det roligt? Hon framställde ej denna fråga, men hennes sorgsna blick uttalade den tydligt nog.

"Nu skall min lilla Evelyn icke visa sig

ledsen, icke längre vara något barn! Pappa gillar din resa, mamma gillar den, Charlotte gillar den, Constance gillar den äfven, och om det icke vore under min värdighet att vädja till magister Carleborg i denna sak, skulle till och med han, så ensidigt han också bedömmer vissa angelägenheter, likväl gilla denna, emedan han ej kan undgå att inse din fördel deraf."

"Fråga honom!" sade Evelyn med ett visst lif i rösten.

"A la bonne heure, det skall jag göra! Han kan icke vara okunnig om att en ung dams edukation fordrar, att hon stundom åläggés det lätta tvånget af olika umgänge, emedan det just är detta som sedermera gifver henne den säkerhet och lätthet, hvilken det tillkommer hvarje qvinna, tillhörande en finare krets, att ega."

Då Evelyn vid middagsbordet återsåg magister Carleborg, erfor hon för första gången i sitt lif denna ledsamma och svåra känsla, som benämnes förlägenhet; men hans sätt att tilltala henne var så mildt och aktningsfullt, hans röst så tjusande och ljuf, att Evelyn snart vågade höja sin blick upp till honom, och sedan förmådde hon knappt taga den tillbaka: det låg ett så djupt allvar, ett så fridfullt lugn i hans öga, och detta öga hvilade stundom

med ett obeskrifligt intressefullt deltagande på henne.

"Vi ha kommit öfverens, jag och min dotter, att taga herr magistern till skiljedomare i en sak!" yttrade konsulinnan med utsökt behag, ty nu ville hon vinna skiljedomaren.

"Jag skattar mig lycklig att blifva hedrad med ett sådant förtroende och vill försöka att visa mig så opartisk som möjligt."

"Godt .. saken är den, att som baron G:s och vi lefva på en ganska intim fot, hvilken, i parentes sagdt, kanske snart nog torde bli ännu in .... dock, det hör ej hit ... har friherrinnan visat oss den artigheten, att bjuda Evelyn med hennes sällskaparinna till sig på någon tid, men Evelyn finner för godt att icke vara road af förslaget och skulle helst, ifall hon finge lof, se sig befriad derifrån. Frågan är nu den om icke herr magistern, lika väl som vi andra, inser huru förmånligt friherrinnans sällskap och en liten variation i allmänhet skulle vara för Evelyn, som alltför mycket älskar ensligheten?"

Då konsulinnan slutat sitt betydelsefulla föredrag, var det icke blott *hennes* ögon, utan äfven hela det öfriga sällskapets, som riktades på magister Carleborg. Äfven Evelyn höjde sin blick till honom, och i det skygga ögonkastet låg till och med ett icke otydligt, ehuru omedvetet hopp att han skulle afgifva svaret till hennes fördel.

Men långt härifrån yttrade Justus, under det han allvarsamt, nästan med ett uttryck af stränghet, betraktade den unga flickan: "Jag är öfvertygad att ett sådant vädjande ej är af nöden, ty en öm och god dotter som mamsell Evelyn anser säkert sin egen önskan alltför lätt att lägga i vågskålen mot sin mors!"

Constance kastade en harmfull blick på den, som icke hade försyn att så hårdt behandla Evelyns känslor. Men Evelyn sänkte sitt hufvud ödmjukt och lydigt: det syntes att hon icke vidare tänkte på någon invändning....

Då man åter inkommit i förmaket, sökte Constance för första gången tillfälle att få säga några ord till magistern. Han hade icke särdeles tyckts bemärka henne och, såsom man vet, ej heller gifvit något bifallstecken åt hennes musik. Bägge dessa omständigheter hade retat Constance. Dock glömde hon sina egna förtreter och sin föresats att aldrig sjelfmant tilltala den styfve herrn, nu då det kom an på något som rörde Evelyn.

"Jag undrar," sade hon halfhögt, i det hon ställde sig vid samma fönster, som han intagit, "hur någon, och helst en fullkomligt obekant, kan hafva mod — jag vore nästan frestad att säga den djerfheten — att så skarpt tilltala den stackars Evelyn?" Och vid den icke särdeles artiga frågan blixtrade Constances mörka ögon på ett sätt, som tillkännagaf hennes obeslöjade förtrytelse.

”Och jag tar mig den friheten, att tillbaka undra öfver hur någon, som kallar sig mamsell Evelyns bästa vän, kan tillåta sig klandra ett utslag, hvilket icke gerna kunde utfalla annorlunda.. eller hade det för mamsell Evelyn varit en större vinst, om hon blifvit styrkt i sin lilla opposition mot sin mor?”

”Det är icke sjelfva utslaget jag klandrat, ty jag hade redan gifvit Evelyn samma råd förut, utan tonen hvarmed det utsades, blicken hvaraf det åtföljdes, som...” Constance afbröt sig sjelf.

”... som inverkade på mamsell Evelyn?” upptog magister Carleborg, och ett fint och spetsigt leende vidrörde hans läppar, ty knappt kan det sägas att det dröjde der.

”Evelyn är ett vekt, svagt väsende, som behöfver en mild behandling: att såra henne utan uppsåt är redan en synd.. att såra henne *med* uppsåt är oädelt!”

”Kanske likväl snarare tvärtom, ty jag erkänner, att det behöfs ett visst moraliskt mod att af fri vilja tillfoga henne smärta.”

”Och det var detta slags mod herr magistern fann lämpligt att pröfva?”

”Alldeles!”

”Men för hvilket ändamål?”

”För det, som jag vann.”

”Att såra henne?”

”Att böja henne.”

”Hvilken djerfhet! Kunde herr magistern

verkligen, efter tvänne dagars bekantskap, tilltro sig ett sådant inflytande?"

"Hade jag orätt?"

"Utan tvifvel, emedan hvar och en, som sagt henne detsamma på samma sätt, skulle i lika grad ha inverkat på henne."

"Intills i går?"

"Intills i går?" upprepade Constance med lyckligt spelad förvåning.

"Om vi ej förstå hvarandra, eller om vi skola låtsa att ej förstå hvarandra, så tror jag att vi ha yttrat tillräckligt i detta ämne... Jag anser mig likväl skyldig att tillägga det mamsell Evelyns far, efter den uppenbarelse vi hade i går afton, ansett sig böra nämna hela förhållandet, som rörde henne. Jag känner således detta, och jag vågar säga att jag tror mig fullkomligt hafva uppfattat hennes väsende."

Djupt rodnande vid föreställningen att han *fullkomligt* uppfattat detta, dröjde Constance några ögonblick med sitt svar. Derefter sade hon uttrycksfullt:

"Antag att herr magistern redan grundlagt något välde öfver henne genom det tillfälliga intryck, herr magisterns musik gjorde på hennes nerver.. hvarföre begagna det på detta sätt?"

"För att stadga det. Och hvad 'det tillfälliga intrycket' särskilt beträffar, så torde det möjligtvis icke varit så alldeles utan samband

med någon annan tillfällighet. Mamsell Waller hörde ju i går morse, att jag redan tidigare på morgonen haft tillfälle att se mamsell Evelyn?"

"Ah!" Constance föraktade att fråga, men hon anade att Evelyn vid detta första möte måtte hafva röjt det djupa och starka intryck, som hon emottagit.

Under det Constance med sänkta ögon och glödande kinder skrufvade de vackra ringarne af och an på sina hvita fingrar, betraktades hon nästan närgånget af Justus' lågande blickar; men då hon åter såg upp, hade dessa blickar redan beslöjat sig med likgiltighetens ogenomträngliga täckelse.

"För att stadga det!" återtog magistern.. "Ursäkta, men jag tror vi göra bäst i att gå några steg tillbaka i vårt samtal."

"Nå, hvarför önskar herr magistern stadga den vunna fördelen?"

"För att kunna vara henne till nytta."

"Rätt vackert.. och det sker på det sätt, hvaraf vi nu fått prof?"

"Det sker derigenom att hon fattar förtroende till mig."

"Skall hon fatta förtroende på detta sätt?" Constance skakade misstroget på hufvudet.

"Vi få se! Den, som vill tillvinna sig förtroende, måste förstå att göra sitt inflytande gällande."

"Ganska öppenhjertigt.. men ifall jag nu skulle meddela Evelyn hela detta samtal?"

"I det fallet skulle jag hafva missräknat mig på mamsell Wallers karakter, men som missräkningar äro så högst vanliga, skulle jag veta att finna mig äfven i denna."

Detta svar afgafs så lugnt, att man kunnat tro det hela saken varit den talande tämligen likgiltig, derest icke ett halft förstulet ögonkast från sidan uppenbarat en lätt oro; men huruvida denna gällde något tvifvel öfver hans goda tanke om Constance eller missnöjet öfver att Evelyn skulle få del af det förda samtalet, kunde ej lätt gissas.

Constance kände sig brydd, nästan förödmjukad .. hvarföre hade hon framkastat något, som hon aldrig ärnade göra? Men hon hvarken ville eller behöfde rättfärdiga sig inför denne person, som tycktes ha för afsigt att blifva hela familjens mentor. Utan ett ord vidare lemnade hon fönstret.

Under loppet af den följande dagen — medan Constance i samråd med konsulinnan och mamsell Charlotte inventerade sin och Evelyns garderob för att efter skarp mönstring utvälja det, som borde göra sällskap till Bröllinge — föreföll ett annat samtal emellan magister Carleborg och Evelyn.

Det var under denna farliga timma på dagen, då den dalande solen går att sammansmälta sig med skymningens första, lätta skug-

gor, under den mystiska årstid, då augusti sol och månsken mötas.

Evelyn satt på en af sofforna under de höga popplarne på gården. Hon gjorde ingenting, men det sågs tydligt att själen numera icke delade händernas overksamhet. Färgen på hennes ansigte spelade i flera skiftningar, och suckar, än lätta, än djupa, darrade öfver hennes läppar.

På en gång, ehuru hennes öga icke upplyftades från jorden, for en darrning genom hennes lemmar. Hon lyssnade med återhållen andedrägt: hjertat, detta hjerta, som Evelyn förut knappt vetat utaf, började klappa så våldsamt, att hon undrande lade handen derpå. Hon kom i ett tillstånd af häpnad och spänning, och liksom bunden af en förtrollning, kunde hon hvarken fly eller upplyfta sin blick.

"Tillåter mamsell Evelyn att jag får dela bänken?" ljöd en röst, hvars musikaliska svärmeri erinrade om Evelyns älskade toner.

Hon förmådde ej svara, men den rena, omisskänliga lycksalighet, som lågade på hennes sköna anlete, var ett tillräckligt vältaligt svar.

Justus satte sig bredvid henne, dock icke alltför nära.

"Jag återkommer från en vandring i trakten. Detta ställe är af Gud rikt begåfvadt: till och med de flacka, ödsliga sträckor, som vi upptäcka från bergens spetsar, förhöja ge-

nom kontrasten dess sällsynta skönhet, och man skulle tro att, omgifna, af en så fruktbärande och herrlig natur, äfven menniskorna, som tillhöra den, borde vara lyckliga.”

”Jag hoppas de äro det!” svarade Evelyn sakta.

”Har mamsell Evelyn besökt dem i deras boningar?”

”Nej, jag besöker ingen.”

”Och hvarför icke? Kanske har jag orätt i att göra en sådan fråga, men om mamsell Evelyn icke anser den otillbörlig, skulle det göra mig mycket lycklig, om jag erhölle ett uppriktigt svar.”

Evelyn försökte att se på den, som så talade till henne. Kommo väl dessa ljud från läpparne? Ack nej, det var med själen han talade, och dock hade Evelyn ej annat svar att gifva än det, att hon ej ”visste” hvarföre hon ej besökte någon.

”Det skulle likväl göra dem så lyckliga, om mamsell Evelyn någon gång underrättade sig om deras omständigheter.”

”*Jag* ... ack, hur skulle jag komma mig dertill?”

”Genom menniskokärleken! Jag är säker att den aldrig haft ett renare och ädlare tempel, än mamsell Evelyns hjerta.”

Hon såg på honom med en sorgsen, oviss blick.

Han förstod henne.

"Jag såg mamsell Evelyn i middags betrakta en vacker törnros .. den stod i sin fulla mognad, men om mamsell Evelyn betraktat den fina, blyga knoppen, i hvilken rosen först slumrade, om mamsell Evelyn det gjort, skulle denna knopp hafva sagt: 'Försök icke att genomtränga mig .. gif mig tid att fullborda mitt inre lif ... ju längre det dröjer, desto säkrare går det sedan framåt!' Och då knoppen sedan efter hand öppnat sig och låtit den friska, ljufva rosen synas, för att fröjda menniskorna med sin skönhet och upplifva dem med sitt rena doft, skulle knoppen visat att den hade rätt i sin bön. Allt i naturens rike, från menniskan till blomman, måste ha tid att utveckla sig!"

Evelyns bröst vidgades: hon lyssnade med andakt. "Hvem skall jag söka?"

"Gud!" svarade henne den unge mannen med djup, inspirerad ton.

"Gud?" eftersade Evelyn och höjde de milda blå ögonen upp emot himlen.. "Ack ja, visa mig honom!"

"Se honom i hans verk rundt omkring oss, hör honom i vindens sus, i fåglarnes sång, känn honom i den väckelse, som bröt mamsell Evelyns tunga dröm, och förnim honom i den aning, som hviskar: 'Hvarföre fick jag detta lif, om ej för att göra det gagnande och fruktbärande?'"

"O, hvad dessa ord, dessa ljud göra mig

godt... visste jag blott huru... Jag har så litet förstånd!"

"Mamsell Evelyn har ett rikt och djupt förstånd, blott det hinner utveckla och härda sig. Tillsammans med det ädla hjertat skall det säga mamsell Evelyn *huru* en ung och varm qvinna nyttigast och bäst kan visa sin vilja och förmåga att vara nyttig på den plats Gud ställt henne. Icke alla hafva ett så rikt och stort fält som mamsell Evelyn. Jag har i dag besökt några torp under Örnvik: menniskorna äro icke lyckliga, ty de äro förtyngda af och försoffade i sin fattigdom och i sina dagligen släpande arbeten, hvilka knappt nog lemna dem någon tid öfrig att arbeta för sig sjelfva."

"Arbeta de icke för sig sjelfva?"

"Mamsell Evelyn vet ju att torparens flesta dagar i veckan åtgå till dagsverken vid herrgården: det är *så* han betalar rättigheten att bebo torpet och njuta dess lilla afkastning. Detta är en lag, på hvilken intet är att säga, då den afser rättvisan och väger krafterna hos den arbetande, väger dem så, att för hans eget trägna arbete något blir honom öfrigt till lifsbergning. Men hur mycket, hur outsägligt mycket kunde ej, trots dessa arbetsfamiljers tunga lott, ändå göras för deras bästa! Ingen skall kunna göra det säkrare och skönare än mamsell Evelyn!"

"Jag?"

"Gå till de lidande, tala med dem.. var dock ej genast till hands med hjelpen, innan förståndet pröfvat hjertats dom! För mångahanda olyckor och smärtor finnas mångahanda hjelpmedel. Om mamsell Evelyn för den ene hos sin far utverkar någon minskning i dagsverken, för den andre till och med en enskilt hjelp vid upplöjandet af hans tröga jord, kan mamsell Evelyn åter skänka tröst åt en stackars mor, då denna, nedtryckt af själslidande och uselhet, ser barnen förgås omkring sig, och hos dessa barn skall mamsell Evelyn grundlägga ett fruktbärande frö till det goda, genom att tala med dem om Gud och att efter mamsells Evelyns eget hjertas milda ingifvelser lära dem att tro på honom i med- och motgång. Jag kan icke säga en tusendel af allt det goda, som från mamsell Evelyns läppar och händer kunde utgå: menniskorna skola tro att en himlens engel besökt dem, och deras tacksamhet, deras förbättrade läge, hvilket mamsell Evelyn med sitt inflytande hos sina föräldrar efter hand kan åstadkomma (ty ingenting bör ske brådstörtande) skulle bli en skön, en onämbar belöning för de mödor, som menniskokärleken ålägger."

"Ack, om jag kunde begynna dessa värf nu genast!"

"Icke så.. Mamsell Evelyn har ju ännu ingenting sett med egna ögon, mamsell Evelyn kan icke säga hvilkas lidanden och bördor äro

störst. Detta är något som icke heller jag vet, ty jag är en nykomling, som ännu ej hunnit långt i mina granskningar; men om jag äfven kunde säga: 'Den och den fordrar isynnerhet hjelp!', skulle jag ändå icke säga det, ty det är mamsell Evelyn sjelf som skall söka och dömma. Det är en ringa ting för den rike att göra godt, då någon annan pekar ut stället, der han skall kasta sin skärf, men sådan är icke meningen med gåfvornas användande. Den som ger, bör icke blott öppna handen: hjertat bör också ha någon del i hans handling och egentligen leda den."

"Men då jag nu skall resa bort?"

"Icke kallar mamsell Evelyn en half mils väg för en resa! Örnviks egor stöta ju, efter hvad jag hört, intill Bröllinges, och mamsell Evelyn, som är ung och frisk och road af att promenera, kan ju söka de nödlidande såväl från Bröllinge som härifrån. Olyckliga finnas öfverallt, och ehuru den, som eger egna underhafvande, företrädesvis är pligtig att tänka på deras bästa, utesluter dock icke denna pligt menniskokärleken att visa sig på flera håll, dit händelsen eller, rättare, försynens skickelse leder den.... Men daggen börjar falla: det är icke nyttigt för mamsell Evelyn att längre sitta ute."

Evelyn svarade ej, men hon drog schalen bättre omkring sig och beredde sig att efterkomma den gifna vinken. Hennes fällda ögon-

lock öppnades, och hon vände det sköna ansigtet, bepurpradt af en inre stark rörelse och nästan förklaradt i det bleka månskenets hemlighetsfulla glans, mot Justus, som, betagen af denna heliga skönhet och genomilad af en på samma gång jordisk och himmelsk glöd, fattade hennes hand emellan sina och qvarhöll den några sekunder.

Vid denna djerfva beröring spratt Evelyn till: det blef hett som glödande lava kring engelns rena hjerta, och då hon straxt derefter kände hans varma läppar på sin hand, var hon nära att förlora sansningen.

Men hans röst, lugn, mild och aktningsfull, återkallade henne till medvetande genom dessa få ord:

"Med denna kyss, ren och helig som min önskan och sträfvan att i mamsell Evelyn söka tillföra de fattiga en lindrande engel, inviger jag denna lilla hand till det ädla verket att leda, hjelpa och stödja alla dessa olyckliga, som behöfva stödet af en himmelsk uppenbarelse i jordisk hamn ... eller hvarför kan jag icke lika gerna säga: en jordisk uppenbarelse i himmelsk hamn!"

Sedan han uttalat dessa ord, steg han upp, bugade sig djupt och försvann nedåt parken.

Två dagar derefter lemnade Evelyn och Constance sitt kära Örnvik.

TJUGUSJETTE KAPITLET.

Vi framlägga här icke det första, utan det tredje brefvet, som Justus af Carleborg efter ankomsten till Örnvik skref till sin mor.

"Det är sant, älskade mamma, att mitt lynne är bättre.. och hvarföre skulle det ej vara godt, då min kropp blifvit återställd till helsan och min själ funnit den så länge saknade jemvigten? Jag skulle nästan kunna säga att jag är lycklig, ifall icke all jordisk lycka vore så visligt begränsad, att alltid något återstår att sakna.

Detta något, detta omätliga, detta hemlighetsfulla, hvarefter vi med så outsägligt brinnande begär tråna och längta, hvad är det? Säg mig icke, såsom en gång tillförne, att det är kärleken mellan tvänne beslägtade väsenden! För mig åtminstone är det icke detta. För mig skulle kärleken aldrig, i händelse den komme, blifva nog att fylla det omätliga tomrummet i min själ... Nej, det kan icke fyllas här. Denna trånad, denna längtan är trånaden och längtan efter det, som skall möta oss på andra sidan. Det är detta mysterium som rycker min ande med sig till det okända fjerran och låter den rastlöst jaga genom dess rymder... En gång skall den dock hitta hem.

Du vill höra något mera, min ömma mor, om de förhållanden, hvari jag lefver .....

Jag har redan tecknat detta värdiga par, mitt patronage, tvänne offer för den allhärjande fåfängan, som så ofta fattar en del medlemmar af medelklassen, då de sakna grundliga kunskaper och sålunda icke kunna finna andra afledare för de rikedomar, som vår Herre gifvit i deras förut arbetsamma händer.

Men tvifvelsutan blir denna ställning, den de så ifrigt eftersträfvat, deras egen olycka, ty hur länge de lefva detta ytliga, med gamla vanor så litet öfverensstämmande lif, måste de dock till slut känna att de pålagt sig en börda tyngre än deras fordna arbete. Och jag misstänker, att deras sträfvan efter detta "nobla lagom", som de beständigt sakna och söka, blir lika fruktlös som alkemistens letande efter konsten att af oäkta metall skapa äkta.

Konsuln är i öfrigt en särdeles aktningsvärd och hederlig man, och redan är den stackars karln i högsta grad besvärad af all den värdighet, han måste upprätthålla. Han önskar säkert ingenting högre, än att få vara så enkel och rättfram som han var i sin köpmansbod.

Hvad konsulinnan åter beträffar, är hon ohjelpligt angripen: hon skulle hellre dö, än frivilligt försaka en ofta osmaklig prakt och denna atmosfer af aristokratisk höghet, som, enligt hennes begrepp, numera ovilkorligt till-

hör henne. De misstag, hon emellanåt begår, kunna stundom locka ett leende på mina läppar..oftare känner jag likväl medömkan, synnerligast deröfver att, om man vill vinna något hos henne, man måste använda hennes svagheter såsom vapen emot henne sjelf.

Och det är åt denna qvinna som Gud anförtrott en skatt af omätligt värde!

Jag har känt tårar i mina ögon, då jag sett hur hon missförstått sin dotters tankar och känslor, då jag sett hur hon äflats att hos detta oskyldiga, nästan heliga väsende utså lättsinnighetens frön. Men Evelyn drager sig tillsammans för modern: de förstå hvarandra ej.

Denna unga flicka, som före min ankomst hit varit att betrakta endast som en vegeterande dröm, har, efter den tidpunkt jag i första brefvet skildrade, beständigt upptagit allt flera och flera intryck. Hon är för mig ett studium af obeskrifligt intresse, och jag är för henne läraren och engeln, som öppnar ingången till den nya verld, dit hon längtar att steg för steg intränga.

Det är en känsla af obegränsad njutning att besitta denna allmakt: utan mig är hon *intet*, genom mig *allt*. Jag har ock gjort mig till en helig lag, att väl uppfylla detta ansvarsfulla kall, ty på mig beror det att gifva hennes själ den riktning, som skall afgöra hennes sällhet för lifvet.. på mig beror det att göra den fåfänga, oförnuftiga moderns behand-

lingssätt oskadligt eller fruktbärande . . med ett ord: det beror på mig om detta ljufva och ovanliga väsende skall förblifva i sin ursprungliga skönhet, om Evelyn skall förblifva engel. Hon *skall* det!

Evelyn har, efter hvad jag kunnat inhämta, en öm beundrare i den nu frånvarande baron Max von G., en human och rättskaffens man, just en sådan som jag önskar henne till make, då jag slutat hennes uppfostran. Föga anade han, då han skaffade mig hit, hvad som här skulle blifva min vigtigaste befattning. Jag har sett honom blott några timmar, men känner mig likväl benägen att hålla af honom, ty ehuru han hörer till de så kallade förståndsmenniskornas antal, saknar han visst icke känsla; men han har ej heller så mycket deraf att han skall bli olycklig eller mista modet för det han icke får spela en roman med sin älskade, innan hon blir hans hustru. Han kan, ehuru med ojemförlig högre bildning, klassificeras till samma ras som Leonard . . . Saliga själar, som fridfullt segla genom lifvet i ett nötskal!

Mamma frågar efter Evelyns vän. Jag träffar henne lika ofta som Evelyn sjelf. Ännu fortfara de bägge flickorna att vistas på Bröllinge, der jag, såsom mamma hört, är en gerna sedd gäst, men jag vet likväl intet annat än att hon och jag icke beherrskas af någon sympati. Jag misstänker, att hon icke tycker om

att se sitt välde minskadt. För *min* del tycker jag ej heller om att någon ställer sig i vägen för min vilja, eller, rättare, jag tycker om att visa dem, som det göra, att jag älskar hindren endast såsom eggelser.

Det är blott för dig, min dyra, dyra mor, som jag ödmjukt böjer mig: din vilja, din kärlek herrska öfver mig, ty dig älskar jag djupt, outsägligt. Näst Gud är du det heligaste, det högsta för din *Justus*."

Fru Carleborg till sin son.

"Du vet, mitt älskade barn, hvilken högtid dina bref äro för mitt modershjerta, ehuru de nästan alltid framställa någon ny skiftning i ditt inre. Ack, min Justus, när skall du bli öfvertygad, att det är vida tryggare och bättre att segla genom lifvet i ett nötskal, som bär, än i en ballong, som hvarje ögonblick hotar att brista.. och till slut brister!

På samma dag som jag erhöll ditt bref, fick jag äfven några rader från Leonard. Han skrifver alltid kort, men hans enkla, trofasta hjerta uppenbarar sig i hvarje bokstaf. Jag skickar dig hans skrifvelse här innesluten.

Ja, min son, jag vet att du älskar mig, och visste jag ej det, skulle jag icke med något mod kunna kämpa emot de sorgliga aningar, hvilka stundom intaga mig. Du älskar mig ömt, Justus, du älskar din mor, liksom

du sjelf är älskad .. jag har behof att upprepa det, ty eljest förtviflade jag om att kunna inverka på dig, ifall det en gång rätt allvarligt kommer i fråga.

Jag vet att du aldrig tror dig behöfva varningar, ty du litar för mycket på dig sjelf, men en mors kärleksfulla bekymmer kunna ej tvingas till tystnad. Låt mig då säga dig, att jag högre än alla dina svärmerier fruktar denna ton af säkerhet, hvarmed du vill afgöra en annans, dig främmande varelses öde. Upphäf dig ej till försyn! Det kan icke vara den Högstes vilja och afsigt att någon af hans skapade väsenden skall spela en sådan. Akta, akta dig, Justus! Ditt högmod villar dig, och jag, din mor, fruktar att du för detta arma, älskvärda barn blir allt, utom hennes räddande engel.

En ung man kan aldrig vara den passande läraren för en så begåfvad flicka, helst en man med din lågande fantasi. Blottställ dig icke för faran! Du är henne ej vuxen .. och om *du* är det, är väl *hon* det äfven? Förråd ej detta barns känslor, förråd ej hennes föräldrars förtroende, hennes utkorades hopp! Lemna henne i fred för din tjusning, och fly sjelf, innan du måste lemna ditt hjerta, kanske din heder i sticket!

Du kommer ju hem på vintern .. gör det ändtligen! Jag har ingen ro förrän jag får riktigt blicka in i ditt väsende och taga din

hemlighet ifrån dig. Det är liksom det nu låge ett tvång öfver din ande, till och med öfver dina villor: antingen har du behof att dölja dig för mig, eller går genom din själ en skiftande dag, ömsom skum, ömsom klar, hvilken försätter dig i ett för dig sjelf ofattligt förhållande.

Hvartåt sträfvar du ... Tala .. lägg dina tankar, hvilka de än må vara, ned för din mor! Låt *henne* skilja dem isär och taga hvetet ifrån agnarna.. sedan skola vi tillsammans öfverlägga. Du är icke nog för dig sjelf: du skall aldrig blifva nöjd, aldrig anse det fullkomligt godt, detta så ofta om-ordade mål, förrän din mor granskat och välsignat det. Meddela henne det då, och det skall blifva dig sjelf redigare!

.Tala äfven till mig om denna Constance, med hvilken du ej finner någon sympati! Du har ej sagt mig det ringaste om henne, icke ens om hon är ful eller skön.. kommer detta af liknöjdhet eller af fruktan att inlåta dig i ett ämne, der du ej sjelf är hemma? Jag har gifvit akt på att du vanligen nämner henne med ett visst slags förtrytelse .. låt mig åter varna dig: mitt hjerta anar att du är omgifven af faror. Hittills har du lyckats rädda dig från en fiende, hvars makt jag alltid fruktat... o, måtte det äfven nu lyckas .....

Gången af mitt slutna, enformiga lif vet du så väl, att jag ej behöfver nämna ett ord derom. Gudskelof, vi äro friska både jag och

Monika.. och Monika, som nu på gamla dagar lärt sig spå i både kort och kaffe, utletar ditt öde i alla riktningar. Om du visste hur glad den goda själen är, då hon ser idel lycka för dig! Då dåra hennes ljusa förhoppningar äfven mig.. och hvarföre skulle jag ej tro på dem: min Justus skall en dag uppfylla dem alla!

Din ömma och trogna mor
Hedvig af Carleborg.

Läs med uppmärksamhet Leonards lilla bref!"

"Min snälla, rara mamma!

Som jag just fått bud nedåt mammas trakter, skickar jag detta bref i det aktningsvärda sällskapet af en ost, en smörbytta och en skinka, hvilka tre magnater mamma har lof att anse såsom representanter af alla de respektabla ostar, smörbyttor och skinkor, som skola komma och helsa på mamma, när jag blir min egen.

Ännu låter jag väl emellertid stå till ett år eller två med den saken: jag måste först se mig om efter en vacker flicka, som kan säga mig hvar *hon* bäst tycker om att vi köpa den der jordlappen. Jag ärnar, som mamma häraf kan förstå, till en viss punkt dela med mig af väldet; och blir hon bara söt och snäll och god, så få vi väl se, om hon ej får lite för mycket att säga. Jag fruktar verkligen att jag har någon benägenhet att stå under

toffeln: det gör så godt i hjertat att se en god qvinnas glädje, då hon leder sin man till det goda.

Nå, käraste mamma, bed nu varmt och hjertligt för mig att vår Herre skickar en liten fager vän i min väg, ty icke har jag tid att resa land och rike omkring att söka. Får mamma händelsevis spaning på någon, så gif mig en half vink, och se'n skola vi dansa på mitt bröllop, så att det står herrliga till!

Men, för pocker, jag talar ju så mycket om mig sjelf, att jag glömmer fråga efter hur Justus mår i sitt nya hem.. den oförbätterlige tokern, som icke behagar svara på alla mina bref! Jag ber att mamma skolar upp honom för det... Herre gud, hvad vi skulle ha roligt, om han en gång blefve förnuftig och ville likna andra menniskor.. ty, oss emellan sagdt, mamma lilla, han är just en narr, som jägtar sig trött, utan att sjelf någonsin få reda på hvad han löper efter. Men stackars Justus, det är synd om honom, och i allt hans konstjägteri älskar jag honom ändå så pass, att jag kunde ge honom hjertat ur bröstet.

Mammas trogne

Leo.

Fjerdingen innehåller bara helsningar till Monika, men hittar hon något annat på botten, så må hon behålla det också."

FJERDE BOKEN.

Evelyn.

TJUGUSJUNDE KAPITLET.

"Charlotte, Charlotte," ropade konsulinnan Löwe, i det hon en afton med blossande kinder och brådskande rörelser återvände från Bröllinge, der hon gjort sina döttrar en visit, "Charlotte, Charlotte, har du i ditt lif hört maken . . . Men knyt först upp mina hattband!"

"Nå, det måste vara något märkligt som kan sätta hennes nåd i sådan extas . . Jag är helt och hållet nyfikenhet!"

"Du vet att du eger någon skarpsinnighet, Charlotte, men jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna att du icke genomskådar det *jag* ej ser.. och då du aldrig skall kunna begripa hvad *jag* i all evighet icke skulle hafva utgissat, så vill jag icke heller sätta dig på något prof . . . eller tror du dig om att mäkta fatta hvad Evelyn företar sig i sina tillkommande svärföräldrars hus?"

"Hon håller förmodligen på att under friherrinnans handledning bilda sig för sin blifvande ställning?"

"Åhå, min lilla Charlotte, icke så illa gis-

sadt, nämligen såsom en liten satir på sanningen. Ja, Evelyn håller verkligen på att evertuera sig för sitt tillkommande kall: hon, Evelyn — förstå detta om du kan — går omkring hela långa dagen i torparstugorna, delar ut sina handpenningar (hvilket hon gudskelof gerna kan få), gör sig till sjuksköterska hos gamla gubbar och käringar och börjar lägga hand vid barna-uppfostran i flerfaldiga grenar, enär det icke inskränker sig till att allenast sy barnkläder, utan äfven att hålla katekesförhör, stackars barn, hon, som jag sjelf haft en så oerhörd möda med att plugga katekesen i!"

"O, min gud," utbrast Charlotte med hela sitt goda hjertas frivilliga beundran, "dessa försakelser af mamsell Evelyn äro lika underbara som upphöjda... Hvad hennes nåd måtte blifvit glad att finna det hennes känslor tagit en så ädel riktning!"

"Jag kan just icke säga, att jag blef så glad som icke mera förundrad.. och det tycker jag att äfven du och alla, som känna Evelyns tröghet, hade skäl att bli!"

Charlotte insåg att hon förgått sig, då hon fallit ur sin vanliga roll. Hon hastade derföre att godtgöra sitt fel, i det hon med välberäknad långsamhet upprepade: "Förundrad, säger hennes nåd.. nej, jag blef slagen af en sådan häpnad, att jag ansåg hela saken såsom ett underverk... och noga räknadt, måste hennes nåd medgifva att den är föga mindre."

"Är det icke det jag säger .. jag säger det ju i klara, tydliga ord!"

"Och hvad hennes nåd skall bli omtalt i hela orten för en så originel, skön och ädel dotter! Och huru många välsignelser se'n som skola uppstiga från de fattigas hyddor och återfalla på hennes nåd!"

"Jag behöfver icke säga, Charlotte, att jag har medlidande med de fattiga: du vet bäst hvad jag gjorde, då vi voro i staden; och jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erinra dig det jag alltid i Evelyns hjerta sökt väcka goda uppsåt. 'Var icke högmodig, mitt barn,' har jag sagt till henne, 'det är icke din förtjenst att Gud låtit dig födas af rika föräldrar!'"

"Ja, dessa ädla grundsatser ha alltid varit hennes nåds .. och jag är säker att de icke motsades af friherrinnan på Bröllinge?"

"Nej, långt derifrån: hon berömde Evelyn och talade om hennes vackra bemödanden med en rörelse, som verkligen var beundransvärd ... Och Constance, den lilla älskvärda tokan, sade insinuerande på både sina och Evelyns vägnar: 'Söta, goda tant, vi sy upp allt friherrinnans linne.. och,' tillade den skälm-ungen hviskande, '*det* är att fylla bara ett dockskåp med, då man jemför det med nådig tants tillgångar!'"

"Och man kan icke neka att hon har rätt!" inföll Charlotte med ett talande småleende.

"Nej visst, det medger jag sjelf, och der-

före skola vi i morgon hålla generalmönstring i skåpen och dessutom, emedan vi gudskelof ha råd, äfven skicka ett stycke nytt lärft."

"Ack," suckade Charlotte, "hvad det måtte vara ljuft att vara rik, att kunna säga som hennes nåd till sig sjelf: "Jag behöfver blott vilja, och dessa stackars menniskor skola erfara att äfven de kunna bli lyckliga!""

"Åh ja, rikedomen och en hög ställning i lifvet ha utan tvifvel sina agremanger liksom sitt stora ansvar... Men tro ej att det jag har att omtala, inskränker sig härtill: jag har tre.. låt mig se: fyra, nej, fem.. ja, minsann, hela fem kommissionerna till min gubbe... betänk bara, kommissioner från Evelyn! Ja ja, jag tror väl, att om det icke varit för kommissionernas skull, hade hon ännu tegat med dessa sina nöjen... Men är det icke besynnerligt att hon ej förut nämt derom?"

"Det har visst gladt henne att arbeta i tysthet, tills hon såg att hon ej kunde hjelpa sig utan hennes nåds biträde.. och är det någon bön till konsuln, lär den visst icke bli afslagen."

"Jag tror så med: jag ärnar dessutom personligen lägga mig ut för saken.. det är en pligt emot mig sjelf, att skydda min dotters heder; och i sitt hjertas innerliga godhet har hon lofvat tala med pappa för flera torpare om minskning på dagsverken, underhåll för en del och kör-hjelp för andra. Jag säger vid allt

detta, att jag blott icke begriper hur hon kommit på idén att taga reda på dessa saker, och hur hon, som alltid (gud hjelpe mig att jag som mor skall säga det) var så loj och lat, fått en sådan arbets-ifver!"

"Det är frukten af mamsell Constances sällskap."

"Nej, Charlotte, tänk efter.. dessa paroxysmer skulle då ha kommit förut. Alltifrån den aftonen hon dansade, har hon ej varit sig lik... det är ett underverk."

"Hennes nåd har rätt! Men hvad icke menniskoförstånd når till att utreda, det får man anse såsom Guds skickelse... Törs jag fråga hur länge hennes nåd tillåter de unga damerna att ännu qvarstanna?"

"En vecka till, på friherrinnans enständiga anhållan. Vid medlet af oktober vill jag ha Evelyn hem under min egen handledning, ty hur stort mitt förtroende än är till friherrinnan, i hvilken Evelyn bör lära sig att betrakta sin andra mor, så är dock den egna närmast, och jag ärnar sjelf vara den som längre fram prevenerar henne på baron Max' frieri, hvilket utan all fråga är att förvänta, då han i januari kommer hem."

"Ja, det är så godt som om det redan vore undangjordt. Men apropos om de moderliga omsorgerna.. jag är visst aldrig den som anmärker något, och allra minst då herrskapet tiger, men för min del skulle jag dock tro.."

"Hvad för något.. du verkligen sätter mig i nyfikenhet?"

"Jo, jag skulle tro, efter hennes nåd har den godheten att tillåta mig yttra min mening, att informatorn kanske något litet negligerar Calle. Herr magistern är så oändligen väl upptagen på Bröllinge, att han, noga räknadt, rider och spatserar bort mera tid i veckan, än han använder till läsningen."

"Men," sade konsulinnan, något släpande på rösten — ty sedan baron G. och hans friherrinna bemötte magister Carleborg såsom en medlem af deras familj, skulle det visat alltför liten takt, om konsulinnan, i hvars hus han var "engagerad", gjort annorlunda) — "men, min kära Charlotte, jag tror du har orätt i detta! Min fostersons guvernör har sjelf sagt mig att undervisningen under sådana promenader (du vet att han ofta har Calle med sig) är bättre och på det hela lärorikare, än den som förvärfvas under det enformiga upprepandet af några lexor."

"Det är då alltför möjligt, att jag i min okunnighet misstagit mig!" hastade mamsell Charlotte att visligen öfverskrapa sin misslyckade beräkning att hålla magistern vid hemmet, icke derföre att Charlotte hade ens den aflägsnaste aning om att magistern var den verkande kraft, som satte Evelyn i rörelse, som uppmuntrade och ledde hennes små försök.. nej, Charlotte önskade hans närvaro

endast af det enkla skälet, att hon aldrig kunde se sig nöjd på den sköne och originelle unge mannen och aldrig i lifvet kunde uppnå någon större lycksalighet, än då han emellanåt ställde ett par vänliga ord till henne. Om han då någon gång bad henne om den obetydligaste småtjenst, var hon i sjunde himlen; men åter var hon färdig att gråta af harm och ledsnad, då Bröllinges eller någon af de andra herrgårdarnes flitiga inbjudningar beröfvade henne den anspråkslösa lycka, med hvilken hon var så fullkomligt belåten.

"Gubbe lille," yttrade konsulinnan vid aftonmåltiden, "vi ärna lägga an på din menniskokärlek, jag och Evelyn. Kanhända" (hon vände hastigt sitt hufvud till den sidan, der Justus satt) "har herr magistern icke ofta haft tillfälle att höra en hustru framställa en sådan begäran som den, hvarmed jag ärnar öfverraska min man."

"Hvad i guds namn, Nelly, min vän, skall det då bli af?"

"Jo, ser du, Evelyn har nu fått sig några små poetiska griller i hufvudet: hon vill hjelpa upp dina underhafvandes fördelar. Hon studerar den kristliga menniskokärlekens katekes från perm till perm .. och här har jag listan på hennes andraganden, hvilka jag anser för min pligt att rekommendera till ditt behjertande."

Konsulinnan framdrog nu och räckte åt sin man ett papper, hvilket innehöll namnen på de personer, för hvilka Evelyn sökte utverka sin fars eftergift och hjelp.

Konsul Löwe satt fullkomligt tyst: en djup rörelse arbetade inom den beskedlige mannens själ. Hans stumma dotter skulle vakna upp ur sin dvala för att visa honom vägen till hans pligter! Var det Guds finger? Ja, det måste vara så, ty var det ej underligt att han, som i staden och på varfvet, enligt sitt eget samvetes intyg, burit en faderlig vård för alla sina båtskeppare med deras hustrur och barn, aldrig, sedan han fick kalla denna stora egendom för sin, kommit att begrunda att han hade samma pligter, samma ansvar här. Den hederlige konsuln blygdes öfver att icke redan hafva tänkt sig in i sina nya förhållanden, der han af ledsnad och overksamhet (ty inspektorn skötte den yttre ekonomien) föreföll sig sjelf såsom femte hjulet under vagnen. Men härjemte erfor han en känsla af den högsta och innerligaste tacksamhet till Gud derför att Evelyn, som så länge varit "alldeles bortkommen", repat sig i den grad, att hon till och med kunde blifva en föresyn för sina egna föräldrar.

"Nå, min vän, du besinnar dig fasligt länge.. skulle en man ega mod att afslå hvad två ämabla fruntimmer be honom om?"

"Åh, kära Petro... kära Nelly, icke tänker jag på någon vägran: jag tänker blott att

det är en skam för dig och mig, att vi icke sjelfva, utan att detta barn ... du förstår?"

Konsulinnan blinkade och kastade en särdeles betydelsefull blick från sin man på informatorn. Men informatorn vände sig på sitt vanliga obesvärade sätt till konsuln och sade i den aktningsfullaste ton han hittills begagnat: "De tänkesätt, herr konsuln yttrat, äro så ädla, så förtjenta att kännas och aktas, att, ehuru jag endast är en löntagande medlem af detta hus, jag icke kan återhålla utttrycken af min glädje och tillfredsställelse. Ginge en sådan väckelse genom många egendomsherrar, skulle den vanlottade arbetsklassens suckar hvarken vara så många eller djupa."

"Ack, herr magister!" Konsuln såg helt brydd ut vid detta uttryck af Justus' känsla.

Men konsulinnan log och hviskade till mamsell Charlotte: "Den der harangen var alldeles icke dum, särdeles det der om löntagaren.. det vittnar om en hög modesti."

TJUGUÅTTONDE KAPITLET.

Den, som med uppmärksamt öga följt Evelyn under den i förra kapitlet antydda utvecklingen af hennes började verksamhet, skulle likväl i detta begär att ständigt vara nyttig hafva funnit snarare en feberaktig oro, än en

lugn och välgörande åtrå att sprida glädje och sällhet dit hon gick.

En gång väckt på tanken att lindra de betrycktas bekymmer, var hon endast angelägen att så fort som möjligt sätta sig i beröring med en del af Örnviks underhafvande, och emedan hon kommit dithän att hon *ville* detta, försvann af sig sjelf den medfödda blyga rädslan . . hon måste finna medel.

Redan dagen förrän hon lemnade Örnvik, gjorde hon en lång och vidsträckt vandring. Man var van att sakna henne under hennes gamla drömmerier i parken, och derföre saknade man henne icke. Evelyn visste intet bestämdt mål för sin väg, men hon trodde fast att Gud skulle leda den, och han gjorde så också, ty just i de tvänne torp, hon påträffade, funnos tårar att aftorka, hunger att lindra. Der voro ock många saker att erfara, som för Evelyns kommande spaningar blefvo af stor nytta. En gammal blind åltfader i en af dessa slägter berättade för den lyssnande unga flickan hela den del af Örnviks historia, hvilken rörde dess arma underhafvande under den följd af år, som egendomen vandrat från arrendator till arrendator. Denna historia var lika djupt sorglig som för känslan upprörande. Den var dock ingen ovanlig historia i dessa egendomars annaler, hvilka under egennyttiga egare, roffande förvaltare eller sugande arrendatorer skrifvas med blod.

Evelyn ryste, gret och darrade ömsom och lofvade inom sig att begagna allt det inflytande, hon kunde vinna öfver sina föräldrar för att afhjelpa det onda. Men det onda var för djupt och stort att lätt kunna afhjelpas. För att hjelpa det i grund insåg Evelyn väl att det fordrades andra krafter än hennes. Dock antydde icke *han*, hennes rådgifvare, att hon skulle blifva redskapet.. och vid denna erinran blänkte det till i de milda ögonen, och en gnista af hemlig kraft lågade upp i hennes själ.

Hon afhjelpte nu med egna tillgångar det ögonblickliga behofvet. Väl hade hon genast kunnat tala med sin far, ty hon var säker om hans samtycke, men hon hade föresatt sig att först tänka och noga pröfva för hvilka och för huru många hon skulle begära hjelp. Det stod ock dunkelt för de blyga tankarne, att hon dessförinnan borde inhämta mera af den, som gifvit henne de första underrättelserna i dessa ämnen.

På Örnvik kom dock icke något sådant tillfälle: Justus sökte det ej. Och blyg och rädd att falla honom besvärlig med minsta fråga, afreste Evelyn till Bröllinge.

Det kärleksfulla deltagande, den hulda vård och nästan föräldra-ömhet, som här mötte henne, verkade välgörande på Evelyns hjerta. "Ack, hvad de äro goda.. jag vet icke hvarför de

så hålla af mig!" yttrade hon stundom till Constance.

"Derför att du är god och derför att *de* också äro goda!" svarade Constance, som ej ville erinra Evelyn om det, som tids nog sjelft skulle erinra om sig.

På de promenader flickorna nu gjorde med friherrinnan, upplåstes ofta den låga torpardörren. Huru fröjdade sig ej Evelyn, då hon i sin själ tänkte: "Så belåtna med sitt herrskap och sina små trefliga hem som dessa menniskor äro skola äfven Örnviks underhafvande blifva, och jag, *jag* skall rödja dem vägen. Kan det finnas någon större lycka, än den af detta medvetande?"

Då hon så frågade sig sjelf, sade hennes läppar nej, men några dunkla, outredda tankar läto henne ana att denna lycka kunde förhöjas.

Baronen och friherrinnan trodde, och det med allt skäl, att det var åsynen af den lugna, glada välmågan på det välskötta Bröllinge som förorsakade Evelyns lust att verka i samma anda, men Constance, som så innerligt älskade Evelyn, måste intränga djupare i detta alltför besynnerliga förhållande, och hon anade snart att ingifvelsen icke kom från Evelyn sjelf. Med knapp nöd fick Constance tillåtelse att följa henne, då hon tidigt på morgnarne ställde sina steg åt de trakter, der Örnviks och Bröllinge egor möttes; men sedan de här en gång

helt och hållet tillfälligtvis mött magister Carleborg, något som likväl icke vidare hände, begärde Evelyn aldrig mera att få gå ensam. Otaliga gånger, särdeles under den sista tiden flickorna vistades på Bröllinge, besökte magistern baron G:s gästfria hus. Han var der icke blott en kär, utan en aktad gäst, och antingen han samtalade med majoren eller friherrinnan, visste han alltid att välja sina ämnen och föredrag så, att de kunde blifva nyttiga och upplysande för Evelyn, hvars ögon med stum andakt hängde vid hans läppar.

Flera gånger under familjens gemensamma utvandringar fördes de af instinkten eller händelsen tillsammans på de smala gångarne i parken. Då talade Justus om Evelyns fattiga, om den kärlek, om den varma tacksamhet, hon redan ingifvit dem; då rådde, uppmuntrade, berömde han hennes nit och flit och häntydde mera öppet på hvilka personer han ansåg mest förtjenta af hennes förböner. Det är sant, att formen för dessa förtroenden var af en obeskriflig renhet och att de i mångfaldiga hänseenden buro en ädel och skön frukt, men icke dess mindre voro de hemliga emellan dem båda och gåfvo just derigenom en alltför farlig kraft åt Justus' ord, när han snart lemnade det lugna språk, hvari samtalet vanligen begynte, för att, hänförd af sin poetiska, stundom vilda, men nästan alltid passionerade fantasi, svärma ut på fält, der Evelyn icke förmådde följa honom,

utan andlös, bäfvande under väldet af en orolig känslosvallning, så mycket vådligare som den alltid andades det religiösa svärmeriets qväfvande luft, öfverlemnade sina öron, sin inbillning, sitt hjerta, sin själ åt talaren.

Och med hvilka ord, med hvilka toner ingöt han ej denna kärlek till Gud, till medmenniskor, till hela naturen i detta öppna sinne, som han väckte, som han danade, i detta väsende, som han nästan skapade efter sin viljas makt . . ja, de voro sköna, de voro underbara, liksom hans musikaliska toner! Hans musik var hans känslor satta i ord, hans ord voro deremot en musik, som icke alltid uttryckte hans känslor, ty dessa voro stundom sådana, att han ej ens för sig sjelf förmådde gifva dem ordens form.

Aldrig förekom i dessa samtal en bokstaf om det slags kärlek, som förenar mannen och qvinnan: det var endast och oföränderligen skaparens kärlek till sina skapade varelser eller dessas allmänna inbördes kärlek till hvarandra som utgjorde grund-temat. Och likväl rodnade Evelyn och kände sitt hjerta klappa, när på den trånga vägen hennes arm kom i beröring med hans eller han vid något betänkligt ställe räckte henne handen.

Om Evelyn vågat, skulle hon försökt att eftertänka om icke äfven *hans* hand darrat. Ett par gånger tyckte hon så, men då darrade hon af undran och oro öfver att hon kunnat

tänka på något sådant. ”Hvarföre,” frågade hon sig sjelf, ”skulle den hafva gjort det?” Hon kunde ej gifva sig något redigare svar på denna fråga än på ett par andra: ”Hvarföre är blicken i hans öga så olika, än så och än så? Huru och när äro hans ögon skönast, antingen då han talar lugnt och allvarligt, eller då hans ord liksom bränna sig in i hjertat?”

Evelyn var för Justus som en spegel, i hvilken han såg aftecknade alla hennes själs skiftande rörelser, och han såg dem med förtjusning (ty han, svärmaren, var djupt och lefvande öfvertygad om sitt verks ädelhet och renhet), men också med häpnad, då han spanade vissa otvetydiga tecken till en gryende kärlek. Han ville ej älska Evelyn med en jordisk kärlek: hon var för helig för den. Han ville blott njuta den höga sällheten att skapa henne till sin afbild, att ingjuta i hennes hjerta sin ande, en ren ande, som i denna oskuldsfulla qvinnoskepelse skulle verka, nu i smått, framdeles i stort, för hans planer till de vanlottades förbättrade läge i fysiskt och andligt hänseende.

Justus var ännu en, i ordets häfdvunna bemärkelse, oförderfvad yngling. Intet slags last hade oskärat honom eller tryckt samvetsförebråelsens taggar i hans hjerta, men den moraliskt rene yngling, som först utgick ur moderns hydda, var han ej mer. Hans djerfva inbillning bar honom genom himlar, genom af-

grunder, och det milda lugn, den sansade värme, han visade i det dagliga umgängeslifvet, betalade han med ensliga timmar genomvakade i de vidunderligaste, de kolossalaste framtids-spekulationer, ur hvilka han likväl icke sällan uppryektes genom de bisarra språng, som hans nyckfulla sinne tog långt förbi den form, i hvilken han ville intvinga det.

Under detta själens arbete, då hvarje nerv var i spänning och drömmaren lefde ett så mångfaldigt lif, att en enda sådan dag i verkligheten skulle utsläpat hans krafter, grundlades allt mer och mer denna exaltation, som slutligen skulle träda till höger om förnuftet och blifva det vapen, hvilket han i nästan hvarje strid begagnade. Hans fysik, stark af naturen, stod underbart emot detta trotsande: några timmars sömn voro alltid tillräckliga att återgifva honom detta värdiga, fina och intagande utseende, som var så olikt det, hvari hans inspiration försatte honom. Dock fans nästan alltid i hans ögon en dunkel eld, som tydde på det dubbellif han förde.

På de omvexlande mörka och lysande banor, hans ande genomflög, syntes Evelyn honom alltid såsom serafen, hvilken Gud sjelf ställt på vakt vid dörren till hans hjerta att bevara det från alla villor, och det förekom honom nära nog som han skulle hafva begått ett helgerån, ifall han egt ens en tanke att förvandla serafen i ett dödligt väsende. Deremot hände

det att just Constance, som han i följd af sin fortfarande motighetskänsla nästan aldrig nalkades och som han med en icke otvetydig harmsenhet erinrade sig, emedan hon synbart vågade att vara lika motigt stämd mot honom, icke sällan framkallades af hans inbillning. Det var *hennes* skönhet han fann ett nöje i att tänka på, att drag för drag granska, det var hennes likgiltighet som förekom honom så retande, att han roade sig med utfunderandet af hundra medel till dess besegrande . . . och likväl var han kall som is, då han åter såg henne, ty han tyckte sig höra en röst, som varnande tillhviskade honom att aldrig nalkas denna qvinna.

Dessa hemliga instinkter iakttogos af dem båda, och det var endast då höfligheten eller nödvändigheten dertill bjöd dem som de möttes. Deremot öfvertygade de sig utan svårighet, att de hyste en viss fruktan för hvarandra. Constance bäfvade för att få se ett smygande fantom — det hon ej vågade gifva hvarken form eller namn — uppsluka hennes vän, som hon olyckligtvis fann allt mer och mer hejdlöst lemna sig åt väldet af sitt första intryck. Justus åter bäfvade för att se Constance, om hvars fasta och bestämda karakter han ej misstog sig, motarbeta detta välde och slutligen slita Evelyn, det rena, sköna naturbarnet, ifrån honom. Denna sorg tyckte han sig ej kunna bära: han hade utsett Evelyn till sin

goda engel. Dessutom ville han fortfarande förblifva engelns gud.

Så stodo förhållandena, då flickorna vid medlet af oktober återvände till Örnvik.

TJUGUNIONDE KAPITLET.

Friherrinnan G. till sin son.

"Under sex veckor, min dyre Max, har jag haft den tillfredsställelsen att uppfylla en af ditt hjertas varmaste önskningar, nämligen att visa Evelyn en mors ömhet och omvårdnad.

Såsom jag redan i mitt sista bref nämde för dig, tycktes hon uppfatta dessa mina bemödanden, och det på ett sätt, som allt mer och mer stadgat mig i tron på din försäkran, att hon verkligen i grund eger en lika fin som djup och omfattande känsla.

Du förvånas och gläds med skäl öfver den oväntade riktning, hennes lif tagit. Ack, hon är mer än skön, då hon med sitt oskuldsfulla leende, med sina vackra ögon, i hvilka en himmel af godhet afmålar sig, beser dessa små, dem hon uppklädt från hand till fot. Ja, min son, min käre Max, jag är sjelf nu intagen af denna flicka, och kan du vinna henne, så har jag ej mera några invändningar att göra. Men

fastän dessa försvinna, återstår dock alltid en icke obetydlig och, såsom jag tror, icke heller ogrundad fruktan, att hon ändå aldrig skall passa för det egentliga lifvet.

Vi ha ett par gånger, under den tid hon vistats här, haft större bjudningar, men vare sig att sällskapskretsen är trängre eller vidare, drager hon sig lika blygt undan eller försjunker, midt under det lifvade samtalet omkring henne, i detta dval-tillstånd, i hvilket hon framlefde sina dagar intill det ögonblick, då musikens underkraft väckte henne.

Ifrån och med denna stund har hon med synbar förkärlek fästat sig vid magister Carleborg, och denne blygsamme, kunskapsrike och intelligente unge man förtjenar denna vänskapsgärd, som det icke ligger i hans natur att missbruka.

Emellertid, min bäste Max, måste jag säga dig att, ifall han icke vore en man med så vackra och stränga grundsatser, det väl skulle kunna hända att denna oförtäckta, fullkomligt oskyldiga känsla å hennes sida toge en annan flygt . . ja, jag bör icke dölja för dig min tro att det skulle kosta honom en ganska ringa möda. Men han behandlar detta barn med det mest exemplariska förstånd: en älskande bror kunde ej leda henne varligare och ädlare, och jag skulle mycket misstaga mig, om han icke genom konsulinnan fått en vink om ditt företräde, hvilket för honom med hans nobla be-

derskänsla (äfven ifall han hyste någon ömmare känsla för Evelyn, hvad jag icke har anledning tro) är tillräckligt att qväfva den i dess uppkomst.

Genom Constance, som jag ännu lika högt uppskattar, har jag blifvit ledd på den tanken att det icke, såsom min egenkärlek smickrade mig, var åsynen af våra lyckliga underhafvande som hos Evelyn väckt första idén att skapa samma lycka på Örnvik, utan att ingifvelsen varit henne bibringad innan hon kom hit, och bibringad af Carleborg. Om förhållandet är sådant, synes mig den unge mannens uppförande beundransvärdt. Men Constance gillar det icke: hon klandrar att han ej öppet talar med Evelyn, med hennes föräldrar, med hvem som vill höra det, i dessa ämnen, som ej behöfva inhöljas i någon mystisk förtrolighets-slöja. Men jag tror att Constance häruti har orätt, emedan Evelyn aldrig deltager i allmänna samtal, knappt med örat. Jag skulle således anse att den, som vill inverka på henne och öppna hennes sinnen för dessa välgörande intryck, behöfver tala enskilt och med väl afpassad skicklighet, ömsom till hennes hjerta, ömsom till hennes förstånd.

En så god flicka kan ej vara afundsjuk öfver det företräde, Carleborg ger Evelyn. Jag tror likväl att hennes mindre milda omdöme härflyter af en viss liten prevention för magistern. Hvarifrån denna åter härleder sig, är all-

deles omöjligt att förklara, då denne man redan allmänt i hela vår krets lyckats göra sig aktad och afhållen, ja, jag kan gerna säga älskad.

För alla händelser skulle jag gerna velat följa Constances råd, att ännu längre qvarhålla Evelyn här, men föräldrarne längtade efter henne, och flickan sjelf längtade till hemmet. I morgon skall jag se till hur mina skyddslingar befinna sig, och först i öfvermorgon afsänder jag mitt bref, för att kunna gifva dig en kärkommen helsning.

(Tvänne dagar sednare.)

Kan du väl tro att vår beskedliga konsulinna, som nyss satte en heder uti att, enligt sina förvridna förnämitets-begrepp, icke lemna sin hvilsoffa stort oftare än hon åkte ut, tog emot sällskap eller gjorde visiter, att hon på en gång börjat prata stort och vidt om det föredöme, som det tillkommer menniskor inom det högre samhällslifvet — stackars toka — att gifva dem, hvilkas lott det blifvit att dväljas i det lägre, "ett exempel, min nådiga friherrinna, värdt att följas af andra, ty det är genom folk af *vår* kast, som upplysningen skall spridas!"

Jag anhöll att få veta hvad för en plan

sysselsatte henne, och du skulle sett med hvilken öfverlägsenhet i ton och åtbörder hon tog ordet. Naturligtvis hade idén till denna plan upprunnit i hennes eget hufvud, men Constance försäkrade att Evelyn väckt den hos sin mor, "och hvarifrån Evelyn fått den, det gissa vi!" tillade Constance med ett uttryck, som jag ej tyckte om på hennes vackra ansigte, ty idén är vacker och, såsom konsulinnan sade, förtjent af efterföljd.

Den består deruti, att alla Örnviks flickbarn två gånger i veckan få samla sig på herrgården, der de unga damerna, biträdda af mamsell Charlotte, skola gifva undervisning såväl i kristendomen som i alla slags handarbeten, hvaremot barnen vexelvis tvänne andra dagar i veckan skola få deltaga i allehanda husliga göromål, under konsulinnans *egen* uppsigt, och i allehanda till köket hörande, under hushållerskans och mamsell Charlottes öfverinseende.

Jag gaf denna plan hela mitt hjertliga bifall, och under samtalets lopp utvidgades och fullkomnades den ännu mer, då magister Carleborg inföll: "På detta sätt ha damerna fullkomligt sörjt för sitt eget kön, men då ett så vackert exempel som fru konsulinnans icke ens af den obetydligaste individ bör kunna höras utan önskan att i sin mån bidraga till ändamålets utvidgande, så erbjuder jag mig, om detta förslag vinner herrskapets bifall" (han gjorde en vältalig böjning först åt fruns, sedan åt kon-

sulns sida) "att samla alla gossar till undervisning hvarje söndag. På det sättet bli icke heller *de* lottlösa."

Såsom du lätt kan tänka, skulle både konsuln och frun, i den sinnesstämning, hvari de nu voro, med tacksamhet emottaga magister Carleborgs oegennyttiga anbud, och redan i nästa vecka komma dessa undervisningar att begynna. Jag betviflar ej deras nytta, men liksom min gubbe betviflar jag deras varaktighet. Sedan det korta år, hvarunder magister Carleborgs hand leder det hela, gått till ända, är det väl möjligt att ena afdelningen någon tid vidvarar genom vanan, men hemkallas Constance och der framdeles blir en ny informator, skulle jag förmoda att konsulinnan ej ensam är vuxen detta företag, och Evelyn har väl då kanhända ... dock, det är ej värdt att spå ... Gud allena vet om framtiden, och han styr till det bästa för min älskade sons öde.

Din far fäster sig med förkärlek vid detta parti. Jag vågar icke granska hans önskan, ty jag fruktar verkligen att, så god och oegennyttig han än är, råka på någon beräkning om hur förmånligt det vore, att Bröllinge egor i framtiden ökade Örnviks.

Farväl, min älskade Max! Dina bref äro alltid min högsta glädje. Jag tviflar icke att du nästa år kan få domsaga, men blir det något af med dina planer härnere, är det pappas älsklings-idé, och min också, att du då

helt och hållet slår dig på att bli egendomsherre och ingenting vidare.

I alla dina uträkningar och förhoppningar följes du emellertid af din älskande och varmt tillgifna mor

Ebba von G."

TRETTIONDE KAPITLET.

Åter hade ett par veckor gått fram.

Det slags eller, rättare, de slags skol-inrättningar, som friherrinnan i sitt bref till baron Max omförmälde, voro nu i full gång; och ehuru det egentligen var för den så kallade söndags-skolan som magister Carleborg hade förestyret, hindrade detta honom ej att erbjuda de unga fruntimren sin hjelp, och han utvecklade en förvånande grad af tålamod och skicklighet att inplanta kristendomen i de unga åhörarnes minne och hjerta.

Det faller af sig sjelft, att under dessa gemensamma lektioner en mängd små, i sig sjelfva obetydliga förtroligheter närmade läraren och lärarinnorna till hvarandra, och till och med Constance måste upptinas under inflytelsen af hans varma, välviljande tal och småningom medgifva, att hon troligen misstagit sig och att han helt säkert vore en beundransvärd och fullkomligt oegennyttig menniska.

Evelyn, stackars Evelyn var snärjd som fågeln i nätet och gjorde ej minsta försök att slippa ur den trollkrets, som han för hvarje dag drog allt tätare och tätare omkring henne.

Det var sällan Justus träffade Evelyn ensam, emedan Constances förtroende till den nitiske läraren ännu var för *nytt* att icke stundom vackla, men nu föreslog Justus konsulinnan att bli Evelyns lärare på pianot, och konsulinnan, som aldrig "såg längre än till näsan" och dertill sedan en tid fått i sitt hufvud att Charlottes råd icke alltid voro så säkra, gaf utan betänkande icke blott sitt bifall, utan förklarade högljudt sin förtjusning och tacksamhet för det besvär, herr magistern ville hafva . . och detta allt i trots af mamsell Charlottes föregående varningar, dem hon försigtigt låtit undfalla sig, då konsulinnan i de förtroliga samråden tillkännagifvit sin önskan, att magistern måtte *erbjuda* denna artighet.

"Jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att tro det jag är den kompetentaste domaren härvidlag!" yttrade hon, när mamsell Charlotte ännu en gång, efter magister Carleborgs verkliga anbud, dristade framkomma med en ödmjuk hänvisning till hennes nåds eget omdöme huruvida det var rätt, då man sett hvilket starkt välde magistern utöfvade på mamsell Evelyn, att vidare blottställa henne derför. "Det är icke allenast jag," bifogade mamsell Charlotte, "det är äfven någon annan som häruti tänker

lika med mig!" och Charlotte nickade åt fönstret, der Constance satt.

"Hvad vill detta säga," utlät sig vår fru med bjudande värdighet.. "lägger man råd mot *mina* beslut!"

"Hvem skulle ens tänka ditåt!" svarade Constance, i det hon hoppade ned från fönsterpallen och gick att sätta sig hos konsulinnan. "Men, se, lilla nådigaste tant, Evelyn är för nervsvag för musiken, och magister Carleborgs musik afser inga svaga nerver."

"Kära Constance, du är rätt enfaldig... vill det så mycken styrka till att klappa på de der tangenterna?"

"Åh ja, äfven dertill vill det just ingen svaghet, om lektionen håller ut, men det lidande, hvaraf jag menade nerverna taga skada, är den själsspänning, som musiken måste åstadkomma på ett så känsligt väsende som Evelyn. Jag inbillar mig, kanske icke utan skäl, att den kunde sätta hennes sinnen och fantasi i en sådan spänning, att det blefve fara för henne."

"När man märker något sådant, kan det vara god tid att upphöra. Det är en pligt, som jag är skyldig icke allenast mig sjelf, utan framför allt min tillkommande måg, att icke förbise något medel till utvecklande af Evelyns finare uppfostran, och det vore i sanning ganska hedrande och angenämt för mig,

om jag vid en viss persons återkomst läte honom höra Evelyn i en lysande aria."

"Åh, tant lilla, tänk aldrig på något sådant.. det der lärer sig icke på hvarken sex veckor eller sex månader, och Evelyn skulle ej lära sig att sjunga en aria på sex år, nej, icke på sex århundraden — det kan tant tro!"

"Jag måste tillstå att du verkligen syrprinerar mig, Constance lilla, och jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag icke hade väntat att egenkärleken ända dit hänfört dig... Men, se, här kommer just magistern så lagom för att afgöra vår tvist... Var så god, herr magister, och säg om Evelyn behöfver sex århundraden för att lära sig sjunga en aria?"

Justus kunde ej hindra ett småleende, men innan han hunnit svara, fann konsulinnan skäl att tillägga följande: "Jag hade hoppats, jag, som också tror mig veta litet, att med den musikaliska underbyggnad, Evelyn erhöll i pensionen, der vi höllo henne i sex år, och med den undervisning, hvaraf hon nu får profitera, det icke skulle behöfvas mer än sex, högst åtta veckor?"

"Man kan likväl icke neka," yttrade Justus, "att ett så ovanligt framskridande af en talang vore något högst sällsynt."

Vid dessa ord träffade hans öga Constances, och den triumferande blick, hon ej kunde eller ej brydde sig om att dölja, lät Justus genast

förstå att det var fråga om en utmaning, och nu *ville* han visa, väl icke att Evelyn på sex veckor kunde lära sig sjunga en aria, men att hon det oaktadt, i trots af Constances lilla intrig, ändå skulle bli hans elev.

Konsulinnan, som kände sig litet stucken af svaret, hvilket tydligen kunde förklaras som en half, om icke hel motsägelse af hennes vilja, fann passande att antaga en mera deciderad ton:

"Jag hade trott," sade hon, "att, då frågan är om ett *frivilligt* anbud, meningen vore att göra Evelyns talang till en hederssak?"

"Men betänk, min nådiga fru konsulinna, huruvida ej mamsell Evelyn i sig sjelf utgör ett så originelt väsende, att den magi, som omger henne, är för dyrbar att upplösas i en så obetydlig hvardagssak som afsjungandet af en aria, helst på det sätt man stundom hör dem utföras af dessa tusentals små-talanger, hvilka tro sig fullkomliga! För detta slags briljantare musik fordras icke blott att rösten skall ega ett stort omfång, mycken skönhet och böjlighet, det fordras ock ett grundligt studium af musiken, en grundlig undervisning . . . med ett ord: något som man icke lätt finner tillgång till, åtminstone i landsorten."

På Constances kinder kom och gick rodnaden i allt högre och högre flammor: hon visste att en skicklig musikus, en grundlig musikus varit hennes lärare och att, om ma-

gisterns ord till en del vore sanning, de likväl egentligen blifvit yttrade för att förnärma henne. Men Constance kunde ej glömma att, i trots af den köld, han första gången visat för hennes musik, han likväl sedan flera gånger, ehuru han aldrig sagt ett bifallande ord, i blickens ofrivilliga hyllning gifvit sitt bifall tillkänna, och hon trodde alltså att förtrytelsen mot henne mera hade del i hans omdöme, än en verklig öfvertygelse.

Konsulinnan, hvilken i anseende till Constances föregående motsägelser icke var utan medkänsla för detta utfall, det äfven hon ansåg riktadt mot den unga flickan, tyckte sig likväl på det hela bli något narrad i de förhoppningar, hon gjort sig på Evelyns lektioner för magistern; men innan hon hunnit kläda denna missbelåtenhet i ord, hastade Justus att återknyta det endast till hälften utvecklade ämnet.

"Då det följaktligen, för att prestera den musik, hvarom vi nyss talade, fordras en öfverlägsenhet, som endast genom mångårig öfning kan bibringas, och då det dessutom alltid, äfven med den största färdighet, blir något onaturligt deri, anser jag att en sådan talang — förutsatt att den kunde vinnas — endast skulle misspryda mamsell Evelyn och göra henne till någonting halft, något oharmoniskt. Sådan som mamsell Evelyn af naturen blifvit utrustad, är hon i den grad fullkomlig i sin

genre, att man så litet som möjligt bör inklämma henne i konstens former. Otaliga menniskor ha haft tillfälle att beundra konsertmusik, men få menniskor ha haft tillfälle att beundra ett sådant väsende som mamsell Evelyn, och skall hon spela, så bör det icke blifva efter någon viss metod: hon skall, handledd af mig, lära sig nog för att kunna uttrycka sina känslor och hängifva sig åt dem. Man skall således hos henne komma att beundra endast naturens originalitet."

"Nå, min bäste magister, låt oss då blifva vid den naturliga och originella musiken .. jag börjar verkligen sjelf tro att denna mera hör till Evelyns genre, och hennes sång behöfver icke derföre försummas."

"Har då mamsell Evelyn sångröst?"

"Som barn hade hon det, ehuru hon sedan, med sina verkligen förargliga kapriser, ej velat sjunga; men hon måste ha röst, ty jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag i min ungdom hade en mycket omtyckt röst. Vi kunna ju dessutom fråga henne ... "nu, sedan hon någorlunda börjat blifva som andra menniskor, måtte hon väl icke behöfva dölja sanningen."

"Om jag finge taga mig den friheten att uppvakta med ett litet råd, så vore det att låta den saken bero på någon gynnsam händelse. Ber man henne sjunga, för att pröfva hennes röst, skall rädslan betaga den dess na-

turliga uttryck. Lemna denna sak åt mig.. vi kunna emellertid, som bestämdt är, börja spellektionerna."

"Gör som magistern vill.. jag lemnar saken helt och hållet i herr magisterns händer!"

Magistern bugade sig, återgaf Constance den triumferande blicken och lemnade rummet.

"Hon är förlorad," tänkte Constance, "om han får frihet att sitta bredvid henne flera timmar igenom... Ännu ett försök!"

"Han är utan tvifvel en man med edukation, det måste man medgifva!" yttrade konsulinnan.

"Han är en man af två färger, och jag för min del afskyr sådana."

"Hvad vill du säga dermed, mitt barn... förstår *du* ett dylikt yttrande, Charlotte?"

"Ja, hennes nåd, nog tror jag att jag inser mamsell Constances mening. Den ena gången se vi magister Carleborg såsom en ödmjuk apostel, nitisk i sitt värf och stark i sin vilja att utbreda nytta och välsignelse, den andra framstår han som en extra magnifik seigneur och demonstrerar och deklamerar som en aktör. Utan tvifvel är han en farlig man.. han har sällsynta gåfvor, men han försmår ej heller att begagna dem."

"Hvarför skulle han också icke begagna dem, då han en gång fått dem. Och om han, uppmuntrad af mitt exempel, vill lemna någon undervisning i mina skolinrättningar, behöfver

han derföre lika litet vara en apostel som han behöfver vara en aktör, för det han med liflighet och elegans uttrycker sina tänkesätt i afseende på min dotter."

"Men", sade Constance, "har tant — för att tala alldeles öppet — tänkt på hvad min baron Max skall taga, då han kommer hem och får veta att Evelyn erhållit tillåtelse till ett ännu förtroligare förhållande med denne herre, för hvilken hon redan visat ett så beundransvärdt förtroende, att hon blindt låter leda sig af honom?"

Konsulinnan rodnade starkt. "Jag hoppas, Constance, att du icke har för afsigt att säga någonting, som kan såra min delikatess?"

"Jag har endast för afsigt att uppfylla min pligt, medan det ännu kan vara af gagn att tala. Magister Justus af Carleborg är en person icke blott dubbel, utan tiodubbel, ja tjugudubbel.. jag tror icke på renheten af hans smygande menniskokärlek. Kanske är detta ändå för strängt: det kan vara möjligt att han älskar menniskorna och vill göra dem allt det goda, han förmår, men att en så ung man sysselsätter sig härmed, är redan så ovanligt att, då han dertill förenar magisterns fina, ömsom smidiga, ömsom lugna, behagfulla och någon gång kalla, ja hvassa väsende, mot hvilket hans stundom lågande och häftiga natur bjert afsticker, man icke annat kan än miss-

tro honom och bäfva, då man ser Evelyn utan hejd öfverlemna sig åt hans minsta nyck."

"Men hvad i himlens namn kan då hända.. han lär väl icke äta upp henne heller?"

"Jo, med ögonen åtminstone... Har tant sett sådana ögon? Och har tant framför allt sett dem, då han riktar dem på Evelyn? Man skulle tro att en erke-engel blifvit nedsänd för att lära henne böja sig under väldet af hans himmelska makt."

Konsulinnan skrattade och bedyrade att, så länge hans ögon liknade en erke-engels, de icke skulle utöfva någon farlig makt. Dessutom vore magistern af en alltför sträng hederskänsla att kunna svika en mors förtroende, "och hvad Evelyn beträffar," bifogade den kloka modern, "kan du vara alldeles utan oro: hon begriper icke ens så mycket som de första bokstäfverna i det alfabet, du talar om.. hon skall gifta sig med baron Max och blifva lycklig på *sitt* sätt."

"Och tant vidblifver löftet om musik-lektionerna.. tant vill icke lyssna till de råd, som gifvas af Evelyns bästa vän?"

"Constance lilla, en mor är alltid sin dotters bästa vän, och för din *egen* skull bör du icke säga mer! Jag förstår ganska väl att du måste erfara förtrytelse emot Carleborg, som till och med i min presence afgifvit sina tankar öfver den briljanta musiken, men du bör ej derföre låta förleda dig till dessa förutsätt-

ningar, hvilka, lindrigast sagdt, äro oväntade af din karakter. Jag ansvarar sjelf saken för baronen och har dessutom gifvit mitt ord, hvilket jag icke ärnar bryta."

"Hvad det beträffar," inföll mamsell Charlotte, "så kan väl en person i hennes nåds ställning finna för godt att ändra en tanke, utan att någon har rättighet att deröfver beklaga sig eller finna sig förnärmad."

"Det må vara, men en person i min ställning är också skyldig, att göra afseende på exemplets verkan.. jag vill visa att hvad jag sagt är sagdt.".....

Musiklektionerna togo sin början.

Men att begynna med, syntes Evelyn så blyg och läraren så helt och hållet lärare, att ingen anmärkning med skäl kunde göras.

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

En vacker förmiddag föreslog magistern, som just aldrig var särdeles ordentlig i afseende på Calles lästimmar, att göra de unga fruntimren sällskap på en promenad. Han nämde ingen viss trakt, men det syntes likväl af den väg, på hvilken han förde dem, att han hade något mål i sigte, och slutligen framkom han också med det förslaget att, som det tyd-

ligt syntes att damerna voro uttröttade af den långa vandringen, man kunde besöka en sjuk hustru, hvilken just bodde der i närheten. "Denna qvinnas undergifvenhet i sitt lidande", yttrade han, "har väckt min djupaste beundran och glädje."

I den dunkla stugan funnos utom den sjuka endast en gammal gumma, hustruns mor, samt hennes barn. Denna hustru var enka och lefde på ett litet undantag med modern och de små. Så länge hon egt krafter att arbeta, hade hon arbetat för alla fyra, men denna sträfvan öfver mensklig makt hade nedkastat henne på sjuksängen, och nu afvaktade hon döden, fast förbidande att den, som funnit henne för svag att längre utöfva det kall, henne på jorden blifvit ålagdt, nog skulle sörja för dem, hon qvarlemnade.

Då hon fick se Justus, spred sig ett leende af förklarad frid öfver hennes läppar, och ett sakta "ack!" vittnade om huru välkommen han var.

Med glädje märkte Constance och Evelyn att omkring den fattiga hustrun fans allt, som behöfdes för en sjuk, och den blick, de vexlade, sade dem genom hvilkens försorg det blifvit anskaffadt.

"Välsignelse öfver honom!" utbrast den gamla.. "Han är Herrans utvalde."

Justus låtsade icke höra dessa ord, men

han tillslöt ej sina ögon för det, som han läste i Evelyns.

"Hvarföre," sade hon sakta till honom, "ha vi ej fått veta om dessa olyckliga?"

"Mamsell Evelyn har nu så många skyddslingar, att jag hittills behållit dessa för mig sjelf. Detta lilla undantag hörer ej till Örnvik, men att de arma, det oaktadt, skulle finna hjelp derifrån, det visste jag, och derföre vågade jag föra mamsell Evelyn hit, så att denna stackars mor måtte få dö lugn."

Han tog Evelyns hand och ledde henne fram till sängen. "Se, arma qvinna," sade han, "denna milda engel skickar er Gud till hugsvalelse: hon skall icke blott bedja för er själ, hon skall draga försorg om er gamla mor och edra barn."

Evelyn lutade sig ned öfver den sjuka. Ingen hörde hvad hon hviskade, men då hon åter upplyfte sitt af tårar fuktade ansigte, bar det, uttrycket af en helig ödmjukhet, och hustruns bleka drag utvisade en säll förtröstan. Hon såg på Justus med en blick af brinnande tacksamhet.. sedan såg hon på modern och barnen med en blick af den djupaste kärlek.

"Ack," tänkte Constance, "hvad det ibland är bittert att vara fattig! Men är icke också *han* fattig, och likväl ser denna döende mor på honom med välsignande ögon.. Det är han som gifvit hennes sista stunder frid: ingen

egoism kan här komma i fråga.. han måste vara god."

"Ack, läs för mig i dag också!" bad hustruns matta röst.

Justus nedtog nya testamentet från hyllan öfver fönstret (man såg att han var van att der taga det), satte sig vid den sjukas säng och läste ett par herrliga kapitel, icke så att orden förblefvo döda bokstäfver, utan *så* att de sände ett dubbelt lif, en himmelsk väckelse.

Då han tystnade, satt Evelyn med hufvudet böjdt i handen och gret sakta. Hon önskade, att det varit hon som legat på den torftiga bädden, att det varit för henne som han så läst..

"Någon af oss borde nu sjunga en psalm!" hviskade Justus, sedan han långsamt hoplagt bibeln. "Min röst är för stark, mamsell Constances nästan för mycket verldslig... om mamsell Evelyn vore så god? För den stackars sjuka behöfs intet pryderi: det är blott för henne som mamsell Evelyn sjunger."

Nu kastade Constance en blick af obeskrifligt förakt på den djerfve, som icke försmådde att begagna en stund som denna till dylikt ändamål. Det är sant att den sjuka ej förlorade det ringaste härigenom, men hon var icke dess mindre medlet som han nyttjade för uppfyllandet af en önskan, hvilken troligen icke annars skulle ha gått i fullbordan.

Constances blick upptogs af Justus med

icke blott det fullkomligaste lugn, utan den återgafs på ett sätt som hade han velat utropa: "Blygs att kränka mig med en sådan misstanke!"

Men Constance lät icke muta sin öfvertygelse: den förblef orubbad, ehuru hon ej vågade gå ända derhän, att tro det hans menniskokärlek vore blott en larf.

"Ack, jag kan visst icke sjunga!" stammade Evelyn.

"Fatta blott mod . . denna arma qvinna skall blifva så tacksam derför!" . . . han räckte henne psalmboken . . . "De här enkla melodierna har mamsell Evelyn hört många gånger både i kyrkan och när skolbarnen sjungit sina morgonpsalmer."

"Ja, jag mins väl melodierna, men jag vet icke säkert om jag har någon röst."

"Förlåt mig då att jag med min enträgenhet plågat mamsell Evelyn . . jag vet att det skulle varit en himmelsk fröjd för den döende modern att höra dessa fridstoner från den, som lofvat blifva hennes barns beskyddarinna!"

I hans ord låg på en gång en afbön och en förnyad ännu varmare bön. Evelyn kände det magiska i hans blick: hon slog upp en psalm, vände sina ögon till den sjuka, sedan ned på boken igen och började sin sång.

Man hörde först endast några darrande toner, så svaga att de knappast kunde liknas vid suset af en bortdöende vårvind, men

efter hand tilltogo de i styrka och klarhet, och ehuru de alltid i jemförelse till Constances förblefvo veka, hade de likväl en så outsägligt ren, skär och rörande klang, att Justus och Constance hänfördes och trodde sig höra en röst från himlens serafer.

Ingen oroade henne med att säga ett enda ord, då hon slutat, men Justus' ögon tvingade henne att öppna de sänkta ögonlocken, och något vidare behöfdes ej för att öfvertyga Evelyn, att hon varit så lycklig att ha vunnit hans bifall.

Många dagar förgingo efter besöket i den sjukas hem, utan att Justus vid musiklektionerna nämde ett ord om Evelyns röst. Han tycktes ej ens erinra sig denna omständighet, då man talade om detta besök och de åtgärder, man vidtagit både före och efter hustruns död. Det var endast dessa åtgärder som tycktes intressera Justus, och då allt var gjordt, som för närvarande kunde göras, syntes han äfven hafva glömt hvad som stod i samband dermed.

Men en afton, då skymningen öfverraskat Evelyn och hennes lärare vid den långa lektionen, en afton, då Constance hörsammat en kallelse från friherrinnan på Bröllinge, konsulinnan höll angeläget rådslag med mamsell Char-

lotte och konsuln rökte eftermiddagspipan i sin egen kammare, en sådan i alla afseenden väl tillstyrd afton, som stjäl sig in bland andra, utan att någon ger akt derpå, sade Justus sakta och förtroligt, men liksom det varit den enklaste och naturligaste sak i verlden:

"Sjung lite för mig, Evelyn!"

"Sjung lite för mig, Evelyn!" upprepade den unga flickan inom sig med glädjeklappande hjerta. Så, i denna genom-enkla och förtroliga ton, hade hon aldrig förut hört honom tala.. hvad det lät godt och ljuft! "Ack, om han alltid kallade mig blott Evelyn.. jag *kan* sjunga, då han vill det!" Och Evelyn sjöng en liten visa från sin barndom, som just rann upp för hennes minne, och hon sjöng så som de små bevingade sångarne sjunga.

Det hade blifvit skummare.. tystnaden, som följde på den barnsligt ljufva, oskuldsfromma sången, blef Justus för mäktig. Evelyns sköna ansigte syntes honom öfvergjutet af ett helgonskimmer... han måste dock luta sig ned, djupt ned till henne. "Tack!" sade han sakta och fläkten af en kyss berörde hastigt hennes kyska panna. Evelyn uppgaf ett lätt utrop — hon visste ej hvarföre — men hans blick tjuste henne så mäktigt, att hon sjelfmant, i det en obeskriflig ljusning sväfvade öfver hennes drag, framräckte sin panna för att ännu en gång vidröras af hans läppar.

I detta ögonblick inträdde Calle, derefter

konsuln, och Justus begaf sig upp på sitt rum, medan Evelyn blef qvarsittande vid instrumentet, dock utan att röra sig, nästan utan att våga andas . . . . . .

Dagen efter detta uppträde, då Evelyns öga blygt höjde sig emot honom, som inkastat så många olika känslor i hennes själ, fann hon honom lugn, hjertlig och god, såsom han alltid plägade vara emot henne, men icke mer: ingenting i hans väsende, ingenting i hans blick tydde på aftonens händelse.

Men till konsulinnan sade han med den mest öfvertygande säkerhet: "Mamsell Evelyns röst är ganska behaglig, oändligen täck, och ifall fru konsulinnan och mamsell Evelyn sjelf tillåta det, skall det vara mig ett stort nöje att få uppöfva den."

"Ack, min bäste magister Carleborg, detta är i sanning ganska smickrande, och jag gissar, mitt barn, att du äfven sjelf uppskattar magisterns godhet?"

Evelyn teg. Hur skulle det gå, hur kunde det gå, om hon skulle sjunga hvar dag? Hennes blyghet stred mot begäret, att dock få sjunga för honom.

"Nå, Evelyn . . man skulle tro, att du icke fått profitera af den ringaste edukation . . hvarför svarar du icke? Jag ser ju på dig att du vill sjunga, och efter magistern har den artigheten att önska höra ditt eget utslag, så låt icke vänta på det, utan säg ja eller nej!"

”Jag skall försöka.”

”Seså, mitt barn, det var snällt.. man begär icke mer!”

Men de sånglektioner, som nu började och för hvilka Evelyn så mycket bäfvade, blefvo helt .olika den första. Konsulinnan, som var ytterst nyfiken att höra Evelyns röst, lemnade nästan aldrig rummet, och skedde det någon gång, fans alltid Constance, mamsell Charlotte eller till och med konsuln, som var helt förtjust att få höra ”en visa” af Evelyn.

Men om också hela rummet varit fullt af folk, kunde det icke ha hindrat giftet att för hvarje dag smyga sig allt djupare in i Evelyns hjerta, ty nu hade Justus funnit att Evelyns röst skulle vinna mera i säkerhet derigenom att han ackompanjerade henne; och sedan Constance fått höra hans sångröst, hvilken han sjelf ej låtsade göra någon affär utaf, men hvars kraft, djup och smältande skönhet han väl visste att använda, sade hon med naiv sjelfförtröstan till sig sjelf: ”Det vill hela *min* köld till för att stå emot det der! Evelyn är ohjelpligen gifven i hans våld . . . arma Evelyn!”

Och dag kom och dag flydde. Evelyn lefde sitt lif i himlen; men konsulinnan, hon triumferade vid tanken på den effekt, hennes dotters talang skulle göra på baron Max, och aldrig kunde hon nog uppmuntra magistern att vara flitig.

Hvad Justus sjelf beträffar, skulle man kan-

ske kunna säga att han stod och vaggade på kanten af den ballong, i hvilken alla hans framtidsplaner voro inneslutna. Han ville stiga med ballongen och gå högt, högt upp, men en hemlig dragningskraft *släpade* honom beständigt tillbaka nedåt.

TRETTIOANDRA KAPITLET.

December och julen gingo tilländа, januari kom och med den baron Max.

Konsulinnan hade haft rätt: hon njöt verkligen en triumf, då baron Max, nästan utom sig af förtjusning, lyssnade till Evelyns tjusande sång och såg henne, ehuru alltid med en anstrykning af barnslig blyghet, likväl kunna icke blott svara, utan äfven ställa några små frågor till honom. Men när baronen, efter att behörigen hafva komplimenterat konsulinnan, gick fram till Constance och sade henne några hjertligt varma ord öfver hennes möda med Evelyn och Constance rodnande svarade: "Hur kan herr baron tilltro *mig* att ha åstadkommit ett sådant underverk ... magister Carleborg har äran deraf!", då rodnade ej längre baronens kind af glädje: den bleknade af fruktan, och längre fram, då han sjelf kunde skönja det

välde, Justus af Carleborg utöfvade öfver sin lärjunge, bleknade han af smärta.

"Men," sade han för sig sjelf, "här är ingen tid att förlora.. redan har jag dröjt alltför länge."

Nu kom baron Max åter hvarje dag till Örnvik och dröjde der qvar till och med öfver flera dagar. Han bevakade hvarje Justus' blick och åtbörd, men fann ingenting som kunde skrämma honom.

Emellertid aflupo helt och hållet fruktlöst alla hans försök att träffa Evelyn ensam. Liksom af instinkt aktade sig Evelyn, ty hon märkte att baronen sökte henne, hon märkte det i trots deraf att konsulinnan teg, och konsulinnan, ehuru hjertat svällde af begär att tala, teg derföre att Constance försäkrat att allt "prevenerande" skulle bortskämma saken.

För att komma i åtnjutande af ett enskilt ostördt samtal, nödgades slutligen baron Max, ehuru detta ifrån början icke varit hans afsigt, att först vända sig till föräldrarne, och ju längre han kom i ämnet, hvilket han vid första lägliga tillfälle föredrog, desto djupare och djupare neg konsulinnan, under det hon, nästan helt och hållet glömmande samtliga de stora svaren, som för detta tillfälle blifvit uppgjorda, rörd och trovärdigt försäkrade, att hon trodde sig aldrig kunna få en måg, som mera hedrade och behagade henne, något hvari äfven konsuln af både hjerta och öfvertygelse in-

stämde ... Återstod blott att veta huruvida Evelyn också aldrig kunde få en man, som mera behagade *henne*.

Sedan alla öfliga ceremonier, hvilka vi här förbigå, å ömse sidor blifvit iakttagna, gaf baronen öppet sin fruktan för nyssnämda fall tillkänna, men konsuln hoppades att Evelyn nog skulle vara förnuftig, och konsulinnan bedyrade, att det var något otroligt att baronen ens kunde sätta i fråga Evelyns gynnsamma känslor. "Likväl", tillade den goda frun, "anser jag såsom en mig oeftergifligt tillhörande pligt, att bereda henne på den vigtiga och intressanta vändning, hennes öde nu tager: det är den ömma modern som vid dessa vigtiga ögonblick i lifvet är dotterns stöd."

Men här vid lag vågade baron Max vara af olika mening. Han ville nödvändigt vara den förste som hörde Evelyns utslag från hennes egna läppar, och för att känna sig alldeles säker på att hans tillkommande svärmor icke förekomme honom, anhöll han som den största godhet att nu genast få uppsöka Evelyn.

"Min dotter är på sina rum med Constance, men efter herr baronen nödvändigt önskar det på detta sätt — och det är mitt glada hopp att våra önskningar alltid skola vara i endrägt, såsom det inom *en* familj bör vara — så tillåter jag att Constance nedkallas, då herr baronen, med den rättighet en fästman kan ega, får besöka Evelyn deruppe."

”Jag fruktar endast att denna något djerfva förtrolighet möjligen kunde mera skada än gagna mig, och om jag vågade framställa ännu en bön, vore det den, att mamsell Evelyn blefve nedkallad och att jag då en liten stund finge språka med henne.”

”Jag är skyldig mig sjelf den rättvisan att erkänna det detta förslag verkligen var min innersta tanke, men min grannlagenhet hindrade mig att låta det komma från mig. . Emellertid”, tillade konsulinnan, småningom återkommande i sin vanliga ton, ”är jag oändligen charmerad öfver våra sympatier!” Med högtidliga steg gick hon mot dörren, ringde och tillsade betjenten: ”Bed mamsell Evelyn ensam stiga ned i stora salongen!”

Betjenten mötte Evelyn i trappan, just som hon ärnat sig ned efter något.

”Stora salongen!” upprepade hon för sig sjelf. Hon anade emellertid ingenting af rätta förhållandet, ty hon visste ej det ringaste hur det gick till vid ett ordentligt, af far och mor bifallet frieri. Utan tecken till sinnesrörelse, inträdde hon således i det praktfulla rummet, men blef förundrad att ej finna någon der.

Många minuter hade likväl icke förflutit, sedan Evelyn tagit plats på en af de låga ottomanerna, då karlsteg nalkades dörren . . . det var dock icke de steg, Evelyn blifvit van att på långt håll igenkänna. Hon tänkte ingenting, förrän baronen sköt upp dörren och

långsamt, med en viss högtidlighet i sitt väsende nalkades henne. Evelyn steg då upp och helsade: hon hade icke hört att baron Max anländt i dag, och trodde att han af någon händelse kommit in i detta rum.

Men när baron Max satte sig bredvid henne, när han med en i högsta grad upprörd röst sade: ”Förlåt mig, förlåt att jag utbedt mig ett samtal, det jag ej på annat sätt kunnat erhålla!”, såg Evelyn upp, i det hon med ett uttryck af undran svarade: ”Jag trodde att det var mamma som kallat mig hit.”

”Naturligtvis är det genom henne och med hennes bifall som jag åtnjuter denna lycka, hvilken jag skulle anse fördubblad, om jag vågade hoppas att mamsell Evelyn ville höra mig åtminstone utan missnöje!”

”Hur kan jag på förhand veta det?”

”Detta svar tycks olyckligtvis tillkännagifva att mamsell Evelyn fruktar, att jag skall yttra något som kan misshaga?”

”Tala, så få vi se!”

Hon utsade dessa ord med en säkerhet, som förvånade baronen, och kanske till och med henne sjelf.

”Låt mig då säga att jag älskat.. o, ja, jag har älskat djupt och innerligt, ifrån det första ögonblick jag såg er, Evelyn... och detta ögonblick, den sköna synen uppe på kullen vid dammen, skall följa mig öfverallt. Mången gång smög jag mig in i parken för att

åter få uppfånga en skymt af den bild, som inflyttat i mitt hjerta; och om jag än en och annan gång fick detta, uppfångade jag likväl aldrig en blick, som lät mig hoppas att jag var sedd annorlunda än med den djupaste likgiltighet. Jag misströstade dock ej, ty jag sade till mig sjelf: 'Hon älskar ingen, hon anar ej ordet till naturens stora gåta.. tiden ändrar så mycket, och Gud skall kanske en gång tillåta att du blir den, som'... Ack, denna tanke var förmäten — ja, jag vet att den så var — men kärleken, äfven den vördnadsfullaste, har sina illusioner. Likväl, Evelyn, var öfvertygad att, innan jag drömde mig till höjden af denna sällhet, jag tänkt mig en lång tid, under hvilken jag skulle få tusen tillfällen att visa hur djup, stark och allvarlig min önskan var att göra lifvet ljuft för den, som anförtrott sig åt min ömhet!"

Evelyn teg. Hon syntes samla sina tankar.

Max fattade hennes hand, och då hon ej drog den bort, tryckte han sina läppar derpå. "Evelyn... min gud, om det vore möjligt att min kärlek ej försmåddes, om jag tordes säga: 'Trygga dig vid den.. den skall icke begära för mycket, den skall blifva nöjd med det lilla, du vill gifva, tills jag visat dig om jag förtjenar något mer'... O, om jag sedan tordes säga: Blif min, min i lif och död!'"

"Nej, nej," utbrast Evelyn och ryckte hastigt sin hand tillbaka, "jag vill icke det!"

"*Icke,* Evelyn.. Är svaret då så hastigt bestämdt... förtjenar ej anbudet af ett trofast hjerta, ett helt lifs kärlek, en enda minuts betänkande, innan det bortkastas?"

"Hvarför skall jag betänka mig, då jag ej *kan* ge mitt eget hjerta tillbaka?"

"Icke nu, det ser jag alltför väl.. men har jag icke sagt: 'Pröfva mig!' En gång..."

"Aldrig!"

"Då," sade Max, i det hans kind öfverdrogs af en mörk purpur, "är detta hjerta icke mera fritt.. det har redan gjort sitt val?"

"Sitt val?" upprepade Evelyn och såg upp till Max med en blick, hvari hela hennes själs hemlighet och en outsäglig, outredd förvirring uppenbarade sig. "Tror baronen... att..." Hon tvekade... stackars Evelyn hittade inga ord för hvad hon ville veta.

"Utan tvifvel är jag en dålig förtrogen!" svarade Max, hvars svikna hopp i detta ögonblick ej tillät honom lyssna till några andra känslor än smärtans och förtrytelsens.

Han reste sig upp och lemnade rummet, utan att Evelyn sökte qvarhålla honom.

Evelyn var fullt upptagen med de tvänne märkliga ord, baronen inkastat i hennes tankegång, eller, rättare, med begreppet af dessa ord. "Val... sitt val... *mitt* val..." och för hvarje gång hon upprepade detta mystiska uttryck, kom och flydde blodet från hennes ansigte. Hade hon då redan gjort detta val..

hade någon annan också valt... Hennes hufvud nedsjönk mot bröstet, hon tillslöt ögonen för att drömma så som hon aldrig förr drömt, emedan hon aldrig erfarit hvad hon nu erfor. Skulle hon våga fråga någon härom.. skulle någon fråga henne, eller skulle hon förblifva i detta kaos af sällhet och oro, utan att fatta huru baronen, för hvilken hon ej erfor det ringaste, ändå kunnat försätta henne deruti?

Medan Evelyn pröfvade dessa frågor, dem hennes oskuldsfulla sinne ej kunde besvara, inträdde baron Max i förmaket, der konsuln och hans fru redan intagit sina platser i soffan, hvarje ögonblick väntande att få se "sina barn" utkomma för att emottaga välsignelsen.

Men vid första åsynen af den tilltänkte mågen reste sig konsulinnan bestört, och hon behöfde hela den verlds-vana, hvaraf hon berömde sig, för att icke skrika till eller rent af svimna, då baron Max förkunnade att hans anbud blifvit förkastadt.

"Förkastadt," sade konsuln med talande nedslagenhet.. "det var sannerligen oförståndigt af henne, mycket oförståndigt!"

"Det är endast hennes blyga barnslighet som missledt herr baronen!" förklarade konsulinnan, så fort hon fått sina tankar i ordning. "Men jag trodde just att det skulle gå på det viset, då en så vigtig sak kom alldeles oförberedd. Evelyn är så ung och i vissa fall så utomordentligt okunnig, att hon måste

ledas af andras förstånd; och om herr baronen — hvad jag vill hoppas — icke förlorat modet vid den första lilla motgången, utan tillåter mig följa den plan, jag nyss föreslog och hvilken jag är skyldig mig sjelf den rättvisan att anse lämpligast, hoppas jag återkomma med bättre och behagligare underrättelser."

"Jag är icke nog stolt att kunna eller ens vilja afslå ett så vänligt anbud, men jag måste tillägga att det fins föga förhoppning om något misstag: olyckligtvis är jag nästan säker på min olycka. Evelyns hjerta kan icke tillhöra mig, emedan det tillhör en annan."

"En annan?" utbrast konsulinnan med ett ofrivilligt uttryck af häpnad, och utan att lyssna på baronens bönfallande ord om den största varsamhet, flög hon ut och stod inom några ögonblick framför Evelyn, som, försjunken i sin ljufva förvirring, icke gaf akt på något, förrän hon plötsligt spratt upp vid dessa moderns ord:

"Har du förlorat förståndet, eller vill du att jag skall förlora mitt?"

Evelyn betraktade sin mor med en omisskänlig fruktan. Hvarje drag i denna mors ansigte var förändradt eller, rättare, förvridet... Ack, Evelyn visste ej ännu hvad det ville säga att reta en mor, som uteslutande är upptagen af åtrån att viga ett namn och en titel tillhopa med sammanskrapade rikedomar!

"Hvad är det?" stammade Evelyn.

"Det är just hvad jag vill fråga dig! Du har behagat afslå baronens anbud... hur har du kunnat våga det?"

"Jag vill icke ha honom."

Vill icke ha honom... Evelyn, du kommer mig att rysa! Jag ser att du nu är galnare än du var, innan du blef klok."

"Har jag då någon gång icke varit klok?" frågade Evelyn forskande, i det hennes blick med djup undran och smärta sjönk tillbaka i det förflutna.

Fru Löwe, som i likhet med mången annan mor aldrig fattat, aldrig gifvit sig tid eller haft nog fast vilja att fatta det väsende, Gud lagt vid hennes hjerta för att älskas och skyddas, var nu mindre än någonsin i stånd att ana eller förstå allt det onda, som hennes förvända kärlek och fullkomliga oförmåga att begripa dottern åstadkommit hos denna. Således endast följande sitt oöfvervinneliga begär att göra Evelyn till en förnäm dam (hvilket för fru Löwe ville säga detsamma som en lycklig dam), glömde hon ända till minsta grad af den skonsamhet, hon var skyldig en så ömtålig varelse som denna dotter, i det hon utan betänkande svarade:

"Du frågar mig om du någon gång icke varit klok.. du kunde likså godt fråga mig om du någonsin varit det! Vet du icke att du gjort mig förtviflad, alltifrån den dag jag

födde dig till verlden, ty icke drog det långt ut, innan jag kom under fund med att du skulle bli olik alla andra barn. Jag lemnar till Gud allt hvad jag lidit, och allt hvad jag kostat på dig se'n, allt i hopp att du en dag skulle bli menniska och lära dig att förstå hvad dina ömma föräldrar gjort för dig. Icke må du tro att det är för *vår* fromma vi slitit alltifrån början: det är för dig, Evelyn, vårt enda älskade barn, vårt kära, sköna barn, som vi ville se lyckligt med en god och högadlig man, hvilken kunde ge dig ett anseende sådant din skönhet, den du fått af Gud, och dina rikedomar, dem du fått af dina föräldrar, torde förtjena."

Evelyn syntes helt och hållet känslolös för sednare delen af detta tal. "Från hvilken tid," frågade hon, och hennes blick riktades med ett rörande uttryck på modern, "blef jag sådan jag borde vara.. ty nu är jag ju fullkomligt klok?"

"Det är svårt att säga!" svarade konsulinnan med ett instinktmässigt undvikande. "Gud har sett till mina outtröttliga bemödanden.. och sedan bör du förstå, mitt barn, att det slags sinnessjukdom, hvarmed du ifrån barndomen var behäftad, egentligen bestod i en nästan beständig stumhet och liknöjdhet för allt. Du var visst icke tokig genom annat än den besynnerliga och envisa motvilja, du röjde för allt hvad annat folk brukade och

gjorde... Men, som sagdt, Gud har låtit dessa underligheter efter hand förgå; och nu, om du blott ville, Evelyn, har du mer än tillräckligt förstånd att se ditt eget bästa."

"Ja.. men att jag det har," utbrast Evelyn med inspiration, "det har jag blott *en* enda att tacka för, en enda, och denne ende tillber jag derföre med en oföränderlig och evig kärlek. Ja, jag tillber honom af hela min själ, hela mitt hjerta, med hela mitt förstånd, med alla mina sinnen.. jag ville ge honom mitt lif i utbyte mot det goda, han gjort mig!"

Evelyn hade rest sig upp, hennes milda ögon lågade af en magisk glans, hennes kinder glödde, hennes barm häfde sig i mäktiga vågor och hon betraktade sin förvånade eller, rättare, förstenade mor med en blick, som kom denna att sänka sin.

"Evelyn, Evelyn," stammade den bäfvande qvinnan, "du menar Gud, mitt barn... du kan ej mena någon annan?"

"Jag menar hans verktyg: jag menar den, hvilken Gud i sin outsägliga nåd skickat till min räddning... jag menar magister Carleborg."

"Himmel!" skrek konsulinnan och sjönk ned på stolen... "Du blygs icke att bekänna, det du älskar en stackars informator, som icke har mer än kläderna på kroppen och kanske dem icke en gång betalta!"

"Skulle jag blygas för honom? Nej, jag

är stolt öfver honom! Jag vore lycklig, om jag finge ligga vid hans fötter, ligga der som hans slafvinna... Hvad gör det att han är fattig.. frågar jag efter rikedom, jag? Om jag egde detta Örnvik, skulle jag med glädje gifva bort det för en blick af honom."

Nu måste konsulinnan tro att Evelyns förstånd verkligen var rubbadt, ty att Evelyn, hennes blyga, slutna Evelyn, skulle hafva talat så, om hennes kärlek för Carleborg varit annat än ett foster af hennes fantasi, det kunde konsulinnan aldrig tro. Hon kunde aldrig begripa att just hennes egna förklaringar bringat Evelyns brinnande beundran för Carleborg till dess högsta höjd. Denne man, som hon ansåg sig ha att tacka för förståndet, för lifvet, för sällheten att känna Gud och sina pligter, denne man var för henne en gud; och då hennes känslor och småningom exalterade sinnen hunnit till den punkt, dit de nu kommit, föll tviflets och blygsamhetens slöja. Hon ville hafva ropat till hela verlden: "Honom, endast honom älskar jag... honom, endast honom skall jag älska, så länge jag lefver!"

Utan att yttra ett enda ord, hastade konsulinnan ut och var just på väg att, lydande ögonblickets ingifvelse, för sin man och baron Max utveckla den förfärliga upptäckten, hon gjort om Evelyns beklagansvärda sinnesrubbning, då hon lyckligtvis mötte sitt allt i alla,

mamsell Charlotte, och för henne fick lätta de qval, som sammanpressade hennes hjerta.

"Gud bevars, hennes nåd, icke kan det vara hennes nåds mening att gå till baronen med den nyheten? Det vore just uppmuntrande för en älskare, att höra det hans inklination yrar för en annan! Jag skulle råda hennes nåd, att tala med mamsell Constance och ge henne i kommission att bereda mamsell Evelyn."

"Bereda henne.. hvad tänker du på! Det måtte väl vara rättare att skicka efter en läkare."

"Söta hennes nåd, tala blott först ett par ord med mamsell Constance! Hon är så oändligen klok för sina år, att hon visst hittar någon bättre utväg."

Saken var den, att mamsell Charlotte icke ville blottställa sig för att taga konsulinnan ur villfarelsen om Evelyns sinnesförvirring, men då hon å andra sidan insåg, att hennes värda matmor skulle tillställa ett högst stötande uppträde, om hon finge styra med denna sak efter sin egen vilja, hänvisade hon till Constance, hvilken ej kunde förlora något genom att tala sanning.

"Nå, så kalla då Constance i guds namn hit!"

Och Constance kom, fullt underrättad, ty mamsell Charlotte hade under vägen ned till konsulinnan meddelat henne resultatet af morgonens händelser.

"Constance, mitt barn, hvilken gruflig olycka

som fallit öfver oss! Evelyn har fått ett anfall af förfärlig sinnesförvirring. Baron Max friade nyss på stund, och hon behagade utan betänkande ge honom afslag... hvad tycker du.. afslå ett sådant anbud, en sådan man!"

"Det är rätt illa, ty jag tror att baron Max passade till make åt Evelyn.. men icke röjer detta någon förvirring i sinnet?"

"Nej, det skulle blott röja en egensinnig och olycklig kapris, om hon icke just nyss, under det jag talade det mest solklara förstånd med henne, farit upp som en vansinnig eller som en menniska i feberyrsel och börjat tala om... ack, jag kan knappt säga det!" tillade hon sänkande rösten... "Nog af: hon inbillar sig att hon är tokig af kärlek till magistern, och hon vill gerna ligga vid hans fötter som hans slafvinna. Du hör nu sjelf... hvad i guds namn skola vi göra?"

"Nu," sade Constance, temligen omisskundsam med konsulinnans ångest, "är väl ingenting annat att företa, än att låta saken utveckla sig sjelf; men för några månader sedan, då musiklektionerna ännu icke begynt, hade det varit tid.. tant mins väl att jag då varnade?"

"Hvad skall detta vara för enfaldiga allusioner?" frågade konsulinnan, darrande af harm. "Du måtte väl icke vilja säga att... att..."

"...Evelyn icke talat i någon sinnesförvirring? Jo, det är just det jag säger, min bästa tant, och jag vill tillägga att med Eve-

lyns karakter, lynne och känslor tages denna kärlek icke bort, man må göra sig hvilket besvär som helst, sedan man gifvit den all möjlig frihet att växa till.”

”Min gud, min gud.. jag arma, hårdt pröfvade och olyckliga mor! Är detta lönen för allt hvad jag offrat på detta barn, för det jag sträfvat från mina dagars ungdom, att skaffa henne välstånd och sällhet i verlden?” klagade konsulinnan med stora gester och strömmande tårar. ”Constance, jag tager Gud, dig och hela verlden till vittne på att jag sökt fylla mina pligter... ja, jag är skyldig mig sjelf den rättvisan, att erkänna det jag tror få qvinnor fyllt dem *så* som jag.. och ändå... ändå skall detta unga, vettlösa våp, som förut aldrig haft hvarken begrepp, tanke eller känslor, på en gång sätta sig upp emot både mig och allt sundt förnuft... Det är ett underverk, som verlden aldrig hört omtalas!”

”Åh, kära tant, hvad är det för underverk att älska, då kärleken är lärmästare? Evelyn blef ju en annan menniska alltifrån den stund hon tjustes af den farlige ormen... men detta var ett förhastadt yttrande, det måste jag erkänna, ty jag är fullkomligt okunnig om hur mycken skuld han har i Evelyns förvillelse.”

”Nå, gudskelof, mitt barn, ehuru ung, har du likväl mod att tillstå det kärleken, under vissa förhållanden, kan vara en stor förvillelse! Med dessa tänkesätt, Constance lilla, skall du

säkert, då vi nödgas betrakta Evelyns sjukdom såsom en beklagansvärd verklighet och ej som en fantasi, räcka mig en hjelpsam hand för att motverka det onda. Gå in till henne, Constance, tala hvad ditt förnuft inger dig, och lyckas du, så har du mer än återgäldat den moderskärlek, som du vet att jag ifrån din första hitkomst städse visat dig!"

Ett något spetsigt leende krökte Constances vackra läppar. "Hvad jag gör," sade hon, "sker helt och hållet af kärlek till Evelyn och af den fullkomliga öfvertygelsen, att en så lugn, aktningsvärd och redbar man som baron Max skall göra Evelyn mera lycklig än..."

"Kära du, fortsättningen kan såsom öfverflödig alldeles utslutas.. du vet väl att den är alltför löjlig att ens komma i fråga."

"De der orden borde hviskas, tant, lilla! Det säges ju att väggarne ha öron, och om den, på hvilken tant syftar, möjligen skulle höra dem, behöfs ej mer för att det kunde falla *honom* in, att visa det denna löjliga sak rätt väl läte förverkliga sig."

"Tig, Constance.. jag befaller dig att tiga! En utfattig magister, en stackars pauvre-honteux, skulle erhålla arftagerskan till Örnvik... Nej, han skall ur huset, och det i denna dag!"

"Tant vill då utställa sina husliga angelägenheter till offentligt åskådande?" Constance gjorde en otålig åtbörd. Derefter försvann hon, på afstånd likväl följd af konsulinnan, som

försigtigt smög sig till nyckelhålet, för att se och höra hur Constance utförde sin beskickning.

Evelyn gick fram och åter på golfvet, såsom det syntes, i fortfarande sinnesrörelse. Så fort hon fick se Constance, kastade hon sig med en ovanlig häftighet i hennes armar, men sade ej ett ord.

”Låt oss försöka att vara lugna, Evelyn.. jag vet allt hvad som förefallit!” Och Constance, med armen omkring Evelyns lif, förde henne med sig till soffan och bringade genom sitt eget milda, men likväl lugna och sansade väsende något lugn i de svallvågor, som upprörde Evelyns själ.

”Du vet allt, Constance... säg mig då hur det skall slutas?” Vid uttalandet af denna fråga kunde Evelyn likväl ej lyfta sin blick upp till vännen.

”Det förmår jag ej, min stackars Evelyn: jag förmår blott af hela mitt hjerta beklaga dig!”

”Hvarför beklaga?”

”Derför att du är blind och vill vara blind! Baron Max är en man af stort värde: han har en sann och fast vilja att göra dig lycklig. Då du förskjuter honom, gör du icke blott honom olycklig, icke blott dina föräldrar en djup sorg, du gör dig sjelf ett ondt, som torde bli allra obotligast, om du lemnar dig frihet att ännu längre insuga det gift, som redan visat så starka följder.”

”Constance,” sade Evelyn rodnande och

böjde för första gången med någon stolthet sitt ädla hufvud, "hur kan du säga så?"

"Jag säger ännu mer: jag säger att detta gift skall förtära dig... O, Evelyn, tro min aning: bättre hade varit att du för evigt förblifvit i det tillstånd, hvari du fordom var, än att så handlöst öfverlemna dig åt en kärlek, som måste blifva olycklig!"

"Hvarför vill du göra mig ondt?"

"För att hjelpa, för att rädda dig... Men säg mig först, har han talat med dig om kärlek, *han?*"

"Talar man om den icke annorlunda, än baron Max talade, *då*..." Evelyn tystnade.

Constance andades lättare. "Ser du, att till och med han, som visst icke annars saknar djerfhet, inser att denna kärlek — ifall det är någon sådan å hans sida — skulle få för många svårigheter att besegra."

"Hvilka då, ifall han kastade en blick på mig?"

"Räknar du dina föräldrars bestämda och billiga vägran ej för något hinder?"

"Vägran.. hvad skola de vägra... ha de makt öfver mitt hjerta?"

"Nej, men öfver din hand: du lärer aldrig bli hans hustru."

"O, gud," sade Evelyn, och öfver hennes milda blå ögon drog sig en fuktig slöja, "om han ville ha mig till sin hustru... nej, nej,

hur kan du uttala detta ord, hur kan du tro att han det ville?"

I sitt innersta tänkte Constance: "Hela hans uppförande under dessa fem månader kan ej, vare sig af kärlek eller egennytta, ha syftat åt annat, än att grundlägga den närvarande ställningen, ty hvad parti kunde han väl annars draga af det nät, han väft omkring henne?" Constance aktade sig dock väl att säga hvarken det ena eller andra åt Evelyn. Hon svarade endast med ett kort: "Jag tror nog att han skulle hålla dig till godo."

Efter dessa ord inföll några ögonblicks tystnad. Hvad de tvänne unga flickorna nu kände, visste endast englarne: den ena lågade af kärlek, den andra af vänskap. Constance älskade Evelyn så högt att, ifall hon kunnat öfvertygas om att kärlek mellan en sådan man som Carleborg och en så vek qvinna som Evelyn icke hade blifvit den sednares olycka, hon då af alla krafter skulle hafva verkat lika mycket *för* som hon nu verkade *emot* den.

"Evelyn," sade hon slutligen, "har du mod att se dina föräldrars smärta.. vill du icke åtminstone lofva att taga baronens anbud i betänkande? Kom ihåg," tillade hon så sakta att den, som befann sig i yttre rummet, ej kunde höra hennes ord, "kom ihåg att det tvång, som nu pålägges dig genom en ömhet, hvilken missförstår sig sjelf, då skulle upphöra! Baron Max skall förstå dig bättre än någon annan:

han är så god, så finkänslig, så ädelmodig.. han skall genom både sin kärlek och sina grannlaga omsorger komma dig att erfara detta fullkomliga oberoende, denna lugna, välgörande trefnad, som du älskar och som så väl öfverensstämmer med ditt lynne."

"Du ber mig så varmt, Constance, att du väl kan tro hur det smärtar mig att säga: Tala icke mer.. du talar förgäfves! Gå.. säg mina föräldrar, säg baron Max, att jag hellre vill dö än bli hans hustru! Säg dem också att jag dör, om de tvinga mig... Och lemna mig nu.. de uppröra mig så mycket, att jag känner styrkan öfvergifva mig."

Och Evelyn, genom sin föregående sinnesrörelse och derpå följande exaltation bragt i ett tillstånd utom all vanas ordning, var nära att försjunka i ett tillstånd af domning.

Constance kysste henne ömt på pannan, ordnade en kudde under hennes hufvud, som började blifva tungt, och gick, i det hon hviskade: "Var lugn: du skall ej plågas mer!"

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Derute satt konsulinnan gråtande och vridande händerna.. hon hade hört allt.

"Constance, Constance!"

"Min bästa tant, vi skulle få ett alltför stort ansvar, om vi ginge ett enda steg längre: min tanke är den, att Evelyn i det fallet återsjunker i sitt gamla tillstånd. Det blir ingenting af med baronen, och som han ej kan dåras i frågan om sanningen, så är det så godt att genast säga honom alltsammans."

"Du har lätt att tala så der decideradt, du, för hvilken det gäller ingenting .. men för mig gäller det allt."

"Jag vet det," svarade Constance kallt, "likväl vill jag hoppas, att tant ändå för detta *allt* icke uppoffrar Evelyns lif, kanske förstånd .. hon tål inga flera skakningar."

"Jag behöfver vara ensam . . . lemna mig, mitt barn!"

"Som tant befaller . . . Men gå, för guds skull, icke in till Evelyn .. kom ihåg att jag varnar tant för det, liksom jag förut varnade tant för musiklektionerna. Lofva mig också (ty det är högst nödvändigt) att tant icke med en enda min låter magister Carleborg förstå något, ty kommer det eld i krutet, så vet visst tant sjelf hur det går."

Konsulinnan vinkade otåligt med handen, och Constance var nödsakad att lemna rummet.

Utkommen i förmaket, stod hon just som bäst och öfverlade, med det lilla hufvudet lutadt i handen, då Justus inträdde, liksom han ofta plägade göra på förmiddagen.

En enda blick, vexlad emellan Constance

och den inträdande, lät henne ana att ryktet redan spridt sig genom hela huset.

"Här råder en så besynnerlig och högtidlig tystnad!" sade Justus.. "Hvar äro de öfriga fruntimren?"

"Tant har förmodligen något bestyr, och Evelyn är ännu på sina rum!" svarade Constance med en likgiltighet, hvaraf ingenting kunde anas.

"Och baronen och konsuln?"

"Min gud, icke kan jag veta hvar alla menniskor uppehålla sig!"

"Och om än mamsell Constance visste det, så skulle mamsell Constance finna lika öfverflödigt, att erkänna det som att någonting vigtigt i dag föregår."

"Jag tillstår det!" Och utan att fortsätta samtalet, hastade Constance upp till sin kammare.

Då Justus blef ensam, drog sig en mörk skugga öfver hans ansigte.. en våldsamt qväfd smärta sammanpressade hans bröst, men sedan han några ögonblick öfverlemnat sig åt den starka rörelsen, tog han sin hatt och sökte fria luften.

Emellertid hade konsulinnan, som förblifvit ensam, tvärtemot Constances råd, tagit det beslutet att ännu en gång ansätta Evelyn, hvilken nu, i det tillstånd af svaghet, hvari hon befann sig, naturligtvis borde vara lättare att öfvertala än under hvarje annat förhållande.

Det är ej nödigt att upprepa alla de nötta känslofraser, hon begagnade, ej heller dessa föreläsningar om barns pligter och föräldrars rättigheter. Vare nog sagdt, att då ingendera delen kunde förmå den stackars Evelyn till annat än enformiga och till slut förvirrade svar, förvandlades hastigt den lidande modern till en af raseri förblindad qvinna. Hotelser af alla möjliga slag, yttrade på det minst förfinade språk och späckade med termer från en längesedan aflagd ton, haglade kring Evelyn, som med hopknäppta händer och bönfallande blickar hviskade: ”Icke så, icke så!”

”Jo, just så och ingen bit bättre, ovärdiga, som tänker dra dina föräldrar vid näsan... Vill du lyda.. *vill* du lyda, frågar jag? Hör du, din kärlekssjuka gås, att jag frågar om du vill lyda, för annars, tag mig den och den, skall du få se att Petronella Dejenberg kan göra sin vilja gällande, utan att fråga dig till, din.. din.. din...”

”Ne.. ne.. nej...”

”Herre jesus, hon svimmar.. hon är död!” Och med ett genomträngande skrik sjönk den fjolliga modern på sina knän.

Under loppet af de följande timmarne rådde en förvirring utan like på Örnvik. Sent omsider vaknade Evelyn ur den djupa svimningen, men hon vaknade blott för att återfalla i

en annan, och hennes tillstånd blef snart i den grad hopplöst, att konsulinnan höll på att förlora förståndet.

De båda rivalerna (om de så få kallas) hade rest hvar till sitt håll för att skaffa läkare.. konsulinnan hade velat ha tio, om hon kunnat få. Justus, ehuru han haft den längsta vägen, återkom likväl först.. en half timma sednare kom baronen; och nu, då konsulinnan såg Evelyn i läkarnes händer, kände hon ett ögonblicks lindring i sin outsägliga, hjertslitande ånger, och i det hon gick fram till sin man, som, alldeles handfallen af sorg och stum af häpnad, satt och vaggade af och an på en stol, hviskade hon till honom: "Låt oss komma öfverens, min vän, att ifall Gud icke nu straffar oss så hårdt att han tager bort vårt sista älskade barn, skall hon få den hennes hjerta valt! I guds namn, jag vill hellre uppoffra min käraste önskan, än se henne dö af sorg och ... Han är ändå adelsman."

"Tack, Nelly, tack för de första orden.. på dem känner jag igen dig.. och för mig må hon gerna få hvem hon vill och håller kär, blott hon får lefva!"

Och Evelyn fick lefva.

Men veckor gingo om, innan hon åter blef så stark, att man vågade tala med henne i något ämne, som kunde uppröra henne.

Under tiden behöll konsulinnan mellan sig och sin man hemligheten om den oerhörda för-

ändringen i mågskapet, men sedan baron Max, som nu ej längre hade någon orsak att qvarstanna, tagit farväl och med djupt såradt hjerta återvändt till hufvudstaden och sina pligter, började den värda frun att utkasta en och annan vink åt Constance och mamsell Charlotte, hvilka dock ingendera kunde förstå rätta meningen, ty ännu voro konsulinnans vinkar alltför mystiska. Egentligen saknade hon, hvarje gång det kom till stycket, kraft att i ord förråda en omständighet, som, en gång uttalad, för alltid skulle omkullkasta alla hennes så länge närda stolta förhoppningar.

Liksom vissa svaga menniskor uppstegra sitt mod genom drufvans retmedel, så styrkte konsulinnan sitt genom att oupphörligen berusa sig med inbillningens drufsaft, hvaraf hon förtärde så starka doser, att hon hela timmar lyckades försätta sig i ett tillstånd af "hög salighet".

Ingen anade hvad som föregick inom henne, då hon vandrade upp och ned i stora salongen och i tankarne ena gången efter den andra djupt böjde sitt hufvud. Konsulinnan såg då genom fantasiens synglas dessa långa väggar beklädda med uråldriga familjporträtter i dyrbara ramar, men midtpå den förnämsta väggen satt under grönt flor en tafla, som föreställde en qvinna i bröstbild, och just framför denna nu afslöjade tafla stod en ung dam af öfvermensklig skönhet, lutad mot en man i ele-

gantaste hofdrägt: de samtalade, och konsulinnans långt in i denna framtid stadda öra hörde mycket väl hvarje ord.

”Är det denna tafla, min engel?” säger mannen.

”Ja, älskade,” svarar den unga damen och nämner den älskade med något namn bland en af de ädlaste familjers, ”ja, detta är min höga stam-moder... Betrakta dessa drag och säg mig din tanke!”

”De äro sublima: de röja en stor, resignerad och stark själ. Man ser att denna qvinna hade en fast vilja, en verklig jernvilja!”

”Du har rätt, min afgud, denna qvinna hade en jernvilja, och jag är stolt att kunna säga dig hvad familj-traditionen bevarat som en helig relik af hennes minne. För mer än ett århundrade tillbaka egdes vårt gamla Örnvik af den borgerliga familjen Löwe, men det fins en borgerlig adel — jag menar själens adel... det var från den min ädla stam-moder ledde sitt ursprung. Omätligt rika, egde de blott en enda dotter, hvars skönhet gick som ett under kring hela landet och kallade ynglingar från alla håll till hennes fötter. De förnämsta grefvar och baroner täflade om hennes hand, och föräldrarne hade bestämt henne för en af utmärkt familj, när det upptäcktes att den rika arftagerskan, liksom hjeltinnorna i forntida riddarromaner, fästat hela sitt hjerta vid en utfattig, men skön och snillrik adels-

man. Då, förtäljer slägt-traditionen, lära underbara saker ha tilldragit sig på detta samma gamla Örnvik. Arftagerskan insjuknade, var nära döden, och i sin ångest gjorde den starka och uppoffrande modern det heliga löftet (du vet, min älskade, hur det i gamla tider var brukligt att vid vådliga händelser och olycksfall göra löften antingen om vallfarter eller stora försakelser) att, om dottern komme till lif igen, den rike baronen skulle draga bort med korgen och den fattige adelsmannen blifva hennes måg."

"Himmel, hvilka ädla och höga tänkesätt!" sade hofmannen och betraktade stam-moderns, fru konsulinnan Nelly Löwes porträtt med beundrande vördnad.

"Hon höll ord," återtog den unga damen med lätt stolthet: "den gudasköna arftagerskan blef gift med Justus af Carleborg, en tapper och ridderlig man, som stupade i kriget år . ." (årtalet kunde naturligtvis ej bestämmas) "och den sägen har gått genom familjen, att ett lyckligare äktenskap aldrig funnits på jorden än detta blef."

"Det andra kommer nu efter hundra år!" hviskade hofmannen och slog sin arm om damens lif, hvarefter det unga paret, fattadt af en gemensam hänryckning, sjönk på knä för stam-moderns bild, talande sålunda:

"Ädla moder, du, som hade mod att stifta en ny ätt, en ätt, hvars lysande dater du i

din himmel sett, du, hvars ande under mer än hundratjugu år sväfvat kring dina afkomlingar.. välsigna oss!" .....

Rörd af den sköna skapelse, som hon sjelf framkallat, och för hvarje dag allt mer och mer förtrolig med den, kunde konsulinnan ej längre uppskjuta tillkännagifvandet af sitt beslut att gifva Örnvik en ny ätt.

"Mitt barn," hviskade hon en afton till Evelyn, då denna ändtligen börjat ligga ofvanpå sängen och låg der, i sin milda, tåliga, barnarena skönhet, mer lik en engel än ett jordiskt väsende, "mitt barn, hvad jag gjort dig ondt skall jag åter göra godt. Baron Max är borta, men den du älskar, fins qvar... och han skall bli din!"

Evelyn spratt till. Hennes genomskinliga, bleka kind färgades af rosens sköna rodnad.

"Han skall bli din, säger jag, *din*... var blott lugn och tro på din mor!"

Evelyn kunde ej svara. Häftigheten af hennes rörelse var så stor, att hon nära åter förlorat sansningen; men då denna svaghet gått öfver, höll hon sin mors hand mot sina läppar och fuktade den med tårar af en onämbar salighet, en salighet alltför omätlig att kunna gifva sig luft i ett enda ord.

"Var blott lugn och tålig, så att du snart blir frisk... Men ännu får du icke se honom."

"När får jag det?"

"Vi få se.. var blott lugn!"

Ärma Evelyn! Hon önskade att pulsar och hjerta velat stanna i deras fart, så att alla måtte blifva öfvertygade att hon var lugn... men pulsarne slogo, hjertat klappade, lemmarne darrade.

"Hvad har föregått?" hviskade Constance, som straxt derpå inträdde.

"Du skall få veta det i morgon, mitt barn.. i qväll får du ej oroa Evelyn."

Samma afton blef det mellan konsulinnan och hennes man beramadt, att konsuln följande morgonen skulle kalla magister Carleborg upp på sina rum och der i lämpliga ord förtro honom det hittills hemligt hållna resultatet af de ömma föräldrarnes stora uppoffring.

"Jag är skyldig mig sjelf den rättvisan," sade frun, "att erkänna det *jag* troligtvis bäst skulle uppfylla detta uppdrag, men jag bekänner att det öfverstiger mina krafter, och jag önskar att den unge mannen måtte få tid, att sjelf dämpa sin omätliga lycksalighet, så att det blir endast en passande rörelse, innan han kommer att emottaga min välsignelse... Men, min vän, den förskräckligt starka glädjen har ofta samma följder som stark sorg: bered honom långsamt, droppe för droppe, på hvad som väntar honom!"

"Åh, herre gud, Nelly, han är icke bortkommen, den mannen.. jag tänker att han nog kan bära både det ena och det andra!"

"Käre Löwe, min gubbe, det är vissa sa-

ker, som du ej förstår: du måtte väl ha sett hur han bleknat och hur han lidit under hennes sjukdom... gör derföre som jag sagt.. var försigtig!"

"Behagar herr magistern göra mig sällskap upp till mig?" sade konsuln efter frukosten följande morgonen. Och medan Justus, synbart öfverraskad af denna kallelse, långsamt följde sin patron uppför trappan, lättade konsulinnan sitt hjerta för sina bägge förtrogna.

Inkommen på konsulns rum, fick Justus ännu mera skäl att förvåna sig, då han såg konsulns bryderi och synbara svårighet att börja sitt ämne. Långt ifrån ens den aflägsnaste aning om sammanhanget, började Justus fast mer tro att fråga var om ingenting mindre än att entlediga honom från hans befattning, ty Justus visste alltför väl huru mycket han ingripit i konsulns och konsulinnans planer.

"Herr magister," sade slutligen konsuln, tvärt afhuggande sina hemliga koncepter, "min hustru har anmodat mig, att med yttersta försigtighet bereda herr magistern på det jag har att säga, men för min del tror jag att magistern ej saknar styrka, att finna sig såväl i sorgen som i.. lyckan."

"Jag hoppas rättfärdiga detta herr konsulns goda omdöme!"

"Jag tror det... Sitt nu förtroligt bredvid

mig här på soffan och låt oss språkas vid som vänner ... Jag gissar att herr magistern icke är okunnig om orsaken till den stora oreda, som en tid rådt inom vårt hus?"

"Så vida herr konsuln menar baron G:s frieri och det för honom smärtsamma afslaget, så äro dessa saker mig visserligen bekanta."

"Och för att vara rätt uppriktig, skulle herr magistern kanske icke heller vara alldeles utan aning om skälet till Evelyns afslag och motvilja för detta parti?"

"Herr konsul..."

"Åh, seså, intet krus .. rent ut ... herr magistern känner det?"

"Jag bedyrar..."

"Nå, det kan vara vackert att magistern föreger sin okunnighet, innan jag talat till punkt, men sedan tror jag att vi få höra ett annat ljud... Ser, herr magistern, min hustru och jag, som i vår ungdom varit arbetsamt folk, hafva af Gud blifvit välsignade med en vacker förmögenhet. Största välsignelsen har han dock gifvit oss i vårt enda barn, och då Evelyns sällhet är oss för mer än allt annat, ha vi, ända från det ögonblick hon nedlades på sjuksängen, beslutat att hon skulle ha den, som hon höll kär öfver allt annat... Nu har jag talat till punkt, och nu förstår magistern meningen med vårt samtal!"

Då konsuln slutat dessa ord, var han redan färdig att sträcka ut armarne .. *så* säker

var han att se Carleborg med glädjestrålande ögon störta i hans famn.

Men något sådant kom ej i fråga.

För en sekund blixtrade det till i Justus' öga. Derefter bleknade hans kind, och blicken sänktes... öfverraskningen kom så häftigt, att han måste ha tid att tänka sig in i omhvälfningen af ett helt lif.

"Hvad, i guds namn," utbrast konsuln med en ingalunda dämpad förvåning, "jag tror magistern besinnar sig på om han vill ha en flicka med Evelyns hemgift och Örnvik till arf?"

"Misstyck ej min tystnad, herr konsul.. den kom af det helt och hållet oförberedda anbudet af en lycka så stor, att jag aldrig ens i mina drömmar sett den nalkas mig. Emellertid ber jag herr konsuln ej anse som någon otacksamhet, än mindre som någon förolämpning, att jag begär ett par dagar till öfverläggning! Denna begäran härleder sig icke deraf, att jag ej inser hela storheten af herrskapets ädla uppoffring att vilja emottaga en så helt och hållet obemedlad måg, utan af den orsaken att jag redan på förhand uppgjort en lefnadsplan af den vigt, att jag icke utan med full sans *kan* afbryta den."

"Nåväl," sade konsuln, hvilken, ehuru harmen svällde inom honom, dock kände sig beherrskad af det ädla och aktningsfulla i Justus' ton, "kom då tillbaka efter två dagar, så få vi vidare öfverlägga.. men sanningen att

säga, hade jag icke väntat detta... Jag undrar hvad Evelyn skall säga bärom."

"Vet hon något om detta steg?" En mörk rodnad drog sig långsamt öfver Justus' ansigte.

"Visst har väl min hustru sagt några ord derom!"

"Herr konsul, om jag vågar en bön, så är det denna: låt mamsell Evelyn ej veta det minsta om hvad här förefallit... skona henne! Jag — jag måste hafva tid till öfverläggning. Jag reser bort under dessa tvänne dagar... i öfvermorgon vid samma tid är jag åter."

Och utan att afbida svar, lemnade Justus rummet.

"Det kan ännu icke vara slut på länge!" sade konsulinnan, blickande från Constance till Charlotte. "Den stackars mannen.. gud låte honom icke dö af glädje!"

"Gud låte honom göra den guds engeln lycklig!" snyftade mamsell Charlotte. Constance teg, men tänkte: "Nu står han vid målet och triumferar! Han har spelat sina kort förträffligt... O, min stackars, stackars Evelyn, han skall dock aldrig, fast han väl nu sänker dig i ett haf af både himmelsk och jordisk glöd, någonsin göra dig lycklig!"

"Hvad tror ni," upprepade konsulinnan, antagande den ena moderliga ställningen efter den andra... "det kan icke vara slut än....

Jo, det blir en harm, det, för bröllingeboarne! Friherrinnan var också temligen sötsur, när hon var här i fredags, men jag lät mig ej bekomma: den, som makten hafver i handen, tager gudskelof hvilken måg han behagar. Och denne är väl så distingverad någon vill se. Jag gissar att vi snart ha dem här . . . ja, verkligen... Men jag hör endast Löwes steg!"

Och det var, såsom man vet, också endast konsuln som inträdde.

"Nå, min vän, nå, skynda dig, tala . . . jag qväfs af mina känslor! Hur gick det — han har väl gått upp på sina rum, för att hämta sig litet?"

"Åh, han tog icke saken så hett heller: han begärde två dagars betänketid."

"Hur kan du komma fram med ett så opassande skämt, min vän? Jag förstår väl att det skall tjena till att leda mig bakom ljuset, men säg hellre sanningen! Har han svimmat . . . yrar han, eller hur i guds namn är det fatt?"

"Han har gjort som jag säger: han har begärt två dagars betänketid, icke af brist på tacksamhet eller derföre att han ej inser vår uppoffring att emottaga en så fullkomligt obemedlad måg — det var hans egna ord — utan derföre att han redan uppgjort en lefnadsplan, som . . ."

"Tig.. jag behöfver ej känna mer!" utbrast den uppretade konsulinnan. "Jag skall på ögonblicket låta honom veta att han icke behöfver

betänka sig två minuter... Han skulle understå sig att besinna sig på om han vill ha min sköna, rika Evelyn!... Charlotte, låt genast kalla ned honom."

"Men mamsell Evelyn då?" invände den beskedliga Charlotte med gråten i halsen. Ehuru Charlotte, som man vet, haft en allra som lillaste klockarekärlek till den vackre magistern, var hon dock icke svartsjuk: hon var nöjd, den fromma själen, blott hon då och då fick en blick, ett ord af honom.

"Charlotte har rätt, tant lilla," medlade äfven Constance: "icke skall Evelyn för andra gången uppoffras! Det är endast en *coup de théâtre* af herr magister Carleborg, att visa det han var så fullkomligt oförberedd.. Men tant får nog, då han återkommer och i nåder tagit sitt beslut, se hur tacksam han blir — åtminstone i början!" tillade den misstrogna inom sig sjelf.

"Men tänk om han redan vore förlofvad?"

"Det skulle smärta mig ganska mycket att tro, ty vet tant, att jag icke gör mig högre begrepp om hans principer, än att jag tänker det hans utvalda i så fall finge sitta der. Den herrn vill fram i verlden, och jag menar att han ej så noga besinnar sig på att knuffa undan en eller annan, som kunde stå honom i vägen."

Dessa ord, som uttryckte Constances harmfulla känslor, slogo på motsatt vis an på kon-

sulinnan. Hon nickade och sade: "Jag tror att jag gissat rätt, då jag påstått att det skulle bli något stort af den mannen... Men talade han då intet ord om sin kärlek till Evelyn?"

"Om kärlek nämde han ej en bokstaf, men han bad — och jag kände att det kom från hjertat — att Evelyn ingenting skulle få veta af det, som förefallit nu på morgonen."

"Det skall hon icke heller, stackars liten! Jag säger henne blott så här med min vanliga, jemna ton: 'Var lugn, mitt barn.. din mor vakar öfver dig!' Och för öfrigt, när jag rätt betänker mig, visade det en ädel stolthet, att han icke genast kom springande som en stackars fåne. Han har mycken takt och skall fullkomligt — ja, lika väl som någonsin baron Max — uppbära sin värdighet såsom arftagare till detta gods: hennes nåd af Carleborg låter dessutom nästan lika bra som friherrinnan G. Det var en himmelsk lycka i olyckan att han var adelsman.. På möderneт är han i slägtskap med lika högadliga familjer som trots den G:ska!"

TRETTIOFJERDE KAPITLET.

Emot midnatt andra aftonen efter de händelser, hvilka sednast blifvit skildrade, stannade en släde på yttre gården till Örnvik.

Det var Justus af Carleborg, som återvände från sin resa till närmaste stad, en resa, den han företagit endast och allenast för att utom Örnvik kunna få vara ostörd med sina egna tankar.

Vi se honom nu, uppkommen på sina rum, vandra af och an med långa, ojemna steg. Oordningen i hans eljest harmoniska anletsdrag, vecken mellan ögonbrynen, ögats obestämda uttryck, allt vittnade att han ännu efter tvänne dagar icke fattat något beslut, och endast natten återstod honom.

Vi ha under en längre tid afhållit oss från att forska i vår hjeltes inre. Nu måste vi kasta en blick på detta inre lif, emedan endast *det* förklarar de yttre verkningarne.

Vi veta att hans oroliga själ med hela dess kraft kastat sig öfver en enda, alla andra uppslukande idé och att han, till pröfvande af sin ståndaktighet, utmanat ödet att i hans väg kasta alla möjliga frestelser.

Ödet hade upptagit handsken.

Först ställde det för hans skönhetsälskande blickar tvänne tjusande, men i den grad olika

väsenden, att hans brinnande fantasi kunde inrymma dem båda. I hjertat (så förordnade han) finge ingen qvinna taga väldet, ty han var längesedan ense med sig sjelf att en hustru, egde hon än Venus' och Junos förenade skönhet och dertill alla englars dygder i hemgift, likväl vore ett *påhäng*, som ovilkorligen måste blifva till hinder för mannens frihet, oberoende och framtida planer, helst för den man, hvilken måste anse friheten, oberoendet och sjelfständigheten för allt.

Han ville således icke blottställa sig för hvad man kallar en "dårskap", och som en obestämd aning sade honom att faran, ifall den skulle våga sig fram, vore att förvänta snarare från Constances mörka, blixtrande ögon (dessa ögon, som alltid sågo så omildt eller förtretligt på honom) än från Evelyns himmelsblå stjernor, hvilka alltid tindrade mildt och välgörande, lät han allt mer och mer draga sig åt detta håll, för hvarje dag djupare intagen af barnsligheten, skönheten och kyskheten i denna unga flickas hela väsende, så rent som daggdroppen sprungen ur den hvita rosens kalk.

Det har förut blifvit nämdt att ett annat för sjelfkärleken så farligt skäl också inverkat på Justus, nämligen medvetandet att det var han som väckt henne, att det var hans ande som beherrskade, som ledde henne.

Men han *ville* ej leda henne till annat än

det goda. Han ville gifva henne ett ljus, hvarmed hon kunde lysa sig under hela sin lefnad: religionens renaste ljus, tändt af honom, skulle flamma i hennes hjerta. *Han* var öfverstepresten, *hon* vestalen: om vestalen tillbåde öfverstepresten näst det högsta väsendet, så fanns i denna känsla ej något ondt. Nej, en sådan kärlek var ljuf inför Gud: det var en af dessa outsägligt himmelska och herrliga uppenbarelser, som Herren tillåter såsom glanspunkten i menniskolifvet.

Men under tidens lopp knöt sig Evelyn allt djupare fast vid hans hjerta. Den oskuld och englaglans, som alltid hvilade öfver henne, afskilde dock från denna känsla all till sinnena hörande hänförelse. Väl flammade hans ögа, väl flögo hans pulsar med större häftighet, då han såg kärleken vakna och tändas i hennes hjerta och omedveten uppenbara sig i den blyga blicken, men han lyckades nästan alltid qväfva hvarje flyktig önskan att ändra deras förhållande, ”ty,” sade han oupphörligt liksom för att styrka sig i det goda uppsåtet, ”jag skulle aldrig förlåta mig, om jag droge denna engel ned till jorden.”

Men sade han väl någonsin till sig sjelf: ’Jag skall aldrig förlåta mig, om jag förstör denna varelses sällhet och framtid, om jag låter kärlekens hemliga gift tränga allt djupare in i hennes hjerta!’

Nej, det sade han icke, ty han kände sig

stolt öfver det goda, han gjort Evelyn — medlen, som han begagnat för sitt ändamål, begrundade han ej.

Att söka vinna hennes hand hade aldrig fallit honom in, huru många gånger på sednare tiden än hennes ljusa, sköna bild trängt sig mellan honom och framtiden. Dithän hade ej hans känsla stigit, att den förmått rubba hans stora plan, med hvilken ett giftermål var alldeles oförenligt; den hade dock redan gjort mer ondt än Justus önskat, då den alltför ofta stört hans allvarliga tankar.

Så stodo de inre förhållandena, då den stora omstörtningen på Örnvik äfven verkade en omstörtning hos Justus.

Den dag, som såg baron Max' olyckliga frieri, konsulinnans nederlag och Evelyns insjuknande, var den första som talade till Justus' samvete, den första, på hvilken han sade till sig sjelf: "Du är på visst sätt skyldig till detta barns olycka! Om hon lefver, är du skyldig till alla de smärtor, hennes veka hjerta får känna; om hon dör, är du skyldig till hennes död. Den kyss, du tryckte på hennes panna, var en judaskyss: den förrådde och sålde hennes kärlek, innan hon ännu visste att hon gifvit dig den."

Hans qval voro bittra, och så mycket bittrare som han ej tordes visa höjden af sitt deltagande, och öfverallt förföljde honom Constances hotande blick: hon stod der alltid i

hans väg liksom Evelyns hämnande engel.. Constance nästan hatade honom, och nu hatade äfven han henne.

Ändtligen vek faran bort från Evelyns läger, men dödsengeln tog ej sorgen med sig i sällskap, då han flyktade. Hvilka dagar väntade ej den arma Evelyn, när helsa och krafter återvände! Baronen reste, Justus blef allt mera dyster: det var åter en menniska, hvars jordiska lycka han krossat, för att bereda sig sjelf några dagars njutning utan ändamål, ty för honom utgjorde denna tid endast en episod af hans lif... för baron Max åter hade den gällt hela lifvet.

Det gick en tystnad, en hemlighetsfullhet genom hela huset. Den tryckte Justus och lät honom ana att man snart skulle entlediga honom från den befattning, han innehade; men aldrig anade han det, som inträffade, att man skulle erbjuda honom Evelyn till hustru, med en betydande hemgift och det stora, herrliga Örnvik i arf.

Kände han sig lycklig vid detta anbud? Nej, icke lycklig — ty för att kunna antaga det, skulle han försakat en lycka i hans tanke millioner gånger större än den erbjudna — men ändock stolt, stolt öfver att man erbjöd honom, den fattige adelsmannen, som ingenting begärt, hvad man nödgats vägra den förmögne baronen.

Han begärde tvänne dagars betänketid.

Under dessa dagar blef det honom klart, fullt klart, hvad han var skyldig Evelyn: rättvisligen ett helt lif.. men kunde han gifva henne det? Egde han rätt att gifva henne hvad han redan bestämt för ett oändligt mycket högre mål än det, att låta sina dagar lugnt förflyta vid sidan af en älskad hustru såsom make, far och husfader? Denna tafla egde likväl sina pikanta partier. Evelyn var hänförande och Örnvik en egendom, som gaf stort anseende. *Mycket* kunde äfven den verka, som herrskade öfver en sådan sträcka, som vakade öfver så många menniskors väl eller ve... och beqvämligheten och behaget se'n af en rik mans lif — en rik man, förenad med den skönaste maka af det mildaste lynne! Och sedan, hvilken onämbar fröjd, högre och renare än alla andra, kunde ej denna hastiga vändning i hans öde förunna honom: hade det ej varit hans barndoms skönaste dröm, att hans mors trötta fot, som under långa år för hans skull trampat den enformiga spinnrocken, skulle få hvila mot en mjuk pall, medan hennes älskade varelse hvilade i den mjuka soffan! Nu kunde han förverkliga denna dröm: hans mor kunde få hvila på den mjuka soffa, der Evelyn med barnslig ömhet, ja, med tillbedjande kärlek, skulle ordna dynorna omkring sin Justus' mor... Och gamla Monika se'n, Monika, Monika, huru skulle ej hennes hjerta fröjdas vid att sitta i en varm och vacker

kammare, vaggande en liten fröken, Evelyns afbild, allt under det hon sjöng den gamla kära sången:

> "Alonzo den tappre så kallades han
> Och hon Imogene den skö..na!"

Vid tanken på detta husliga familjlif, vid tanken på den omätliga skuld, hvari han stod till sin mor, denna vördnadsvärda och dyrbara mor, som helt och hållet uppoffrat sig för honom, som vid honom fästat så många glada och leende förhoppningar, hvilka ständigt gått i qvaf.. vid tanken derpå att han nu kunde löna henne för allt detta och få fröjda sin själ vid ljudet af hennes välsignelse, vid hennes jublande lof till Gud, som hört hennes böner och fört hennes Justus i hamn, var han nära att utropa: "Jag afstår från min själs mest heliga önskan... Jag gifver mig åt eder, mina älskade — jag vill bygga min lycka inom måttlighetens gräns!"

Men efter detta rus af den renaste sällhet följde genast ögonblicklig ånger.

"Hvad.. skall jag afstå från att offra mig med lif och blod åt den stora sak, jag omfattat, skall jag, i stället för mödor, strider och hjeltemodiga försakelser, med min unga, friska kraft, med min brinnande, törstande själ, välja ett inskränkt, vekligt lif? Är det derför jag erhållit snille, fantasi, mod och herravälde öfver min vilja... Nej, min väg går åt annat håll: jag vill icke hafva kämpat denna sista

strid för att kasta mig i äktenskapets trånga famn . . . jag försakar."

Så kom han hem, under det segerns örn ännu oviss sväfvade fram och åter mellan de tvänne heliga pligter, som ömsom beherrskade honom; och det beslut, han efter lång kamp under natten fattade, skola vi snart se . . ty morgonen gryr, och inom några timmar måste han inställa sig hos konsulns.

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Konsuln och konsulinnan sutto bredvid hvarandra på soffan i den mindre salongen. De hade i dag frukosterat ensamma, för att göra intrycket af magister Carleborgs återseende så mycket högtidligare.

"Det var ju till klockan 11 vi anmodat honom att vara här?" sade konsulinnan helt lågt. "Hon är straxt 11 . . hon fattas blott tre minuter."

"Hon går lite för fort, tror jag! Men jag begriper icke hvarför vi äro så oroliga och underliga till mods? Det är ju en sak utom all fråga," yttrade konsuln; "han kan icke vara så galen och afslå."

"Nej, min vän, var i det afseendet lugn! Jag är likväl skyldig mig sjelf den rättvisan att erkänna, det jag är högst förvånad öfver

vår ... ts .. han är här ... ser du att klockan gick rätt. Tag en bättre ställning, min vän, se på mig och förlora icke din värdighet!"

Justus inträdde och gjorde en djup och vördnadsfull bugning.

Han var blek ända till ytterlighet, hvilken blekhet blef ännu märkbarare genom den svarta drägten, som han alltid företrädesvis bar. Hans nästan utomordentliga skönhet hade aldrig i högre grad låtit känna sitt välde öfver andra. I hans stora, blåsvarta öga låg ett allvar, en högtidlighet, som på en gång hade bönens milda ödmjukhet och öfvertygelsens bjudande maktspråk.

Det var alldeles omöjligt för konsulinnan, som uppstigit, att komma fram med sitt öfverlästa: "Unge man, det offer vi beslutat," etc. etc. Och hvad konsuln beträffar, hjelpte han sig visst mycket väl fram, så länge han fick taga saken från den enkla sidan, men kom det an på att spela en scen i stor stil, då var han bortkommen och satt der, just som nu, helt förlägen och skrufvade sig fram och åter. Men Justus väntade ej på att blifva tilltalad. Han började sjelf med all den säkerhet, som var honom egen:

"Jag har kommit att hembära min djupa och lifliga tacksamhet för herr konsulns och fru konsulinnans ädla förtroende, och jag har kommit för att säga det jag anser att den lycka, som blifvit mig lofvad, icke skulle kunna

betalas med ett helt lifs sonliga kärlek och vördnad. Men då jag skattar den så högt, är det lätt att finna det endast hinder af den mest omfattande storlek skulle kunna hindra mig från att fasthålla den för evigt. Det är endast Gud som ransakar och dömmer menniskornas hjertan: han ser mitt i denna stund, han ser om det brinner af tacksamhet på samma gång som det blöder af smärta att synas otacksamt... Såsom yngling har jag ej klokt användt mitt pund: jag har svärmat från mål till mål, troende mig alltid hafva funnit det rätta, tills min ånger nogsamt visat mig att jag åter varit blottställd för ett misstag. Ändtligen upplyste mig Gud på plågans läger om den kallelse, han utsett för mig.. jag omfattade den med brinnande ifver, men jag ville pröfva om jag var stark, och jag beslöt att egna en längre tid åt öfverläggningen. På detta sätt kom jag hit... Och nu, dömmen sjelfva om jag är fast i mitt uppsåt, stark i min vilja, då, ehuru *allt* uppmanar mig att för evigt stanna här, jag likväl icke förmår göra det utan ånger och utan fruktan att jag under så delade känslor ej skall mäkta lyckliggöra Evelyn, denna rena, himmelska engel! Emellertid är det mitt sista och oryggliga beslut att öppet vädja till henne, att ställa valet till hennes afgörande; och jag vågar hoppas att, hur det än utfaller, jag skall förmå behandla hela denna ömtåliga sak så, att den ej

blir farlig för hennes frid. Återstår nu att fråga om Evelyns föräldrar vilja bevilja mig den gunst, hvarom jag bönfaller: ett enskildt samtal med henne?"

Naturligtvis var konsulinnan i yttersta grad sårad, förvånad och förnärmad, men hon var derjemte så rörd och betagen af hans vördnadsfulla ton, så sysselsatt att komma ihåg hvartenda ord, han yttrade, och så alldeles under inflytelsen af hans öga och tunga, att hon, i stället för att lyda sin första känsla, nyfikenheten, och fråga efter hvad slags mål han egentligen menade, i stället steg upp och svarade med all den aktning, hon skulle hafva visat sjelfva baron Max .. ja, gud vet om det icke var med ändå litet mer: "Herr magisterns förklaring är i alla afseenden så aktningsvärd och grannlaga vi som föräldrar ha rätt att begära. Evelyn är icke alldeles oförberedd på besöket, och om blott herr magistern förmår återgifva henne det lugn, som nu är borta, så skola vi vara nöjda med hvilket beslut som helst."

En nick och ett: "Som Nelly säger!" tolkade konsulns mening. Och sedan mamsell Charlotte blifvit efterskickad, för att tillse om Evelyn var i ordning och beredd att emottaga magister Carleborg, hvarpå snart kom ett jakande svar, gick Justus uppför trappan och stannade under en lätt darrning utanför dör-

ren till de rum, hvilka han nu för första gången skulle beträda.

Just som han ärnade lägga handen på låset, öppnades dörren inifrån af Constance, som lät honom träda in, i det hon passerade förbi med en tyst och allvarlig helsning.

Det rum, hvari Justus nu befann sig, såg ut som ett litet galleri, bildadt af kulisser; och ehuru midtpå förmiddagen, inträngde dagsljuset der så sparsamt, att det lånade en sällsam, dunkel färgton åt väggmålningarnes figurer och de med basreliff prydda pelarskåpen. Detta slags förmak eller galleri var genom stora skärmar afplankadt från Evelyns sängkammare, ehuru de utgjordes af ett och samma rum, ty som man vet, bebodde Evelyn det stora yttre gemaket och bibehöll det inre kabinettet endast som en relik eller kanske som ett bönkapell, dit hon tog sin tillflykt, då hon var alldeles ensam.

Justus, som hört omtalas att Evelyns rum voro en öfverlefva från ett förflutet tidehvarf, hade dock aldrig föreställt sig annat, än att dessa rum skulle till någon del hafva erhållit intryck af den ljufva och sköna varelse, som bebodde dem. Han visste icke hvarifrån han erhållit den romantiska föreställningen om gardiner af purpurrödt siden, hvilka, genombrutna af solljuset, skulle kasta en bengalisk glans

öfver Evelyns liljehvita gestalt. Ingenting syntes likväl här i det yttre rummet vilja rättfärdiga hans fantasi, och då han med hårdt klappande hjerta böjde tillbaka en afdelning på skärmen och trädde in, försvann hvarje bitanke på sol, purpur och bengaliska lågor. Han var frestad att falla ned och tillbedja och blef några ögonblick stående orörlig.

Detta sagorum, gammalt, dunkelt, saknande alla andra prydnader än de antika grannlåter, som tycktes sammanväxta med dess väggar, liknade, med sin öppna dörr till det åttkantiga kabinettet, der de halfbrustna bilderna stodo såsom vålnader i sina djupa nischer, ett förfallet tempel. Den stora sängen, uppburen af kolonner och hvilande på en upphöjning, till hvilken tre trappsteg ledde upp, förekom snarare som en sarkofag än som ett hviloställe för en lefvande. Nedanför denna satt Evelyn, i en låg hvilstol, med hufvudet lutadt emot de mörka sängdraperierna, och om än ingen magiskt rodnande dager göt sitt skimmer öfver hennes marmorhvita anlete eller snöhvita drägt, så byttes dock hennes liljor i rosor, när hon hörde stegen af den man hon tillbad. Och när han inträdde, när hans ögon magnetiskt fäste sig vid hennes gestalt, när hon för första gången kände, med visshet kände, att hon var honom dyrbar (ty hans blickars brand delade sig till hvarje hennes fiber), då blef det ej mera rosor på den matta kinden: lågor

sköto upp ur snön och kastade röda skyar öfver den darrande unga flickans drag.

Ännu hade Evelyn icke vågat riktigt upplyfta sina ögon, men hon måste öfvervinna blygheten för att njuta af sin sällhet att se honom, hvars åsyn hon så länge måst umbära. Hon såg upp, och denna blick, hvilken afslöjade hela hennes hjerta, träffade Justus som en blixt från himlen, som en blixt från Gud. Nästa sekund låg han på knä vid Evelyns sida, med hennes händer fast slutna i sina, med hennes hufvud lutadt mot sitt bröst.

Arma, arma Evelyn!

Sekunder och minuter sjönko tillsammans... hvad visste Evelyn derom ... hans läppar hade brunnit mot hennes! Men nu reste sig Justus ännu blekare än förut. Kyssen brann icke blott på hans läppar, utan ock på hans samvete, ty kände han ej i sjelfva detta ögonblick, då han höll sin kärleks lycka i sina armar, då han tryckte till sitt bröst den skönaste och kyskaste qvinna, att hon ej *kunde* fylla det stora, omätliga tomrummet i hans själ.

Tyst och varsamt lade han hennes hufvud åter ned och betraktade henne med ett uttryck af innerlig, ångestfull ömhet.

Evelyn knäppte sina händer tillsammans öfver bröstet och såg upp till honom med en blick af bönfallande oro. Ack, hon hade alltför väl förstått den hastiga förändringen i hans anletsdrag.

"Evelyn, älskade Evelyn — låt mig nämna dig så förtroligt som en bror nämner sin syster — om du hade mod att höra mig, om du hade mod att tro mig, om du hade mod att lyda ditt eget ljusa och ädla förstånd!"

"Jag har mod," svarade hon med outsäglig ödmjukhet, "till allt hvad du befaller!"

"Ingenting skall jag befalla dig, Evelyn: det är tvärtom du som skall befalla öfver mig!"

"Jag?" upprepade hon med denna ljufhet i rösten, hvilken hos barnet uttalar sig, då man lofvar det en seger, om hvilken barnet dock icke anar att den blifvit förberedd att utfalla så och icke annorlunda. "*Jag* skulle få befalla öfver dig... då vet jag väl hvad som skulle bli min första befallning."

"Hvilken då?"

"Den att du aldrig öfvergåfve mig!"

"Tror du det?" sade han med ett sorgligt, vältaligt småleende. ... Än om det blefve tvärtom?"

"Aldrig, aldrig, om det berodde af mig!"

"Vi få se..."

Han tystnade för några ögonblick och syntes öfvertänka. Evelyn betraktade uppmärksamt hans sänkta ögonlock, hans höga panna, på hvars bägge sidor det ovanligt långa håret nedföll i vågformiga lockar. Ack, hon var lycklig vid att blott få se honom.

"Jag har behof," sade han slutligen, "att vara mycket öppenhjertig, dyra Evelyn, och

att fordra ett lika förtroende af dig tillbaka som det jag vill gifva. Säg mig, vet du hvad som i dessa dagar föregått emellan mig och dina föräldrar?"

"Ej det ringaste!" svarade Evelyn med oskuldens öfvertygande ton.

"Hvad har då din mor sagt, som kunnat rättfärdiga det besök, hon tillåtit mig på dina rum, Evelyn?"

Nu spridde sig en skär, blyg rodnad öfver hennes kind, och så tyst, att han nästan måste gissa till orden, hviskade hon: "Redan för flera dagar sedan sade mamma till mig: 'Du skall bli lycklig, Evelyn.. var lugn, lita på mig!' och i går sade hon: 'I morgon får du se honom!'"

Justus syntes nöjd. "Dina föräldrar," återtog han efter några ögonblicks uppehåll, "älska dig outsägligt, då de kunnat afstå från den varmt önskade förbindelsen med baron G. för att möjligen lemna sin högsta skatt åt en så obetydlig man som jag."

Under det han uttalade dessa ord höll han sin blick stadigt fästad på Evelyn. Den verkan, som han beräknat, uteblef icke: Evelyn kom i den häftigaste darrning, hennes kinder lånade ömsom lifvets och dödens färg, och den rörelse, hon med handen gjorde åt hjertat, utvisade tillräckligt huru häftigt det slog. För första gången hade hennes själs heligaste och hemligaste dröm uttalats af *honom*... det vore

då möjligt att hon kunde blifva hans, hans i lif och död!

"Ja, älskade Evelyn," sade han, läsande hennes tankar i hennes blickar, "ja, vi kunde blifva förenade för lifvet, men tro mig.. o, tro mig, denna förening skulle ej utgöra din sällhet för evigt!"

"Nej," stammade Evelyn, hämmande de tvänne tårar, som ville framtränga, "ty den skulle icke göra din.. hur kunde *du* finna dig lycklig med en så obetydlig varelse!"

"Evelyn, jag tager Gud till vittne öfver mina ord att, om någonsin äktenskapet skulle förena mig med en qvinna, jag icke vet någon på jorden, som jag hellre ville ha att tacka för min lycka än dig, älskade, älskade, ljufva Evelyn!"

Evelyn log genom tårarne. "Hvarför förskjuter du mig då?"

"Jag gör icke det: jag vill blott att du skall bedömma mig rätt och att du äfven skall dömma öfver och väga din egen kraft, innan du afslutar ett förbund, som kan medföra ånger."

"Ånger?"

"Ja, ty du är icke ensam i mitt hjerta."

Evelyn sänkte sitt hufvud. "Om du älskar en annan qvinna," sade hon, "då är det billigt att jag viker."

"Om jag älskade blott en *qvinna*, då behöfde du ej vika, Evelyn, ty den rena och

ädla kärlek, jag hyser för dig, är så upphöjd öfver hvarje lidelse, att den ej derför skulle förlora det minsta af sin höghet och styrka, och ej heller nu förlorar du min kärlek: den tillhör dig för evigheten. Det är således icke om den vi tala, ty den är din egendom, din fasta, din oåterkalleliga egendom."

"Hvarföre skola vi då tala om något annat?" frågade Evelyn med en så naiv och rörande oskuld, att hon nära nog bringat Justus från all fattning.

"Derför att det är i afseende på min frihet som du har en rival."

"Och denna rival?" suckade hon.

"Är hela menskligheten! Se, älskade Evelyn, jag har för den byggt planer, stora, herrliga planer, som min ande skall ega kraft att utföra. Mitt hjerta är för stort att älska blott *en* varelse: det vill famna och lyckliggöra en hel förgäten verld, som trängtar och väntar efter befrielsen. Du skall få höra talas om mina ansträngningar, mina mödor, mina lidanden; men, Evelyn, du skall äfven få höra mina bemödanden en gång krönas med framgång: du skall få höra omtalas huru en jublande menniskoskara, för hvilken jag tusen gånger offrat lif och blod, välsignande träder i mina fotspår, välsignande räcker sina händer emot himlen och anropar Gud för den, som offrat allt hvad jorden egde högst och renast af sällhet, för att

lefva endast i de stora, omätliga pligter han åtagit sig."

"O Gud!" hviskade Evelyn och betraktade svärmaren med hänförelse.

"Ja, min Evelyn, min ädla, älskade Evelyn, Gud skall gifva dig mod att försaka: han skall gifva dig mod att tro det den man, som icke ens i kärlekens första berusning säger till sin älskade: '*Du* är allt för mig!', aldrig, aldrig skall kunna passa för ett husligt lifs himmel. Men är icke kärleken lika ljuf och helig för det? Den är själarnes förening: det är själarne som älska hvarandra, som vilja mötas, och de kunna också alltid mötas oberoende af tid och rum. Hvad betyder det, att man icke ser hvarandra med de lekamliga ögonen? Det är ju ej den jordiska omklädnaden som vi dyrka: så skön den nu är, bräckes den af tiden, lydande dess makt. Vore det då icke sorgligt att låta annat än *sinnena* rusas af denna yttre skönhet, hvilken dock aldrig är fullkomligare än att icke de flesta stora konststycken kunna vara lika sköna.. Slut dina ögon, älskade Evelyn, och säg mig om du derföre älskar mig mindre! Det är mina tankar, min ande som du älskar och som du för evigt skall älska rent och oföränderligt och utan rodnad och utan blygsel, äfven då du som maka lutar ditt hufvud till en annan mans bröst."

"Jag?" utbrast Evelyn, med en rysning

uppsprittande ur det smärtsamt saliga rus, i hvilket han insöft henne.

"Du, du, Evelyn, om du eger mod att göra offret, skall du göra det fullkomligt. Du är för vek att lefva utan ett fast och manligt beskydd, och dessutom behöfver du, för att kunna tänka och röra dig, mera frihet än du nu har. Baron Max är en man dig värdig, den ende, i hvars beskydd jag med lugn kan öfverlåta dig. Han är god, stark, mild och renhjertad. Om du ej förbinder ditt öde med honom, skall du, sedan jag lemnat.. om jag kommer att lemna dig" — hastade han att tillägga — "blifva blottställd för otaliga anbud, med hvilka, det ena efter det andra, dina föräldrar skola pläga dig, likväl af hjertlig välmening, och hvar finna vi en borgen för att någon af alla dessa lycksökare, som skola slitas om den sköna och rika arftagerskan, eger en enda af baron Max' förtjenster?"

"Men hvarföre, o hvarföre skall jag då tvingas att göra det omöjliga ... kan jag glömma dig!"

"Nej, Evelyn, det hoppas jag att du aldrig skall kunna; men, såsom jag redan förklarat för dig, en så oskyldig kärlek låter ställa sig tillsammans med dina nya pligter. Max kände din böjelse för mig — jag vet att han kände den — och likväl såg du att han varit nöjd med den del af ditt hjerta, som du kunnat gifva honom."

"Jag har ej något att gifva honom!"

"Jo, det, som du icke förmår neka honom: din aktning, din vänskap och ditt förtroende. Dölj för honom ingenting! Jag ansvarar att han skall förstå dig. Han skall tala med dig om mig, och han skall gifva dig lof att gråta vid hans hjerta, då längtans smärta tynger dig och jag är långt borta på andra sidan hafven."

"Då du är långt borta på andra sidan hafven?" upprepade Evelyn bäfvande.

"Ja, det är *då* som du behöfver en beskyddare, en vän, en make.. med ett ord: en man, som leder dig, som kan hjelpa dig att utveckla de rika gåfvor, Gud nedlagt i ditt hjerta."

"Gud, Gud, måste jag då nödvändigt.. fins intet val?"

I hennes blick låg ett bönfallande qval.

"Jo, Evelyn, det fins ett annat val! Om du säger till mig: 'Öfvergif alla dessa stora planer, som afse menskligheten, hvilken ej känner eller älskar dig.. blif qvar hos mig, tillbringa ditt lif som många andra män vid den husliga härden, och låt dem ramla, dessa vackra byggnader, hvilka du upprest för folkslag, som aldrig skola tacka dig! Hvad rörer oss menskligheten.. gäldar den oss hvad vi offra för den?'... Säg så, Evelyn, och jag blir qvar hos dig! Jag sade dig ju att du skulle få befalla."

"O, jag befaller ingenting.. jag vill blott dö!" hviskade Evelyn gråtande.

"Nej, älskade Evelyn, det är endast svagheten som ropar så. Jag har sparat det afgörande förtroendet till sist, för att derigenom gifva dig styrka. Jag, Evelyn, anser dig icke svag: då jag förutsätter att jag måste afstå dig som maka, väljer jag dig till vän, till förtrogen af dessa planer, dem jag icke förtrott ens åt min mor, som jag likväl så djupt, så oändligt älskar. Jag har tegat, ty jag ville vara säker på min styrka, min själskraft.. *nu* är jag säker, emedan jag besegrat den största frestelsen, frestelsen att för evigt stanna hos dig. Hör mig, Evelyn".. (han reste sig upp, hans manligt sköna ansigte strålade af en obeskriflig hänförelse, en brinnande inspiration, sprungen från himlen).. "vet du väl hvilket mitt kall på jorden är? Anar du det... Nej, du anar det icke... O, Evelyn, Evelyn, jag blir — *missionär!* Inom ett år är jag prestvigd. Sedan, då jag utrustat mig med trons hjelm och andans svärd, går jag ut för att följa den stråt, min mästare befallt mig. Hafven skola ligga emellan oss, Evelyn, hafven och öknarne, dem jag skall genomvandra för att bringa Kristi ljus till de andligt blinda, som der lefva i mörkret. Jag går.. o, heliga, saliga lott.. att predika evangelium för mina bröder.. jag går att blottställa mig för tusen faror, tusen lidanden, tusen motgångar: jag går

att strida mot tusen försåt, mot oerhörda svårigheter och förfärliga ansträngningar; men min vilja, mitt mod, min ihärdighet och framför allt min brinnande öfvertygelse, att Gud blir med mig, skall öfvervinna allt. Bland Indiens hedendom skall jag bygga ett Kristi tempel, och den fattige missionären finner der sitt rike, då en hel, af honom skapad kristlig församling genom honom lärt sig att tillbedja den sanne Guden. Sedan går Herrans verk med allt mer och mer ökad fart framåt. Jag har då gjort mitt nit, min kraft känd. Jag har då satt mig i förbindelse med otaliga medlemmar af den kristna kyrkan. Man skall lyssna till min röst. Mitt snille skall uppfinna nya stora idéer, som andra skola hjelpa mig att utföra.. Men nog.. nog..." afbröt han sig sjelf, sänkande de blixtrande ögonen, som djerft ville tränga in i framtidens ännu beslöjade Isis-tempel.. "nog! Du ser hur det är, älskade Evelyn! Du känner nu min själs mest lågande önskan, en önskan, för hvilken jag skall dö som martyr eller... Dock.. du må dömma, du må afgöra antingen du vill qvarhålla mig eller låta mig gå dit min bestämmelse kallar mig."

"Jag skall ha mod att försaka!" utbrast Evelyn, fattad af svärmarens entusiasm.. "Gå, gå med Gud! Skulle jag qvarhålla dig, jag, *jag*, som har dig att tacka för lifvet och ljuset, skulle jag hålla dig qvar hos mig, då oräkneliga menniskor vänta på frukten af dina ädla

ansträngningar? Nej, jag qvarhåller dig icke: jag skall se dig i mina drömmar, och i dem skall det vara jag som torkar svettdropparna från din panna."

"O, Evelyn, Evelyn, hvad din makt nu är stor!" (och åter sjönk Justus till hennes fötter). "Jag tackar, jag välsignar dig för min frihet... och likväl är det först nu som jag rätt känner hur dyrbar du är för mitt hjerta, hur högt, hur rent jag tillber dig. I denna stund, den enda, då det kan vara oss tillåtet att blanda himlens och jordens salighet tillsammans, betraktar jag dig som *min!*".. Han tryckte Evelyn hårdt och länge till sitt hjerta, och betäckte hennes läppar och panna med heta kyssar.

"Och mig, *mig* blir du trogen?" stammade hon, nästan qväfd af den rusande smärtan.

"Om lidelsens stormar en gång skulle komma mitt hjerta nära, skola de dock aldrig oskära din bild, du heliga! Så som jag älskar *dig*, skall jag *aldrig* älska någon qvinna: den del, du har i mitt hjerta, kan ingen få, ty det är den himmelsvigda delen. Kom ihåg att du är den enda som kunnat locka mig till äktenskap, och den frihet, du gifvit mig, skall ingen annan beröfva mig: jag egnar den, liksom hela mitt lif, åt Herrans sak... Men nu måste jag bort, ty jag är menniska, och så rena dina läppar än äro, äro de dock en qvinnas läppar. Denna stund, som förenat oss, åtskiljer

oss äfven ... denna afton ser mig redan långt borta ifrån Örnvik!"

Evelyn uppgaf ett lätt rop och sjönk tillbaka mot de tunga sängdraperierna.

"Var stark, var stark ... tänk på öknarnes barn, till hvilka jag måste skynda, och gör mig ej vek genom klagan! Låt mig behålla det ljufva intrycket af den sinnesstyrka, du nyss visade! Välsigna mig och låt mig gå med dig, med Herran!"

"Nej, nej, icke ännu," ropade hon vildt, "icke ännu .. jag kan det ej! Du, som har så mycket mod, visa det äfven mot mig: döda mig, o, döda mig ... jag skall kyssa dina händer och med hela min själ välsigna dig!"

"Hvad, Evelyn, är det den, hvilken går ut för att sprida evangelii ljus bland hedendomens mörker, som du uppmanar att lyssna till utbrottet af din yra? *Så* älskar jag ej att se dig .. *sådan* är du hvarken en kristen eller en vän till den fattige missionären! Fatta dig och mins att menniskan kan hvad hon vill: mins att du har qvar det förnämsta, det saligaste, det högsta: din *tro* på en allförbarmande Gud!"

"Förlåt, ack, förlåt mig ... var icke så sträng! Jag vill vara tålig, ja, ja, mycket tålig .. men aldrig skall jag trösta mig, om jag förtörnat dig."

"Det kan du ej med ditt englaväsende! Men jag måste vara missnöjd med mig sjelf,

som ej förmått finna de rätta orden att göra dig stark. Jag var för stolt, Evelyn! Jag sade i mitt hjerta: 'Då hon ser hur du lemnar henne hela din själs förtroende, då hon ser åt hvilket heligt och högt mål, hon offrar sin kärlek, skall hon blifva stark och finna sin ersättning uti att vara din vän, din förtrogna, din goda engel'. Men jag var för stolt, då jag trodde mig ega en sådan makt."

"Nej, du var icke för stolt!" sade hon sakta med innerlig ljufhet. "Du får icke ha bedragit dig: jag vill vara din goda, ack, ja, din goda engel! Se nu sjelf" — hon höjde emot honom sina ögon med ett obeskrifligt rörande uttryck — "se, jag försöker åtminstone att blifva värdig ditt minne!"

"Tack.. nu är jag lugn! Nu vet jag att ditt hjerta följer mig med varma böner, ej med klagan. Längre fram, innan jag reser ut, då jag fått ställa alla mina förhållanden i ordning, skola vi ännu en gång se hvarandra.. men intilldess, och efter den tiden, och så länge dagarne räcka, och bortom dagarnes slut, mötas våra tankar... Tack, älskade Evelyn, tack för hvarje stund af säll och ren njutning, som du beredde mig.. Glöm aldrig att det var i de fattiges hyddor som våra skönaste fröjder knoppades och att menniskokärlekens utöfning ändå alltid blir ett ljuft band emellan oss! Lef lugn, lef lycklig, Evelyn — du kan bli det, ty ditt hjerta är mildt och tåligt, och

detta hjerta vet att vi äro här icke för att alltid njuta, utan att det är för att rena och bereda oss till ett annat lifs ädlare njutningar som vi på jorden bära vårt kors ... Och ännu ett ord, för mig så vigtigt: Förlåt den, som öppnade ditt hjerta för kärleken utan att kunna lemna dig qvar mer än minnet! Om du blir olycklig, skall mitt samvete *aldrig* lugnas."

"Jag kan icke bli olycklig, sedan jag älskat dig. Att samla alla dina ord i hjertat, se der mitt lifs mål! Har jag rätt att klaga, då äfven jag kan verka i min mån?"

"Må Gud belöna dig för dessa högsinta ord ... Och nu farväl .. jag välsignar dig! Från detta ögonblick är du för mig blott en älskad syster, mitt lifs skyddsengel!"

"Farväl, o, farväl!" hviskade Evelyn, framräckande sin panna, den han sakta vidrörde.

Han var borta.

Ett par ögonblick satt hon upprätt, med blicken fästad på den plats, der han försvunnit. Sedan sjönk hon ned på knä, gret sakta och bad. I hennes hjerta var dock ljus och frid, ty äfven smärtan har sin salighet, då den renas.

Vid dörren, som skilde det lilla galleriet från korridoren, vände Justus sig tillbaka. En hemlig röst hviskade: "Ännu är det icke för sent!" Men en mäktigare ropade: "Fly!" Och sönderkramande den tår, som ville framsmyga, gick han sakta ut.

I korridoren klappade han på en annan dörr.

Den öppnades inifrån af Constance.

"Hvad betyder detta?" frågade hon.

"Det betyder," svarade han, "att jag icke var en charlatan, som begagnade religionen till täckmantel för mina sträfvanden att komma åt en rik och skön brud. Jag är fattig, men jag afsäger mig rikedomens frestelser . . jag har ett hjerta, och jag försakar sällheten . . . . Står jag *nu* ren?"

Constance syntes bestört . . . "Hvad gör då magister Carleborg?"

"Jag låter prestviga mig och går till Indien som missionär."

"Ah!" En darrning genomflög Constances lemmar . . . "Huru orätt jag haft!"

Aftonen samma dag skref Justus hem:

"Nu, min mor, nu har du mig snart hos dig! *Nu* kan din son med upplyftad panna träda inför dig och säga: 'Jag är redebogen att fylla mitt värf . . jag har öfvervunnit mäktiga frestelser — mig fattas blott din välsignelse.' *Justus.*"

SLUT PÅ FÖRRA DELEN.

